Europos Sąjungos Taryba

Briuselis, 2025 m. liepos 18 d.
(OR. en)

11815/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0240 (COD)

COH 147
SOC 537
AGRI 362
AGRIFIN 85
PECHE 224
FIN 908
JAI 1111
SAN 476
CODEC 1057
CADREFIN 117
POLGEN 98

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. liepos 17 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 565 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 ir Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 565 final.

Pridedama: COM(2025) 565 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 07 16
COM(2025) 565 final

2025/0240 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 ir Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509

{SWD(2025) 565 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pastaraisiais metais ES fondai su valstybėms narėms iš anksto paskirstytais paketais iš esmės padėjo įgyvendinti pagrindinius ES tikslus ir bendrą ES politiką – nuo ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos iki deramo žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygio užtikrinimo, galimybės įsigyti maisto už prieinamą kainą, paramos bendrai žuvininkystės politikai arba laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimo. Šiuo metu yra keletas fondų, kurių lėšos iš esmės yra iš anksto paskirstytos valstybėms narėms. Tačiau dėl didelių problemų, kurių kyla mūsų Sąjungai, reikia apsvarstyti, kaip patobulinti jų struktūrą, kad būtų kuo geriau įgyvendinti mūsų bendri prioritetai.

Nors, be kita ko, pasitelkus ES sanglaudos politiką regioninė ir teritorinė nelygybė smarkiai sumažinta, 29 proc. ES piliečių vis dar gyvena regionuose, kurių BVP vienam gyventojui nesiekia 75 proc. ES vidurkio, o maždaug 135 mln. žmonių gyvena vietovėse, kurios per paskutinius du dešimtmečius pamažu atsiliko. Dėl dabartinių skirtingų augimo trajektorijų gali padidėti socialiniai ir ekonominiai skirtumai tarp valstybių narių ir jų viduje, visų pirma tarp kaimo ir miesto vietovių.

Kartu apsirūpinimo maistu saugumu ir gamtos apsauga prisidedama prie gyvenimo kokybės Europoje, nes įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) galima užtikrinti, kad 450 mln. europiečių turėtų galimybę įsigyti saugių, aukštos kokybės ir įvairių maisto produktų prieinamomis kainomis, kartu prisidedant prie gyvybingų kaimo vietovių išsaugojimo ir didelės pažangos siekiant tvarumo. Tačiau dėl ilgalaikės rizikos apsirūpinimo maistu saugumui ir klimato kaitos bei aplinkos būklės blogėjimo poveikio žemės ūkio sektorius patiria vis didesnį spaudimą. Be to, vis didesnį poveikį ūkininkams, žvejams, kaimo ir pakrančių vietovėms daro nesąžininga pasaulinė konkurencija, augančios energijos kainos, jaunesnių ūkininkų ir žvejų trūkumas, taip pat sunkumai gauti kapitalo. Pavyzdžiui, nepaisant didelės paramos pagal BŽŪP, vienam darbuotojui tenkančios žemės ūkio sektoriaus pajamos išlieka nestabilios ir gerokai mažesnės nei ES ekonomikos vidutinis darbo užmokestis (60 proc. 2023 m.).

Dėl karo, nesaugumo, skurdo ir galimybių trūkumo padidėjo migracijos srautai, o naudojimasis migracija prie ES sienų kaip ginklu atskleidė naujas grėsmių formas. Be to, pasaulinė politinė ir ekonominė aplinka kelia precedento neturinčio masto problemų, nes Europos žemyne ir kaimyninėse šalyse tebevyksta karas.

Nors tai tik kelios iš daugelio problemų, kurių kyla mūsų Sąjungai, iš jų matyti, kad reikia tobulinti ES paramos struktūrą, kad būtų kuo geriau įgyvendinti mūsų bendri prioritetai ir bendra politika, ir užtikrinti, kad ES biudžetas ir toliau atliktų svarbų vaidmenį remiant sąžiningą ir integracinį augimą, tvarią ekonominę konvergenciją, kartų tarpusavio teisingumą ir saugumą. Šiuo atžvilgiu 2024–2029 m. Komisijos politinėse gairėse raginama stiprinti ir modernizuoti sanglaudos ir augimo politiką, kuria būtų siekiama mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus, remti užimtumą ir stiprinti Sąjungos konkurencingumą. Sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūroje jau numatytas lankstumas ir paskatos nukreipti investicijas kylančioms problemoms spręsti, kartu išlaikant pagrindinį dėmesį regioninių skirtumų mažinimui. Taip pat raginama užtikrinti, kad žuvininkystės sektorius išliktų tvarus, konkurencingas ir atsparus, ir išlaikyti vienodas sąlygas Europos žuvininkystės grandinei. Įsipareigojama Europos vandenynų pakte daugiausia dėmesio skirti mėlynajai ekonomikai skatinti ir geram mūsų vandenynų valdymui ir tvarumui užtikrinti visais aspektais. Taip pat raginama parengti tikslingesnę bendrą žemės ūkio politiką, kurioje būtų nustatyta

tinkama paskatų, investicijų ir reguliavimo pusiausvyra ir užtikrinta, kad ūkininkai turėtų sąžiningas ir pakankamas pajamas. Apskritai, taip pat įsipareigojama remti priemones, kuriomis stiprinama Europos gynyba ir saugumas ir sprendžiamos migracijos problemos, įskaitant veiksmingą ES išorės sienų apsaugą, taip pat pasirengimą klimato kaitai arba kovą su ja. ES valstybių vadovai ne kartą ragino didinti ES žemės ūkio atsparumą, kad ilguoju laikotarpiu būtų išsaugotas apsirūpinimo maistu saugumas, gyvybingų kaimo bendruomenių vertė ir esminis BŽŪP vaidmuo šioje srityje. Be to, jie paragino užtikrinti stabilią ir nuspėjamą politikos sistemą, be kita ko, padėti ūkininkams spręsti aplinkos ir klimato srities problemas.

2025 m. vasario 19 d. Komisijos komunikate „Žemės ūkio ir maisto produktų gamybos vizija“[6] nustatyti bendrieji BŽŪP po 2027 m. principai. Tie principai apima BŽŪP, grindžiamą tikslais ir tiksliniais reikalavimais, didesnę valstybių narių atsakomybę ir atskaitomybę už tai, kaip jos įgyvendina BŽŪP politikos tikslus, esminį BŽŪP vaidmenį remiant ir stabilizuojant ūkininkų pajamas ir pritraukiant būsimą ūkininkų kartą, paprastesnę ir tikslingesnę politiką, kurioje būtų aiškiau suderinta paskatų ir privalomų reikalavimų pusiausvyra, didesnis lankstumas ūkininkams ir perėjimas nuo sąlygų prie paskatų.

Apskritai, ši 2028–2034 m. daugiametė finansinė programa suteikia galimybę parengti labiau į politiką orientuotą, paprastesnį, paveikesnį ir atsparesnį biudžetą, kuris padėtų valstybėms narėms ir jų regionams veiksmingiausiu, įtraukiausiu ir efektyviausiu būdu įgyvendinti prioritetus ir spręsti problemas, remiantis visa patirtimi, įgyta įgyvendinant dabartines programas. 2025 m. vasario 11 d. paskelbtame Komisijos komunikate „Rengiantis kitai daugiametei finansinei programai“ šiuo atžvilgiu pabrėžta, kad turės nebelikti „*dabar įsigalėjusio sudėtingumo, trūkumų ir nelankstumo, taip pat reikia kuo labiau padidinti kiekvieno išleidžiamo euro daromą poveikį*“, kartu užtikrinant biudžeto tinkamumą atsižvelgiant į kintančią tikrovę.

Šiuo pasiūlymu dėl reglamento siekiama šias įvairias problemas spręsti:

- **užtikrinant didesnį** ES prioritetų ir nacionalinių bei regioninių veiksmų **suderinamumą**;
- **užtikrinant supaprastinimą ir didesnį ekonominį naudingumą**, šiuo tikslu sukuriant paprastesnę ir efektyvesnę įgyvendinimo sistemą;
- **įgyvendinant naujus politikos prioritetus**, šiuo tikslu sudarant palankesnes sąlygas perskirstyti išteklius, kad būtų galima reaguoti į naujus poreikius ir nenumatytas krizes, **nekeliant pavojaus ilgalaikių tikslų įgyvendinimui**.

Kad būtų pasiekti šie tikslai, šia iniciatyva numatoma sugrupuoti valstybėms narėms iš anksto paskirstytus Fondo paketus, siekiant:

- **supaprastinti dabartinę sistemą** – perėjus nuo beveik 540 programų prie 27 nacionalinės ir regioninės partnerystės planų ir vieno INTERREG plano, apimančio plačią tinkamumo finansuoti sritį ir bendrą taisyklių rinkinį, sumažės administracinės išlaidos visais lygmenimis, kartu bus sudarytos palankesnės sąlygos ES įmonėms, įskaitant MVĮ, vietos valdžios institucijoms ir projektų rengėjams gauti finansavimą ir daugiausia dėmesio bus skiriama regioninių skirtumų mažinimui. Žemės ūkio sektoriuje tai rodo pokyčius, grindžiamus naujausia reforma, kuri jau ir pirmą kartą yra pagrįsta strateginiais nacionaliniais planais ir veiklos rezultatais. Be to, naująja sistema užtikrinamas suderinamumas, nes BŽŪP intervencinės priemonės iš dabartinės dviejų fondų struktūros integruojamos į vieną bendrą sistemą. Toks suderinimas suteikia daugiau lankstumo ir paprastumo;

- **užtikrinti labiau integruotą programavimo procesą**, kuris leistų laikytis labiau diferencijuoto ir kokybinio požiūrio siekiant įgyvendinti ES prioritetus, pritaikytus prie kiekvienos valstybės narės nacionalinių ir regioninių problemų, atsisakant universalaus požiūrio. Integruotu programavimu taip pat bus sudarytos sąlygos didesnei politikos sričių sinergijai, pavyzdžiui, siekiant įgalinti valstybes nares visapusiškiau spręsti problemas, kurių kyla kaimo ir pakrančių vietovėms, taip pat sinergijai su kitomis ES išlaidų programomis (pavyzdžiui, Europos konkurencingumo fondu arba Europos infrastruktūros tinklų priemone). Tokiu būdu Fondas taip pat užtikrins nuolatinę paramą tiems, kuriems jos labiausiai reikia, įskaitant mažiausiai išsivysčiusius regionus ir labiausiai remtinus ūkininkus, daug dėmesio skiriant kartų kaitai;
- **užtikrinti, kad ES biudžeto lėšomis būtų remiama sėkmė**, valstybėms narėms ir regionams numatant būtinus tikslus dalyvauti plataus užmojo reformų darbotvarkėje – ji bus naudinga visai ES, – ir nukreipiant išlaidas ten, kur jos svarbios ir gali duoti didžiausios ES pridėtinės vertės, visų pirma skatinant valstybes nares ir regionus atrinkti daugiau projektų, turinčių didelę ES pridėtinę vertę nei dabar, įskaitant tarpvalstybinius ir daugiašalius projektus (visų pirma BEISP). Bus užtikrintas nuoseklumas visose srityse, geriau planuojant politiką visais lygmenimis ir efektyviau paskirstant ES lėšas ten, kur galima pasiekti geriausius rezultatus, taip pat skatinant didesnę politikos sričių sinergiją;
- **skatinti atsakomybę visais lygmenimis**, užtikrinant daugiapakopį valdymą ir stiprų regioninį aspektą, grindžiamą pasidalijamuoju valdymu ir partnerystės principu, užtikrinant, kad parama būtų sutelkta į kiekvienos valstybės narės ir jos regionų bei sektorių poreikius, taip pat tęstinumą ir nuspėjamumą vadovaujančiosioms institucijoms ir paramos gavėjams;
- **sudaryti sąlygas greičiau ir efektyviau panaudoti lėšas**, susiejant lėšų teikimą valstybėms narėms su pažanga, pasiekta įgyvendinant priemones, o ne kompensuojant tinkamas finansuoti išlaidas;
- **įtvirtinti griežtas apsaugos priemones, kad būtų užtikrintas teisinės valstybės principo laikymasis** ir veiksmingas Europos pagrindinių teisių chartijos taikymas visą įgyvendinimo laikotarpį;
- **skatinti didesnį lankstumą ir gebėjimą prisitaikyti**, laipsniškai paskirstant lėšas per visą programavimo laikotarpį, palengvinant planų peržiūrą ir sukuriant rezervą ES lygmeniu (ES priemonė), kuris suteiktų papildomų galimybių prisitaikyti prie naujų prioritetų ir krizių.

ES priemonė papildys įgyvendinimą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Pagal ES priemonę bus remiami tarptautiniai ir novatoriški projektai, turintys didelę ES pridėtinę vertę, kuriems reikia papildomų koordinavimo pastangų ES lygmeniu. Pagal ją taip pat bus teikiama techninė parama valstybėms narėms, kad jos galėtų veiksmingai įgyvendinti savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planus. Be to, Priemonė padės valstybėms narėms greitai patenkinti neatidėliotinus ir konkrečius poreikius reaguojant į krizinę situaciją, pavyzdžiui, kilus didelei nacionalinei ar regioninei gaivalinei nelaimei, ir skatins atkūrimą ir atsigavimą siekiant didinti atsparumą po krizės. Ja taip pat bus atsižvelgta į netikrumą suteikiant Sąjungai papildomą veiksmų laisvę prisitaikyti prie naujų Sąjungos lygmens prioritetų, į kuriuos reikia reaguoti koordinuotai.

Prie šio pasiūlymo pridedami pasiūlymai dėl konkretiems sektoriams skirtų reglamentų, kuriuose nustatytos konkrečios Sąjungos paramos teikimo į planus įtrauktose politikos srityse

sąlygos. Ši Sąjungos parama bus teikiama iš Fondo, laikantis šį fondą reglamentuojančių taisyklių, kaip siūloma šiame reglamente.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Fondas padės geriau išnaudoti politikos sričių, kurioms taikoma ši iniciatyva, sinergiją ir taip remti jose galiojančių nuostatų įgyvendinimą. Pavyzdžiui, sanglaudos politikai, bendrai žemės ūkio politikai ir bendrai žuvininkystės politikai taikant bendrą programavimo metodą, valstybės narės turės platesnį priemonių rinkinį, kad galėtų spręsti problemas, su kuriomis susiduria ūkininkai ir bendruomenės kaimo ir pakrančių vietovėse (pavyzdžiui, infrastruktūros plėtros, paslaugų, skaitmenizacijos, vandens prieinamumo ir energetikos infrastruktūros, įgūdžių ugdymo, kartų kaitos srityse). Panašiai, taikant tą patį programavimo metodą migracijai ir sanglaudai, valstybės narės ir regionai bus geriau pasirengę integruoti migrantus į darbo rinką ir kartu apsaugoti savo sienas.

Supaprastinus valstybėms narėms iš anksto paskirstytų paketų sistemą bus lengviau pasinaudoti sinergija su kitomis ES biudžeto programomis, taikant valdymo mechanizmą, kuriuo užtikrinamas darnus programavimas be dubliavimosi. Ypač svarbi bus sinergija su Europos konkurencingumo fondo programa „InvestEU“, Europos infrastruktūros tinklų priemone, programa „Erasmus+“, Bendrosios rinkos ir muitinių programa, taip pat nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimu (DĮR+) ir priemone „Globali Europa“.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Fondas rems kitas Sąjungos politikos sritis ir taip užtikrins didesnį suderinamumą su jomis, pavyzdžiui:

- Komisijos komunikatą dėl įgyvendinimo ir supaprastinimo „Paprastesnė ir greitesnė Europa“[1], kuriuo imamasi naujos iniciatyvos pagreitinti ES politikos ir teisės aktų rengimą ir juos supaprastinti bei patobulinti, taip pat užtikrinti, kad taisyklės būtų aiškesnės, lengviau suprantamos ir greičiau įgyvendinamos;
- ES konkurencingumo kelrodį[2], kuriuo raginama sukurti horizontaliuosius įgalinamuosius veiksnius, pavyzdžiui, pašalinti kliūtis bendrajai rinkai, stiprinti kapitalo rinkas įgyvendinant reformas, kuriomis grindžiama santaupų ir investicijų sąjunga, taip pat supaprastinti reglamentavimo aplinką perorientuojant ES biudžetą. Nustačius supaprastintą valstybėms narėms iš anksto paskirstytų paketų sistemą, šiuo atžvilgiu bus galima geriau išnaudoti sinergiją su kitomis ES biudžeto priemonėmis, įskaitant Europos konkurencingumo fondą ir programą „Europos horizontas“;
- švarios pramonės kursą[3], kuriame išdėstytos bendros konkurencingumo ir dekarbonizacijos veiksmų gairės ir nustatyta, kad DFP po 2027 m. yra viena iš pagrindinių įgalinamųjų perėjimo prie švarios energijos veiksnių. Įgyvendindama švarios pramonės kursą, Komisija priėmė Įperkamos energijos veiksmų planą[4], kuriuo siekiama sumažinti energijos sąnaudas visiems, paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, padidinti energijos vartojimo efektyvumą arba pasirengimą energetikos krizėms;

[1] COM(2025) 47 *final*.
[2] COM(2025) 30 *final*.
[3] COM(2025) 85 *final*.
[4] COM(2025) 79 *final*.

- 2025 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą dėl įgūdžių sąjungos[5], kuriame išdėstyti būtini įgyvendinami veiksmai, kad žmonės įgytų tinkamų įgūdžių ir būtų sukurta konkurencingesnė ir įtraukesnė Europa;
- 2025 m. vasario 19 d. žemės ūkio ir maisto produktų gamybos viziją[6], kurioje siūlomos priemonės ilgalaikiam ES ūkininkavimo ir maisto produktų sektoriaus konkurencingumui, tvarumui ir atsparumui užtikrinti;
- mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką pagal Vandenynų pakto mokslinių tyrimų ir inovacijų strategiją, taip pat sinergiškai Hidrologinio atsparumo mokslinių tyrimų ir inovacijų strategiją;
- 2025 m. kovo 19 d. Baltąją knygą dėl Europos gynybos parengties 2030 m., kurioje numatytas naujas požiūris į gynybą ir nustatyti investicijų poreikiai. Joje išdėstytos pagrindinės veiklos kryptys, kaip užtikrinti Europos saugumą, be kita ko, vykdant didžiules investicijas į gynybą ir stiprinant Europos gynybos pramonės parengtį;
- 2025 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Europos automobilių pramonės veiksmų planas“, kuriame išdėstyti būtini perėjimo prie visai netaršių, susietųjų ir vis labiau automatizuotų transporto priemonių veiksmai;
- 2020 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatą „Darnaus ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“, kuriame išdėstyti veiksmai, būtini užtikrinant Europos transporto sistemos kelią į darnų, išmanų ir atsparų judumą;
- lygybės sąjungą ir su ja susijusias strategijas[7], kuriomis siekiama kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos; 2025 m. birželio 5 d. Europos vandenynų paktą, kuriame išdėstyta išsami strategija, kuria siekiama geriau apsaugoti vandenynus, skatinti klestinčią mėlynąją ekonomiką ir remti pakrančių teritorijose gyvenančių žmonių gerovę;
- komunikatą dėl ES pasirengimo krizėms strategijos, kuria siekiama užkirsti kelią kylančioms grėsmėms ir krizėms ir į jas reaguoti;
- 2025 m. priimtus bendruosius rinkinius[7], kuriais, be kita ko, siekiama supaprastinimo, nuoseklumo su kitais teisės aktais ir sumažinti duomenų vienetų skaičių; Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą ir Ypatingos svarbos žaliavų aktą, taip pat atsižvelgiant į griežtus leidimų išdavimo terminus;
- 2025 m. birželio 5 d. Komisijos komunikatą dėl Europos hidrologinio atsparumo strategijos;
- Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2022/2481 nustatytą 2030 m. skaitmeninio dešimtmečio politikos programą, kurioje nustatyti Sąjungos 2030 m. skaitmeninės transformacijos tikslai ir numatytas stebėsenos ir bendradarbiavimo mechanizmas, grindžiamas nacionaliniais skaitmeninio dešimtmečio strateginiais veiksmų planais; metinius pranešimus „Skaitmeninio dešimtmečio pažanga“, kuriuose įvertinama Sąjungos pažanga siekiant 2030 m. skaitmeninių tikslų ir kiekvienai valstybei narei pateikiamos įgyvendinamos rekomendacijos;

---

5 COM(2025) 90 *final*.
6 COM(2025) 75 *final*.
7 2025 m. vasario 26 d. „Omnibus I“ ir „Omnibus II“.

- Komisijos komunikatą dėl DI žemyno veiksmų plano;
- 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatą dėl santaupų ir investicijų sąjungos[8], kuriame siūlomos priemonės, kuriomis siekiama sukurti geresnes investavimo galimybes ES piliečiams ir ES įmonių finansavimo galimybes, taip užtikrinant, kad finansų rinkos taptų horizontaliuoju ES strateginių tikslų įgalinamuoju veiksniu.

Šia iniciatyva taip pat bus užtikrintas suderinamumas su Europos klimato teisės aktu, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2021/1119 6 straipsnio 4 dalį.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

ES veiksmai grindžiami keliais teisiniais pagrindais, atspindinčiais įvairias Fondo remiamas politikos sritis:

- SESV 174 straipsniu ES įpareigojama skatinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.
- SESV 176, 177 ir 162 straipsniais atitinkamai įsteigiami Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas ir Europos socialinis fondas ir apibrėžiami atitinkami jų tikslai.
- SESV 38 straipsniu ir 42 straipsnio 3 dalimi Sąjungai suteikiami įgaliojimai nustatyti ir įgyvendinti bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) ir bendrą žuvininkystės politiką (BŽP). SESV 39 straipsnyje nustatyti BŽŪP tikslai, t. y., be kita ko, didinti žemės ūkio našumą, užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas. SESV 42 straipsniu Sąjungai sudaromos sąlygos nustatyti, kokiu mastu Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisyklės taikomos SESV I priede išvardytų žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais.
- SESV 175 straipsnyje išvardyti struktūriniai fondai, kurių lėšomis remiamas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos užtikrinimas (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyrius, Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas). SESV 177 straipsnyje nustatyta, kad „*Europos Parlamentas ir Taryba <...> nustato struktūrinių fondų uždavinius, prioritetinius tikslus ir sąrangą, galinčią apimti ir fondų grupavimą*“.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Valstybės narės pačios savarankiškai negali pasiekti pasiūlymo tikslų, nes problemos yra tarpvalstybinio pobūdžio ir būdingos ne vienai valstybei narei ar valstybių narių grupei.

Valstybėms narėms iš anksto paskirstytiems paketams tenka labai svarbus vaidmuo įgyvendinant ES prioritetus visose valstybėse narėse ir regionuose. Pavyzdžiui, sanglaudos politika skatinama valstybių narių integracija ir bendradarbiavimas, padedant mažinti regioninius skirtumus valstybėse narėse ir tarp jų. Bendra žemės ūkio politika užtikrinamos vienodos sąlygos valstybėms narėms ir ūkininkams bendrojoje rinkoje, garantuojamas apsirūpinimo maistu saugumas visoje Sąjungoje, didinamas sektoriaus patrauklumas jauniesiems ūkininkams bei naujiems rinkos dalyviams ir sprendžiamos tarpvalstybinio ir pasaulinio pobūdžio problemos. Jūrų išteklių išsaugojimas, kuris priklauso išimtinei ES

[8] COM(2025) 124 *final*.

kompetencijai, reiškia, kad Sąjunga yra atsakinga už politikos formavimą ir finansavimą. Vidaus reikalų srityje ES finansavimas yra būtinas siekiant užtikrinti bendrą požiūrį ir skatinti bendradarbiavimą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje.

Finansavimas Sąjungos lygmeniu taip pat būtinas siekiant remti ES viešąsias gėrybes, kurioms valstybės narės nepakankamai teikia pirmenybę, pavyzdžiui, dėl rinkos nepakankamumo, tačiau kurios teikia didelę naudą ES mastu, pavyzdžiui, tarpvalstybiniams projektams arba bendriems Europos interesams svarbiems projektams.

Šių problemų sprendimas valstybėms narėms iš anksto paskirstant paketus suteiktų pridėtinės vertės, nes būtų sukurta atsakomybė ir užtikrinta, kad teikiant paramą būtų atsižvelgiama į konkrečius kiekvienos valstybės narės ir jos regionų poreikius. Tai taip pat padėtų ES efektyviau siekti savo politikos tikslų, nes ES finansavimas būtų susietas su reformomis, taip padidinant ES įtaką skatinant ir padedant valstybėms narėms įveikti institucines ir reguliavimo kliūtis, trukdančias įgyvendinti ES politikos prioritetus. Reformos taip pat gali padėti padidinti teigiamą investicijų poveikį ir taip padidinti kiekvieno išleisto euro vertę.

- **Proporcingumo principas**

Pagal proporcingumo principą siūlomu reglamentu neviršijama to, kas būtina 1 skirsnyje nurodytiems tikslams pasiekti. Pasiūlymu siekiama toliau stiprinti ankstesnes supaprastinimo pastangas, dar labiau suvienodinti ir konsoliduoti taisykles bei užtikrinti didesnį dėmesį veiklos rezultatams ir lankstumui, kad būtų kuo labiau padidintas ES išlaidų veiksmingumas ir tinkamumas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Tinkamiausia priemonė siūlomai sistemai įgyvendinti yra reglamentas, kuriuo įsteigiamas Fondas su plačia tinkamumo finansuoti sritimi ir nustatomos bendros taisyklės, kuriomis reglamentuojami nacionalinės ir regioninės partnerystės planai, kuriuos kiekviena valstybė narė turi parengti laikotarpiui po 2027 m.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija aktyviai bendradarbiavo su suinteresuotosiomis šalimis iniciatyvos procese, visų pirma:

- ***specialiuose renginiuose***, pavyzdžiui, Piliečių forume naujojo Europos biudžeto klausimais, metinėje konferencijoje biudžeto klausimais, „Tour d'Europe“ (už biudžetą, kovą su sukčiavimu ir viešąjį administravimą visose valstybėse narėse ir regionuose atsakingo Komisijos nario konsultacijų raundas), ir
- ***specialiose atvirose viešose konsultacijose*** (2025 m. vasario 12 d. – gegužės 7 d.).

Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatai sutapo su poveikio vertinimo išvadomis, kuriose kaip pagrindiniai būsimos finansavimo sistemos ypatumai pabrėžti supaprastinimo poreikis, didesnis lankstumas ir tai, kad svarbu užtikrinti paramą visiems regionams, atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius, o ne vienodus asignavimus. Didžiausią susirūpinimą tebekelia struktūrinių skirtumų, įskaitant išliekančius socialinius, ekonominius, regioninius ir teritorinius skirtumus, šalinimas, taip pat poreikis stiprinti administracinius gebėjimus. Aiškus prioritetas taip pat buvo daugiapakopio valdymo ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimo stiprinimas.

Suinteresuotųjų šalių iškelti susirūpinimą keliantys klausimai sprendžiami įvairiomis supaprastinimo priemonėmis, įtrauktomis į Fondo reglamentą, taip pat įvairiomis taisyklėmis, kuriomis reglamentuojamas planų rengimas ir įgyvendinimas.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Komisija poveikio vertinimą ir reglamento projektą rengė remdamasi poveikio vertinimo ataskaitoje nurodyta prieinamos literatūros apžvalga, pavyzdžiui, ES biudžeto programų vertinimais (laikotarpio vidurio ir *ex post*), išlaidų peržiūra, kitų ES institucijų, kaip antai Europos Parlamento ir Europos Audito Rūmų, ataskaitomis ir dokumentais.

Visų pirma analizė buvo grindžiama aukšto lygio ekspertų grupės sanglaudos politikos ateities klausimais svarstymais; grupė buvo sušaukta 2024 m. ir padarė išvadą, kad sanglaudos politika turėtų būti vykdoma kartu su kita ES ir nacionaline politika, nes jos yra tarpusavyje susijusios ir turi būti įgyvendinamos kartu, kad būtų pasiekti bendri tikslai. Ji taip pat surinko įrodymus iš strateginio dialogo dėl žemės ūkio ateities ES 2024 m. ataskaitos, kurioje raginama sukurti BŽŪP, pagal kurią būtų 1) teikiama socialinė ir ekonominė parama, skirta ūkininkams, kuriems jos labiausiai reikia, 2) skatinami teigiami aplinkos, socialiniai ir gyvūnų gerovės srities rezultatai visuomenei ir 3) kaimo vietovėms sudaromos reikiamos sąlygos. Taip pat raginama iniciatyviau įgyvendinti sanglaudos politiką, siekiant didinti kaimo vietovių patrauklumą ir remti BŽŪP. Papildoma informacija apie BŽŪP ateitį buvo surinkta per specialius susitikimus, surengtus naudojantis esamomis ES suinteresuotųjų šalių platformomis, ir *ad hoc* techninius seminarus, kuriuose dalyvavo ES suinteresuotosios šalys ir valstybės narės.

- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlymas buvo grindžiamas poveikio vertinimu, kuriame išnagrinėtos plano rengimo galimybės, daugiausia dėmesio skiriant įgyvendinimo modeliui (mokėjimų atlikimo būdui) ir valdymo būdui (kaip įgyvendinamos ir prižiūrimos ES išlaidos). Rengimo ypatybės turi įtakos planų taikymo sričiai, kuri buvo nagrinėjama antrajame etape.

	Įgyvendinimo modelis	Valdymo būdas
STRUKTŪRA	➢ **A galimybė.** Sąnaudomis pagrįstas finansavimo modelis su galimybe išmokėti lėšas pagal veiklos rezultatus ➢ **B galimybė.** Įgyvendinimas pagal iš anksto sutartus tikslus ➢ **C galimybė.** Mišrus modelis	➢ **D galimybė.** Pasidalijamasis valdymas ➢ **E galimybė.** Tiesioginis valdymas

Planų struktūros pasirinkimas turės įtakos jų taikymo sričiai

	1 galimybė. Atskaitos scenarijus +	2 galimybė. BŽŪP	3 galimybė. Modernizavimo fondas	4 galimybė. Tarpvalstybiniai projektai
TAIKYMO SRITIS	➢ Sanglaudos politika (ERPF, SF, TPF, ESF+) ➢ Žuvininkystės ir jūrų politika (EJRŽAF) ➢ Vidaus reikalai (PMIF, SVVP, VSF) ➢ SKF	➢ **2a galimybė.** 1 galimybė + EŽŪFKP (kaimo plėtra) ➢ **2b galimybė.** 2a galimybė + EŽŪGF (tiesioginiai mokėjimai ir rinkos priemonės)	➢ **3a galimybė.** 1 galimybė + Modernizavimo fondas ➢ **3b galimybė.** 2a/2b galimybė + Modernizavimo fondas	➢ **4a galimybė.** Įgyvendinimas pasitelkiant planus ➢ **4b galimybė.** Speciali priemonė

Poveikio vertinime padaryta išvada, kad tinkamiausia planų rengimo galimybė yra įgyvendinimo modelis atsižvelgiant į iš anksto sutartus tikslus (B galimybė), taikant pasidalijamąjį valdymą (D galimybė). Viena vertus, įgyvendinus iš anksto sutartus tikslus užtikrinamas didesnis suderinamumas, ekonominis naudingumas ir atskaitomybė, palyginti su

išlaidomis grindžiamu įgyvendinimo modeliu, nes konkretūs siektini rezultatai nustatomi iš anksto. Finansinės paramos teikimas pasiekus tarpines ir siektinas reikšmes taip pat skatina įgyvendinti sutartas priemones. Toks įgyvendinimo modelis taip pat suteikia paprastesnę sistemą reformoms valstybių narių lygmeniu ir sudaro sąlygas toliau didinti ES ir nacionalinės, regioninės ar vietos veiklos suderinamumą. Kita vertus, pasidalijamasis valdymas geriausiai atitiks daugiapakopį valdymą ir tvirtą planų regioninį aspektą. Tai taip pat užtikrintų paprastumą valstybėms narėms ir regionams, kurie galėtų remtis jau sukurtomis ES lėšų valdymo struktūromis su valstybėms narėms iš anksto paskirstytais paketais, todėl valstybių narių valdžios institucijų prisitaikymo išlaidos sumažėtų, palyginti su tiesioginiu valdymu (išskyrus Socialinį klimato fondą).

Kalbant apie planų taikymo sritį, poveikio vertinimas atskleidė, kad parengus kiekvienai valstybei narei skirtą planą būtų užtikrintas darnesnis ir labiau koordinuotas iš anksto paskirstytų paketų programavimas, atspindintis skirtingus nacionalinio ir regioninio lygmens poreikius, kartu užtikrinant paramą valdymo mechanizme nustatytiems ES prioritetams. Poveikio vertinime padaryta išvada, kad platesnė planų taikymo sritis, kaip numatyta pagal 3b galimybę, užtikrintų didžiausią planų politikos suderinamumą, kad būtų galima pasinaudoti esama politikos sričių sinergija ir pašalinti esamą dubliavimąsi.

Tikimasi, kad pasirinkus visas galimybes sumažės valstybių narių ir regionų administracinės išlaidos, nors ir skirtingu mastu. Pasirinkus 1 galimybę, programų skaičius sumažėtų nuo daugiau kaip 400 iki kiekvienai valstybei narei skirto plano, o perėjimas nuo dviejų etapų programavimo sanglaudos politikos srityje prie bendro programavimo, grindžiamo vienu taisyklių rinkiniu, taip pat turėtų sumažinti įgyvendinimo vėlavimą, nedarant poveikio tvirtam daugiapakopiam valdymui ir regioniniam aspektui. 2a galimybė iš dalies padėtų geriau išnaudoti sinergiją su kitomis ES politikos sritimis, pavyzdžiui, sanglaudos politika, tačiau pakeistų strateginio planavimo požiūrį į visą BŽŪP, kuris buvo nustatytas 2023–2027 m. BŽŪP strateginiuose planuose. Tikimasi, kad, atsižvelgiant į BŽŪP ir Bendrųjų nuostatų reglamento panašumus, procedūros bus dar labiau supaprastintos, tačiau dėl tam tikrų prisitaikymo išlaidų valstybių narių valdžios institucijos turėtų dirbti pagal dvi skirtingas sistemas, susijusias su dviem BŽŪP fondais. Visapusiškai integravus BŽŪP (2b galimybė) ši padėtis būtų ištaisyta, tačiau, siekiant išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą ir sąžiningą ūkininkų konkurenciją, vis tiek reikėtų nustatyti konkrečias su plotu ir gyvūnais susijusių intervencinių priemonių, nuo kurių tiesiogiai priklauso ūkininkų pragyvenimas, integravimo taisykles. Apskritai nustatyta, kad pasirinkus 2b ir 3 galimybes būtų pasiekta didesnė supaprastinimo nauda ir geresnė politikos sinergija nei pasirinkus 1 ir 2a galimybes.

Kiekvienai valstybei narei nustačius vieną bendrą paketą, būtų užtikrintas veiksmingas ir lankstus finansavimo paskirstymas politikos sritims, kad valstybės narės galėtų įgyvendinti naujus prioritetus, pavyzdžiui, susijusius su gynybos pajėgumais ar parengtimi. Taip pat būtų lengviau perskirstyti išteklius, kad būtų galima reaguoti į nenumatytas problemas ar kintančius politikos poreikius, nereikalaujant iš naujo atverti teisės aktų sistemos. Poveikio vertinime padaryta išvada, kad platesnė planų taikymo sritis, kaip numatyta pagal 3b galimybę, suteiktų daugiausia lankstumo, palyginti su kitomis dviem galimybėmis.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Nors siūlomas reglamentas neatitinka galiojančių teisės aktų, susijusių su Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT), peržiūros, siūloma iniciatyva visiškai dera su REFIT tikslais supaprastinti ir sumažinti biurokratizmą. Palyginti su *status quo* (kai ES fondai su nacionaliniu lygmeniu iš anksto paskirstytais paketais reglamentuojami atskirais konkretiems fondams skirtais reglamentais ir jų parama įgyvendinama pagal skirtingas programas), šia iniciatyva būtų sukurtas vienas bendras valstybėms narėms iš anksto paskirstytų paketų

įgyvendinimo taisyklių sąvadas, kiekvienai valstybei narei parengiant vieną bendrą programavimo dokumentą – nacionalinės ir regioninės partnerystės planus.

Tikimasi, kad dėl šios iniciatyvos gerokai sumažės administracinė našta ir padidės efektyvumas. Tikimasi, kad nustačius vieną bendrą taisyklių rinkinį trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu sumažės nacionalinių, regioninių ir (arba) vietos administravimo institucijų ir suinteresuotųjų šalių išlaidos. Įvairių ES fondų sutelkimas taip pat suteikia galimybę padidinti ES išteklių naudojimo sinergiją ir lankstumą, o tai padeda geriau paskirstyti išteklius ir užtikrinti efektyvesnį ES biudžetą, be to, ilguoju laikotarpiu tai būtų naudinga makroekonomikai ir visai visuomenei. Taip pat tikimasi, kad dėmesys ES prioritetams, kartu atsižvelgiant į nacionalinius ir regioninius poreikius, padės efektyviau naudoti ES išteklius.

Nors tikimasi, kad vienkartinės nacionalinių ir regionų valdžios institucijų ir paramos gavėjų (įskaitant įmones) prisitaikymo išlaidos bus pritaikytos prie naujos struktūros, dėl supaprastinimo pastangų pasikartojančios reikalavimų laikymosi ir administracinės išlaidos turėtų sumažėti, palyginti su *status quo*.

- **Pagrindinės teisės**

Be Sąlygų reglamento, kuris bus toliau taikomas visam ES biudžetui, šiame reglamente numatytos griežtos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad lėšos būtų naudojamos laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos ir teisinės valstybės principų, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 2 straipsnio a punkte. Taip pat tikimasi, kad į būsimus planus įtraukus reformas, susijusias, *inter alia*, su teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, bus sustiprinta pagrindinių teisių apsauga ir labiau laikomasi Chartijos.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Komisijos pasiūlyme dėl daugiametės finansinės programos 2028–2034 m. laikotarpiu Fondui numatyta skirti 865 076 000 000 EUR.

Fondas taip pat skiria valstybėms narėms bendrą 150 000 000 000 EUR paramą paskola, kad jos galėtų įgyvendinti savo planus. Komisija turėtų turėti galimybę sudaryti sutartis dėl skolinimosi finansų rinkose pagal diversifikuotą finansavimo strategiją.

Išsamesnė informacija apie finansinius ir personalo poreikius pateikiama teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Ši iniciatyva bus stebima taikant 2028–2034 m. daugiametei finansinei programai taikytiną veiklos peržiūros planą, nustatytą pasiūlyme dėl Reglamento xx [Veiklos rezultatų reglamento]. Veiklos peržiūros plane numatyta programos įgyvendinimo etapu pateikti įgyvendinimo ataskaitą, taip pat retrospektyvinį vertinimą, kuris turi būti atliktas pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 34 straipsnio 3 dalį. Vertinimas atliekamas pagal Komisijos geresnio reglamentavimo gaires ir grindžiamas rodikliais, susijusiais su Fondo tikslais.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

I antraštinė dalis. Bendrosios nuostatos [1–9 straipsniai]

Fondas sutelkia Europos fondus su valstybėms narėms anksto paskirstytais paketais ir yra įsteigiamas 2028–2034 m. laikotarpiui. 2 straipsnyje apibrėžiami bendrieji tikslai, kurių reikėtų siekti nustatant konkrečius tikslus, suskirstytus į penkis ramsčius (3 straipsnis).

Komisija ir valstybės narės turėtų įgyvendinti nacionalinės ir regioninės partnerystės planus ir INTERREG planą pagal pasidalijamojo valdymo principą, o Komisija, įgyvendindama ES priemonę (5 straipsnis), gali taikyti tiesioginį, pasidalijamąjį arba netiesioginį valdymą; įnašai pagal priemonę „Globali Europa“, įtraukti į skyrius, kuriais remiamas atokiausių regionų bendradarbiavimas, gali būti įgyvendinami taikant pasidalijamąjį arba netiesioginį valdymą.

Kiekviena valstybė narė turėtų organizuoti ir įgyvendinti visapusišką partnerystę, skirtą nacionalinės ir regioninės partnerystės planui bei kiekvienam jo skyriui, laikydamasi daugiapakopio valdymo principo ir principu „iš apačios į viršų“, siekdama užtikrinti subalansuotą įvairių partnerių atstovavimą (6 straipsnis).

7 straipsnyje apibrėžiami šiam reglamentui taikytini horizontalieji principai, įskaitant valstybių narių pareigą įgyvendinant Fondo paramą laikytis teisinės valstybės principų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, taip pat nediskriminavimo ir lyčių lygybės principų pagal Reglamentą (ES) 202X/XXXX [Veiklos rezultatų reglamentą]. Jos taip pat turėtų skatinti Fondo ir kitų Sąjungos programų bei priemonių sinergiją ir užtikrinti veiksmingą jų koordinavimą.

Šioje antraštinėje dalyje nustatomos horizontaliosios sąlygos, susijusios su teisinės valstybės principo ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos laikymusi, ir jų taikymo sąlygos (8 ir 9 straipsniai).

II antraštinė dalis. Finansinė programa [10–20 straipsniai]

Fondo finansinis paketas 2028–2034 m. laikotarpiui yra [xx] EUR, iš kurių [xx] EUR turėtų būti skirta planams, [xx] EUR – ES priemonei, o [xx] EUR – INTERREG planui (10 straipsnis).

Taisyklės, susijusios su papildomais ištekliais, kuriuos valstybė narė turi skirti biudžeto garantijos atidėjiniams, finansinei priemonei finansuoti arba bet kokioms negrąžintinos paramos sumoms, kai jos derinamos su biudžeto garantija arba finansine priemone vykdant derinimo operaciją, taip pat su tokių išteklių naudojimu susijusios taisyklės nustatomos 11 straipsnyje.

Fondo lėšomis Komisijos iniciatyva gali būti remiama techninė ir administracinė pagalba planui ir INTERREG planui įgyvendinti (12 straipsnis). Valstybės narės iniciatyva Fondo lėšomis gali būti remiami veiksmai, būtini Fondo paramai veiksmingai įgyvendinti (13 straipsnis).

Fondo lėšos valstybėms narėms bus paskirstytos pagal I priedą. Valstybės narės įgyvendinimo etape galės lanksčiai reaguoti į krizes ir nenumatytas aplinkybes (14 straipsnis).

14 straipsnyje apibrėžiamos biudžetinių įsipareigojimų taisyklės. 15 ir 16 straipsniuose aprašomi atvejai, kai Komisija turėtų panaikinti įsipareigojimą dėl bet kokios plano ir INTERREG plano sumos, ir procedūriniai veiksmai panaikinus įsipareigojimą. Valstybės narės turėtų turėti galimybę gauti išankstinį finansavimą su sąlyga, kad bus priimtas Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo patvirtinamas planas (17 straipsnis).

Valstybės narės prašymu Komisija gali suteikti atitinkamai valstybei narei paskolą jos planui įgyvendinti (18 straipsnis). 19 straipsnyje išdėstoma išsami informacija apie paskolos susitarimą ir taisyklės dėl Komisijos įgaliojimo skolintis reikiamas lėšas finansų rinkose arba iš finansų įstaigų.

Mažiausias nacionalinio įnašo į numatomas plano priemonių išlaidas dydis turėtų būti apskaičiuojamas remiantis 20 straipsniu.

III antraštinė dalis. Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai [21–25 straipsniai]

Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Komisijai nacionalinės ir regioninės partnerystės planą, kuris turėtų būti parengtas ir įgyvendintas bendradarbiaujant su partneriais (21 straipsnis). Į planą turėtų būti įtraukti 22 straipsnyje ir V priede nustatyti elementai. Jei vertinimas teigiamas, Komisija turėtų pateikti pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo (23 straipsnis).

Įgyvendinimo etapu valstybės narės gali prašyti pagrįstai iš dalies pakeisti savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planą, nurodydamos tikėtiną poveikį tikslų įgyvendinimui (24 straipsnis). Valstybės narės, atlikdamos laikotarpio vidurio peržiūrą, taip pat turėtų pateikti iš dalies pakeistus planus ne vėliau kaip 2031 m. kovo 31 d. (25 straipsnis).

IV antraštinė dalis. ES priemonė [26–34 straipsniai]

Reglamentu nustatoma ES priemonė, kuria siekiama padidinti lankstumą ir reaguoti į nenumatytas krizes. Priemonė apims Sąjungos veiksmus ir naujų uždavinių bei prioritetų rezervą (toliau – biudžeto rezervas) (26 straipsnis). ES priemonė gali būti įgyvendinama biudžeto garantijų, finansinių priemonių ir derinimo operacijų forma (27 straipsnis), dalyvaujant trečiosioms valstybėms (28 straipsnis) arba teikiant paramą trečiosiose valstybėse vykdomai arba su jomis susijusiai veiklai (29 straipsnis) ir kitiems tiesiogiai ir netiesiogiai valdomiems subjektams (30 straipsnis). 31 straipsnyje nustatomi remtini tikslai ir veiksmai bei atitinkami Sąjungos veiksmų procedūriniai etapai. 32 straipsnyje nustatomos taisyklės dėl išlaidų, susijusių su viešąja intervencine priemone pagal vienybės saugos tinklą, o 33 straipsnyje nurodomi atvejai, kai turėtų būti naudojama biudžeto rezervui skirta suma. Susidarius krizinėms situacijoms, valstybės narės gali prašyti iš dalies pakeisti savo planus (34 straipsnis).

V antraštinė dalis. Bendra žemės ūkio politika [35–45 straipsniai]

35 straipsnyje išvardijamos intervencinių priemonių rūšys, kurioms skiriama Sąjungos parama siekiant bendros žemės ūkio politikos tikslų. Konkretūs BŽŪP intervencinėms priemonėms taikomi reikalavimai nustatomi 36 straipsnyje, o žemės ūkio išteklių stebėsenos taisyklės – 37 straipsnyje. 38 straipsnyje nustatomos dėl gaivalinių nelaimių, pavojingų meteorologinių reiškinių ir katastrofinių įvykių ūkininkams skiriamos krizinių situacijų išmokos. Specialiosios išmokos už medvilnę nustatomos 39 straipsnyje.

Valstybės narės turėtų parengti šiame reglamente, Reglamente (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamente] ir Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nustatytas BŽŪP intervencines priemones pagal [PPO] 40 straipsnį ir XVII priedą [PPO priedas] (40 straipsnis). 41 straipsnyje išdėstomos Europos ekonominės bendrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo memorandumo dėl aliejingųjų sėklų įgyvendinimo taisyklės.

42–45 straipsniuose nustatomos paramos mažosioms Egėjo jūros saloms taisyklės, įskaitant taikymo sritį ir bendruosius reikalavimus, specialią tiekimo tvarką, paramą vietos žemės ūkio produktams ir susijusią kontrolę bei sankcijas.

VI antraštinė dalis. Atokiausi regionai [46–48 straipsniai]

Reglamente nustatyta, kad atitinkamos valstybės narės įgyvendina priemones, kuriomis sprendžiamos problemos, kurių kyla kiekvienam jų atokiausiam regionui, siekdamos 46 straipsnyje nustatytų tikslų. Reglamentu nustatomos taisyklės, susijusios su specialia SESV I priede išvardytų žemės ūkio produktų tiekimo tvarka (47 straipsnis) ir parama vietos žemės ūkio produktams (48 straipsnis).

VII antraštinė dalis. Plano valdymas [49–57 straipsniai]

Valstybės narės turėtų nustatyti vieną ar daugiau su planu susijusių vadovaujančiųjų institucijų, vieną ar daugiau mokėjimo agentūrų ir vieną ar daugiau audito institucijų (49 straipsnis), kurios turėtų atitikti IV priede nustatytus pagrindinius reikalavimus. Jei valstybė narė nustato daugiau nei vieną vadovaujančiąją instituciją, ji turėtų įsteigti koordinuojančiąją instituciją. Reglamente apibrėžiamos koordinuojančiosios institucijos (50 straipsnis), vadovaujančiosios institucijos (51 straipsnis), mokėjimo agentūros (52 straipsnis) ir audito institucijos (53 straipsnis) funkcijos.

Valstybės narės turėtų įsteigti vieną ar daugiau vieno ar daugiau plano skyrių stebėsenos komitetų. Jei įsteigiamas daugiau nei vienas stebėsenos komitetas, valstybė narė taip pat turėtų įsteigti koordinavimo komitetą, kuris užtikrintų įgyvendinimo apžvalgą ir stebėseną (54 straipsnis). 55 straipsnyje apibrėžiama stebėsenos komiteto sudėtis, o 56 straipsnyje – jo funkcijos. 57 straipsnyje apibrėžiami ES ir nacionalinio BŽŪP tinklo tikslai.

VIII antraštinė dalis. Valdymo ir finansinės taisyklės [58–70 straipsniai]

Reglamente nurodomos tinkamos priemonės Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti ir taikytinos teisės laikymuisi užtikrinti (58 straipsnis). Valstybės narės turėtų po 2028 m. ne vėliau kaip kiekvienų metų vasario 15 d. pateikti Komisijai patikinimo dokumentų rinkinį (59 straipsnis). Reglamente taip pat apibrėžiamos Komisijos pareigos (60 straipsnis) ir vieno bendro audito metodas (61 straipsnis). 62 straipsnyje nustatoma atsakingo ūkininkavimo ir bendros žuvininkystės politikos kontrolės sistema. Reglamente nustatomos Komisijos ir valstybių narių pareigos, susijusios su duomenų rinkimu bei registravimu (63 straipsnis) ir skaidrumu (64 straipsnis).

Reglamente nustatomos taisyklės dėl mokėjimų, įskaitant mokėjimo paraiškų pateikimą ir vertinimą (65 straipsnis), mokėjimų terminus ir mokėjimų terminų nutraukimą (66 straipsnis), mokėjimų sustabdymą (67 straipsnis), Komisijos atliekamas finansines pataisas (68 straipsnis), tęstinumą ir atšaukimą (69 straipsnis) ir integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS) (70 straipsnis).

IX antraštinė dalis. Konkreti paramos rūšis [71–79 straipsniai]

Reglamente nustatomos taisyklės, taikytinos tais atvejais, kai valstybės narės nori į savo planus įtraukti esamas arba naujai sukurtas finansines priemones, kurias tiesiogiai įgyvendina vadovaujančioji institucija arba kurios įgyvendinamos jos atsakomybe (71 straipsnis). Jame taip pat nustatomos užduotys, susijusios su finansinių priemonių valdymo patikrinimais ir auditais

(72 straipsnis). 73 straipsnyje nustatytos *ex ante* įvertintų subjektų, kaip paramos gavėjų, valdymo patikrinimų ir auditų taisyklės.

Valstybės narės savo planuose turėtų remti vietos bendradarbiavimo iniciatyvas (74 straipsnis), įskaitant integruotą teritorinę ir miestų plėtrą (75 straipsnis), bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą (76 straipsnis), paramą pagal LEADER (77 straipsnis).

78 straipsnyje nustatomos paramos gavėjams skirtos supaprastintos paramos naudojimo taisyklės.

Valstybės narės gali remti priemones, kai pagrindinį veiksmą (-us) sudaro pagal Reglamentą (ES) 2021/1060 jau atrinkto ir pradėto (-ų) veiksmo antrasis etapas, jei įvykdomos atitinkamos sąlygos (79 straipsnis).

XII antraštinė dalis. Socialinis klimato fondas ir Modernizavimo fondas [80–83 straipsniai]

Atsižvelgiant į didelį dubliavimąsi, susijusį, pavyzdžiui, su politikos tikslais ir įgyvendinimo tvarkaraščiu, nuo 2028 m. socialiniai klimato planai turėtų būti integruoti kaip atskiri planų skyriai. 80 ir 81 straipsniuose išdėstomos procedūrinės taisyklės ir Reglamento (ES) 2023/955 pakeitimai. Siekdamos didinti sinergiją ir nuoseklumą, valstybės narės, gaunančios paramą iš Modernizavimo fondo, sieks užtikrinti pagal jų nacionalinės ir regioninės partnerystės (NRP) planus finansuojamų investicijų ir Modernizavimo fondo Investicijų komitetui pateiktų investicijų nuoseklumą (82 straipsnis). 83 straipsnyje išdėstomi Reglamento (ES) 2023/955 pakeitimai.

XIII antraštinė dalis. Institucinės ir baigiamosios nuostatos [84–90 straipsniai]

Reglamente yra nuostatų, susijusių su įmonėms taikomomis taisyklėmis, valstybės pagalbos taisyklėmis ir galimomis nuo šių taisyklių nukrypti leidžiančiomis nuostatomis (84–85 straipsniai).

Reglamentu Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus neribotam laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos (86 ir 87 straipsniai).

Komiteto procedūros taisyklės nustatomos 88 straipsnyje.

Nuostatos dėl pasidalijamojo valdymo pagal Finansinį reglamentą iš dalies keičiamos siekiant jas pritaikyti prie šio reglamento įgyvendinimo modelio (89 straipsnis).

2025/0240 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 ir Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 straipsnį, 43 straipsnio 3 dalį, 46 straipsnio d punktą, 91 straipsnio 1 dalies d punktą, 149 straipsnį, 153 straipsnio 2 dalies a punktą, 164, 175, 177 ir 178 straipsnius, 192 straipsnio 1 dalį, 194 straipsnio 2 dalį, 209 straipsnio 1 dalį, 212 straipsnio 2 dalį, 322 straipsnio 1 dalies a punktą ir 349 straipsnį,

atsižvelgdami į 1979 m. Stojimo aktą, ypač į prie jo pridėto Protokolo Nr. 4 dėl medvilnės 6 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174 straipsnyje nurodyta, kad, siekdama skatinti visokeriopą darnią plėtrą, Sąjunga plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Tame straipsnyje taip pat nustatyta, kad Sąjunga ypač siekia mažinti įvairių regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą;

(2) SESV 175 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės koordinuotų savo ekonominę politiką taip, kad būtų pasiekti SESV 174 straipsnyje nustatyti tikslai. Sąjungai siekti šių tikslų padeda veikla, kurios ji imasi pasinaudodama struktūriniais fondais, įskaitant Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyrių, Europos socialinį fondą ir Europos regioninės plėtros fondą. Komisijos komunikate „Rengiantis kitai daugiametei finansinei programai“[1] pabrėžiama, kad Sąjungos finansavimo veiksmingumas mažėja dėl finansų architektūros susiskaidymo ir sudėtingumo bei nelankstumo, dėl kurių didėja dubliavimosi rizika. Sąjungos politikos prioritetų finansavimas yra išbarstytas po besidubliuojančias programas, kurių kiekviena turi savo taisyklių rinkinį. Dėl šių elementų sukuriama administracinė našta gavėjams ir valstybėms narėms ir ribojamas Sąjungos biudžeto lankstumas;

(3) SESV 38 straipsnyje ir 43 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Sąjunga nustato ir įgyvendina bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) ir bendrą žuvininkystės politiką (BŽP).

SESV 39 straipsnyje nustatyti bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslai, t. y., be kita ko, didinti žemės ūkio našumą, užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas. SESV 42 straipsniu Sąjungai sudaromos sąlygos nustatyti, kokiu mastu Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisyklės turėtų būti taikomos SESV I priede išvardytų žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais;

(4) SESV 162 straipsnyje pabrėžiami tikslai, kurių reikia siekti, kad darbuotojai turėtų geresnes galimybes įsidarbinti vidaus rinkoje ir taip padėti kelti gyvenimo lygį;

(5) SESV 152 straipsnyje socialinis dialogas pripažįstamas pagrindine Europos socialinio modelio sudedamąja dalimi ir bendru Sąjungos bei jos valstybių narių tikslu;

(6) SESV 9, 19 ir 153 straipsniuose nustatyta išsami socialinės įtraukties, įskaitant kovą su skurdu ir diskriminacija, sistema, kuri yra pagrindinis Sąjungos tikslas. Taip siekiama užtikrinti, kad visi piliečiai turėtų galimybių ir išteklių visapusiškai dalyvauti ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame gyvenime. Tai apima galimybę patekti į darbo rinką, vienodas galimybes naudotis infrastruktūra, paslaugomis ir išmokomis, skatinti ES vertybes atitinkantį gyvenimo lygį ir gerovę;

(7) Sąjunga turi pasiekti savo tikslus sudėtingomis ekonominėmis, socialinėmis ir demografinėmis aplinkybėmis, įskaitant nuolatinius regioninius ir teritorinius skirtumus, klimato kaitos poveikį ir problemas, susijusias su apsirūpinimo maistu saugumu ir gamtos apsauga, nepakankamą ir netolygią pažangą Sąjungos skaitmeninės transformacijos srityje, kuria trukdoma pastangoms stiprinti Sąjungos skaitmeninį suverenumą, taip pat reikšmingas ekonomines ir socialines pasekmes. Tai susiję su sudėtingomis geopolitinėmis ir geoekonominėmis aplinkybėmis, kurios daro poveikį Sąjungos gynybos, saugumo (įskaitant ekonominį saugumą) ir migracijos politikai. Siekiant veiksmingai spręsti šias problemas, reikia tikslingesnio, paprastesnio ir efektyvesnio Sąjungos biudžeto, kad būtų užtikrinta Sąjungos pridėtinė vertė ir aiškus Sąjungos finansinės paramos ir Sąjungos politikos prioritetų visose politikos srityse ir valdymo būduose suderinimas, ir [toliau stengtis] supaprastinti Sąjungos finansinės paramos taisykles;

(8) šiame reglamente turėtų būti nustatytos taisyklės dėl Fondo užduočių, prioritetinių tikslų ir organizacinės struktūros. Siekiant toliau plėtoti koordinuotą ir suderintą Sąjungos paramos, įgyvendinamos pagal pasidalijamąjį valdymą, t. y. Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Europos socialinio fondo (ESF) ir Sanglaudos fondo, priemonių, finansuojamų taikant pasidalijamąjį valdymą bendros žemės ūkio ir žuvininkystės politikos srityje, ir paramos pagal SESV III dalies V antraštinę dalį, įgyvendinimą, taip pat turėtų būti nustatytos SESV 322 straipsniu grindžiamos horizontaliosios taisyklės. Konkretiems sektoriams skirtuose reglamentuose gali būti nustatytos konkrečios sąlygos, kuriomis būtų papildytas šis reglamentas. Tos sąlygos neturėtų prieštarauti šiam reglamentui. Kilus abejonių, pirmenybė teikiama šiam reglamentui;

(9) kartu su valstybėmis narėmis vykdomame Sąjungos biudžete visų pirma turėtų būti numatyta sustiprinta, modernizuota sanglaudos ir integracinio augimo politika, kuria prisidedama prie regioninių skirtumų visoje Sąjungoje mažinimo, skatinamas darnus Sąjungos vystymasis ir konkurencingumas, jos technologinis suverenumas, skaitmeninė transformacija ir saugumas. Ši politika turėtų būti rengiama bendradarbiaujant su nacionalinėmis, regionų ir vietos valdžios institucijomis; taip pat turėtų būti didinamas atsparumas klimato kaitai bei hidrologinis atsparumas ir parengtis, nustatant visa apimantį Sąjungos veiksmų tikslą pasirengti didėjančiai su klimatu susijusiai rizikai. Iš

Sąjungos biudžeto turėtų būti toliau remiama paprastesnė ir tikslinė BŽŪP, kuria užtikrinama tinkama paskatų, investicijų ir reguliavimo pusiausvyra ir garantuojama, kad ūkininkai turėtų sąžiningas ir pakankamas pajamas, kurios būtų patrauklios jauniesiems ūkininkams. Sąjungos biudžetu turėtų būti užtikrintas nuspėjamumas, būtinas bendrai politikai, pagal kurią remiamos pajamos;

(10) šiomis aplinkybėmis labai svarbu toliau dėti pastangas siekiant supaprastinti taisykles ir tobulinti dabartinius įgyvendinimo modelius, kad Sąjungos išlaidos būtų kuo veiksmingesnės ir tinkamesnės, o valstybėms narėms, regionų ir vietos valdžios institucijoms bei paramos gavėjams būtų užtikrintos paprastesnės procedūros. Todėl valstybėms narėms skiriamos lėšos turėtų būti labiau orientuotos į rezultatus, supaprastinimą ir kuo didesnes viešąsias investicijas, turinčias didelę Sąjungos pridėtinę vertę, be kita ko, strategiškai naudojant viešuosius pirkimus pagrindiniams politikos tikslams propaguoti ir pritraukiant privatųjį kapitalą. Atitinkamai Sąjunga turėtų nustatyti intervencinių priemonių tikslus ir rūšis, o didesnė atsakomybė ir atskaitomybė už tų tikslų įgyvendinimą turėtų tekti valstybėms narėms. Todėl reikia užtikrinti didesnį subsidiarumą ir lankstumą, kad būtų geriau atsižvelgiama į vietos ir regionų sąlygas bei poreikius;

(11) pagal SESV 177 straipsnį Europos Parlamentas ir Taryba reglamentais nustato struktūrinių fondų užduotis, prioritetus, tikslus ir organizacinę struktūrą, o tai gali apimti fondų grupavimą. Siekiant plėtoti labiau koordinuotą, suderintą ir veiksmingesnį Sąjungos fondų paramos įgyvendinimą, šiame reglamente turėtų būti numatytas valstybėms narėms iš anksto paskirstytų Europos klestėjimo ir saugumo fondo ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams (toliau – Fondas) lėšų grupavimas. Fondo parama turėtų būti įgyvendinama pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus (toliau – NRP planai) ir Sąjungos priemonę (toliau – Priemonė), kuria siekiama didinti lankstumą ir reaguoti į nenumatytas krizes, taip pat finansuoti intervencines priemones, kuriomis papildomi ir stiprinami planai, kuriems reikalingas Sąjungos lygmens valdymas ar koordinavimas, taip pat įrodymais grindžiamą politinę paramą ir papildomumą sutelkiant privačiąsias investicijas;

(12) ES rytiniams pasienio regionams kyla dvejopas uždavinys – didinti saugumą ir kartu remti savo ekonomiką, įmones ir žmones, kuriuos neigiamai paveikė tiesioginiai ar netiesioginiai Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padariniai. Pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus bus teikiama visapusiška ir suderinta parama su šiomis problemomis susiduriančioms valstybėms narėms ir regionams;

(13) siekiant, kad Sąjungos finansavimas būtų panaudotas efektyviau, Fondas nustatytas problemas turėtų spręsti holistiškai, koordinuotai ir nuosekliai, atsižvelgdamas į skirtingus kiekvienos valstybės narės nacionalinius bei regioninius poreikius ir kartu užtikrindamas paramą visiems atitinkamiems Sąjungos prioritetams ir ekonominį naudingumą. Be to, Fondas turėtų prisidėti prie supaprastintos ir gerai koordinuojamos sistemos kūrimo, kartu remdamasis tvirtu daugiapakopiu valdymu ir partneryste. Tai turėtų būti pagrindas užtikrinti efektyvesnį ir lankstesnį finansavimo paskirstymą įvairiose politikos srityse, kartu suteikiant valstybėms narėms galimybę įgyvendinti naujus politikos prioritetus ir perskirstyti išteklius, kad būtų galima reaguoti į nenumatytas problemas ir krizes;

(14) parama valstybėms narėms, regionams ir vietos bendruomenėms įgyvendinant Sąjungos politikos prioritetus ir kuo labiau didinant Sąjungos finansavimo efektyvumą turėtų būti teikiama remiant Sąjungai labai svarbias priemones, susijusias su neatidėliotinomis

Europai kylančiomis problemomis. Tos problemos turėtų būti sprendžiamos siekiant penkių aukšto lygio tikslų: užtikrinti tvarų Europos klestėjimą visuose regionuose; užtikrinti Europos gynybos pajėgumus ir saugumą; remti žmones, stiprinti Europos visuomenę ir Europos socialinį modelį; palaikyti gyvenimo kokybę Europoje; saugoti ir stiprinti demokratiją bei teisinę valstybę ir puoselėti Sąjungos vertybes;

(15) Sąjungos tvarus klestėjimas turėtų būti remiamas stiprinant jos pramoninę bazę ir didinant teritorijų patrauklumą, kad būtų remiama teisė pasilikti, be kita ko, įgyvendinant miesto, kaimo ir pakrančių vietovių integruotos plėtros strategijas ir skatinant Europos teritorinį bendradarbiavimą. Priemonėmis daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama transeuropinių transporto ir energetikos tinklų, kurie yra labai svarbūs tikrai energetikos sąjungai, užbaigimui ir dekarbonizacijos projektams, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos skatinimą, energijos vartojimo efektyvumą, energijos kaupimą ir pažangiųjų energetikos sistemų, vidaus perdavimo ir skirstomųjų tinklų plėtojimą, kartu sudarant sąlygas regionams, sektoriams ir žmonėms spręsti perėjimo prie Sąjungos klimato srities tikslo poveikio klausimą. Pagrindinio tinklo transeuropiniai transporto tinklai turi būti užbaigti iki 2030 m., o išplėstinio pagrindinio tinklo – iki 2040 m., kad būtų remiama žalioji ir skaitmeninė transporto ir judumo pertvarka. Priemonėmis taip pat turėtų būti siekiama skatinti novatorišką ekonomikos pertvarką, padėti pasiekti 3 proc. BVP moksliniams tyrimams ir plėtrai tikslą ir kurti bei naudoti pažangias technologijas, diegti pažangius skaitmeninius sprendimus, įskaitant dirbtinį intelektą, saugų ir patikimą IRT junglumą, kartu mažinant atotrūkį inovacijų srityje ir skaitmeninę atskirtį. Priemonės turėtų padėti įgyvendinti rekomendacijas pagal 2030 m. skaitmeninio dešimtmečio politikos programos 6 straipsnį ir remti skaitmeninę transformaciją. Jos taip pat turėtų padėti didinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų atsparumą, padėti užtikrinti įperkamą būstą. Priemonėmis taip pat turėtų būti remiamas konkurencingas ir tvarus ES turizmo sektorius, kurio tikslas – subalansuotas turizmas, turizmo srautų valdymas ir Europos, kaip pagrindinės turistinės krypties pasaulyje, puoselėjimas;

(16) Sąjungos gynybos pajėgumų ir saugumo srityje priemonėmis turėtų būti stiprinama Sąjungos gynybos pramoninė bazė bei karinis mobilumas ir gerinama Sąjungos parengtis, grėsmių nustatymas, ypatingos svarbos energetikos ir transporto infrastruktūros apsauga, atsparumas ir reagavimas į krizes, be kita ko, stiprinant kibernetinį saugumą. Tai turėtų apimti priemones, skirtas dvejopo naudojimo TEN-T infrastruktūrai plėtoti, kad būtų sudarytos sąlygos didelio masto karinių pajėgų ir sunkiosios įrangos bei medžiagų greitam perkėlimui. Priemonėmis taip pat turėtų būti siekiama užtikrinti aukštą saugumo lygį Sąjungoje, įskaitant integracijos priemones, suderinamas su tikslais, nustatytais Reglamente (ES) [...] dėl Sąjungos paramos prieglobsčiui, įskaitant papildomą apsaugą, laikinąją apsaugą, migraciją ir integraciją, Reglamente (ES) [...] dėl Sąjungos paramos Europos [integruotam] sienų valdymui, įskaitant Šengeno erdvės veikimą ir Europos vizų politiką, ir Reglamente (ES) [...] dėl Sąjungos paramos vidaus saugumui;

(17) priemonės, kuriomis remiami žmonės ir stiprinama Sąjungos visuomenė bei Sąjungos socialinis modelis, turėtų padėti įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ir siekti jo pagrindinių tikslų, laikantis SESV 148 straipsnio 4 dalyje nurodytų užimtumo gairių, remiant projektus užimtumo ir darbo jėgos judumo, įgūdžių ugdymo, švietimo, socialinės įtraukties ir skurdo mažinimo politikos srityse, taigi ir stiprinti Sąjungos atsparumą ir konkurencingumą. Jomis turėtų būti siekiama užtikrinti lygias galimybes, vienodas galimybes patekti į darbo rinką, sąžiningas ir kokybiškas darbo sąlygas, socialinę apsaugą ir įtrauktį, visų pirma daug dėmesio skiriant darbo pasiūlos didinimui,

kokybiško ir įtraukaus švietimo ir mokymo, mokymosi visą gyvenimą ir materialinės paramos labiausiai skurstantiems asmenims užtikrinimui, esamų skirtumų, įskaitant lyčių nelygybę, panaikinimui. Priemonėmis turėtų būti remiamos investicijos į vaikus ir jaunimą, marginalizuotas ir nepalankioje padėtyje esančias bendruomenes, trečiųjų šalių piliečius ir turėtų būti užtikrintos vienodos galimybės naudotis paslaugomis. Jos taip pat turėtų padėti didinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų atsparumą, remti socialinį ir įperkamą būstą ir sutelkti dėmesį į socialiai teisingą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, sprendžiant pastatų ir kelių transporto išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimo į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį socialinio poveikio klausimą;

(18) tvari gyvenimo kokybė Sąjungoje turėtų būti remiama užtikrinant teisingesnes ir pakankamas pajamas ūkininkams ir jų ilgalaikį konkurencingumą bei prisidedant prie ilgalaikio apsirūpinimo maistu saugumo. Bendrieji Fondo tikslai, susiję su BŽŪP, turėtų būti apibrėžti Sąjungos lygmeniu, o valstybės narės turėtų juos įgyvendinti savo planais. Priemonėmis taip pat turėtų būti didinamas patrauklumas ir gyvenimo lygis kaimo vietovėse, sudaromos tinkamos darbo sąlygos ir skatinama kartų kaita, gerinamas ūkininkų pasirengimas ir gebėjimas įveikti krizes ir riziką, gerinamos galimybės naudotis žiniomis bei inovacijomis ir spartinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka klestinčiame žemės ūkio maisto produktų sektoriuje. Priemonėmis turėtų būti remiamas Sąjungos žvejybos ir Sąjungos akvakultūros sektoriaus tvarumas, konkurencingumas ir atsparumas, skatinant tvarią ir konkurencingą mėlynąją ekonomiką pakrančių, salų ir vidaus sausumos vietovėse, didinant socialines ir ekonomines galimybes bei vietos bendruomenių atsparumą ir užtikrinant tvirtą vandenynų valdymą visais aspektais, kad vandenynai būtų saugūs, apsaugoti, švarūs ir tvariai valdomi. Jomis turėtų būti aktyviai stiprinami klimato srities veiksmai, skatinant mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, remiant klimato kaitos švelninimo pastangas ir palengvinant prisitaikymą prie klimato kaitos poveikio. Jomis turėtų būti stiprinami klimato srities veiksmai, ekosisteminių paslaugų teikimas, remiama efektyvi vandentvarka ir atsparumas, stiprinamas darnus vystymasis, aplinkos apsauga, gerinamas biologinės įvairovės ir gamtos išteklių, įskaitant dirvožemį, išsaugojimas ir atkūrimas ir didinama gyvūnų gerovė. Siekdamos pripažinti teigiamą ūkininkų poveikį klimatui ir sudaryti jiems palankesnes sąlygas naudotis savanoriškomis rinkos paskatomis, Komisija ir valstybės narės toliau rengia anglies dioksido absorbavimo metodiką ir vertina pagal BŽŪP pasiektą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimą;

(19) NRP planais turėtų būti toliau remiamas novatoriškų, į suinteresuotąsias šalis orientuotų projektų, kuriais prisidedama prie ES strateginių prioritetų, plėtojimas, taip didinant ES aplinkos atsparumą ir atsparumą klimato kaitai ir stiprinant lyderystę, kartu išsaugant Sąjungos gamtos išteklius ir biologinę įvairovę, kuriais grindžiama mūsų gerovė ir klestėjimas, remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant programą LIFE;

(20) siekiant apsaugoti ir stiprinti demokratiją bei teisinę valstybę ir puoselėti Sąjungos vertybes, parama turėtų būti skiriama atviros, teisėmis grindžiamos, demokratinės, lygios ir įtraukios visuomenės palaikymui ir tolesniam plėtojimui, taip pat teisingumo sistemų, kovos su korupcija sistemų, žiniasklaidos pliuralizmo ir veiksmingos stabdžių ir atsvarų sistemos stiprinimui. Priemonėmis taip pat turėtų būti siekiama prisidėti prie geresnio valdymo didinant viešojo administravimo, įskaitant teismines institucijas, efektyvumą ir valstybių narių, regionų ir vietos bendruomenių viešojo sektoriaus institucijų ir suinteresuotųjų šalių institucinius gebėjimus. Tai turėtų padidinti remiamų priemonių efektyvumą ir veiksmingumą. Siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai pabrėžtas Europos socialinis aspektas, kaip nustatyta Europos socialinių teisių ramstyje,

ir kad pakankamai išteklių būtų skiriama tiems, kuriems jų labiausiai reikia, valstybės narės turėtų skirti išteklių socialinei įtraukčiai skatinti. Atsižvelgdamos į ypatingą poreikį remti skurstančius vaikus, valstybės narės taip pat turėtų programuoti išteklius, skirtus priemonėms pagal vaiko garantijų sistemą įgyvendinti. Atsižvelgiant į nuolatinį aukštą jaunimo, visų pirma jaunuolių, kurie ir nedirba, ir nesimoko, nedarbo lygį bei neveiklumą įvairiose valstybėse narėse ir regionuose, svarbu, kad tos valstybės narės toliau skirtų pakankamai išteklių priemonėms, kuriomis remiamas jaunimo užimtumas, įskaitant Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą. Todėl valstybės narės šiam uždaviniui spręsti turėtų skirti pakankamai išteklių. Valstybės narės, kuriose jaunimo nedarbas yra didelis, turėtų skirti ESF išteklių jaunimo įsidarbinamumui remti;

(21) tolesne rinka pagrįsto finansavimo plėtra visose valstybėse narėse, ypač tose, kuriose kapitalo rinkos šiuo metu yra mažiau išvystytos, bus svariai prisidedama prie Sąjungos tvaraus klestėjimo ir konkurencingumo. Siekiant šių tikslų, santaupų ir investicijų sąjungai būtina taikyti principą „iš apačios į viršų“, už kurį bendrai atsakingos valstybės narės ir ES institucijos. Nors ES lygmens priemonės yra pateisinamos pagrindinėse srityse, kuriose visos valstybės narės turėtų imtis veiksmų, kad pašalintų ES masto trūkumus, kitoms priemonėms taip pat reikės suderinto požiūrio, tačiau jos labiau priklausys nuo to, ar valstybės narės veiks atskirai;

(22) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl kai kurių pirmiau minėtų problemų masto ir ypatumų tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti. Regionai ir toliau bus Fondo dėmesio centre, o pagrindiniai elementai bus partnerystės principas ir daugiapakopis valdymas. Siekiant užtikrinti tęstinumą, Fondas kuo labiau remsis esamomis prostruktūromis su regionų ir vietos valdžios institucijomis, socialiniais partneriais ir kitomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, atliekančiais svarbų vaidmenį rengiant, valdant, įgyvendinant ir stebint Fondo lėšomis remiamas priemones;

(23) papildant pagal Reglamentą (ES) [...] [„Globali Europa“] remiamus veiksmus, Fondo lėšomis gali būti remiami trečiosiose valstybėse vykdomi arba su jomis susiję veiksmai. Tokiais veiksmais turėtų būti užtikrintas visiškas suderinamumas su Sąjungos išorės politikos principais ir bendraisiais tikslais, Sąjungos tarptautiniais įsipareigojimais ir Sąjungos *acquis* įtvirtintomis teisėmis ir principais;

(24) įgyvendinant NRP planus labai svarbus partnerystės principas, grindžiamas daugiapakopio valdymo principu ir užtikrinantis regionų, vietos, miesto ir kitų viešojo sektoriaus institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų, ekonominių ir socialinių partnerių dalyvavimą. Siekiant užtikrinti partnerystės organizavimo tęstinumą, planams turėtų toliau būti taikomas Europos partnerystės elgesio kodeksas, taikomas partnerystės sutartims ir programoms, remiamoms iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – Europos partnerystės elgesio kodeksas), nustatytas Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 240/2014[9];

(25) NRP planais siekiama užtikrinti didelę ekonominę naudą, Komisijai atliekant mokėjimus valstybėms narėms su sąlyga, kad bus pasiekti išdirbiai ir įvykdytos sutartos sąlygos, neatsižvelgiant į tai, kaip valstybės narės paramos gavėjams kompensuoja išlaidas. Išmokų susiejimas su sutartomis ir iš anksto nustatytomis tarpinėmis

[9] 2014 m. sausio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (OL L 74, 2014 3 14, p. 1).

reikšmėmis, siektinomis reikšmėmis ir išdirbiais, apimančiais visą remiamos priemonės įgyvendinimo laikotarpį, padės užtikrinti mokėjimų valstybėms narėms tvarkingumą. Siekiant palengvinti šį procesą, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė mokėjimo paraiškas teikti iki šešių kartų per metus. Siekiant supaprastinti finansavimą ir sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą, valstybės narės raginamos naudoti tą pačią kompensavimo formą, taikomą Komisijos mokėjimams valstybei narei, arba standartinius vieneto įkainius, fiksuotąsias sumas ar fiksuotąsias normas;

(26) Fondo parama turi būti įgyvendinama pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 202X/XXXX, kuriuo nustatomos išlaidų stebėjimo ir biudžetui skirto veiklos peržiūros plano taisyklės, įskaitant taisykles, kuriomis užtikrinamas vienodas reikšmingos žalos nedarymo ir lyčių lygybės principų, nurodytų atitinkamai Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 33 straipsnio 2 dalies d ir f punktuose, taikymas, Sąjungos programų ir veiklos rezultatų stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo taisykles, Sąjungos finansavimo portalo sukūrimo taisykles, programų vertinimo taisykles, taip pat kitas horizontaliąsias visoms Sąjungos programoms taikytinas nuostatas, kaip antai taisykles dėl informavimo, komunikacijos ir matomumo. Fondo lėšomis turėtų būti užtikrinamas prieinamumas, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, įskaitant Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvenciją. Fondo lėšomis neturėtų būti remiami veiksmai, kuriais prisidedama prie bet kokios formos segregacijos, diskriminacijos ar atskirties, įskaitant tokias dėl rasės išskirtas bendruomenes kaip romai, o finansuojant infrastruktūrą turėtų būti užtikrintas prieinamumas asmenims su negalia;

(27) į šį reglamentą turėtų būti įtrauktos griežtos apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad Fondo parama būtų įgyvendinama taip, kad būtų užtikrinta pagarba Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje nustatytoms teisėms, laisvėms ir principams bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092[10] 2 straipsnio a punkte nustatytiems teisinės valstybės principams. Todėl, tvirtindamos savo NRP planus, valstybės narės turėtų pateikti patikinimą dėl šių dviejų horizontaliųjų sąlygų įvykdymo, nustatydamos galimus trūkumus ir taisomuosius veiksmus, grindžiamus, visų pirma, konkrečios šalies uždaviniais, nustatytais rengiant teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą ir Europos semestrą, taip pat pažeidimo nagrinėjimo procedūromis ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimais. Turėtų būti reikalaujama, kad visos valstybės narės, atlikdamos laikotarpio vidurio peržiūrą, peržiūrėtų savo NRP planus įpusėjus įgyvendinimo etapui, kad pašalintų visus naujus trūkumus, nustatytus visų pirma naujausioje teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje. Bet kuriuo įgyvendinimo metu ir pasikeitus informacija su atitinkama valstybe nare turėtų būti numatyta galimybė blokuoti dalį arba visus valstybei narei atliktus mokėjimus, jei nesilaikoma vienos ar daugiau teisinės valstybės ir Chartijos horizontaliųjų sąlygų. Laikantis proporcingumo principo, nustatant, kad įsipareigojimai neįvykdyti, ir nustatant konkrečias priemones, reikėtų atsižvelgti į faktinį ar galimą įsipareigojimų neįvykdymo poveikį Sąjungos biudžeto tinkamam finansiniam valdymui ar Sąjungos finansiniams interesams, taip pat pažeidimo pobūdį, trukmę, sunkumą ir mastą;

(28) bendras kiekvienai valstybei narei skirtinas sumas pagal šiame reglamente nustatytą paskirstymo metodiką turėtų nustatyti Komisija, priimdama vieną įgyvendinimo sprendimą. Tas sprendimas paprastai turėtų apimti sumas pagal šį reglamentą ir kaip nustatyta Reglamento (ES) 202X/XXXX [prieglobstis] 4 straipsnyje, Reglamento

[10] 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

(ES) 202X/XXXX [sienų valdymas] 4 straipsnyje ir Reglamento 202X/XXXX [vidaus saugumas] 4 straipsnyje;

(29) kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Komisijai NRP planą paprastai ne vėliau kaip 2028 m. sausio 31 d., kad jį būtų galima atidžiai ir laiku apsvarstyti. Siekiant užtikrinti greitą Fondo paramos įgyvendinimą, valstybės narės turėtų galėti pateikti NRP plano projektą nuo 2027 m. birželio mėn. Valstybės narės turėtų rengti ir įgyvendinti NRP planus bendradarbiaudamos su vietos ir regionų valdžios institucijomis, ekonominiais, socialiniais ir kaimo partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, laikydamosi nacionalinės teisinės sistemos ir šiame reglamente nustatytų taisyklių. NRP planai turėtų būti rengiami glaudžiai bendradarbiaujant su Komisija, parengti pagal pateiktą šabloną ir paskelbti viešai po to, kai juos priima Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu ir pasiūlymu dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo. Pagal dabartinę tvarką valstybės narės turės galimybę į savo NRP planus įtraukti regioninius ir teritorinius skyrius ir turėtų būti reikalaujama užtikrinti, kad regioninės vadovaujančiosios institucijos gautų reguliarius mokėjimus, atsižvelgiant į jų atitinkamų priemonių įgyvendinimo pažangą, ir iki laikotarpio pabaigos bent jau sumą, lygią jų Sąjungos įnašui, atsižvelgiant į galimas pataisas dėl jų atitinkamo skyriaus (-ių) įgyvendinimo. Siekdamos užtikrinti veiksmingą NRP plano valdymą, valstybės narės turėtų įsteigti skyrių stebėsenos komitetus ir NRP plano koordinavimo komitetą;

(30) siekiant užtikrinti nacionalinę atsakomybę, paramą norinčios gauti valstybės narės turėtų pateikti Komisijai tinkamai pagrįstus ir reikšmingus NRP planus. NRP planuose turėtų būti išsamiai nurodyta, kaip jais visapusiškai prisidedama prie visų Fondo tikslų, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos valstybės narės nacionalinius, regioninius ir teritorinius uždavinius. Juose taip pat turėtų būti paaiškinta, kaip jais padedama veiksmingai spręsti atitinkamus konkrečios šalies uždavinius, nustatytus, *inter alia*, per Europos semestrą ir kituose atitinkamuose Komisijos oficialiai priimtuose dokumentuose, susijusiuose su Fondo lėšomis remiamais tikslais, ir kaip jais prisidedama prie vidaus rinkos sukūrimo, visų pirma įtraukiant reformas, investicijas ir kitas intervencines priemones, turinčias tarpvalstybinį, tarptautinį ar daugiašalį aspektą. Siekiant stiprinti Sąjungos konkurencingumą strategiškai svarbiuose sektoriuose, kartu užtikrinant, kad nebūtų pakenkta vienodoms sąlygoms, į NRP planus turėtų būti įtraukti tarpvalstybiniai ir daugiašaliai projektai, visų pirma bendriems Europos interesams svarbūs projektai (BEISP), daugiausia dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, plėtrai, inovacijoms ar pirmajam pramoniniam diegimui arba svarbios infrastruktūros, kuria gali naudotis trečiosios valstybės, statybai, visų pirma atsižvelgiant į naujausioje metinėje bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitoje pateiktas analizes. Valstybės narės pagal savo planus turėtų sutelkti išteklius ekonominiams, socialiniams ir teritoriniams skirtumams mažinti, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose regionuose. Jos taip pat turėtų remti kartų kaitą ir socialines priemones bei klestinčią žvejybos ir akvakultūros produkciją;

(31) planu turėtų būti užtikrintas įvairių priemonių, kuriomis remiamos skirtingos politikos sritys ir kurios skirtos skirtingoms paramos gavėjų grupėms, papildomumas ir sinergija. Tai ypač svarbu siekiant pasiūlyti visapusišką politinį atsaką siekiant vystyti klestinčias kaimo ir pakrančių vietoves ir užtikrinti gyvybingus žemės ūkio ir žuvininkystės sektorius. Valstybės narės visų pirma raginamos skatinti tokią sinergiją rengiant priemones ir skyrius bei taikant bendro finansavimo normas. Kalbant apie priemones, kuriomis remiamos pagrindinės paslaugos ir infrastruktūra kaimo ir pakrančių vietovėse, taip pat kaimo ir pakrančių verslo įmonėse, valstybės narės turėtų parengti

integruotą planavimą, siekdamos užtikrinti, kad kaimo ir pakrančių bendruomenės galėtų gauti finansavimą per tinkamus mechanizmus, įskaitant politikos priemones, skirtas konkretiems mechanizmams ir valdymo struktūroms, siekiant koordinuoti ES, nacionalinės, regioninės ir vietos politikos programavimą ir įgyvendinimą, vietos ir regioniniu lygmeniu integruotų finansavimo metodų programavimą, atsižvelgiant į konkrečias tikslinių paramos gavėjų aplinkybes ir pajėgumus, gebėjimų stiprinimą, skirtą tiek administravimo institucijoms, tiek paramos gavėjams. NRP plane turėtų būti išsamiai išdėstytos jo stebėsenos ir įgyvendinimo priemonės ir tvarka, be kita ko, įsteigiant NRP plano institucijas, stebėsenos ir koordinavimo komitetą, numatomos tų priemonių išlaidos ir nacionalinis įnašas bei priemonės, skirtos valdymo kokybei gerinti ir viešojo administravimo institucijų administraciniams gebėjimams stiprinti. Viso proceso metu reikėtų numatyti ir užtikrinti glaudų Komisijos, valstybių narių ir jų regionų bendradarbiavimą; reikėtų skatinti politikos mokymąsi ir eksperimentavimą;

(32) finansinė parama NRP planui turėtų būti teikiama paskolos forma, sudarius paskolos susitarimą su Komisija, remiantis atitinkamos valstybės narės tinkamai pagrįstu prašymu, pateiktu kartu su jos NRP planu. Paskolos paramos prašymas turėtų būti pagrįstas didesniais finansiniais poreikiais, susijusiais su papildomomis reformomis ir investicijomis, įtrauktomis į NRP planą, ir didesnėmis NRP plano išlaidomis nei Sąjungos finansinio įnašo ir nacionalinio įnašo suma;

(33) siekiant kuo labiau padidinti Sąjungos finansavimo poveikį ir nacionalinę atsakomybę už jį, kartu laikantis teisingumo ir solidarumo principų, nacionalinis įnašas į numatomas įvairių NRP plano priemonių išlaidas turėtų atspindėti skirtingą regionų ekonominio išsivystymo lygį vienam gyventojui, palyginti su ES 27 vidurkiu. Atitiktis šiam bendro finansavimo reikalavimui turėtų būti vertinama *ex ante*, vykdant plano patvirtinimo procedūrą. Komisija stebės ES įnašo papildomumą per visą programos įgyvendinimo laikotarpį;

(34) šiame reglamente turėtų būti nustatytas orientacinis Fondo finansinis paketas. Taikant šį reglamentą, einamosios kainos turėtų būti apskaičiuojamos taikant fiksuotą 2 proc. defliatorių;

(35) siekiant skatinti NRP planų ir kitų Sąjungos priemonių sinergiją, į planus turėtų būti galima įtraukti priemones, įgyvendinamas valstybės narės finansiniais įnašais į [EKF programą „InvestEU“] arba į kitas Sąjungos priemones, kuriomis įgyvendinama su NRP plano tikslais suderinta politika, įskaitant įnašus, būtinus įgyvendinimui remti pagal tas priemones, su sąlyga, kad tokios priemonės atitinka šį reglamentą;

(36) tinkamai pagrįstais atvejais, pavyzdžiui, krizinėse situacijose ar dėl kitų privalomų viešojo intereso priežasčių, Komisija turėtų galėti pasiūlyti Tarybai laiku priimti įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas NRP planas, kad būtų galima imtis būtinų veiksmų pagal šį reglamentą, kartu nustatant trūkumus, kuriuos reikia pašalinti, ir atitinkamas priemones, kurioms tokie trūkumai daro poveikį ir už kurias mokėjimai neturėtų būti atliekami tol, kol padėtis nebus ištaisyta;

(37) valstybės narės turėtų turėti galimybę per Fondo paramos įgyvendinimo laikotarpį pateikti pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti NRP planą. Komisija turėtų įvertinti, ar iš dalies pakeistas NRP planas atitinka šį reglamentą, proporcingai siūlomiems pakeitimams. Siekiant išvengti pernelyg didelės administracinės naštos, valstybės narės turėtų turėti galimybę atlikti nedidelius koregavimus arba ištaisyti korektūros klaidas NRP planuose, tiesiog pranešdamos apie tuos pakeitimus Komisijai, jei tokie pakeitimai atitinka NRP plano reikalavimus;

(38) kiekviena valstybė narė turėtų atlikti savo NRP plano laikotarpio vidurio peržiūrą. Atliekant tą peržiūrą turėtų būti pateiktas visavertis siūlomas NRP plano pakeitimas, grindžiamas priemonių įgyvendinimo pažanga, pagrindiniais atitinkamų vertinimų rezultatais ir numatytų bendrų išlaidų, susijusių su priemonėmis, kurioms taikomas NRP planas, peržiūra, kartu suteikiant galimybę atsižvelgti į naujas problemas ir bet kokios krizės atsiradimą. Atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą taip pat turėtų būti atsižvelgiama į atitinkamos valstybės narės ar regiono socialinę ir ekonominę padėtį, įskaitant bet kokį didelį neigiamą finansinio, ekonominio ar socialinio vystymosi poveikį. Į iš dalies pakeistą NRP planą, kurį valstybė narė pateikė po laikotarpio vidurio peržiūros, turėtų būti įtrauktas pasiūlymas dėl lankstumo sumos programavimo su peržiūrėtomis arba naujomis priemonėmis, kartu su jų numatomomis išlaidomis ir atitinkamomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis;

(39) turėtų būti sukurta ES priemonė, kuri papildytų įgyvendinimą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Pagal ES priemonę turėtų būti remiami tarptautinio masto projektai, turintys didelę Sąjungos pridėtinę vertę, kuriems reikia papildomų koordinavimo pastangų Sąjungos lygmeniu, taip pat įrodymais grindžiamos politikos paramos ir kuriais prisidedama prie šiame reglamente nustatytų tikslų įgyvendinimo. Ji taip pat turėtų padėti valstybėms narėms greitai reaguoti į neatidėliotinus ir konkrečius poreikius reaguojant į krizinę situaciją, pavyzdžiui, didelę nacionalinę ar regioninę gaivalinę nelaimę, ir skatinti atstatymą ir atsigavimą siekiant didinti atsparumą po krizės. Ja taip pat turėtų būti atsižvelgta į netikrumą, suteikiant Sąjungai papildomą veiksmų laisvę prisitaikyti prie naujų Sąjungos lygmens prioritetų, į kuriuos reikia reaguoti koordinuotai. Galiausiai pagal ją turėtų būti teikiama techninė parama valstybėms narėms, kad jos galėtų veiksmingai įgyvendinti politiką, kuriai taikomas šis reglamentas. Atsižvelgiant į būsimus plėtros etapus, labai svarbu užtikrinti, kad Sąjungos teisėkūros ir biudžeto sistemoje taip pat būtų galima veiksmingai atsižvelgti į paramą naujų valstybių narių stojimui į ES. Taip pagal Priemonę turėtų būti galima taikyti pasidalijamąjį, tiesioginį arba netiesioginį valdymą, atsižvelgiant į priemonės rūšį ir veiksmingiausią veiksmų eigą;

(40) kalbant apie krizes, kilusias dėl gaivalinių nelaimių, ir siekiant užtikrinti išteklių prieinamumą visu Fondo veiklos laikotarpiu, Sąjungos parama turėtų papildyti atitinkamų valstybių narių pastangas ir būti naudojama daliai priemonių, įgyvendintų siekiant kovoti su krizės padaryta žala, padengti. Siekiant finansuoti šias intervencines priemones (toliau – krizės ir laikotarpio vidurio peržiūros priemonės) ir supaprastinti procedūras, kiekvienos valstybės narės nacionalinio paketo dalį turėtų sudaryti lankstumo suma. Taip valstybėms narėms bus užtikrinta pakankamai finansinių išteklių, kad jos galėtų reaguoti į krizes iki NRP planų įgyvendinimo pabaigos. Paramos, kuri turi būti suteikta atitinkamai valstybei narei, rūšis ir suma turėtų būti nustatoma taikant daugiapakopį metodą, pagal kurį valstybė narė pirmiausia turėtų iš dalies pakeisti savo NRP planą prieš prašydama programuoti dalį jai nepaskirstytos lankstumo sumos ir, jei prašomos lankstumo sumos ir turimos lankstumo sumos nepakanka poreikiams patenkinti, prašyti papildomos paramos iš Sąjungos veiksmų. Komisija turėtų turėti galimybę panaudoti biudžeto rezervą kaip kraštutinę priemonę paramai teikti, jei paaiškėtų, kad kitų Priemonės išteklių nepakanka poreikiams patenkinti;

(41) siekiant stabilizuoti žemės ūkio rinkas esant rinkos sutrikimams, reikėtų sukurti vienybės saugos tinklą. Jis turėtų būti naudojamas siekiant reaguoti į rinkos disbalanso laikotarpius ir grėsmes, įskaitant tuos, kurie kyla dėl problemų, susijusių su gyvūnų ar augalų sveikata, kurie daro poveikį žemės ūkio produktų kainoms ir gamybos sąnaudoms visoje vidaus rinkoje ar jos dalyje. Siekiant išsaugoti Sąjungos strateginį

savarankiškumą maisto tiekimo srityje ir užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, skiriant finansavimą rinkos rėmimui pagal vienybės saugos tinklą turėtų būti atsižvelgiama į didėjantį netikrumą žemės ūkio rinkose ir padidėjusį netiesioginį gyvūnų sveikatos problemų poveikį rinkos pusiausvyrai. Sąjungos apsaugos sistema nesiekiama kompensuoti tiesioginių nuostolių, kurių ūkininkai patyrė dėl gaivalinių nelaimių. Siekiant stabilizuoti Sąjungos žemės ūkio rinkas, turėtų būti toliau skiriami ištekliai Sąjungos žemės ūkio produktų reklamos kampanijoms, kad būtų atvertos naujos rinkos galimybės Sąjungos žemės ūkio sektoriui ir padidintas jo produktų matomumas bei rinkos dalis tiek Sąjungoje, tiek tarptautiniu mastu;

(42) siekiant užtikrinti nuoseklumą, biudžeto garantija ir finansinės priemonės, įskaitant atvejus, kai jos derinamos su negrąžintina parama vykdant derinimo operacijas pagal ES priemonę, turėtų būti įgyvendinamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509[11] X antraštinę dalį ir [EKF reglamentą] ir laikantis techninių susitarimų bei sąlygų, kurias Komisija nustatė jos taikymo tikslais. Parama pagal ES priemonę biudžeto garantijos arba finansinių priemonių forma, be kita ko, kai ji derinama su negrąžintina parama vykdant derinimo operaciją, turėtų būti teikiama tik per [EKF programą „InvestEU“]. Siekiant suteikti daugiau galimybių įgyvendinantiesiems partneriams naudotis biudžeto garantijomis ir finansinėmis priemonėmis, Komisija turėtų turėti galimybę pagal netiesioginio valdymo principą sudaryti susitarimus su visų kategorijų subjektais, išvardytais Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte. Siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą ir biudžetinę drausmę ir apriboti neįvykdytus mokėjimus, pagal ES priemonę įgyvendinamai biudžeto garantijai skirti atidėjiniai neturėtų būti skiriami pasibaigus paskutiniams daugiametės finansinės programos (DFP) metams ir turėtų būti sudaryti iki trečiųjų metų pabaigos po DFP pabaigos. Biudžetiniais įsipareigojimais dėl tų atidėjinių turėtų būti atsižvelgiama į pažangą, padarytą suteikiant biudžeto garantiją. Sudarant atidėjinius turėtų būti atsižvelgiama į pažangą, padarytą tvirtinant ir pasirašant finansavimo ir investavimo operacijas, kuriomis remiami ES priemonės tikslai;

(43) siekiant veiksmingesnės ir efektyvesnės politikos, naujoji BŽŪP supaprastinama, racionalizuojant intervencinių priemonių rinkinį, ir grindžiama patirtimi, įgyta ankstesniu programavimo laikotarpiu. Ja supaprastinamos priemonės, išvengiama susiskaidymo ir sustiprinamas valstybių narių strateginis požiūris. Naudojantis sinergija su kitomis NRP plano politikos sritimis, BŽŪP turėtų būti prieinamos papildomos priemonės, kuriomis būtų veiksmingai prisidedama prie atsparaus, novatoriško ir aplinką tausojančio žemės ūkio sektoriaus plėtojimo visoje Europoje;

(44) ūkininkų pajamų rėmimas ir toliau turėtų būti esminė politikos priemonė, kuria ūkininkams užtikrinamos teisingos pajamos. Ji padeda skatinti konkurencingą, atsparų ir tvarų žemės ūkio sektorių, siekiant gauti naudos iš aukštos kokybės gamybos ir efektyvaus išteklių naudojimo, taip užtikrinant kartų kaitą, taigi ir ilgalaikį apsirūpinimo maistu saugumą. BŽŪP parama turėtų būti sutelkta į aktyvius ūkininkus, apibrėžtus laikantis PPO taisyklių. Siekiant toliau gerinti BŽŪP rezultatus, su plotu susijusi parama pajamoms turėtų būti skiriama ūkininkams, kurių pagrindinė veikla yra žemės ūkis. Parama pajamoms turėtų būti skiriama ūkininkams, kuriems jos labiausiai reikia, ypatingą dėmesį skiriant ūkininkams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, moterims, jauniesiems ūkininkams ir naujiems ūkininkams. Kartu kaimo ekonomine

[11] 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

plėtra, užtikrinant infrastruktūros tobulinimą ir skaitmeninę transformaciją, kuria panaikinami regioniniai skirtumai, prisidedama prie kaimo vietovių patrauklumo, socialinės įtraukties ir didesnių užimtumo galimybių kaimo vietovėse;

(45) siekiant atskirti paramos gavėjus BŽŪP kontekste, kriterijai, kuriais apibrėžiama pagrindinės veiklos sąvoka, turėtų apimti žemės ūkio pajamų dalį bendrose pajamose, darbo sąnaudas ūkyje, įmonės tikslą ir jų žemės ūkio veiklos įtraukimą į nacionalinius ar regioninius registrus. Valstybėms narėms taip pat turėtų būti leidžiama naudoti neigiamus sąrašus siekiant nustatyti pareiškėjus, kurie neatitinka ūkininko apibrėžties;

(46) bendra žuvininkystės politika ir Sąjungos jūrų politika turėtų būti prisidedama prie tausiosios žvejybos ir jūrų biologinių išteklių išsaugojimo, kartų kaitos ir energetikos pertvarkos žuvininkystės srityje, tvarios akvakultūros veiklos, žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimo ir prekybos, tvarios mėlynosios ekonomikos pakrančių, salų ir vidaus sausumos teritorijose, žinių apie jūras, su mėlynąja ekonomika susijusios veiklos įgūdžių įgijimo, pakrančių bendruomenių, visų pirma mažos apimties priekrantės žvejybos, atsparumo, tarptautinio vandenynų valdymo ir stebėjimo stiprinimo ir jūrų bei vandenynų saugumo, apsaugos, švarumo ir tvaraus valdymo užtikrinimo;

(47) atokiausiuose regionuose susiduriama su specifinėmis problemomis dėl jų atokumo, topografijos ir klimato, kaip nurodyta SESV 349 straipsnyje, ir esama tam tikrų išteklių, kuriuos visų pirma galima panaudoti plėtojant tvarią mėlynąją ekonomiką. Todėl atitinkamos valstybės narės į savo NRP planus turėtų įtraukti priemones, skirtas kiekvienam atokiausiam regionui remti, kad būtų atsižvelgta į jų konkrečius poreikius ir uždavinius, pavyzdžiui, apsirūpinimo maistu saugumą, būstą, transportą, vandentvarką ir atliekų tvarkymą, energetiką, švietimą ir įgūdžius, migraciją, atsparumą klimato kaitai ir prisitaikymą prie jos, aplinkos apsaugą, galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, energetiką, transportą ir skaitmeninį junglumą bei ekonominį vystymąsi, įskaitant tvarią ir diversifikuotą mėlynąją ekonomiką;

(48) priemonės turėtų apimti paramą, kuria užtikrinamas būtiniausių žmonėms vartoti, perdirbti arba naudoti žemės ūkyje skirtų produktų tiekimą, sumažinant dėl šių regionų ypatingo atokumo ir (arba) arba izoliuotumo atsirandančias papildomas išlaidas, nedarant neigiamo poveikio vietos gamybai ir jos augimui. Priemonės taip pat turėtų apimti paramą, kuria užtikrinama ilgalaikė žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros ateitis ir plėtra, įskaitant vietos kultūrinių augalų auginimą ir produktų gamybą, perdirbimą, tiekimą rinkai ir pardavimą, taip pat įvairinama maisto produktų gamyba, ypatingą dėmesį skiriant apsirūpinimo maistu saugumui ir savarankiškumui, išlaikomas ir stiprinamas jų konkurencingumas. Be to, priemonės turėtų apimti paramą, įskaitant kompensacijas, specialiai žemės ūkio tiekimo tvarkai, paramą vietos žemės ūkio gamybai ir perdirbimui, paramą vietos žvejybos ir akvakultūros produkcijai, perdirbimui ir tiekimui rinkai, taip pat paramą transporto, energetikos ir skaitmeninio junglumo gerinimui. Valstybės narės turėtų turėti galimybę skirti papildomą finansavimą tai paramai įgyvendinti. Apie tokį finansavimą, kaip valstybės pagalbą, turėtų būti pranešta Komisijai; ji gali jį patvirtinti pagal šį reglamentą kaip tos paramos dalį;

(49) siekiant atsižvelgti į Reglamente (ES) Nr. 1380/2013 nurodytas konkrečias bendros žuvininkystės politikos sąlygas ir prisidėti prie bendros žuvininkystės politikos taisyklių laikymosi, turėtų būti nustatytos konkrečios nuostatos dėl mokėjimo termino nutraukimo, sustabdymo ir finansinių pataisų taisyklių. Kai valstybė narė nesilaiko savo pareigų pagal bendrą žuvininkystės politiką arba Komisija turi įrodymų, dėl kurių galima daryti prielaidą apie tokį pareigų nesilaikymą, Komisijai turėtų būti leidžiama

kaip atsargumo priemonę taikyti mokėjimų terminų nutraukimą. Greta mokėjimo termino nutraukimo galimybės, siekiant išvengti akivaizdžios grėsmės padengti netinkamas finansuoti išlaidas, Komisijai turėtų būti leidžiama sustabdyti mokėjimus ir taikyti finansines pataisas tais atvejais, kai valstybė narė reikšmingu mastu nesilaiko bendros žuvininkystės politikos taisyklių;

(50) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Reglamente (ES, Euratomas) 2024/2509 ir jomis visų pirma nustatoma Sąjungos bendrojo biudžeto sudarymo ir vykdymo tvarka. Remiantis SESV 322 straipsniu priimtos taisyklės apima ir Reglamentu (ES, Euratomas) 2020/2092 nustatytą bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą, kai valstybėse narėse pažeidžiami teisinės valstybės principai;

(51) skaidrumo, informavimo, komunikacijos ir matomumo užtikrinimo veikla yra labai svarbi siekiant, kad Sąjungos veiksmai būtų matomi vietoje ir būtų užtikrintas lėšų atsekamumas, ir ji turėtų būti grindžiama tikra, tikslia ir atnaujinta informacija. Siekiant šių tikslų, būtina numatyti tinkamas priemones, kad duomenys, reikalingi įvairiais tikslais, būtų renkami ir teikiami tik vieną kartą. Siekiant išvengti pastangų dubliavimo ir sumažinti valstybėms narėms tenkančią administracinę naštą, turėtų būti supaprastinti duomenys, renkami ir teikiami auditui ir kontrolei, skaidrumui, veiklos rezultatų stebėsenai ir vertinimui, taip pat nustatyti skelbimo reikalavimai, kad būtų užtikrintas kuo didesnis skaidrumas;

(52) siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir biudžetą, valstybių narių ir Komisijos lygmeniu reikėtų nustatyti ir įgyvendinti proporcingas priemones. Komisijai turėtų būti suteikta galimybė nutraukti mokėjimų terminus, sustabdyti mokėjimus ir taikyti finansines pataisas, jeigu įvykdomos atitinkamos sąlygos. Komisija turėtų laikytis proporcingumo principo, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, sunkumą bei dažnumą ir jų finansinį poveikį Sąjungos biudžetui. Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 [6], Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 [7], (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 [8] ir (ES) 2017/1939 [9], Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, ir, kai tinkama, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma, pagal reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar bet kurios kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra yra kompetentinga tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitos nusikalstamos veikos atvejus, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšų, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Audito Rūmams (EAR) ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises. Valstybės narės turėtų skubiai pranešti Komisijai apie nustatytus pažeidimus ir apie visus tolesnius veiksmus, kurių jos ėmėsi dėl tokių pažeidimų ir dėl bet kokių OLAF tyrimų. Tvirtesniame bendradarbiavime dėl Europos prokuratūros įsteigimo pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančių valstybių narių kompetentingos institucijos taip pat turėtų nepagrįstai nedelsdamos pranešti Europos

prokuratūrai apie bet kokį nusikalstamą elgesį, dėl kurio ji galėtų naudotis savo kompetencija pagal Reglamentą (ES) 2017/1939;

(53) siekiant sumažinti Sąjungos finansavimo gavėjams tenkančią administracinę naštą ir išlaidas, taip pat išvengti tų pačių priemonių auditų ir valdymo patikrinimų dubliavimo, Fondui turėtų būti nustatytas konkretus vieno audito principo taikymas. Audito institucija turėtų atlikti auditus ir užtikrinti, kad Komisijai teikiama audito nuomonė būtų patikima. Ta audito nuomone Komisijai turėtų būti suteiktas patikinimas, kad valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir kad koordinavimo įstaigos pateiktame valdymo pareiškime pateikti tvirtinimai yra teisingi;

(54) pagal pasidalijamojo valdymo principą ir taisykles valstybės narės ir Komisija turėtų būti atsakingos už planų valdymą ir kontrolę ir užtikrinti teisėtą bei tvarkingą Sąjungos lėšų naudojimą. Kadangi už tokį valdymą ir kontrolę pirmiausia atsakingos valstybės narės, jos turėtų užtikrinti, kad Fondo lėšomis remiami veiksmai atitiktų taikytiną teisę, įskaitant taikytinas viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles;

(55) valstybių narių taikomos veiksmų atrankos procedūros gali būti konkurencinės arba nekonkurencinės su sąlyga, kad taikomi kriterijai ir naudojamos procedūros būtų nediskriminaciniai, įtraukūs, kai tinkama, prieinami asmenims su negalia bei skaidrūs, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ir kad atrinktais veiksmais būtų užtikrintas kuo didesnis Sąjungos finansavimo įnašas ir jie atitiktų šiame reglamente apibrėžtus horizontaliuosius principus;

(56) siekdamos užtikrinti patikimo finansų valdymo principą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų NRP plano bendrų numatomų išlaidų suma išliktų pagrįsta ir patikima viso jo įgyvendinimo metu, ir prireikus prašyti iš dalies pakeisti savo NRP planą. Fondo paramos įgyvendinimo modeliu turėtų būti siekiama užtikrinti kiekvienos priemonės mokėjimų lygių ir atskiro įgyvendinimo tempo nuspėjamumą ir nuoseklumą, kiekvienai tarpinei ir siektinai reikšmei priskiriant *ex ante* išmokos vertes. Be to, valstybė narė, atlikdama laikotarpio vidurio peržiūrą, turėtų atlikti numatytų bendrų reformų ir investicijų bei kitų intervencinių priemonių, kurioms taikomas NRP planas, išlaidų peržiūrą su atitinkamais patikslinimais, kai tai pagrįsta. Pateikdama savo paskutinių finansinių metų galutinį metinį patikinimo dokumentų rinkinį, valstybė narė taip pat turėtų patvirtinti, kad bendra Komisijos mokėjimų suma neviršija bendros sumos, kurią valstybė narė išmokėjo paramos gavėjams įgyvendinant planą, atsižvelgiant į nacionalinį įnašą. Dėl tų pačių patikimo finansų valdymo priežasčių Komisijai turėtų būti leidžiama susigrąžinti sumas, anksčiau išmokėtas už tarpinius priemonės etapus, jei konkrečios priemonės galutinė tarpinė arba siektina reikšmė nepasiekiama, ir imtis veiksmų, jei tarpinė arba siektina reikšmė atšaukiama praėjus ne daugiau kaip penkeriems metams nuo atitinkamo Komisijos mokėjimo dienos;

(57) siekiant gerokai supaprastinti procedūras ir sumažinti gavėjams, valstybėms narėms ir Komisijai tenkančią administracinę naštą, kartu numatant patikimas apsaugos priemones, susijusias su reguliariu ir veiksmingu Sąjungos lėšų naudojimu, į NRP planus turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos įgyvendinimui, tiek juos rengiant, tiek įgyvendinant stebėsenos nuostatas. Tokie elementai turėtų apimti, pavyzdžiui, techninės pagalbos ir paramos teikimą valstybėms narėms, audito dubliavimo ribojimą taikant vieno bendro audito metodą ir pereinant nuo sąskaitų faktūrų tikrinimo prie dėmesio faktiniams rezultatams. Šiuo atžvilgiu nereikėtų tikėtis, kad nacionalinės audito institucijos ir Komisija audito darbo tikslais tikrintų pagrindines veiksmų išlaidas. Siekiant supaprastinimo, techninė parama įgyvendinimo metu turėtų būti teikiama taikant visiems mokėjimams taikomą fiksuotąją normą.

Fondas taip pat turėtų užtikrinti pakankamą lankstumą, supaprastindamas planų pakeitimų procedūras arba geriau reaguodamas į nenumatytas krizes, taikydamas įvairius mechanizmus, kuriais sudaromos sąlygos sutelkti išteklius tokiems įvykiams, pavyzdžiui, peržiūrint planą, nustatant lankstumo sumą arba galimybę naudotis Priemone. Fondas taip pat turėtų leisti valstybėms narėms pačioms nuspręsti, kurios tarpinės ir siektinos reikšmės turėtų būti pateiktos kiekvienoje mokėjimo paraiškoje, atsižvelgiant į atitinkamą jų įgyvendinimo tempą. Siekiant užtikrinti reguliarias išmokas ir laiku įgyvendinti Sąjungos tikslus vietoje, metinio įsipareigojimų panaikinimo taisykle turėtų būti užtikrinta, kad valstybės narės reguliariai teiktų mokėjimo paraiškas dėl pakankamai didelių sumų;

(58) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/955[12] įsteigtu Socialiniu klimato fondu siekiama panašių tikslų ir remiami panašūs veiksmai per panašų įgyvendinimo tvarkaraštį. Todėl socialiniai klimato planai nuo 2028 m. turėtų būti įtraukti į NRP planus. Tai turėtų sudaryti sąlygas efektyviau naudoti Sąjungos lėšas ir remti veiksmingesnį ir nuoseklesnį Fondo tikslų įgyvendinimą. Taip būtų išvengta, kad panašios sistemos ir procesai būtų vykdomi vienu metu, o tai duotų akivaizdžios naudos geresniam politikos planavimui, politikos nuoseklumui ir supaprastinimui. Tai taip pat turėtų užtikrinti bendrų taisyklių, visų pirma susijusių su teisinės valstybės principo ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos laikymusi, taikymą, o dabartiniai valstybių narių asignavimai iš Socialinio klimato fondo būtų toliau taikomi. Esamų ir būsimų Modernizavimo fondo investicijų ir planų priemonių sinergija taip pat turėtų būti skatinama vykdant koordinuotą programavimą, kad būtų užtikrintas geresnis Sąjungos biudžeto ir Modernizavimo fondui skirtų išteklių papildomumas ir politikos suderinamumas;

(59) pagal šį reglamentą teikiamai paramai turėtų būti taikomi SESV 107, 108 ir 109 straipsniai. Vis dėlto pagal SESV 42 straipsnį, atsižvelgiant į žemės ūkio sektoriaus ypatumus, tos nuostatos neturėtų būti taikomos į SESV 42 straipsnio taikymo sritį patenkančiai paramai, kuri teikiama pagal šį reglamentą, Reglamentą (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentą] arba Reglamentą (ES) Nr. 1308/2012 ir laikantis jų, taip pat papildomam nacionaliniam tų intervencinių priemonių finansavimui, kai Sąjungos parama patenka į SESV 42 straipsnio taikymo sritį. Kalbant apie SESV I priede išvardytus žvejybos ir akvakultūros produktus, kuriems taikomi tos sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai, Komisija, vadovaudamasi SESV 108 straipsniu, gali leisti teikti veiklos pagalbą atokiausiuose regionuose, nurodytuose SESV 349 straipsnyje, žvejybos ir akvakultūros produktų gamybos, perdirbimo ir prekybos sektoriuose, siekdama sumažinti tiems regionams būdingus apribojimus, atsirandančius dėl jų izoliuotumo, buvimo salose ar atokumo;

(60) Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 nuostatos dėl pasidalijamojo valdymo turėtų būti pritaikytos prie šio reglamento įgyvendinimo modelio. Tuo tikslu būtina sudaryti sąlygas pateikti informaciją, susijusią su įgyvendinimo pažanga, ir atitinkamai pritaikyti valdymo pareiškimo ir audito nuomonės turinį;

(61) siekiant papildyti arba iš dalies pakeisti tam tikras neesmines šio reglamento nuostatas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl straipsnių dėl paramos vietos žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktams, pranešimų apie pažeidimus, baudų už atsakingo ūkininkavimo reikalavimų nesilaikymo

[12] 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060, (OL L 130, 2023 5 16, p. 1).

apskaičiavimo, duomenų rinkimo ir registravimo, IAKS, taip pat priedų dėl tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo, įgyvendinimo pažangos, Sąjungos veiksmų, finansinių pataisų, mokykloms skirtos ES programos, BŽŪP intervencinių priemonių, bendradarbiavimo pagal BŽŪP. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros[13] nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(62) siekiant užtikrinti vienodas NRP plano [Sąjungos veiksmų, ūkininkavimo praktikos ir aliejingųjų sėklų mažinimo koeficientų sąrašas] įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgyvendinimo įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[14];

(63) priimant INTERREG planą turėtų būti taikoma patariamoji procedūra. Priimant įgyvendinimo aktus, susijusius su kiekvienai valstybei narei skirto orientacinio remiamo ploto, susijusio su aliejingosiomis sėklomis, nustatymu ir su integruota administravimo ir kontrolės sistema turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra;

(64) kadangi 2021–2027 m. programavimo laikotarpiui taikytini aktai turėtų būti toliau taikomi 2021–2027 m. programavimo laikotarpio fondų lėšomis remiamoms programoms ir veiksmams, nes numatoma, kad to reglamento įgyvendinimo laikotarpis tęsis ir programavimo laikotarpiu, kuriam taikomas šis reglamentas, ir siekiant užtikrinti tam tikrų tuo reglamentu patvirtintų veiksmų įgyvendinimo tęstinumą, turėtų būti nustatytos laipsniško vykdymo nuostatos. Kiekvienas atskiras laipsniškai vykdomo veiksmo etapas, kuriuo siekiama to paties bendro tikslo, turėtų būti įgyvendinamas laikantis programavimo laikotarpio, pagal kurį jam suteikiamas finansavimas, taisyklių, o vadovaujančioji institucija gali pradėti antrojo etapo atranką remdamasi atrankos procedūra, atlikta 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu atitinkamo veiksmo atžvilgiu, jeigu ji įsitikina, kad laikomasi šiame reglamente nustatytų įgyvendinimo etapais sąlygų;

(65) atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos fondų, kuriems taikomas šis reglamentas, parama turi būti įgyvendinama koordinuotai ir suderintai, ir siekiant sudaryti sąlygas ją įgyvendinti greitai, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

---

13 OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

14 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis
Dalykas

1. Šiuo reglamentu įsteigiamas Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams (toliau – Fondas). Juo nustatomos taisyklės dėl:

   (a) užduočių, prioritetinių tikslų, organizavimo ir grupavimo pagal Fondą:

      (i) struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo;

      (ii) bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) priemonių;

      (iii) bendros žuvininkystės politikos priemonių;

      (iv) priemonių, finansuojamų iš apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, sukurtas pagal Direktyvą 2003/87/EB, siekiant mažinti pastatams ir kelių transportui skirtos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos nustatymo socialinį poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams;

      (v) paramos saugumo ir gynybos pajėgumams;

   (b) finansinių taisyklių dėl Sąjungos paramos, kuri turi būti įgyvendinama pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus (toliau – NRP planai), INTERREG planą, kaip nustatyta Reglamente XX [Regioninė plėtra, II skyrius dėl INTERREG plano] (toliau – INTERREG planas) ir ES priemonę (toliau – Priemonė);

   (c) finansinių išteklių laikotarpiui nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d.

2. Toliau išvardytuose reglamentuose gali būti nustatyta šį reglamentą papildančių ir jam neprieštaraujančių konkrečių taisyklių:

   (a) Reglamente XX [kuriuo įsteigiamas Europos regioninės plėtros fondas, įskaitant Europos teritorinio bendradarbiavimo (INTERREG) planą, ir Sanglaudos fondas kaip Reglamente (ES) [...] [NRP] nustatyto fondo dalis ir kuriuo nustatomos Sąjungos paramos regioninei plėtrai įgyvendinimo 2028–2034 m. sąlygos];

   (b) Reglamente XX [kuriuo kaip Reglamentu (ES) [NRPP] nustatyto fondo dalis nustatomas Europos socialinis fondas, sudarantis sąlygas 2028–2034 m. teikti Sąjungos paramą kokybiškam užimtumui, įgūdžiams ir socialinei įtraukčiai];

   (c) Reglamente XX [kuriuo kaip Reglamente (ES) [...] [NRP] nustatyto fondo dalis nustatoma bendra žemės ūkio politika ir nustatomos Sąjungos paramos, skirtos Sąjungos bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) įgyvendinimui remti pagal SESV trečiosios dalies III antraštinę dalį, įgyvendinimo sąlygos, užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios

bendruomenės gyvenimo lygį ir maisto pakankamumą, didinant žemės ūkio našumą, stabilizuojant rinkas ir remiant ilgalaikį apsirūpinimo maistu saugumą 2028–2034 m.];

(d) Reglamente XX [kuriuo kaip Reglamentu (ES) [dėl NRP fondo] nustatyto fondo dalis nustatomos Sąjungos paramos bendrai žuvininkystės politikai, Europos vandenynų paktui ir Sąjungos jūrų ir akvakultūros politikai įgyvendinimo 2028–2034 m. sąlygos];

(e) Reglamente (ES) […], kuriuo nustatoma Sąjungos parama prieglobsčiui, migracijai ir integracijai 2028–2034 m.;

(f) Reglamente (ES) [...], kuriuo nustatoma Sąjungos parama Europos integruotam sienų valdymui ir Europos vizų politikai 2028–2034 m.;

(g) Reglamente (ES) [...], kuriuo nustatoma Sąjungos parama vidaus saugumui 2028–2034 m.;

(h) Reglamente (ES) 202X/XXXX, kuriuo dėl Europos Sąjungos vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programos (mokykloms skirtos ES programos), sektorinių intervencinių priemonių, baltyminių kultūrinių augalų sektoriaus sukūrimo, su kanapėmis susijusių reikalavimų, galimybės taikyti prekybos sūriu, baltyminiais kultūriniais augalais ir mėsa standartus, papildomų importo muitų taikymo, taisyklių dėl pakankamo tiekimo užtikrinimo ekstremaliųjų situacijų bei didelių krizių metu ir užstatų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013[15].

Jei kyla abejonių dėl šio reglamento ir konkrečiai politikai skirtų reglamentų, nurodytų pirmoje pastraipoje, taikymo, viršenybę turi šis reglamentas.

2 straipsnis
Bendrieji Fondo tikslai

1. Siekiant bendro tikslo skatinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, darnų Sąjungos vystymąsi ir konkurencingumą, didinti jos saugumą ir gerinti parengtį, Fondo lėšomis remiami šie bendrieji tikslai:

(a) mažinti Sąjungos regionų disbalansą ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą ir skatinti Europos teritorinį bendradarbiavimą pagal SESV trečiosios dalies XVIII antraštinę dalį, įskaitant paramą projektams aplinkos srityje ir transeuropiniams tinklams transporto infrastruktūros srityje pagal SESV 177 straipsnio 2 dalį (Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas);

(b) remti kokybišką užimtumą, švietimą ir įgūdžius bei socialinę įtrauktį pagal SESV trečiosios dalies XI ir XVIII antraštines dalis (Europos socialinis fondas) ir prisidėti prie socialiai teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos pagal SESV 91 straipsnio 1 dalies d punktą, 192 straipsnio 1 dalį ir 194 straipsnio 2 dalį;

[15] 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, (OL L 347, 2013 12 20, p. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(c) remti Sąjungos BŽŪP įgyvendinimą pagal SESV trečiosios dalies III antraštinę dalį;

(d) remti Sąjungos bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimą pagal SESV trečiosios dalies III antraštinę dalį;

(e) saugoti ir stiprinti demokratiją Sąjungoje ir puoselėti Sąjungos vertybes pagal ES sutarties 2 straipsnį.

3 straipsnis

Konkretūs Fondo tikslai

1. 2 straipsnyje nurodytų bendrųjų tikslų siekiama visuose regionuose, įgyvendinant šiuos konkrečius tikslus:

(a) remti Sąjungos tvarų klestėjimą visuose regionuose:

(i) didinant teritorijų patrauklumą, kad būtų remiama teisė pasilikti, be kita ko, remiant integruotos miesto ir kaimo vietovių plėtros strategijas, įskaitant paramą teritorinėms paslaugoms ir infrastruktūrai;

(ii) stiprinant Sąjungos pramoninę bazę, atsparias tiekimo grandines ir skatinant tvarią ir konkurencingą gamybą, visų pirma nulinio balanso ir ypatingos svarbos žaliavų technologijų srityse, ypatingą dėmesį skiriant mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumui, visapusiškai integruojant aplinkos ir klimato srities užmojus, kad būtų paspartintas perėjimas prie švarios pramonės;

(iii) remiant teisingą perėjimą prie Sąjungos 2030, 2040 ir 2050 m. energetikos ir klimato srities tikslų, visų pirma pirmenybę teikiant švarios energijos gamybai ir infrastruktūrai, skatinant energijos vartojimo efektyvumą ir dekarbonizaciją, energijos kaupimą ir technologijas, plėtojant pažangiąsias energetikos sistemas ir vidaus perdavimo bei skirstomuosius tinklus, taip pat atsižvelgiant į transeuropinį tinklą (TEN-E) ir technologijas, ir skatinant žiedinę ekonomiką, užtikrinant, kad visos teritorijos ir visi subjektai galėtų prisidėti prie perėjimo prie švarios energijos ir gauti iš jo naudos;

(iv) remiant skaitmeninę transformaciją siekiant 2030 m. skaitmeninio dešimtmečio politikos programoje nustatytų tikslų ir uždavinių, taip prisidedant prie skaitmeniniu požiūriu suverenios, saugios ir įtraukios Sąjungos sukūrimo ir skatinant pažangiųjų technologijų, įskaitant saugią ir patikimą dirbtinio intelekto skaitmeninę infrastruktūrą ir paslaugas, pagrindinius ir aukšto lygio skaitmeninius įgūdžius, skaitmenines viešąsias paslaugas ir IRT junglumą, kūrimą ir naudojimą, kartu sprendžiant skaitmeninio atotrūkio problemą;

(v) remiant mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas, įskaitant inovacijų sklaidą visuose regionuose;

(vi) remiant priemones, įskaitant reformas, kuriomis siekiama stiprinti santaupų ir investicijų sąjungą ir skatinti rinka grindžiamo finansavimo galimybių plėtojimą;

(vii) remiant socialinį ir įperkamą būstą;

(viii) stiprinant Sąjungos transporto infrastruktūrą ir prisidedant prie transeuropinio transporto tinklo užbaigimo, visų pirma pagrindiniame ir

išplėstiniame pagrindiniame tinkle, kartu užtikrinant dekarbonizaciją ir gerinant junglumą, saugumą ir prieinamumą atokiose, periferinėse ir prasčiau sujungtose vietovėse; remiant žaliąją ir skaitmeninę transporto pertvarką;

(ix) teikiant paramą turizmui, įskaitant tvarumą;

(x) remiant efektyvią vandentvarką, kokybę ir atsparumą, aplinkos apsaugą, prisitaikymą prie klimato kaitos, atsparumą klimato kaitai ir stiprinant biologinę įvairovę, dirvožemio kokybę ir gamtos išteklius, skatinant žiediškumą, bioekonomiką ir platesnį išteklių naudojimo efektyvumą, stiprinant taršos prevenciją, kontrolę ir valymą, saugant ir atkuriant gamtą bei stiprinant biologinę įvairovę ir gamtos išteklius, taip pat propaguojant naujojo europinio bauhauzo sprendimus apstatytoje aplinkoje;

(b) remti Sąjungos gynybos pajėgumus ir saugumą visuose regionuose:

(i) stiprinant Sąjungos gynybos pramoninę bazę ir karinį mobilumą, visų pirma plėtojant dvejopo naudojimo TEN-T infrastruktūrą;

(ii) stiprinant Sąjungos pasirengimą krizėms ir nelaimėms, integruojant pritaikytosios parengties principą;

(iii) stiprinant Sąjungos saugumą gerinant grėsmių nustatymo, prevencijos ir reagavimo į jas pajėgumus, be kita ko, stiprinant ypatingos svarbos energetikos ir transporto infrastruktūrą ir kibernetinį saugumą,

visiškai laikantis tikslų, nustatytų:

- Reglamente (ES) [...], kuriuo nustatoma Sąjungos parama prieglobsčiui, migracijai ir integracijai laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d.;
- Reglamente (ES) [...], kuriuo nustatoma Sąjungos parama Europos integruotam sienų valdymui ir Europos vizų politikai laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d.;
- Reglamente (ES) [...], kuriuo nustatoma Sąjungos parama vidaus saugumui laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d.;

(c) stiprinti socialinę sanglaudą remiant žmones ir stiprinant Sąjungos visuomenę bei Sąjungos socialinį modelį:

(i) remiant užimtumą, vienodas galimybes patekti į darbo rinką, sąžiningas ir kokybiškas darbo sąlygas ir darbo jėgos judumą;

(ii) didinant darbo pasiūlą ir gerinant švietimą bei įgūdžių įgijimą visą gyvenimą, visų pirma skatinant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą;

(iii) skatinant lygias galimybes visiems, remiant tvirtas socialinės apsaugos sistemas, skatinant socialinę įtrauktį ir kovojant su skurdu bei benamyste, taip pat remiant investicijas į socialinę infrastruktūrą;

(iv) sudarant palankesnes sąlygas naudotis paslaugomis ir susijusia infrastruktūra, įskaitant modernizavimą, skaitmenizaciją ir sveikatos priežiūros sistemų, vaikų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybės ir atsparumo didinimą;

(v) sprendžiant demografinių pokyčių problemas visoje ES, įskaitant darbo jėgos trūkumą ir kartų bei regionų skirtumus;

(vi) sprendžiant pastatų ir kelių transporto sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį socialinio poveikio klausimą;

(d) išlaikyti gyvenimo kokybę Sąjungoje:

(i) remiant teisingesnes ir pakankamas ūkininkų pajamas ir jų ilgalaikį konkurencingumą, įskaitant ūkininkų padėtį vertės grandinėje;

(ii) prisidedant prie ilgalaikio apsirūpinimo maistu saugumo;

(iii) didinant patrauklumą ir gyvenimo lygį, įskaitant galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, kaimo vietovėse ir užtikrinant tinkamas darbo sąlygas bei skatinant kartų kaitą; gerinant ūkininkų pasirengimą ir gebėjimą įveikti krizes ir riziką; gerinant galimybes naudotis žiniomis ir inovacijomis ir spartinant skaitmeninę ir žaliąją pertvarką klestinčiame žemės ūkio maisto produktų sektoriuje;

(iv) užtikrinant Sąjungos žvejybos ir akvakultūros sektoriaus tvarumą, konkurencingumą ir atsparumą, skatinant tvarią ir konkurencingą mėlynąją ekonomiką pakrančių, salų ir vidaus sausumos vietovėse, didinant socialines ir ekonomines galimybes bei vietos bendruomenių atsparumą ir garantuojant tvirtą vandenynų valdymą visais aspektais, užtikrinant saugius, apsaugotus, švarius ir tvariai valdomus vandenynus;

(v) stiprinant tvarią žemės ūkio ir miškininkystės valdymo praktiką, kad būtų skatinami atsparūs klimato srities veiksmai, teikiant įvairias ekosistemines paslaugas, remiant efektyvią vandentvarką, kokybę ir atsparumą, gamtos procesais pagrįstų sprendimų įgyvendinimą, stiprinant darnų vystymąsi, aplinkos apsaugą, gerinant biologinės įvairovės, dirvožemio ir gamtos išteklių išsaugojimą bei atkūrimą ir didinant gyvūnų gerovę;

(e) saugoti ir stiprinti pagrindines teises, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir puoselėti Sąjungos vertybes:

(i) palaikant ir toliau kuriant atvirą, teisėmis grindžiamą, demokratinę, lygiateisę ir įtraukią visuomenę, be kita ko, stiprinant pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių gebėjimus puoselėti Sąjungos vertybes, pilietinį ugdymą ir jaunimo dalyvavimą;

(ii) skatinant ir puoselėjant teisinę valstybę, šiuo tikslu stiprinant teisingumo sistemas, kovos su korupcija sistemas, žiniasklaidos pliuralizmą, informacijos vientisumą, gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir veiksmingą stabdžių ir atsvarų sistemą;

(iii) didinant viešojo administravimo efektyvumą ir stiprinant viešojo sektoriaus institucijų bei suinteresuotųjų šalių institucinius gebėjimus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis;

(iv) propaguojant kultūrą kaip Europos vertybių katalizatorių ir remiant gyvybingą ir įvairialypį kultūros sektorių.

4 straipsnis
Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

(2) taikytina teisė – Sąjungos teisė ir su jos taikymu tiesiogiai susijusi nacionalinė teisė;

(3) paramos gavėjas:

(a) viešosios ar privatinės teisės subjektas, juridinio asmens statusą turintis arba jo neturintis subjektas arba fizinis asmuo, kuris nėra dalyvis, atsakingas už veiksmo inicijavimą arba ir inicijavimą, ir įgyvendinimą pagal NRP planą ir INTERREG planą ir kuriam buvo pateiktas dokumentas, kuriame išdėstytos paramos gavimo sąlygos;

(b) finansinių priemonių atveju – kontroliuojantįjį fondą įgyvendinantis subjektas arba, jeigu kontroliuojančiojo fondo struktūros nėra, specialųjį fondą įgyvendinantis subjektas, arba, jei finansinę priemonę administruoja vadovaujančioji institucija, ta vadovaujančioji institucija;

(c) pagal BŽŪP – ūkininkas, kuris yra:

(i) fizinis arba juridinis asmuo, kurio valda yra Sąjungoje ir kurio pagrindinė veikla yra žemės ūkio veikla pagal valstybių narių remiantis šiuo reglamentu nustatytus kriterijus, arba

(ii) fizinis arba smulkus juridinis asmuo, kurio pagrindinė veikla nėra žemės ūkis, tačiau kuris vykdo bent minimalaus lygio žemės ūkio veiklą, kaip apibrėžė valstybės narės;

(4) NRP plano skyrius – NRP plano dalis, kurioje daugiausia dėmesio skiriama konkrečiam uždaviniui, sektoriui, politikai ar geografinei sričiai;

(5) rangovas – subjektas arba fizinis asmuo, su kuriuo paramos gavėjas arba gavėjas sudaro sutartį dėl vieno ar daugiau veiksmų arba jų dalies įgyvendinimo konkretaus tikslo;

(6) gavėjas – juridinio asmens statusą turintis arba jo neturintis subjektas arba fizinis asmuo, kuris nėra dalyvis ir gauna išteklių iš Sąjungos biudžeto per paramos gavėją;

(7) galutinis gavėjas – juridinio asmens statusą turintis arba jo neturintis subjektas arba fizinis asmuo, kuris nėra dalyvis ir gauna paramą pagal finansinę priemonę ir kuris suprantamas kaip gavėjas Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 38 straipsnio 1 dalies tikslais;

(8) dalyvis – fizinis asmuo, gaunantis tiesioginės naudos iš veiksmo jo neinicijuodamas ir neįgyvendindamas;

(9) veiksmas:

(a) projektas, sutartis, veiksmas, projektų grupė arba veiksmų grupė, atrinkti įgyvendinant plane numatytą priemonę;

(b) finansinių priemonių atveju – įnašas iš NRP plano ir INTERREG plano į finansinę priemonę ir vėlesnė finansinė parama, pagal tą finansinę priemonę teikiama galutiniams gavėjams;

(c) BŽŪP atveju – išmoka, skiriama ūkininkams pagal su plotu ir gyvūnais susijusias BŽŪP pajamų rėmimo intervencines priemones, nurodytas 35 straipsnio [Intervencinių priemonių rūšys] 1 dalies a–g, o ir p punktuose;

(10) priemonė – nacionalinio ar subnacionalinio lygmens reforma, investicija ar kita intervencinė priemonė, remiama pagal NRP planą arba INTERREG planą;

(11) tarpinė reikšmė – kokybinis pažangos siekiant įgyvendinti priemonę įvertinimas;

(12) siektina reikšmė – kiekybinis pažangos siekiant įgyvendinti priemonę įvertinimas;

(13) išmokos vertė – suma, kurią Komisija turi sumokėti valstybei narei už pažangą, padarytą įgyvendinant plane numatytas priemones, atsižvelgiant į reformoms atidėtas sumas;

(14) žemės ūkio žinių ir informacijos sistema (ŽŪŽIS) – asmenų, organizacijų ir institucijų, naudojančių ir kuriančių žinias ir inovacijas žemės ūkiui ir susijusioms sritims, nurodytoms Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 20 straipsnyje, bendri organizavimo ir žinių srautai;

(15) ekologinis ūkininkavimas – ekologinės gamybos sistema, sertifikuota pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/848[16];

(16) valda – visi žemės ūkio veiklai naudojami ir ūkininko valdomi vienetai, esantys tos pačios valstybės narės teritorijoje, patenkantys į Sutarčių teritorinę taikymo sritį, kaip apibrėžta ES sutarties 52 straipsnyje kartu su SESV 349 ir 355 straipsniais;

(17) mažosios Egėjo jūros salos – visos Egėjo jūros salos, išskyrus Kretą ir Euboją;

(18) ženklai – pažangumo ir suverenumo ženklai, suteikti įgyvendinant Sąjungos programas 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, ir ženklai, suteikti pagal Sąjungos programas, įgyvendinamas taikant tiesioginį valdymą 2028–2034 m., pavyzdžiui, konkurencingumo ženklas;

(19) subrangovas – asmuo arba subjektas, su kuriuo rangovas yra sudaręs sutartį dėl sutarties dalies vykdymo konkrečiu tikslu – įgyvendinti vieną ar daugiau veiksmų arba jų dalį;

(20) krizė – krizė, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 2 straipsnio 22 punkte;

(21) vertinimas pagal ramsčius – Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 157 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytas vertinimas;

(22) valstybės narės savo NRP planuose taip pat nustato terminų „žemės ūkio veikla“, „žemės ūkio paskirties žemė“, „reikalavimus atitinkantis hektaras“ ir „jaunasis ūkininkas“ apibrėžtis pagal objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus ir proporcingumo principą:

(a) terminas „žemės ūkio veikla“ apibrėžiamas pagal vieną arba abi šias veiklos rūšis:

(i) žemės ūkio produktų gamyba, kurią sudaro visa veikla, kuria siekiama gauti šiuos produktus; kai žemės ūkio produktai yra SESV I priede išvardyti

[16] 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, (OL L 150, 2018 6 14, p. 1).

produktai, išskyrus žuvininkystės produktus, taip pat medvilnė ir trumpos rotacijos želdiniai;

(ii) žemės ūkio paskirties žemės priežiūra, kurią sudaro veikla, kuria siekiama išlaikyti ganyti ar dirbti tinkamos būklės žemę; tinkamai pagrįstais atvejais dėl gyvūnų gerovės ar aplinkos apsaugos priežasčių ekstensyvusis ganymas žemės ūkio paskirties žemėje, dėl kurio nepadidėja atitinkamų ūkininkų žemės ūkio gamyba, taip pat gali būti laikomas „išlaikymu“;

(b) terminas „žemės ūkio paskirties žemė“ apibrėžiamas taip, kad apimtų tik žemę, kuri naudojama žemės ūkio veiklai, įskaitant atvejus, kai ji sudaro agromiškininkystės sistemas;

(c) terminas „reikalavimus atitinkantis hektaras“ apibrėžiamas taip, kad apimtų tik ūkininkų turimus plotus, kuriuos sudaro:

(i) žemės ūkio paskirties plotai, kuriuose ūkininkas kontroliuoja žemės ūkio veiklą, susijusią su valdymu, nauda ir finansine rizika. Jei šiuose plotuose taip pat vykdoma ne žemės ūkio veikla, žemės ūkio veikla turi būti vyraujanti;

(ii) plotai, už kuriuos skiriama parama pagal šio reglamento 35 straipsnio 1 dalies a ir g punktus [*proporcingai mažinama parama pajamoms, smulkieji ūkininkai*] arba pagal bazinę pajamų paramą tvarumui didinti remiantis Reglamento (ES) 2021/2115 III antraštinės dalies II skyriaus 2 skirsnio 2 poskirsniu [*bazinė pajamų parama tvarumui didinti [visos pajamos, įskaitant teises į išmokas], smulkiųjų ūkininkų sistema*], kai žemės ūkio veikla nevykdoma dėl įsipareigojimų ir pareigų, numatytų pagal Sąjungos ar nacionalines intervencines priemones arba kitas programas, kuriomis prisidedama prie konkrečių BŽŪP tikslų, susijusių su aplinka ir klimatu;

(iii) valstybės narės gali nuspręsti į sąvoką „reikalavimus atitinkantis hektaras“ įtraukti kraštovaizdžio elementus, kuriems netaikomi ii punkte nurodyti įsipareigojimai ir sistemos, su sąlyga, kad šie kraštovaizdžio elementai labai netrukdo vykdyti žemės ūkio veiklos ir nėra vyraujantys žemės ūkio paskirties sklype;

(d) terminas „jaunasis ūkininkas“ apibrėžiamas taip, kad atitiktų bent šias sąlygas:

(i) viršutinę amžiaus ribą, nustatomą tarp 35 ir 40 metų;

(ii) būti valdos valdytoju.

Jeigu laikoma, kad ūkininkui taikoma „jaunojo ūkininko“ apibrėžtis tuo metu, kai jis pirmą kartą gauna paramą, tas statusas išlaikomas visą pagal atitinkamą paramos schemą nustatytą paramos skyrimo laikotarpį, neatsižvelgiant į tai, ar ūkininkas vėliau viršijo viršutinę amžiaus ribą;

(23) terminas „naujas ūkininkas“ nustatomas taip, kad juo būtų įvardijamas ūkininkas, kuris nėra jaunasis ūkininkas ir kuris yra valdos valdytojas pirmą kartą;

(24) viešosios išlaidos – taikant BŽŪP, veiksmų finansavimui skirtas įnašas, skiriamas iš nacionalinių, regioninių arba vietos valdžios institucijų biudžeto, Sąjungos biudžeto, skirto Fondui, viešosios teisės subjektų biudžeto arba valdžios institucijų ar viešosios teisės subjektų asociacijų biudžeto;

(25) paramos norma – taikant BŽŪP, veiksmui skirtų viešųjų išlaidų norma; finansinių priemonių atveju tai reiškia paramos bendrąjį subsidijos ekvivalentą, kaip apibrėžta Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 2 straipsnio 20 punkte;

(26) mažos apimties priekrantės žvejyba – žvejybos veikla, vykdoma:

(a) jūrų ir vidaus vandenų žvejybos laivais, kurių bendrasis ilgis mažesnis nei 12 metrų ir kurie nenaudoja velkamųjų įrankių, apibrėžtų Tarybos reglamento (EB) Nr. 1967/2006 [(28)] 2 straipsnio 1 punkte, arba

(b) be laivo žvejojančių žvejų, įskaitant vandens bestuburių rinkėjus;

(27) žvejys – fizinis asmuo, užsiimantis verslinės žvejybos veikla, kurią pripažįsta atitinkama valstybė narė;

(28) žvejyba – verslinės žvejybos veikla, kurią pripažįsta atitinkama valstybė narė;

(29) tvari mėlynoji ekonomika – visa DVT, visų pirma 14-ąjį DVT ir Sąjungos aplinkos teisės aktus atitinkanti sektoriuose ir tarp sektorių visoje bendrojoje rinkoje vykdoma ekonominė veikla, susijusi su vandenynais, jūromis, pakrantėmis ir vidaus vandenimis, aprėpiant Sąjungos salų bei atokiausius regionus ir su jūra nesiribojančias šalis, įskaitant besiformuojančius sektorius ir ne rinkos prekes bei paslaugas, kuria siekiama užtikrinti ilgalaikį aplinkos, socialinį ir ekonominį darnumą;

(30) jūrų politika – Sąjungos politika, kurios tikslas yra skatinti integruotą ir nuoseklų sprendimų priėmimą siekiant kuo labiau užtikrinti Sąjungos, visų pirma pakrančių, salų ir atokiausių regionų, taip pat tvarios mėlynosios ekonomikos sektorių darnų vystymąsi, tvarų ekonomikos augimą ir socialinę sanglaudą vykdant nuoseklią su jūromis susijusią politiką ir atitinkamą tarptautinį bendradarbiavimą;

(31) jūrų saugumas ir stebėjimas – veikla, kuria siekiama išsamiai suprasti visus su jūrų sritimi susijusius įvykius ir veiksmus, kurie paveiktų saugios laivybos ir jūrų saugumo, teisėsaugos, gynybos, sienų kontrolės, jūros aplinkos apsaugos, žuvininkystės kontrolės, prekybos ir Sąjungos ekonominių interesų sritis, ir, kai taikytina, užkirsti jiems kelią ir juos valdyti;

(32) Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklas arba EMODnet – partnerystė, kurios funkcija yra rinkti jūrų duomenis ir metaduomenis siekiant užtikrinti, kad tie fragmentiški ištekliai būtų lengviau prieinami visuomenei ir privatiems naudotojams ir kad šie galėtų jais lengviau naudotis, ir siūlyti kokybiškus, sąveikius ir suderintus jūrų duomenis;

(33) jūrinių teritorijų planavimas – procesas, kurį vykdydamos atitinkamos valstybės narės institucijos analizuoja ir organizuoja žmogaus veiklą jūrų teritorijose, kad būtų pasiekti ekologiniai, ekonominiai ir socialiniai tikslai;

(34) vandenynų stebėjimas – visų žinių apie jūrą pagrindas. Tai yra jūrų ekosistemų ir joms įtakos turinčių veiksnių supratimo pagrindas. Taip renkami duomenys, kurie yra itin svarbūs rengiant meteorologines prognozes, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos strategijas, vykdant ekstremalių reiškinių stebėseną, užtikrinant civilinį saugumą (duomenys apie sąlygas jūroje, potvynius), vykdant laivybą jūros keliais, gaminant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, užsiimant žvejyba ir akvakultūra, taip pat – vis dažniau – įgyvendinant saugumo ir gynybos veiksmus. Taip sukuriamas įrodymais grindžiamo sprendimų priėmimo pagrindas ir teikiama labai svarbi informacija apie tai, kokį poveikį žmogaus veikla daro vandenynų būklei ir kokias paslaugas vandenynai teikia visuomenei;

(35) pažeidimas – bet koks taikytinos teisės pažeidimas, dėl kurio padaroma arba gali būti padaryta žala Sąjungos biudžetui, nes gaunamas nepagrįstas to biudžeto kompensavimas, grindžiamas tarpinėmis reikšmėmis, siektinomis reikšmėmis ir išdirbiais;

(36) kontroliuojantysis fondas – pagal vieną ar daugiau plano skyrių vadovaujančiosios institucijos atsakomybe įsteigtas fondas;

(37) specialusis fondas – fondas, per kurį vadovaujančioji institucija arba kontroliuojantysis fondas teikia finansinius produktus galutiniams gavėjams;

(38) finansinę priemonę įgyvendinantis subjektas – viešosios arba privatinės teisės reglamentuojamas subjektas, atliekantis kontroliuojančiojo fondo arba specialiojo fondo užduotis;

(39) mažiau išsivystę regionai – regionai, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis kaip 75 proc. ES 27 BVP vidurkio vienam gyventojui;

(40) pertvarkos regionai – regionai, kurių BVP vienam gyventojui yra 75–100 proc. ES 27 BVP vidurkio vienam gyventojui;

(41) labiau išsivystę regionai – regionai, kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 100 proc. ES 27 BVP vidurkio vienam gyventojui.

Regionų klasifikacija pagal vieną iš trijų regionų kategorijų nustatoma palyginant kiekvieno regiono BVP vienam gyventojui, išreikštą perkamosios galios standartais (PGS) ir apskaičiuotą pagal 2021–2023 m. Sąjungos duomenis, su ES 27 to paties ataskaitinio laikotarpio BVP vidurkiu vienam gyventojui.

Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriuo nustato regionų, kurie atitinka vienos iš trijų 38–40 punktuose nustatytų regionų kategorijų kriterijus, ir valstybių narių, kurios atitinka 22 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytus kriterijus, sąrašą. Tas sąrašas galioja nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d.

5 straipsnis

Fondo valdymas

1. Valstybės narės ir Komisija įgyvendina iš Sąjungos biudžeto finansuojamą paketą ir visus papildomus išteklius, skirtus NRP planams ir INTERREG planui, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punktą, nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai ir Reglamento XX [Regioninė plėtra, INTERREG planas] [nuostatos dėl netiesioginio valdymo taikymo tam tikrų rūšių bendradarbiavimo pagal INTERREG atveju] 6 straipsnio 3 daliai.

2. Komisija įgyvendina IV antraštinę dalį dėl Priemonės taikydama tiesioginį, pasidalijamąjį arba netiesioginį valdymą pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktus.

3. 10 straipsnyje nurodyta Komisijos iniciatyva teikiama techninė parama įgyvendinama taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a ir c punktus.

6 straipsnis

Partnerystė ir daugiapakopis valdymas

1. Dėl NRP plano ir kiekvieno skyriaus bei INTERREG plano skyriaus, kaip nurodyta Reglamento XX [Regioninė plėtra, INTERREG planas] II skyriuje, kiekviena valstybė narė organizuoja ir įgyvendina visapusišką partnerystę pagal savo institucinę ir teisinę sistemą ir atsižvelgdama į atitinkamų skyrių ypatumus. Toje partnerystėje turi būti subalansuotai atstovaujami šie partneriai:

   (a) regionų, vietos, miesto, kaimo ir kitos viešojo sektoriaus institucijos arba joms atstovaujančios asociacijos;

   (b) ekonominiai ir socialiniai partneriai, įskaitant ūkininkus, žvejus ir jų organizacijas;

   (c) atitinkamos įstaigos, atstovaujančios pilietinei visuomenei, pvz., aplinkos apsaugos srities partneriai, nevyriausybinės organizacijos, jaunimo organizacijos ir subjektai, atsakingi už socialinės įtraukties, pagrindinių teisių, asmenų su negalia teisių, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, taip pat nacionalinės žmogaus teisių institucijos ir organizacijos;

   (d) mokslinių tyrimų organizacijos ir universitetai, kai tinkama.

2. Pagal 1 dalį sukurta partnerystė veikia pagal daugiapakopio valdymo principą ir principą „iš apačios į viršų“. Valstybė narė įtraukia kiekvienoje 1 dalies pastraipoje nurodytus partnerius į plano rengimą, taip pat skyrių rengimą, įgyvendinimą ir vertinimą, be kita ko, jiems dalyvaujant stebėsenos komitetų veikloje pagal 55 straipsnį.

3. Partnerystė organizuojama ir įgyvendinama laikantis Europos partnerystės elgesio kodekso, nustatyto Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 240/2014.

4. Kalbant apie 1 dalies a punkte nurodytus partnerius, valstybė narė užtikrina, kad visoms institucijoms, kurioms taikomi atitinkami plano skyriai, būtų tinkamai atstovaujama atitinkamai atsižvelgiant į atitinkamą teritorinį lygmenį ir geografinę skyriaus aprėptį.

5. Valstybės narės gali nukrypti nuo partnerystės ir daugiapakopio valdymo reikalavimų Sąjungos paramos, nustatytos Reglamentu (ES) 202X/XX [sienų valdymas] ir Reglamentu (ES) 202X/XX [vidaus saugumas], tikslais, jei valstybė narė savo plane tai tinkamai pagrindžia. Sąjungos paramos prieglobsčiui, migracijai ir integracijai, nustatytos Reglamentu (ES) 202X/XX [migracija, prieglobstis ir integracija], tikslais partnerystės apima regionų, vietos, miesto ir kitas viešojo sektoriaus institucijas arba tokioms institucijoms atstovaujančias asociacijas, pilietinės visuomenės organizacijas, pavyzdžiui, pabėgėlių organizacijas ir migrantų vadovaujamas organizacijas, taip pat nacionalines žmogaus teisių institucijas ir lygybės įstaigas, taip pat, kai tinkama, tarptautines organizacijas ir ekonominius bei socialinius partnerius.

6. Bent kartą per metus planų įgyvendinimo klausimais Komisija konsultuojasi su organizacijomis, kurios atstovauja partneriams Sąjungos lygmeniu.

7 straipsnis

Horizontalieji principai

1. Valstybės narės NRP plane ir INTERREG plane priemones parengia taip, kad būtų laikomasi:

(a) teisinės valstybės principų, nustatytų Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnyje;

(b) teisių, laisvių ir principų, išdėstytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

Rengdamos ir įgyvendindamos savo atitinkamus planus, valstybės narės gerbia tas teises, laisves ir principus.

2. Valstybės narės ir Komisija imasi atitinkamų priemonių, kad planų rengimo, įgyvendinimo, stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo etapais būtų užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Rengiant ir įgyvendinant planus ypač atsižvelgiama į prieinamumą asmenims su negalia.

3. Išmokos pagal 35 straipsnio 1 dalies a–f, o ir p punktuose nurodytas intervencines priemones tiek, kiek jos susijusios su parama vietos žemės ūkio produktams, skiriamos tik tuo atveju, jei laikomasi Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 3 straipsnyje nustatytų atsakingo ūkininkavimo reikalavimų. Išmokos, kurioms taikomi Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] I priedo A ir C dalyse nurodyti atsakingo ūkininkavimo reikalavimai, laikomos atitinkančiomis reikšmingos žalos nedarymo principą, nustatytą Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 33 straipsnio 2 dalies d punkte.

4. Fondo parama papildo nacionalinį viešąjį finansavimą.

5. Komisija ir atitinkamos valstybės narės, atsižvelgdamos į savo atitinkamą atsakomybę, užtikrina Fondo ir kitų Sąjungos programų bei priemonių koordinavimą, nuoseklumą ir sinergiją. Tuo tikslu jos užtikrina:

(a) skirtingų priemonių papildomumą ir nuoseklumą Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis tiek planavimo etapu, tiek jas įgyvendinant;

(b) glaudų institucijų, atsakingų už įgyvendinimą ir kontrolę Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, bendradarbiavimą, siekiant Fondo tikslų, ir įvairių Fondo tikslų priemonių sinergiją.

Veiksmams gali būti teikiama parama pagal kitas Sąjungos programas ir priemones, jei tokia parama ir tarpinės bei siektinos reikšmės, dėl kurių atliekami mokėjimai, nepadengia tų pačių išlaidų. Taikant pirmą pastraipą, valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja rengdamos ir įgyvendindamos veiksmus, kurie bendrai finansuojami pagal planą ir kitą Sąjungos programą, kad būtų išvengta dvigubo finansavimo.

8 straipsnis

Pagarba Pagrindinių teisių chartijoje nustatytoms teisėms, laisvėms ir principams

1. Valstybės narės įdiegia ir taiko veiksmingus mechanizmus, kuriais užtikrinama, kad jų planais remiamos priemonės ir jų įgyvendinimas atitiktų atitinkamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatas visu Fondo paramos įgyvendinimo laikotarpiu (toliau – Chartijos horizontalioji sąlyga).

Jos pateikia tų mechanizmų vertinimą pagal 22 straipsnio 2 dalies q punktą [NRP plano reikalavimai] ir informuoja Komisiją apie visus pakeitimus, darančius poveikį Chartijos horizontaliosios sąlygos įvykdymui.

2. Jei Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdo arba nebevykdo 1 dalyje numatytos Chartijos horizontaliosios sąlygos, ji praneša atitinkamai valstybei narei apie savo

vertinimą, remdamasi informacija, kurią atitinkama valstybė narė, reaguodama į Komisijos pastabas, pateikė savo NRP plane, ir atsižvelgdama į atitinkamą informaciją, įskaitant teisinės valstybės principo taikymo ir konkrečių šalių ataskaitas pagal Europos semestrą.

3. Atitinkama valstybė narė per du mėnesius nuo pranešimo apie vertinimą pagal 2 dalį gali pateikti savo pastabas ir galimas taisomąsias priemones, įskaitant NRP plano pakeitimus.

4. Jei Komisija padaro išvadą, kad Chartijos horizontalioji sąlyga neįvykdyta, ji per du mėnesius nuo 3 dalyje nurodytų valstybės narės pastabų gavimo priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo nustatoma, kad Chartijos horizontalioji sąlyga neįvykdyta, ir nurodo konkrečias NRP plane numatytas priemones, kurioms turėjo įtakos sąlygos neįvykdymas.

   Tuo tikslu atsižvelgiama į šiuos Chartijos horizontaliosios sąlygos neįvykdymo aspektus:

   (a) faktinį arba galimą poveikį patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui arba Sąjungos finansiniams interesams;

   (b) pobūdį, trukmę, sunkumą ir apimtį.

5. Valstybė narė gali pateikti mokėjimo paraiškas dėl konkrečių priemonių, nustatytų 4 dalyje nurodytame sprendime, tačiau Komisija neatlieka atitinkamų mokėjimų tol, kol neįvykdoma Chartijos horizontalioji sąlyga.

6. Atitinkama valstybė narė informuoja Komisiją, kai tik mano, kad Chartijos horizontalioji sąlyga įvykdyta. Komisija įvertina tą informaciją per du mėnesius nuo jos gavimo. Jei Komisija mano, kad Chartijos horizontalioji sąlyga įvykdyta, ji panaikina 4 dalyje nurodytą sprendimą.

   Jei Komisija nesutinka su valstybe nare dėl Chartijos horizontaliosios sąlygos įvykdymo, ji apie tai praneša valstybei narei ir išdėsto savo vertinimą.

7. Jei 4 dalyje nurodytas sprendimas nepanaikinamas per vienus metus nuo jo priėmimo, Komisija proporcingai sumažina Sąjungos finansinį įnašą valstybei narei, susijusį su atitinkamomis konkrečiomis priemonėmis, arba, paskolos paramos atveju, imasi bet kurios pagal paskolos susitarimą galimos priemonės.

8. Jei Komisijos nustatytas pažeidimas taip pat galėtų būti laikomas teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos pažeidimu, 9 straipsnyje nustatyta procedūra pradedama pirmumo tvarka.

9 straipsnis

Teisinės valstybės principų laikymasis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įgyvendinant Fondo paramą būtų laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnyje nustatytų teisinės valstybės principų (toliau – teisinės valstybės horizontalioji sąlyga). Jos praneša Komisijai apie visus pakeitimus, turinčius įtakos tos sąlygos įvykdymui.

2. Jei Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdo arba nebevykdo teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos, ji praneša atitinkamai valstybei narei apie savo vertinimą, atsižvelgdama į atitinkamą informaciją, įskaitant informaciją, kurią atitinkama valstybė narė, reaguodama į Komisijos pastabas, pateikė savo NRP plane, ir į teisinės valstybės principo taikymo ir šalių ataskaitas pagal Europos semestrą.

3. Atitinkama valstybė narė per du mėnesius nuo pranešimo apie vertinimą pagal 3 dalį gali pateikti savo pastabas ir galimas taisomąsias priemones, įskaitant NRP plano pakeitimus.

4. Jei Komisija padaro išvadą, kad teisinės valstybės horizontalioji sąlyga neįvykdyta, ji per du mėnesius nuo 4 dalyje nurodytų valstybės narės pastabų gavimo Tarybai pasiūlo įgyvendinimo sprendimą, kuriuo nustatomas teisinės valstybės horizontaliųjų sąlygų neįvykdymas ir konkrečios NRP plane numatytos priemonės, kurioms turėjo įtakos tų sąlygų neįvykdymas.

   Tuo tikslu atsižvelgiama į šiuos teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos neįvykdymo aspektus:

   (a) faktinį arba galimą poveikį patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui arba Sąjungos finansiniams interesams;

   (b) pobūdį, trukmę, sunkumą ir apimtį.

   Taryba įgyvendinimo sprendimą priima per keturias savaites nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo.

5. Valstybė narė gali pateikti mokėjimo paraiškas dėl konkrečių priemonių, nurodytų 4 dalyje nurodytame sprendime, tačiau Komisija neatlieka atitinkamų mokėjimų tol, kol neįvykdoma teisinės valstybės horizontalioji sąlyga.

6. Valstybė narė informuoja Komisiją, kai tik mano, kad teisinės valstybės horizontalios sąlygos pažeidimas ištaisytas. Komisija įvertina tą informaciją per du mėnesius nuo jos gavimo. Jei Komisija mano, kad pažeidimas visiškai ištaisytas, ji siūlo Tarybai panaikinti 4 dalyje nurodytą sprendimą. Jei Komisija mano, kad pažeidimas ištaisytas iš dalies, ji siūlo Tarybai atitinkamai iš dalies pakeisti 4 dalyje nurodytą sprendimą. Taryba įgyvendinimo sprendimą priima per keturias savaites nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo.

7. Komisija proporcingai sumažina valstybės narės Sąjungos finansinį įnašą, susijusį su konkrečiomis atitinkamo plano priemonėmis, arba, paskolos paramos atveju, imasi bet kokių pagal paskolos susitarimą numatytų priemonių, jei 4 dalyje nurodytas sprendimas nebuvo panaikintas [per [vienus] metus nuo jo priėmimo].

8. Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą apie visus pagal 4 ir 6 dalis pasiūlytus, priimtus, iš dalies pakeistus ar panaikintus sprendimus.

II ANTRAŠTINĖ DALIS
FINANSINĖ PROGRAMA

1 SKYRIUS
Bendrosios nuostatos

10 straipsnis
Biudžetas

1. Laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio mėn. Fondo paramos įgyvendinimo finansinis paketas yra 865 076 000 000 EUR einamosiomis kainomis.

2. Finansinis paketas paskirstomas taip:

(a) 782 879 000 000 EUR skiriama III antraštinėje dalyje nurodytiems NRP planams pagal I priedą [Paskirstymo schema], iš kurių:

(i) bent 217 798 000 000 EUR skiriama mažiau išsivysčiusiems regionams, nustatant mažiausias sumas kiekvienai valstybei narei pagal II priede nustatytą metodiką;

(ii) bent 295 700 000 000 EUR skiriama BŽŪP intervencinėms priemonėms, nurodytoms 35 straipsnio 1 dalyje [paramos rūšys], 1 dalies a–k ir r punktuose ir 10 dalyje, ir 35 straipsnio 11 dalyje išvardytoms intervencinėms priemonėms;

(iii) bent 34 215 510 000 EUR paskirstoma taip: 11 975 428 500 EUR, kaip nustatyta Reglamento (ES) 202X/XXX [kuriuo nustatoma Sąjungos parama prieglobsčiui, migracijai ir integracijai 2028–2034 m.], 15 396 750 000 EUR, kaip nustatyta Reglamento (ES) 202X/XXX [kuriuo nustatoma Sąjungos parama Šengeno erdvei, Europos integruotam sienų valdymui ir bendrai vizų politikai 2028–2034 m.] 4 straipsnyje, ir 6 843 331 500 EUR, kaip nustatyta Reglamento (ES) 202X/XXX [kuriuo nustatoma Sąjungos parama vidaus saugumui 2028–2034 m.] 4 straipsnyje, tų reglamentų 3 straipsnyje nustatytiems tikslams;

(b) 71 933 000 000 EUR skiriama IV antraštinėje dalyje nurodytai Priemonei;

(c) 10 264 000 000 EUR skiriama Reglamento XX [Regioninė plėtra, INTERREG planas] II skyriuje nurodytam INTERREG planui;

(d) iki 0,5 proc. finansinio paketo lėšų skiriama Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai, kaip nurodyta 12 straipsnyje [techninė parama].

3. Be 2 dalies a punkte nurodyto asignavimo, Sąjungos finansinį įnašą sudaro 50 100 000 000 EUR iš Socialiniam klimato fondui skirtų sumų, nustatytų Direktyvos 2003/87/EB 30d straipsnio 4 dalies ketvirtos pastraipos c–g punktuose, įgyvendintinų pagal planus, laikantis Reglamento (ES) 2023/955 II priede nustatyto paskirstymo. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 5 dalį ši suma sudaro išorės asignuotąsias pajamas.

4. Valstybės narės savo planams įgyvendinti gali pasinaudoti 150 000 000 000 EUR paskolos parama.

5. Bent 14 proc. 2 dalyje nurodyto finansinio paketo lėšų ir 4 dalyje nurodytos sumos skiriama Sąjungos socialiniams tikslams pasiekti ir ši dalis apskaičiuojama taikant Reglamento (ES) [Veiklos rezultatų reglamentas] 6 straipsnio 1 dalyje nurodytus koeficientus. 2 dalies a punkto ii papunktyje nustatyta suma ir išorės asignuotosios pajamos iš Socialinio klimato fondo neįtraukiamos į šio minimalaus asignavimo apskaičiavimo pagrindą.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma didžiausia suma, skirtina kiekvienai valstybei narei, taikant I priede nustatytą metodiką, atsižvelgdama į 2 ir 3 straipsniuose nurodytus tikslus.

11 straipsnis

Papildomi ištekliai ir išteklių naudojimas

1. Valstybės narės, Sąjungos institucijos, organai ir agentūros, trečiosios valstybės, tarptautinės organizacijos, tarptautinės finansų įstaigos ar kitos trečiosios šalys gali teikti papildomus įnašus į Fondą. Papildomi finansiniai įnašai sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d arba e punkte arba 21 straipsnio 5 dalyje;

2. Siekdamos įgyvendinti priemonę pagal savo NRP planą, valstybės narės gali pasiūlyti į savo NRP planą kaip numatomas išlaidas įtraukti finansinių įnašų, kuriuos valstybės narės turi skirti Sąjungos programoms arba priemonėms, kuriomis įgyvendinama su NRP plano tikslais suderinta politika, sumas, siekiant įgyvendinti priemonę pagal tas programas ar priemones. Tokie įnašai taip pat gali būti skiriami biudžeto garantijos atidėjiniams, finansinei priemonei finansuoti arba bet kokioms negrąžintinos paramos sumoms, kai jos derinamos su biudžeto garantija arba finansine priemone vykdant derinimo operaciją pagal [EKF programą „InvestEU“]. Priemonė turi atitikti šio reglamento reikalavimus. Kai tokiomis sumomis prisidedama prie biudžeto garantijos atidėjinių pagal [EKF programą „InvestEU“], jos, kai aktualu, papildomos valstybės narės kompensacine garantija, kuria padengiamas neapibrėžtasis įsipareigojimas, kuriam atidėjiniai nesudaromi.

3. Valstybės narės, pateikdamos pradinį planą arba bet kokį pakeitimo prašymą, gali prašyti perskirstyti dalį sumos, nustatytos Reglamento (ES) XX (migracija) 4 straipsnyje, Reglamento (ES) XX (sienos) 4 straipsnyje ir Reglamento (ES) XX (saugumas) 4 straipsnyje, kad būtų įgyvendinti kituose minėtuose reglamentuose nustatyti tikslai. Komisija prieštarauja prašymui dėl perskirstymo tik tuo atveju, jei toks perskirstymas turėtų įtakos iš dalies pakeisto plano atitikčiai šiame reglamente nustatytiems 22 straipsnio reikalavimams.

12 straipsnis

Komisijos iniciatyva teikiama techninė parama

1. Komisijos iniciatyva Fondo lėšomis galima remti planui ir INTERREG planui įgyvendinti skirtą techninę ir administracinę pagalbą, pavyzdžiui, parengiamąją, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklą, institucines informacinių technologijų sistemas ir platformas, informavimo ir komunikacijos veiklą, be kita ko, kuriant ES masto valstybių narių valdžios institucijų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų šalių tinklus, institucinę komunikaciją apie Sąjungos politinius prioritetus ir visą kitą techninę ir administracinę pagalbą arba su darbuotojais susijusias išlaidas, kurias Komisija patiria valdydama Fondą ir, kai tinkama, su trečiosiomis valstybėmis.

2. Fondo lėšomis taip pat remiama visa kita techninė ir administracinė pagalba, reikalinga bendrai žemės ūkio politikai ir bendrai žuvininkystės politikai įgyvendinti ir valdyti, įskaitant žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemones, rinkos kontrolę, duomenų, įskaitant palydovų duomenis, geoerdvinius duomenis ir meteorologinius duomenis, rinkimą ar įsigijimą, išteklių stebėseną, ekologiškų produktų ir susijusių institucinių informacinių technologijų sistemų elektroninio sertifikavimo plėtojimą ir priežiūrą, nuorodų, santrumpų ir simbolių, susijusių su Sąjungos kokybės sistemomis ir įnašais pagal tarptautinius susitarimus, kūrimą, registravimą ir apsaugą.

3. 1 dalyje nurodyti veiksmai gali apimti ankstesnius ir vėlesnius programavimo laikotarpius.

4. Komisija priima finansavimo sprendimą, kai numatoma skirti šio fondo įnašą pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnį.

5. Atsižvelgiant į tikslą, šiame straipsnyje nurodyti veiksmai gali būti finansuojami kaip veiklos arba administracinės išlaidos.

6. Vadovaujantis Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 196 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a punktu, Komisijos iniciatyva vykdomi techninės paramos veiksmai, remiami pagal šį reglamentą taikant tiesioginį valdymą, ir pagrindinės išlaidos finansavimo sprendime nurodytais tinkamai pagrįstais atvejais ir ribotą laikotarpį gali būti laikomi tinkamais finansuoti nuo 2028 m. sausio 1 d., net jei tie veiksmai buvo vykdomi ir išlaidos patirtos prieš pateikiant dotacijos paraišką.

13 straipsnis

Valstybės narės iniciatyva teikiama techninė parama

1. Valstybės narės iniciatyva Fondo lėšomis gali būti remiami veiksmai, kurie gali būti susiję su ankstesniais ir vėlesniais programavimo laikotarpiais, reikalingi siekiant veiksmingai įgyvendinti Fondo paramą, be kita ko, siekiant teikti finansavimą tokių funkcijų kaip pasirengimas, mokymas, valdymas, stebėsena, vertinimas, informavimas, matomumas ir komunikacija vykdymui.

2. Techninė parama kiekvienam NRP planui ir kiekvienam INTERREG plano skyriui nustatoma kaip fiksuotoji norma – atitinkamai iki 3 ir 8 proc., – taikoma sumai, įtrauktai į kiekvieną mokėjimo paraišką pagal 65 straipsnį [mokėjimo paraiškos]. INTERREG plano skyriams, kuriais remiamas atokiausių regionų bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas prie išorės sienų, nustatoma 10 proc. fiksuotoji norma.

3. Jei Sąjungos finansinis įnašas sumažinamas, be kita ko, dėl įsipareigojimų panaikinimo arba finansinės pataisos, valstybė narė, užbaigusi NRP planą, į Sąjungos biudžetą grąžina visus pagal 1 dalį techninei paramai išmokėtus išteklius, kurie viršija 2 dalyje nustatytą Sąjungos finansinio įnašo procentinę dalį.

4. Valstybės narės užtikrina, kad sumos, kurias Komisija moka už NRP planus, būtų subalansuotai ir proporcingai paskirstytos visiems plano skyriams, siekiant skatinti visus remiamus tikslus.

5. Valstybės narės gali prašyti paramos rengiant į jų NRP planus įtrauktas reformas.

2 SKYRIUS
Parama pagal planus

14 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai

1. Sąjungos biudžetinius kiekvieno plano finansinio asignavimo įsipareigojimus 2028 m. sausio 1 d.–2034 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 112 straipsnio 2 dalį Komisija vykdo metinėmis dalimis (suapvalinta):

   (a) 2028 m. – 15,8 proc.;

   (b) 2029 m. – 15,5 proc.;

   (c) 2030 m. – 15,1 proc.;

   (d) 2031 m. – 14,8 proc.;

(e) 2032 m. – 14,4 proc.;

(f) 2033 m. – 12,8 proc.;

(g) 2034 m. – 11,7 proc.

2. Lankstumo suma, atitinkanti 25 proc. valstybės narės Sąjungos finansinio įnašo, kaip nustatyta I priede [paskirstymo metodas], programavimui skiriama tik taip:

(a) valstybė narė gali prašyti iki penktadalio sumos pagal 34 straipsnį (plano pakeitimas krizinių situacijų atveju), o likusią sumą programuoti pagal 25 straipsnį (laikotarpio vidurio peržiūra);

(b) valstybė narė gali prašyti trijų penktadalių sumos pagal 25 straipsnį [laikotarpio vidurio peržiūra], kurios dalies tinkamai pagrįstomis ir išimtinėmis aplinkybėmis gali būti prašoma iki laikotarpio vidurio peržiūros;

(c) penktadalio sumos pagal 34 straipsnį (plano pakeitimas krizinių situacijų atveju) valstybės narės gali prašyti tik nuo 2031 m. Nuo 2033 m. birželio 30 d. bet kokia neprogramuota suma skiriama programavimui, kad būtų galima iš dalies pakeisti planą.

Finansinio įnašo dalis, skirta 35 straipsnio 1 dalies a–h, j, k ir r punktuose [intervencinių priemonių rūšys] nurodytoms intervencinėms priemonėms, į lankstumo sumą neįskaičiuojama.

Lankstumo sumos atveju 15 straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas prasideda tik tada, kai sumos programuojamos pagal a, b ir c punktus.

Ši dalis netaikoma valstybės narės Sąjungos finansiniam įnašui į INTERREG planą.

15 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimas

1. Komisija panaikina visas NRP plano ir INTERREG plano skyriaus įsipareigojimų sumas, kurios nebuvo panaudotos išankstiniam finansavimui pagal 17 straipsnį [išankstinis finansavimas] arba dėl kurių mokėjimo paraiška nebuvo pateikta pagal 65 straipsnį [mokėjimo paraiškų pateikimas ir vertinimas] iki kalendorinių metų, einančių po biudžetinių įsipareigojimų metų, spalio 31 d.

2. Iš panaikinamų įsipareigojimų atimamos sumos atitinka tą biudžetinių įsipareigojimų dalį:

(a) kurios veiksmai sustabdyti dėl teismo proceso arba sustabdomąjį poveikį turinčio administracinio skundo arba

(b) dėl kurios nebuvo įmanoma pateikti mokėjimo paraiškos dėl *force majeure* aplinkybių, kurios labai paveikė viso NRP plano ar INTERREG plano skyriaus arba jų dalies įgyvendinimą.

Force majeure aplinkybes pagal pirmos pastraipos b punktą nurodančios nacionalinės valdžios institucijos turi įrodyti tiesioginį *force majeure* poveikį viso NRP plano ar INTERREG plano skyriaus arba jų dalies įgyvendinimui.

3. Ne vėliau kaip sausio 31 d. valstybė narė nusiunčia Komisijai informaciją apie 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytas išimtis dėl sumos, kuri turi būti deklaruota iki praėjusių metų gruodžio 31 d.

4. Asignavimus, atitinkančius panaikintus įsipareigojimus pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 7 straipsnio 3 dalį ir šio reglamento 8 straipsnį [Chartija] ir 9 straipsnį [teisinės valstybės horizontalioji sąlyga], galima vėl taikyti pagal kitas Sąjungos priemones ar programas, įgyvendinamas taikant tiesioginį ar netiesioginį valdymą, visų pirma tas, kuriomis prisidedama prie Europos demokratijos, pilietinės visuomenės, Sąjungos vertybių rėmimo arba kovos su korupcija.

5. Šis straipsnis netaikomas sumoms, kurios skiriamos kaip išorės asignuotosios pajamos, o 1–3 dalys netaikomos 35 straipsnio 1 dalies a–g punktuose [intervencinių priemonių rūšys] išvardytoms intervencinėms priemonėms.

16 straipsnis
Įsipareigojimų panaikinimo procedūra

1. Komisija, remdamasi iki sausio 31 d. gauta informacija, informuoja valstybę narę apie tai, kokia įsipareigojimų suma bus panaikinta.

2. Valstybė narė per du mėnesius nuo 1 dalyje nurodytos Komisijos informacijos gavimo pritaria panaikintinų įsipareigojimų sumai arba pateikia savo pastabas.

3. Jei įsipareigojimų panaikinimas susijęs su pagal NRP planą įsipareigotomis sumomis, valstybė narė iki birželio 30 d. pateikia Komisijai prašymą iš dalies pakeisti NRP planą, kuriame nurodoma sumažinta paramos suma. Sumos, su kuriomis susiję panaikinti įsipareigojimai ir atitinkamas sumažinimas, paskirstomos NRP plane, atsižvelgiant į pažangą, padarytą įgyvendinant priemones pagal NRP plano skyrius.

4. INTERREG plano atveju finansiniai įsipareigojimai prisiimami skyriaus lygmeniu. Jei įsipareigojimų panaikinimas susijęs su pagal INTERREG skyrių įsipareigotomis sumomis, valstybė narė, kurioje yra vadovaujančioji institucija, iki birželio 30 d. pateikia Komisijai prašymą iš dalies pakeisti INTERREG skyrių, kuriame nurodoma sumažinta paramos suma.

5. Jei 3 ir 4 dalyse nurodyta informacija nepateikiama, Komisija ne vėliau kaip iki spalio 31 d. sumažina Fondo įnašą atitinkamiems kalendoriniams metams pagal tas dalis.

6. Laikydamasi šiame straipsnyje nustatytos įsipareigojimų panaikinimo procedūros, Komisija pateikia pasiūlymą dėl naujo Tarybos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo patvirtinamas NRP planas pagal 23 straipsnį, kuriame nurodomos sumos, susijusios su įsipareigojimų panaikinimu.

17 straipsnis
Išankstinis finansavimas

1. Tarybai priėmus 23 straipsnyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą ir atsižvelgiant į turimas lėšas, Komisija atlieka išankstinio finansavimo mokėjimą. Išankstinio finansavimo suma sudaro 10 proc. 14 straipsnyje [biudžetiniai įsipareigojimai] nurodyto Sąjungos finansinio asignavimo ir mokama dalimis per trejus metus iš eilės taip: 4 proc. 2028 m., 3 proc. 2029 m. ir 3 proc. 2030 m. Jei Taryba įgyvendinimo sprendimą priima po 2028 m. liepos 31 d., išmokamos tik 2029 m. ir 2030 m. dalys.

2. Komisija, atsižvelgdama į turimas lėšas, kiekvienam INTERREG plano skyriui skiria iš Fondo 12 proc. Sąjungos finansinio įnašo išankstinį finansavimą, kaip nustatyta įgyvendinimo akte, kuriuo patvirtinamas INTERREG plano skyrius pagal Reglamento XX [Regioninė plėtra, INTERREG planas] 8 straipsnį. Ta suma išmokama trimis lygiomis 4 proc. dalimis per trejus metus iš eilės.

Jei INTERREG plano skyriui skiriama parama pagal priemonę „Globali Europa“, Reglamento XX [Regioninė plėtra, INTERREG planas] 8 straipsnio [INTERREG plano patvirtinimas ir dalinis pakeitimas] 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte gali būti nustatytos konkrečios išankstinio finansavimo taisyklės, kuriomis nukrypstama nuo šios dalies.

3. Išmokėtos išankstinio finansavimo sumos iš Komisijos sąskaitų patvirtinamos ne vėliau kaip gavus paskutinių įgyvendinimo metų metinį patikinimo paketą.

18 straipsnis

Paskolos paramos prašymas

1. Valstybės narės paskolos paramos prašyme nurodoma:

   (a) prašomos paskolos paramos suma;

   (b) priemonės pagal 21 straipsnį [Plano rengimas ir pateikimas], finansuotinos paskolos paramos lėšomis;

   (c) finansiniai poreikiai, susiję su b punkte nurodytomis priemonėmis;

   (d) paaiškinimas, kodėl numatomos NRP plano išlaidos yra didesnės už visą Sąjungos finansinį įnašą, atsižvelgiant į nacionalinį įnašą.

2. Paskolos parama neturi viršyti skirtumo tarp bendrų numatomų plano išlaidų, prireikus patikslintų, ir viso Sąjungos finansinio įnašo bei nacionalinio įnašo.

3. Valstybės narės paskolos paramos prašymą Komisijai pateikia ne vėliau kaip 2028 m. sausio 31 d.

4. Komisija skiria 10 straipsnio 4 dalyje nurodytas paskolos paramos sumas valstybėms narėms, atsižvelgdama į vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus. Trims valstybėms narėms suteiktų paskolų dalis, sudaranti didžiausią suteiktų paskolų dalį, turi neviršyti 60 proc. 10 straipsnio 4 dalyje nurodytos didžiausios sumos.

   Jei po 3 dalyje nurodyto paskolų paskirstymo lieka paskolų paramai skirtų sumų, Komisija gali paskelbti naujus kvietimus pareikšti susidomėjimą dėl paskolos paramos. Tokiu atveju šio straipsnio 1–5 dalyse ir 19 straipsnyje nustatyta tvarka taikoma *mutatis mutandis*.

5. Paskola išmokama su sąlyga, kad pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės pagal 65 straipsnį [mokėjimo paraiška].

6. Komisija įvertina paskolos paramos prašymą pagal 23 straipsnį [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas].

19 straipsnis

Paskolos susitarimas ir skolinimosi bei skolinimo operacijos

1. Siekiant finansuoti pagal plane teikiamą Sąjungos paramą paskolų forma, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 224 straipsnį Komisijai suteikiami įgaliojimai Sąjungos vardu skolintis reikiamų lėšų kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų.

2. Priėmus 23 straipsnyje nurodytą Tarybos įgyvendinimo sprendimą [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas], Komisija su valstybe nare sudaro paskolos susitarimą. Be Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 223 straipsnio 4

dalyje nustatytų elementų, paskolos susitarime nustatoma didžiausia paskolos suma, prieinamumo laikotarpis, ilgiausia kiekvienos paskolos išmokos trukmė ir išsamios paramos sąlygos. Tokiuose susitarimuose taip pat gali būti nurodyta išankstinio finansavimo suma ir išankstinio finansavimo patvirtinimo taisyklės.

20 straipsnis
Nacionalinis įnašas į numatomas išlaidas

1. Mažiausias nacionalinio įnašo į numatomas plano priemonės išlaidas dydis negali būti mažesnis nei:

   (a) 15 proc. mažiau išsivysčiusiems regionams;

   (b) 40 proc. pertvarkos regionams;

   (c) 60 proc. labiau išsivysčiusiems regionams.

2. Jei konkrečios priemonės įgyvendinimo mažiau išsivysčiusiuose regionuose dalies nustatyti neįmanoma, nacionalinio įnašo į numatomas išlaidas norma negali būti mažesnė už 1 dalyje nustatytą jos regionams taikomų įnašo normų gyventojų skaičiaus svertinį vidurkį.

3. Nacionalinio įnašo norma kiekvieno INTERREG skyriaus lygmeniu yra ne mažesnė kaip 20 proc. Ši norma sumažinama [5] procentiniais punktais skyriams, kuriais remiamas atokiausių regionų bendradarbiavimas ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas prie išorės sienų.

4. 35 straipsnio a, b, c ir g punktuose nurodytoms intervencinėms priemonėms nacionalinio įnašo neprašoma. Toms intervencinėms priemonėms neskiriamas joks papildomas nacionalinis finansavimas. Bet kokia įnašo norma, kuria nukrypstama nuo 1 dalyje nustatytos V antraštinėje dalyje nurodytoms intervencinėms priemonėms nustatytos normos, įskaitant atvejus, kai nacionalinių įnašų neprašoma, taikoma tik bendrai intervencinių priemonių sumai, neviršijančiai valstybės narės 10 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktyje nustatytos sumos dalies, kaip nustatyta I priede.

III ANTRAŠTINĖ DALIS
NACIONALINĖS IR REGIONINĖS PARTNERYSTĖS PLANAI

1 SKYRIUS
Plano parengimas ir priėmimas

21 straipsnis
Plano parengimas ir pateikimas

1. Kiekviena valstybė narė parengia ir pateikia Komisijai NRP planą, kuriame išdėstoma jos reformų, investicijų ir kitų intervencinių priemonių darbotvarkė. Kiekvienas planas apima priemones, kurios sudaro išsamų ir nuoseklų rinkinį. Valstybė narė viešai paskelbia Komisijai pateiktą planą 64 straipsnyje [Skaidrumas] nurodytoje interneto svetainėje.

2. Kiekviena valstybė narė parengia ir įgyvendina planą bendradarbiaudama su partneriais, kaip nustatyta 6 straipsnyje [Partnerystė], įskaitant regionines ir vietos valdžios institucijas, ir laikydamasi savo institucinės, teisinės ir finansinės sistemos. Į

planą įtraukiami nacionaliniai, sektorių ir, kai aktualu, regioniniai bei teritoriniai skyriai.

3. Finansavimo reikalavimus atitinka tik tos priemonės, kurios pradėtos įgyvendinti nuo 2028 m. sausio 1 d., jei jos atitinka šiame reglamente ir 1 straipsnio 1 dalyje išvardytuose reglamentuose nustatytus reikalavimus.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, su teisiniais įsipareigojimais paramos gavėjams susijusios išlaidos, patirtos taikant pagal Reglamentą (ES) 2021/2115 finansuojamas intervencines priemones, gali būti tinkamos finansuoti, jei tokios išlaidos numatytos atitinkamame NRP plane pagal šį reglamentą ir Reglamentą (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas].

22 straipsnis

NRP planui taikomi reikalavimai

1. Kiekvienas NRP planas turi būti tinkamai pagrįstas ir argumentuotas ir jame pagal V priede pateiktą šabloną išdėstomi šio straipsnio 2 dalyje nurodyti elementai.

2. NRP planu:

(a) remiami 2 straipsnyje nustatyti bendrieji tikslai ir visapusiškai bei tinkamai prisidedama prie visų 3 straipsnyje nustatytų konkrečių tikslų įgyvendinimo, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos valstybės narės iššūkius, ir pateikiama intervencinės priemonės strategija, kurioje būtų parodyta, kaip tie tikslai bus sprendžiami ir finansuojami pagal planą, kokio dydžio finansavimas reikalingas siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti bendrieji tikslai, ir kaip tas finansavimo lygis yra pagrįstas. Valstybės narės, kurios BNP vienam gyventojui yra mažesnis nei 90 proc. Sąjungos vidurkio, NRP plane visų pirma parodoma, kad juo tinkamai prisidedama prie 3 straipsnio a punkto vii ir ix papunkčiuose ir 3 straipsnio d punkto v papunktyje nustatytų konkrečių tikslų įgyvendinimo;

(b) veiksmingai sprendžiami visi nustatyti iššūkiai arba didelė jų dalis:

(i) Europos semestro kontekste, visų pirma atitinkamose konkrečiai valstybei narei skirtose rekomendacijose, įskaitant rekomendacijas, susijusias su Europos socialinių teisių ramsčiu;

(ii) kituose atitinkamuose Komisijos oficialiai priimtuose arba vertinamuose dokumentuose, susijusiuose su 3 straipsnyje [konkretūs tikslai] nustatytais tikslais, įskaitant Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 2 straipsnyje nustatytas BŽŪP nacionalines rekomendacijas, Skaitmeninio dešimtmečio rekomendacijas, grindžiamas Sprendimo, kuriuo nustatoma Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa, 6 straipsniu, ir nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus;

(iii) atitinkamuose Tarybos arba Komisijos priimtuose dokumentuose ir strategijose vidaus saugumo, Europos integruoto sienų valdymo, vizų politikos ir prieglobsčio bei migracijos srityse, atsižvelgiant į Šengeno IT struktūrą, Šengeno vertinimo mechanizmą pagal Reglamentą (ES) 2022/922, pažeidžiamumo vertinimus pagal Reglamentą (ES) 2019/1896 ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros stebėsenos mechanizmą pagal Reglamentą (ES) 2021/2303.

Valstybė narė paaiškina, kaip NRP plane atsižvelgiama į iššūkius ir konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, koks numatomas finansavimo lygis ir kaip NRP planu bus:

(a) visų pirma laikomasi nuoseklumo su nacionaliniais vidutinio laikotarpio fiskaliniais struktūriniais planais pagal Reglamentą (ES) 2024/1263, nacionaliniais atkūrimo planais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1991[17], nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999[18], taip pat nacionaliniais skaitmeninio dešimtmečio strateginiais veiksmų planais pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/2481[19];

(b) bus prisidedama prie bendrosios rinkos sukūrimo, visų pirma numatant tarpvalstybinio, tarptautinio ar daugiašalio pobūdžio priemones, be kita ko, atsižvelgiant į projektus, vykdomus pagrindiniame ir išplėstiniame pagrindiniame tinkle, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1679[20], atsižvelgiant į bendro intereso projektus, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/869[21], ir sudarant jiems sąlygas, taip pat įgyvendinant priemones, kuriomis remiama taupymo ir investicijų sąjunga, ir remiant bendriems Europos interesams svarbius projektus (BEISP) ir operacijas, kurioms suteiktas konkurencingumo ženklas;

(c) pateikiamas skyriais sugrupuotų priemonių sąrašas ir aprašymas, įskaitant bendruosius ir konkrečius tikslus, kurių kiekvienu iš jų pirmiausia siekiama, ir numatomų tarpinių ir siektinų reikšmių sąrašas, nurodant orientacinę jų užbaigimo datą programavimo laikotarpiu, įskaitant papildomas priemones ir susijusias tarpines reikšmes bei siektinas reikšmes, jei atitinkama valstybė narė prašo paskolos paramos. Su BŽŪP susijusios priemonės turi atitikti [BŽŪP] V antraštinėje dalyje ir Reglamente (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] ir Reglamente (ES) 202X/XXXX [BRO] nustatytus reikalavimus, o su bendra žuvininkystės politika susijusius reikalavimus – Reglamento XX [BŽP] XX straipsnyje nustatytus reikalavimus. Siūlomi siektinų reikšmių rodikliai grindžiami Reglamento (ES) 202X/XXXX [Veiklos rezultatų reglamentas] I priede išvardytais produkto rodikliais, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus;

(d) pagal V priede pateiktą šabloną nustatytos bendros numatomos priemonių išlaidos, kurios yra plano arba prašymo jį iš dalies pakeisti dalis ir kurių bendra suma yra bent lygi Sąjungos finansinio įnašo, prašomų paskolų ir nacionalinio įnašo sumai, kartu su informacija apie esamą arba planuojamą Sąjungos

---

17 2024 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1991 dėl gamtos atkūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/869 (OL L, 2024/1991, 2024 7 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj).

18 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (OL L 328, 2018 12 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

19 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/2481, kuriuo nustatoma 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa, (OL L 323, 2022 12 19, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

20 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1153 ir (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013, (OL L, 2024/1679, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj).

21 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

finansavimą, kai aktualu, kartu su tinkamu pagrindimu ir paaiškinimais, kaip jis yra tikėtinas ir pagrįstas, ir atitinka išlaidų veiksmingumo bei patikimo finansų valdymo principą ir yra proporcingas tikėtinam ekonominiam ir socialiniam poveikiui. Neprogramuota suma, atidėta kaip lankstumo suma, laikoma bendrų numatomų priemonių išlaidų dalimi;

(e) nustatyta aiški atitinkamos valstybės narės, įskaitant atsakingas institucijas ir stebėsenos komitetus, veiksmingos plano stebėsenos ir įgyvendinimo tvarka, atsižvelgiant į tikslą sukurti tvirtą partnerystės principu grindžiamą daugiapakopio valdymo sistemą, numatomą požiūrį į komunikaciją ir matomumą, galimų techninės paramos poreikių nustatymą, taip pat aiškius ir veiksmingus nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų susitarimus dėl atsakomybės už programavimą, įgyvendinimą, finansų valdymą, stebėseną ir vertinimą, laikantis valstybės narės institucinės ir teisinės sistemos;

(f) mažinami ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai skirtumai mažiau išsivysčiusiuose, pertvarkos ir labiau išsivysčiusiuose regionuose, visų pirma:

(i) skiriant išteklius mažiau išsivysčiusiems, pertvarkos ir labiau išsivysčiusiems regionams, atsižvelgiant į jų konkrečius iššūkius, apie kuriuos turi būti pranešta V priede, remiantis VII priede nustatyta metodika;

(ii) sutelkiant išteklius mažiau išsivysčiusiems regionams nustatant minimalias sumas kiekvienai valstybei narei pagal II priede nustatytą metodiką;

(iii) daugiausia dėmesio skiriant konkretiems pasienio regionų, retai apgyvendintų šiaurinių regionų, kaimo ir miesto vietovių, pramonės pertvarkos paveiktų vietovių ir salų poreikiams, apie kuriuos turi būti pranešama V priede, remiantis VII priede nustatyta metodika;

(iv) stiprinant atokiausių regionų ekonominį ir socialinį vystymąsi; tai turi būti numatyta nustatant specialias priemones, skirtas atitinkamoms teritorijoms pagal 46 straipsnį;

(g) sutelkiami ištekliai:

(i) kartų kaitai žemės ūkio sektoriuje pagal Reglamento XX [BŽŪP, kartų kaita] 8 straipsnį, taip pat žvejybos ir akvakultūros sektoriuje remti;

(ii) socialinėms priemonėms pagal VI priedą [socialiniai asignavimai];

(iii) žvejybos, akvakultūros ir jūrinei veiklai, įskaitant mažos apimties žvejybą, BŽP įgyvendinimą, kaip nustatyta Reglamente (ES) XX [BŽP], ir Europos vandenynų paktą pagal V priedą [Plano šablonas], remti;

(h) veiksmingai prisidedama:

(i) skatinant naudoti 74 straipsnyje [bendradarbiavimo intervencinės priemonės] nurodytas bendradarbiavimo intervencines priemones, įskaitant integruotas teritorines investicijas į miestus, miesto, kaimo ir pakrančių vietoves, bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą ar kitas teritorines priemones, įskaitant teisingą pertvarką ir pažangiosios specializacijos strategijas, taip pat LEADER, kaip nurodyta [LEADER] 77 straipsnyje;

(ii) didinant ūkių atsparumą ir rizikos valdymą ūkių lygmeniu ir remiant skaitmeninę ir duomenimis grindžiamą žemės ūkio ir kaimo vietovių

pertvarką, kad būtų padidintas jų konkurencingumas, tvarumas ir atsparumas;

(iii) Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP. Aplinkos ir klimato prioritetinės sritys] 4 straipsnyje nustatytose prioritetinėse aplinkos ir klimato srityse.

(i) skatinama partnerystė, keitimasis žiniomis ir žemės ūkio produktų platinimas, išdėstant:

(i) su kuriais suinteresuotaisiais subjektais konsultuotasi, kaip jie buvo atrinkti, kaip buvo užtikrintas jų reprezentatyvumas ir interesų konfliktų prevencija ir kaip jų indėlis atsispindi plane pagal partnerystės elgesio kodeksą[22], taip pat įtraukiant konsultacijų proceso, vykdyto rengiant planą ir kiekvieną jo skyrių, santrauką;

(ii) žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemą, įskaitant jos organizacinę struktūrą pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas. Žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemos ir ūkių konsultavimo paslaugos] 20 straipsnį;

(iii) mokykloms skirtos ES programos sąlygas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 I antraštinės dalies II dalies IIa skyrių;

(j) nurodoma, kaip NRP planas ir jo įgyvendinimas atitinka 6 straipsnio 3 dalyje nustatytą principą, įskaitant Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 3 straipsnio 4 dalyje nurodytos apsaugos praktikos aprašymą, jos teritorinę taikymo sritį, ūkininkus ir kitus paramos gavėjus, kuriems taikoma tokia praktika, ir apsaugos praktikos santrauką, taip pat atsakingo ūkininkavimo elementų ir atitinkamų priemonių, remiamų pagal NRP planą, papildomumą;

(k) paaiškinama, ar valstybės narės sistema ir tvarka yra pakankamos, kad būtų užtikrintas reguliarus, veiksmingas ir efektyvus Sąjungos išteklių naudojimas, laikantis patikimo finansų valdymo ir Sąjungos finansinių interesų apsaugos principų, remiantis IV priede [pagrindiniai reikalavimai] nustatytais pagrindiniais reikalavimais, kartu su priemonėmis galimiems trūkumams pašalinti;

(l) nustatoma tvarka, kuria užtikrinama, kad mokėjimo terminų nutraukimo arba Sąjungos finansavimo sustabdymo, finansinių pataisų ar kitų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą, atveju valstybės narės laikytųsi savo įsipareigojimų tęsti mokėjimus naudos gavėjams, gavėjams, galutiniams gavėjams, rangovams ir dalyviams;

(m) kai tinkama, pateikiamas saugumo įsivertinimas, grindžiamas bendrais objektyviais kriterijais, kuriais remiantis nustatomos saugumo problemos ir išsamiai nurodoma, kaip tos problemos bus sprendžiamos siekiant laikytis atitinkamų taikomų teisės aktų;

(n) pagrindžiamas plano suderinamumas ir priemonių, kuriomis remiami 2 ir 3 straipsniuose nurodyti tikslai, sinergija ir papildomumas, aprašant, kaip bus tenkinami daugiau nei vienos tikslinės grupės poreikiai, įskaitant kaimo ir pakrančių bendruomenių poreikius, ir taikomą tvarką, kaip pasinaudoti tokia sinergija;

[22] 2014 m. sausio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (OL L 74, 2014 3 14, p. 1).

(o) pateikiamas atitikties Chartijos horizontaliajai sąlygai, nurodytai 8 straipsnyje [Chartijos straipsnis], įsivertinimas;

(p) nurodoma, kaip planu ir numatomu jo įgyvendinimu užtikrinama, kad būtų laikomasi 9 straipsnyje [teisinės valstybės horizontalioji sąlyga] nurodytos teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos, įskaitant tolesnius veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, pateiktas naujausioje teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje ir Europos semestre, taip pat priemones tiems nustatytiems konkrečios šalies iššūkiams spręsti;

(q) užtikrinama, kad juo bus prisidedama prie Sąjungos socialinių tikslų įgyvendinimo. Šiems tikslams pasiekti skiriama bent 14 proc. viso Sąjungos įnašo ir paskolų, apskaičiuotų taikant Reglamento (ES) .../... [Veiklos rezultatų reglamentas] 6 straipsnio 1 dalyje nurodytus koeficientus. 10 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktyje nustatyta suma ir išorės asignuotosios pajamos iš Socialinio klimato fondo neįtraukiamos į šio minimalaus asignavimo apskaičiavimo pagrindą;

(r) užtikrinama, kad juo bus prisidedama prie Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų įgyvendinimo. Šiems tikslams pasiekti skiriama minimali viso NRP plane numatyto Sąjungos asignavimo procentinė dalis, atitinkanti konkretų klimato ir aplinkos srities išlaidų tikslą, nurodytą Reglamento (ES) .../... [Veiklos rezultatų reglamentas] III priede.

Nukrypstant nuo 1 dalies, Komisija gali prašyti valstybių narių skirti mažesnę arba didesnę minimalią visų plane numatytų asignavimų procentinę dalį siekiant klimato ir aplinkos tikslų. Konkrečią procentinę dalį nustato Komisija, tvirtindama NRP planą.

Nustatant procentinę dalį atsižvelgiama į Komisijos atliktą valstybės narės pažangos ir numatomos trajektorijos siekiant savo tikslų pagal Reglamentą (ES) 2018/842 (Pastangų pasidalijimo reglamentas) vertinimą, kaip išsamiai išdėstyta naujausiame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plano vertinime, ir į jos tikslus pagal Reglamentą (ES) 2024/1991 (Gamtos atkūrimo reglamentas), laikantis gamtos atkūrimo planų.

3. Komisijai pagal 87 straipsnį [Naudojimasis įgaliojimais] suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas V priede pateiktas šablonas.

23 straipsnis

Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas

1. Komisija įvertina valstybės narės pateiktą planą arba iš dalies pakeistą planą ir jo atitiktį šiam reglamentui per keturis mėnesius nuo jų pateikimo ir pateikia pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo. Atlikdama vertinimą Komisija užtikrina, kad NRP planas atitiktų visus šiame reglamente, visų pirma 22 straipsnyje, nustatytus reikalavimus.

2. Komisija gali pateikti pastabų valstybėms narėms ir prašyti papildomos informacijos.

Tinkamai pagrįstais atvejais Komisija gali prašyti įtraukti papildomas priemones arba pakeisti valstybės narės pasiūlytas priemones.

Valstybė narė pateikia prašomą papildomą informaciją ir prireikus peržiūri savo planą, atsižvelgdama į Komisijos pateiktas pastabas ir prašymus. 1 dalyje nustatytas terminas sustabdomas nuo darbo dienos, einančios po dienos, kurią Komisija išsiunčia valstybei

narei savo pastabas arba prašymą pateikti patikslintus dokumentus, iki tol, kol valstybė narė pateikia atsakymą Komisijai.

3. Jei planas neatitinka 1 dalyje nurodytų reikalavimų, Komisija per 1 dalyje nustatytą terminą atitinkamai valstybei narei pateikia tinkamai pagrįstą pagrindimą.

4. Jei Komisija padaro išvadą, kad planas atitinka 1 dalyje nurodytus reikalavimus, Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo nustatoma:

   (a) bendras Sąjungos įnašas;

   (b) paskolos paramos suma, jei atitinkama valstybė narė pateikia tokį prašymą; ir susijusi išankstinio finansavimo suma, taip pat paskolos prieinamumo laikotarpis;

   (c) sąrašas priemonių, finansuojamų iš Sąjungos įnašo ir paskolų, numatytų NRP plane.

5. Tinkamai pagrįstais atvejais, kai Komisija padaro išvadą, kad viena ar daugiau plano priemonių neatitinka 1 dalyje nurodytų reikalavimų ir kad valstybės narės tinkamai neišnagrinėjo pagal 2 dalies antrą pastraipą pateikto atitinkamo prašymo, ji 4 dalyje nurodytame Komisijos pasiūlyme gali nurodyti trūkumus, darančius poveikį toms priemonėms.

6. Taryba 1 dalyje nurodytus įgyvendinimo sprendimus paprastai priima per keturias savaites nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo.

7. Tarybai priėmus 6 dalyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą, Komisija priima finansavimo sprendimą, kaip tai suprantama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje, kuriame nurodo:

   (a) tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, susijusias su NRP plane numatytų priemonių įgyvendinimu, ir atitinkamą išmokėjimo vertę pagal kiekvieną iš jų;

   (b) Sąjungos įnašą per metus, grindžiamą 14 straipsnio 1 dalyje [įsipareigojimai] nustatytomis procentinėmis dalimis.

   Pranešimas apie tą Komisijos sprendimą atitinkamai valstybei narei yra teisinis įsipareigojimas.

   Kai taikomas DFP reglamento 4 straipsnio 2 dalies b punktas, tas finansavimo sprendimas gali būti iš dalies pakeistas atsižvelgiant į metinės biudžeto procedūros rezultatus.

8. Atitinkama valstybė narė gali pateikti mokėjimo paraiškas dėl konkrečių priemonių, kurioms turėjo įtakos Tarybos priimtuose įgyvendinimo sprendimuose nurodyti trūkumai, tačiau Komisija neatlieka atitinkamų mokėjimų tol, kol nepašalinami trūkumai.

3 SKYRIUS
NRP plano peržiūra

24 straipsnis
NRP plano pakeitimas

1. Valstybė narė gali, kartu su iš dalies pakeistu NRP planu, pateikti Komisijai pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti jos NRP planą, kuriame nurodomas tikėtinas to pakeitimo poveikis siekiant 2 ir 3 straipsniuose nustatytų tikslų.

2. Komisija įvertina iš dalies pakeisto NRP plano atitiktį šiam reglamentui, įskaitant [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas] 23 straipsnį, ir gali pateikti pastabas per tris mėnesius nuo iš dalies pakeisto NRP plano pateikimo.

3. Tinkamai pagrįstais atvejais, nepriklausomai nuo to, ar valstybė narė pateikė pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti savo NRP planą pagal 1 dalį, Komisija taip pat gali pasiūlyti valstybei narei iš dalies pakeisti esamas arba nustatyti naujas priemones.

4. Valstybė narė peržiūri iš dalies pakeistą NRP planą per vieną mėnesį nuo 2 dalyje nurodytų Komisijos pastabų pateikimo dienos, atsižvelgdama į Komisijos pastabas ir pasiūlymus, kaip nurodyta 2 arba 3 dalyje.

5. Jei Komisija nepateikia pastabų arba yra įsitikinusi, kad į pateiktas pastabas buvo tinkamai atsižvelgta, ir jei dėl NRP plano pakeitimo būtų pakeistas bendras Sąjungos įnašas, paskolos paramos suma arba priemonių sąrašas arba viena ar daugiau plano priemonių, kurios nebeatitinka 23 straipsnio 1 dalyje [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas] nurodytų reikalavimų, Komisija ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo iš dalies pakeisto NRP plano pateikimo pateikia pasiūlymą dėl naujo Tarybos įgyvendinimo sprendimo pagal 23 straipsnį. Taryba naują įgyvendinimo sprendimą paprastai priima per keturias savaites nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo. Tada Komisija atitinkamai iš dalies pakeičia 23 straipsnio 7 dalyje nurodytą finansavimo sprendimą [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas].

   Jei iš dalies pakeitus NRP planą nebūtų pakeistas visas Sąjungos įnašas, paskolos paramos suma arba priemonių sąrašas, Komisija tiesiogiai iš dalies pakeičia [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas] 23 straipsnio 7 dalyje nurodytą finansavimo sprendimą.

6. 5 dalyje nurodytų sprendimų priimti nereikalaujama:

   (a) atlikus grynai administracinio ar redakcinio pobūdžio pataisymus arba nedidelius NRP plano patikslinimus, t. y. NRP plane nustatyto tikslo padidinimą arba sumažinimą mažiau nei 5 proc. Valstybės narės tas taisykles taiko tik vieną kartą kiekvienam tikslui ir apie tokius patikslinimus praneša Komisijai. Tokie pakeitimai turi atitikti visus NRP plano reikalavimus, įskaitant išlaidų apskaičiavimo informacijos peržiūrą;

   (b) pakeitimams pagal 31 straipsnio 7 dalį.

7. Valstybės narės užtikrina, kad jų NRP plano bendrų numatomų išlaidų suma būtų pagrįsta ir patikima viso jo įgyvendinimo metu, laikantis patikimo finansų valdymo principo, ir prireikus prašo iš dalies pakeisti savo planą pagal 1 dalį.

8. Konkrečios priemonės, nustatytos 9 straipsnio 4 dalyje nurodytame įgyvendinimo sprendime arba dėl kurių priimtas sprendimas, kuriuo nustatomos biudžeto apsaugos

priemonės pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092, nekeičiamos tol, kol sprendimas nepanaikinamas, išskyrus atvejus, kai pakeitimu siekiama remti priemones, kuriomis prisidedama prie teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos įvykdymo arba padėties, dėl kurios buvo priimti pirmiau minėti sprendimai, išsprendimo.

9. 8 straipsnio 4 dalyje [Chartijos sąlygos] nurodytame įgyvendinimo sprendime nustatytos konkrečios priemonės nekeičiamos tol, kol sprendimas nepanaikinamas, išskyrus atvejus, kai pakeitimu siekiama remti priemones, kuriomis padedama:

   (a) įvykdyti Chartijos horizontaliąją sąlygą;

   (b) atsižvelgti į reikšmingus Sąjungos prioritetų pokyčius, neviršijant 30 proc. sumų, susijusių su atitinkamomis konkrečiomis priemonėmis.

10. Nereikalaujama, kad valstybės narės peržiūrėtų tas NRP plano dalis, kurioms valstybės narės pasiūlyti numatomi pakeitimai neturi tiesioginio poveikio.

25 straipsnis
Laikotarpio vidurio peržiūra

1. Valstybė narė peržiūri savo NRP planus, atsižvelgdama į šiuos elementus:

   (a) iššūkius, nustatytus pagal 22 straipsnio 2 dalies a, b ir c punktus [Plano reikalavimai];

   (b) atitinkamos valstybės narės ar regiono socialinę ir ekonominę padėtį, ypač daug dėmesio skirdama teritorijų poreikiams, atsižvelgdama į didžiausius neigiamus finansinius, ekonominius ar socialinius pokyčius;

   (c) pagrindinius atitinkamų tarpinio vertinimo ataskaitų rezultatus;

   (d) pažangą siekiant įgyvendinti priemones, atsižvelgiant į didžiausias sunkumus, su kuriais susidurta įgyvendinant NRP planą;

   (e) bendriems Europos interesams svarbius projektus (BEISP) ir projektus, kuriems suteiktas ženklas;

   (f) bet kokios krizės atsiradimą;

   (g) poreikį užtikrinti nuolatinį teisinės valstybės principo ir Chartijos horizontaliųjų sąlygų laikymąsi įgyvendinant planą, visų pirma atsižvelgiant į konkrečioms šalims būdingus iššūkius, nustatytus teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje ir Europos semestre.

2. Valstybė narė ne vėliau kaip 2031 m. kovo 31 d. pateikia iš dalies pakeistą NRP planą, kuriame pateikiami laikotarpio vidurio peržiūros rezultatai, įskaitant numatomų bendrų plane numatytų priemonių išlaidų peržiūrą ir pasiūlymą dėl papildomų priemonių, kurios turi būti remiamos 14 straipsnio 2 dalyje nurodyta lankstumo suma.

3. Pakeistame NRP plane pateikiama informacija apie:

   (a) peržiūrėtas arba naujas priemones;

   (b) atnaujintas bendras numatomas plano išlaidas ir prašomą lankstumo sumą;

   (c) peržiūrėtas arba naujas tarpines ir siektinas reikšmes.

4. Peržiūrėtas planas patvirtinamas pagal 24 straipsnį [dėl pakeitimo].

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
ES PRIEMONĖ

26 straipsnis
Bendrosios ES priemonės įgyvendinimo nuostatos

1. 10 straipsnio 2 dalies b punkte [Biudžetas] nurodyta suma skiriama pagal Priemonę.

2. Ji įgyvendinama taikant pasidalijamąjį, tiesioginį arba netiesioginį valdymą, kaip nustatyta finansavimo sprendime, priimtame pagal 31 straipsnio 1 dalį.

3. Remiantis Reglamentu (ES, Euratomas) 2024/2509 pagal Priemonę finansavimas gali būti teikiamas bet kokia forma. Tai gali būti dotacijos, tiesiogiai skiriamos įstaigoms pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 70 straipsnį. Dotacijos, įgyvendinamos taikant tiesioginį valdymą, skiriamos ir valdomos pagal to reglamento VIII antraštinę dalį. Pagal Priemonę finansavimas taip pat gali būti teikiamas biudžeto garantijų ir finansinių priemonių forma, įskaitant atvejus, kai finansavimas derinamas su dotacijomis arba kitų formų negrąžintina parama derinimo operacijomis, vykdant finansinių priemonių derinimo operacijas.

4. Pagal Priemonę skiriamas finansavimas naudojamas jos sudedamosioms dalims, kurios yra šios:

   (a) 63 223 000 000 mlrd. EUR – Sąjungos veiksmams, įskaitant XV priedo [Sąjungos veiksmai] 1 dalies j punkte nurodytą vienybės saugos tinklą, XV priedo 1 dalies l punkte nurodytiems Sąjungos veiksmams (Pagal ES priemonę remiami Sąjungos veiksmai, vidaus reikalų veiksmai), XV priedo [Sąjungos veiksmai] 1 dalies n punkte nurodytiems LIFE veiksmams, XV priedo [Sąjungos veiksmai] 1 dalies i punkte nurodytiems solidarumo veiksmams, remiamiems pagal ES priemonę;

   (b) 8 710 000 000 EUR – rezervui naujiems iššūkiams ir prioritetams (biudžeto rezervas).

5. Komisija pagal metinius Sąjungos biudžeto asignavimus nustato bendrą sumą, skirtiną Priemonei.

6. XV priedo [Pagal ES priemonę remiami Sąjungos veiksmai, socialinių investicijų ir įgūdžių politikos linija] 1 dalies c punkte nurodyti Sąjungos veiksmai įgyvendinami pagal šio straipsnio 7, 8, 9 dalis ir 27 straipsnį [Įgyvendinimas biudžeto garantijų, finansinių priemonių ir derinimo operacijų forma].

   Įgyvendinant tuos Sąjungos veiksmus taikomi Reglamento [EKF] 21–25 straipsniai [EKF programa „InvestEU“], 14 straipsnis [Valdymas ir patariamosios tarybos], 1 straipsnis [Dalykas], 31 straipsnis [Galimybės gauti Sąjungos finansavimą], 26 straipsnis [Patariamosios paslaugos] ir 28 straipsnis [Parama verslui].

7. XV priedo 1 dalies c punkte nurodytų Sąjungos veiksmų tikslais Priemonės finansinis paketas naudojamas atitinkamos [EKF reglamentu] nustatytos biudžeto garantijos sumos atidėjiniams sudaryti.

8. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 214 straipsnio 2 dalį 7 dalyje nurodyti atidėjiniai sudaromi iki [2037 m.] ir juose atsižvelgiama į pažangą, padarytą tvirtinant ir pasirašant finansavimo ir investavimo operacijas, kuriomis remiami Priemonės tikslai.

9. Valstybės narės, Sąjungos institucijos, organai ir agentūros, trečiosios valstybės, tarptautinės organizacijos, tarptautinės finansų įstaigos ar kitos trečiosios šalys gali teikti papildomus finansinius ar nefinansinius įnašus į Priemonę. Finansiniai įnašai sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d arba e punkte arba 21 straipsnio 5 dalyje.

10. Nukrypstant nuo 63 ir 64 straipsnių [duomenų rinkimas ir registravimas ir skaidrumas], kai Priemonė įgyvendinama taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą, taikomos Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 36 straipsnio 6 ir 10 dalyse ir 38 straipsnyje nustatytos taisyklės.

11. Pagal Priemonę gali būti teikiama Sąjungos parama veiksmams trečiosiose valstybėse arba su jomis susijusiems veiksmams, su sąlyga, kad veiksmais prisidedama prie šio reglamento 2 ir 3 straipsniuose, Reglamento [prieglobstis ir migracija] 3 straipsnyje, Reglamento [sienos ir vizos] 3 straipsnyje ir Reglamento [vidaus saugumas] 3 straipsnyje nustatytų tikslų. Tokie veiksmai turi atitikti Sąjungos vidaus politikos interesus ir derėti su Sąjungoje vykdoma veikla.

27 straipsnis

Įgyvendinimas biudžeto garantijų, finansinių priemonių ir derinimo operacijų forma

1. Biudžeto garantija ir finansinės priemonės, įskaitant atvejus, kai jos derinamos su dotacijomis arba kitų formų negrąžintina parama derinimo operacijomis pagal Priemonę, įgyvendinamos pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 X antraštinę dalį.

2. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2024/2509 211 straipsnio 5 dalies, jeigu finansinės priemonės arba biudžeto garantijos įgyvendinamos taikant netiesioginį valdymą, Komisija sudaro susitarimus su to reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytais subjektais.

3. Jei finansavimo sprendime, kuriuo įgyvendinama Priemonė, numatytas Sąjungos finansavimas biudžeto garantijos forma, jame naudojama Reglamentu XX [EKF reglamentas] nustatyta biudžeto garantija neviršijant jos didžiausios sumos.

4. Nedarant poveikio 26 straipsnio 9 daliai, valstybės narės, trečiosios valstybės ir kitos trečiosios šalys gali skirti specialius įnašus į [EKF] nustatytą biudžeto garantiją arba į finansines priemones pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 211 straipsnio 2 dalį ir 221 straipsnio 2 dalį. Tokie įnašai į biudžeto garantiją sudaro papildomą biudžeto garantijos sumą.

   Kai tokie įnašai yra piniginiai, jie sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d ir e punktuose ir 21 straipsnio 5 dalyje.

5. Komisija suteikia biudžeto garantiją arba paveda įgyvendinti finansines priemones ir derinimo operacijas pagal susitarimus dėl įnašo arba susitarimus dėl garantijų, sudarytus pagal Reglamentą [EKF reglamentas] su Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytais subjektais, laikydamasi Reglamento [EKF reglamentas] taisyklių.

   Nepaisant pirmos pastraipos, Komisija gali sudaryti atskirus susitarimus dėl įnašo arba susitarimus dėl garantijų su kitais subjektais nei nurodytieji toje pastraipoje, laikydamasi Reglamento [EKF reglamentas] taisyklių.

28 straipsnis

Asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Visapusiškai arba iš dalies dalyvauti Priemonėje asocijuotųjų dalyvių teisėmis gali būti leidžiama toliau nurodytoms trečiosioms valstybėms, laikantis 2 ir 3 straipsniuose nustatytų tikslų ir atitinkamų tarptautinių susitarimų ar sprendimų, priimtų pagal tuos susitarimus ir taikomų:

   (a) Europos laisvosios prekybos asociacijos narėms, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės, taip pat labai mažoms Europos valstybėms;

   (b) stojančiosioms valstybėms, šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms;

   (c) Europos kaimynystės politikos šalims;

   (d) kitoms trečiosioms valstybėms.

2. Asociacijos susitarimuose dėl dalyvavimo programoje:

   (a) užtikrinama tinkama Sąjungos programose dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;

   (b) nustatomos dalyvavimo programose sąlygos, įskaitant finansinių įnašų į konkrečią programą ir bendro pobūdžio administracines išlaidas, kuriuos sudaro veiklos įnašas ir dalyvavimo mokestis, apskaičiavimą;

   (c) trečiajai valstybei nesuteikiami jokie su programa susijusių sprendimų priėmimo įgaliojimai;

   (d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus. Trečioji valstybė suteikia būtinas teises ir prieigą, kurių reikalaujama pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 ir Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, ir užtikrina, kad vykdymo užtikrinimo sprendimai, kuriais pagal SESV 299 straipsnį nustatoma piniginė prievolė, taip pat Europos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys būtų vykdomi tiesiogiai;

   (e) atitinkamais atvejais užtikrinama Sąjungos saugumo ir viešosios tvarkos interesų apsauga.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, trečiosios valstybės nedalyvauja priemonėse, kuriomis prisidedama prie 3 straipsnio d punkto i, ii ir iii papunkčiuose nustatytų konkrečių tikslų įgyvendinimo.

29 straipsnis

Parama veiklai trečiosiose valstybėse arba su jomis susijusiai veiklai

Sąjungos parama gali būti teikiama veiksmams trečiosiose valstybėse arba su jomis susijusiems veiksmams, jei tais veiksmais padedama siekti 3 straipsnyje [Konkretūs tikslai] nustatytų tikslų. Tokie veiksmai turi atitikti Sąjungos vidaus politikos interesus ir derėti su Sąjungoje vykdoma veikla.

30 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys subjektai pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą

1. Vykdant dotacijų, apdovanojimų, finansinių priemonių ir derinimo procedūras pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą, Sąjungos finansavimą gali gauti šie teisės subjektai:

(a) subjektai, įsisteigę valstybėje narėje ar asocijuotojoje trečiojoje valstybėje;

(b) tarptautinės organizacijos;

(c) kiti subjektai, įsisteigę neasocijuotosiose trečiosiose valstybėse, jei tokių subjektų finansavimas yra labai svarbus veiksmui įgyvendinti ir prisideda prie 2 ir 3 straipsniuose nustatytų tikslų.

2. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse, šio reglamento 28 straipsnyje nurodytos asocijuotosios trečiosios valstybės atitinkamais atvejais gali dalyvauti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytuose viešųjų pirkimų mechanizmuose ir gauti iš jų naudos. Valstybėms narėms taikytinos taisyklės *mutatis mutandis* taikomos dalyvaujančioms asocijuotosioms trečiosioms valstybėms.

3. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 136 straipsnį, skyrimo procedūroms, turinčioms įtakos saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma susijusioms su Sąjungos ar jos valstybių narių strateginiu turtu ir interesais, taikomi apribojimai.

4. Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytoje darbo programoje arba su skyrimo procedūra susijusiuose dokumentuose gali būti papildomai patikslinami šiame reglamente nustatyti tinkamumo kriterijai arba gali būti nustatomi papildomi tinkamumo kriterijai konkretiems veiksmams. Visų pirma, vykdant skyrimo procedūras, dėl saugumo priežasčių labai rizikingų tiekėjų atitiktis reikalavimams ribojama pagal ES teisę.

31 straipsnis
Sąjungos veiksmai

1. Komisija įgyvendinimo aktais priima Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytą finansavimo sprendimą, kuriuo nustatomi remtini tikslai bei veiksmai ir nurodomos šio reglamento XV priede [Sąjungos veiksmai] nustatytiems Sąjungos veiksmams skirtos sumos. Tas finansavimo sprendimas gali būti metinis arba daugiametis. Tikslai ir veiksmai nustatomi remiantis sąžiningais ir skaidriais kriterijais ir užtikrinant subalansuotą paskirstymą.

2. Šio reglamento XV priedo 1 dalies j punkte nurodytų Sąjungos veiksmų [Sąjungos veiksmai, vienybės saugos tinklas] tikslais ir atsižvelgiant į turimas biudžeto lėšas, 1 dalyje nurodytas finansavimo sprendimas atitinkamai keičiamas, kad būtų remiamas deleguotųjų arba įgyvendinimo aktų priėmimas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013. Tie Sąjungos veiksmai laikomi rezultatais grindžiamomis intervencinėmis priemonėmis ir įgyvendinami taikant pasidalijamąjį valdymą pagal šio reglamento nuostatas.

3. 1 dalyje nurodytame finansavimo sprendime atsižvelgiama į sumų, kurias Komisija turi skirti valstybėms narėms, dalį:

(a) pagal Reglamento XX [Sienų reglamentas] 7 straipsnį, kuri pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2025/2509 21 straipsnio 3 dalį sudaro vidaus asignuotąsias pajamas, ir

(b) pagal Reglamento XX [Sienų reglamentas] 8 straipsnį ir Reglamento XX [Migracijos reglamentas] 9 straipsnį, kuri pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2025/2509 21 straipsnio 5 dalį sudaro išorės asignuotąsias pajamas.

Pirmoje pastraipoje nurodytos sumos skiriamos pagal šio straipsnio 7 dalį.

4. Kai Sąjungos veiksmai įgyvendinami taikant tiesioginį valdymą, Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 153 straipsnyje nurodyto vertinimo komiteto nariai gali būti išorės ekspertai.

5. Įnašai į savidraudos mechanizmą gali apimti riziką, susijusią su gavėjų mokėtinų lėšų susigrąžinimu, ir yra laikomi pakankama garantija pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509.

6. Kai Sąjungos veiksmai įgyvendinami taikant pasidalijamąjį valdymą, valstybė narė, be savo finansinio įnašo pagal 10 straipsnį [Biudžetas], gauna Sąjungos paramą tam veiksmui įgyvendinti.

   Sąjungos veiksmų finansavimas nenaudojamas kitoms valstybės narės NRP plane numatytoms priemonėms, išskyrus tinkamai pagrįstas aplinkybes ir Komisijai patvirtinus valstybės narės NRP plano pakeitimą, įskaitant atvejus, kai ištekliai pagal planą perprogramuojami pagal 34 straipsnį [plano pakeitimas krizinėse situacijose].

   Antra pastraipa taip pat taikoma tais atvejais, kai ištekliai pagal planą perprogramuojami pagal 34 straipsnį [plano pakeitimas krizinėse situacijose].

7. Kai Sąjungos veiksmas įgyvendinamas pagal 6 dalį, atsižvelgdama į Sąjungos veiksmų rūšį ir atitinkamos valstybės narės pirmenybę, Komisija gali skirti finansavimą pagal ES priemonę valstybei narei pagal 1 dalyje nurodytą finansavimo sprendimą. Po tokio paskyrimo atitinkama valstybė narė pasiūlo papildomų priemonių, kurios turi būti įtrauktos į NRP planą. Ši procedūra netaikoma Sąjungos veiksmams, nurodytiems XV priedo 1 dalies i punkte, ir veiksmams, susijusiems su daugiau nei viena XV priede [Sąjungos veiksmai] nurodyta valstybe nare, ir, nukrypstant nuo 13 straipsnio 3 dalies [Techninė pagalba valstybių narių iniciatyva], nedidina Sąjungos paramos techninei pagalbai. Jei Komisija sutinka su dalimi arba visomis siūlomomis papildomomis priemonėmis, ji apie tai praneša valstybei narei. Šis pranešimas yra teisinis įsipareigojimas, papildantis 23 straipsnio 7 dalyje nurodytą teisinį įsipareigojimą. Valstybė narė į savo planą informavimo tikslais įtraukia visas patvirtintas papildomas priemones, kai daro kitą pakeitimą, dėl kurio reikia priimti sprendimus pagal 24 straipsnio 5 dalį.

8. Kai NRP planas keičiamas siekiant reaguoti į XV priedo (Sąjungos veiksmai, gaivalinės nelaimės) 1 dalies i punkte nurodytus Sąjungos veiksmus, valstybės narės prašomos ir su tokiais pakeitimais susijusios priemonės laikomos tinkamomis finansuoti nuo krizės atsiradimo dienos ir yra programuojamos tikslui „Paramos priemonės krizei įveikti atkuriant, atstatant ir didinant atsparumą“. Tas tikslas papildo 2 ir 3 straipsniuose (plano tikslai) nustatytus tikslus ir naudojamas tik priemonėms, suplanuotoms reaguojant į krizines situacijas, įskaitant atvejus, kai ištekliai perprogramuojami pagal NRP planą pagal 34 straipsnį [plano pakeitimas krizinėse situacijose].

9. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 12 straipsnio 4 dalyje, XV priedo [Sąjungos veiksmai, vienybės saugos tinklas] 1 dalies i ir j punktuose nurodytų Sąjungos veiksmų įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai, kurie nebuvo panaudoti iki finansinių metų, kuriais jie buvo įtraukti, pabaigos, automatiškai perkeliami į kitus metus.

   Pagal pirmą pastraipą perkelti įsipareigojimų asignavimai gali būti naudojami iki 2034 m. Pagal pirmą pastraipą perkelti įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai pirmiausia panaudojami kitais finansiniais metais.

10. Kiekvienų metų rugsėjo 1 d. lieka bent ketvirtadalis metinės sumos, numatytos biudžete Sąjungos veiksmams, nurodytiems XV priedo i punkto pirmoje pastraipoje, kad būtų galima patenkinti iki tų metų pabaigos atsiradusius poreikius.

11. Be Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 189 straipsnyje nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų kriterijų, valstybių narių patirtos išlaidos įgyvendinant neatidėliotinas veterinarijos ir fitosanitarijos priemones pagal šio reglamento XV priedo [Sąjungos veiksmai] g punkte nustatytą konkretų tikslą: a) yra tinkamos finansuoti iki dotacijos paraiškos pateikimo pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 196 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punktą; b) yra tinkamos finansuoti nuo įtariamo gyvūnų ligos pasireiškimo arba augalų kenkėjų atsiradimo dienos su sąlyga, kad tas pasireiškimas ar atsiradimas atitinkamai patvirtinamas. Prieš tai, kai pateikiama dotacijos paraiška, Komisijai pranešama apie gyvūnų ligos pasireiškimą pagal Reglamento (ES) 2016/429 19 ar 20 straipsnį ir vadovaujantis to reglamento 23 straipsniu priimtomis taisyklėmis, o apie Sąjungos karantininių kenkėjų atsiradimą – pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031 9, 10 ar 11 straipsnį. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 111 straipsnio 2 dalies, Komisija prisiima biudžetinį įsipareigojimą dėl dotacijos, skirtos tokioms neatidėliotinoms priemonėms, įvertinusi valstybių narių pateiktas mokėjimo paraiškas.

32 straipsnis

Išlaidos, susijusios su valstybės intervencinėmis priemonėmis pagal vienybės saugos tinklą

1. Vienybės saugos tinklo, nustatyto kaip Sąjungos veiksmas pagal Priemonę, tikslais, kai suma už vienetą nėra nustatoma taikant valstybės intervencinę priemonę, atitinkama priemonė finansuojama taikant vienodas standartines sumas, visų pirma kiek tai susiję su valstybių narių lėšomis, naudojamomis produktų supirkimui, materialinio pobūdžio veiksmams, susijusiems su saugojimu, ir, kai tikslinga, Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 11 straipsnyje nurodytų produktų, atitinkančių viešosios intervencijos priemonės reikalavimus, perdirbimui finansuoti.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos 1 dalyje nurodytos sumos. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal patariamąją procedūrą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 229 straipsnio 4 dalyje.

33 straipsnis

Rezervas naujiems iššūkiams ir prioritetams

1. 26 straipsnio 4 dalies b punkte nurodyta suma [biudžeto rezervas] naudojama, kai to labiausiai reikia ir tinkamai pagrįsta, visų pirma siekiant:

   (a) užtikrinti tinkamą Sąjungos atsaką nenumatytų aplinkybių atveju;

   (b) skatinti naujas Sąjungos vadovaujamas iniciatyvas ar prioritetus.

2. Komisija įgyvendinimo aktais priima Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytą finansavimo sprendimą, kuriuo nustatomi remtini tikslai bei veiksmai ir nurodomos biudžeto rezervo sumos, nustatytos šio reglamento [Bendroji nuostata dėl ES priemonės įgyvendinimo] 26 straipsnio 4 dalies b punkte.

3. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 12 straipsnio 4 dalyje, įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai, kurie nebuvo panaudoti iki finansinių metų, kuriais jie buvo įtraukti, pabaigos, automatiškai perkeliami į kitus metus.

Pagal pirmą pastraipą perkelti įsipareigojimų asignavimai gali būti naudojami iki 2033 m. pabaigos. Pagal pirmą pastraipą perkelti įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai pirmiausia panaudojami kitais finansiniais metais.

34 straipsnis

NRP plano pakeitimas krizinių situacijų atveju

1. Valstybės narės gali prašyti pakeisti NRP planus pagal 24 straipsnį [Plano pakeitimas], kad būtų teikiama parama priemonėms, kurios yra panašaus pobūdžio kaip nurodytosios XV priedo 1 dalies i punkte [gaivalinės nelaimės], taip pat skiriamos krizinių situacijų išmokos nuo gaivalinių nelaimių nukentėjusiems ūkininkams ir remiamos investicijos į žemės ūkio potencialo atkūrimą, jei valstybės narės kompetentinga valdžios institucija jas pripažino tokiomis.

   Valstybė narė gali skirti krizinių situacijų išmokas ūkininkams tik tuo atveju, jei:

   (a) jos kompetentinga institucija oficialiai pripažino, kad įvyko gaivalinė nelaimė, pavojingas meteorologinis reiškinys arba katastrofinis įvykis, kaip apibrėžta valstybės narės;

   (b) pagal Reglamentą (ES) 2016/2031 buvo priimtos augalų ligos arba kenkėjų likvidavimo arba sustabdymo priemonės;

   (c) buvo priimtos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/1882 priede išvardytų gyvūnų ligų prevencijos arba likvidavimo priemonės arba

   (d) pagal Reglamento (ES) 2016/429 6 straipsnio 3 dalį ir 259 straipsnį buvo priimtos priemonės dėl naujos ligos.

2. Jei prašomu pakeitimu būtų viršytas 1 proc. Sąjungos finansinio įnašo pagal planą, valstybė narė taip pat gali prašyti programuoti ne daugiau kaip 2,5 proc. Sąjungos finansinio įnašo sumos iš savo neprogramuotos lankstumo sumos, laikydamasi 12 straipsnyje [Biudžetiniai įsipareigojimai] nustatytų ribų, skirtų šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms priemonėms.

3. Jei pagal 2 dalį prašomos ir turimos sumos nepakanka poreikiams patenkinti, valstybės narės gali prašyti papildomos paramos iš Sąjungos veiksmų, kaip nurodyta 26 straipsnyje [Bendrosios nuostatos dėl ES priemonės įgyvendinimo], jei yra lėšų.

4. Jei pagal 3 dalį turimos sumos nepakanka poreikiams patenkinti, valstybės narės gali gauti papildomą paramą iš biudžeto rezervo, kaip nurodyta 26 straipsnio 4 dalies b punkte [Bendrosios nuostatos dėl ES priemonės įgyvendinimo], jei yra lėšų.

5. Valstybės narės per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai kompetentinga institucija pripažino krizę, pateikia prašymą, kuriame išdėstomos 1 dalyje ir, kai taikytina, 2 ir 3 dalyse nurodyto NRP plano pakeitimo priežastys ir aprašomi žalos, taisymo ir atsigavimo poreikiai. Pakeitimą sudaro šie elementai:

   (a) priemonių, kuriomis mažinama dėl krizės padaryta žala ir skatinamas taisymas ir atsigavimas po krizės, aprašymas, nurodant numatomas išlaidas ir atitinkamas tarpines bei siektinas reikšmes;

   (b) kai taikytina, sumos, kurių prašoma iš lankstumo sumos ir iš Priemonės, neviršijant bendros numatomų susijusių priemonių išlaidų sumos, atsižvelgiant į perprogramuotas sumas.

6. Nukrypstant nuo 24 straipsnio [Plano pakeitimas], Komisija deda visas pastangas, kad bet koks NRP plano pakeitimas būtų patvirtintas per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai valstybė narė jį pateikė.

7. Komisija kaip išimtinį išankstinį finansavimą sumoka iki 80 proc. 5 dalyje nurodytų priemonių asignavimų, kaip nustatyta 6 dalyje nurodytame sprendime, kuriuo patvirtinamas plano pakeitimas, atsižvelgiant į turimas lėšas. Toks mokėjimas papildo 17 straipsnyje [Išankstinis finansavimas] numatytą NRP plano išankstinį finansavimą ir patvirtinamas kasmet.

8. Valstybės narės gali nuspręsti taikyti šiame straipsnyje nustatytą procedūrą paramai, teikiamai pagal XV priedo (Pagal ES priemonę remiami Sąjungos veiksmai, vidaus reikalų veiksmai) 1 dalies l punktą.

9. 3 ir 4 dalys netaikomos krizinių situacijų išmokos nuo gaivalinių nelaimių nukentėjusiems ūkininkams.

V ANTRAŠTINĖ DALIS
BENDRA ŽEMĖS ŪKIO POLITIKA

I SKYRIUS

35 straipsnis

Intervencinių priemonių rūšys

1. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] XX straipsnyje [paramos rūšys] išvardytas intervencines priemones, nustatomos šios BŽŪP intervencinės priemonės:

   (a) proporcingai mažinama su plotu susijusi pajamų parama;

   (b) susietoji pajamų parama;

   (c) specialioji išmoka už medvilnę;

   (d) išmoka už gamtines ar kitokias specifines su vietove susijusias kliūtis;

   (e) nepalankioms sąlygoms, susidariusioms dėl tam tikrų privalomų reikalavimų laikymosi, kompensuoti skirta parama;

   (f) agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities veiksmai;

   (g) parama smulkiesiems ūkininkams;

   (h) parama rizikos valdymo priemonėms;

   (i) ūkininkams ir miškų savininkams skirta parama investicijoms;

   (j) jaunųjų ūkininkų ir naujų ūkininkų įsikūrimo, kaimo verslo ir startuolių kūrimo ir smulkiųjų ūkių plėtros parama;

   (k) parama ūkininkų pavadavimo paslaugoms;

   (l) LEADER;

   (m) parama dalijimosi žiniomis ir inovacijų veiklai, susijusiai su žemės ūkiu, miškų ūkiu ir kaimo vietovėmis;

   (n) teritorinio ir vietos bendradarbiavimo iniciatyvos;

   (o) intervencinės priemonės 46 straipsnyje nurodytuose atokiausiuose regionuose;

(p) 42 straipsnyje nurodytos intervencinės priemonės mažosiose Egėjo jūros salose;

(q) mokykloms skirta ES programa, nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II dalies I antraštinės dalies IIa skyriuje;

(r) parama tam tikruose sektoriuose, nurodytuose Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 X antraštinėje dalyje, taikomoms intervencinėms priemonėms.

2. 1 dalies a, b, c ir g punktuose nurodytos intervencinės priemonės netaikomos IV antraštinėje dalyje nurodytiems atokiausiems regionams.

3. 1 dalies a–k ir r punktuose nurodytos intervencinės priemonės yra pajamų rėmimo intervencinės priemonės, kurios turi būti finansuojamos Fondo lėšomis pagal 10 straipsnio 2 dalies a punkto ii papunktį [Biudžetas].

Pirmoje pastraipoje nurodyta planuojama vidutinė pagalba už hektarą proporcingai mažinamai su plotu susijusiai pajamų paramai yra ne mažesnė kaip 130 EUR ir ne didesnė kaip 240 EUR kiekvienai valstybei narei. Išmokos už medvilnę yra apibrėžtos 38 straipsnyje.

4. Laikantis 20 straipsnio 4 dalies [nacionalinis įnašas numatomoms išlaidoms padengti], mažiausias nacionalinis įnašas 1 dalies d–k punktuose nurodytoms intervencinėms priemonėms yra ne mažesnis kaip 30 proc. visų numatomų kiekvienos intervencinės priemonės išlaidų.

Didžiausia paramos norma, taikytina 1 dalies 1 punkte [investicijos ūkininkams] nurodytoms intervencinėms priemonėms, yra 75 proc. visų tinkamų finansuoti kiekvienos intervencinės priemonės išlaidų. Tačiau didžiausia paramos norma, taikytina 1 dalies i punkte nurodytoms intervencinėms priemonėms, skirtoms jauniesiems ūkininkams, yra 85 proc. tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų.

5. Finansinis asignavimas 1 dalies b punkte nurodytoms susietosios pajamų paramos intervencinėms priemonėms neviršija 20 proc. Sąjungos įnašo, kurį valstybė narė nustatė 1 dalies a, c, f ir g punktuose nurodytų BŽŪP pajamų paramos intervencinių priemonių NRP plane. Ši procentinė dalis gali būti padidinta ne daugiau kaip 5 procentiniais punktais, jei suma, atitinkanti 20 proc. viršijančią procentinę dalį, skiriama baltyminiams kultūriniams augalams, ūkininkams, derinantiems pasėlių ir gyvulių auginimą, arba žemės ūkio paskirties žemei, kai kyla pavojus, kad žemės ūkio gamyba bus nutraukta, visų pirma planuose apibrėžtuose rytiniuose pasienio regionuose. Šiame straipsnyje rytiniai pasienio regionai – Sąjungos NUTS 2 lygmens regionai, kurie ribojasi su Rusijos Federacija, Baltarusija arba Ukraina sausuma arba jūra, bet neapima visos atitinkamos valstybės narės teritorijos.

6. Mažiausias nacionalinis įnašas į visas tinkamas finansuoti viešąsias išlaidas, susijusias su mokykloms skirtos ES programos intervencinėmis priemonėmis, nurodytomis Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 antraštinės dalies II dalies IIa skyriuje, yra 30 proc. visų tinkamų finansuoti viešųjų kiekvienos intervencinės priemonės išlaidų.

Be Sąjungos finansinės paramos ir nacionalinio įnašo pirmoje pastraipoje nurodytų intervencinių priemonių išlaidoms padengti, valstybės narės gali skirti papildomą nacionalinį finansavimą.

NRP plane nustatytos Sąjungos finansinės paramos informuotumo didinimo intervencinėms priemonėms, nurodytoms Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 29 straipsnyje, suma neviršija 15 proc. visos Sąjungos finansinės paramos ir nacionalinio įnašo, nustatytų NRP plane, sumos, skirtos pirmoje pastraipoje nurodytoms mokykloms skirtos ES programos intervencinėms priemonėms.

NRP plane nustatyta Sąjungos finansinės paramos produktų, kurių sudėtyje yra laisvojo cukraus arba kurių riebumas didesnis kaip 4 proc., tiekimo ir paskirstymo suma neviršija 10 proc. visos NRP plane nustatytos Sąjungos finansinės paramos ir nacionalinio įnašo sumos, skirtos pirmoje pastraipoje nurodytoms intervencinėms priemonėms.

7. Mokykloms skirta ES programa nedaro poveikio kitoms nacionalinėms mokykloms skirtoms programoms, atitinkančioms Sąjungos teisės aktus. Sąjungos finansavimas gali būti naudojamas bet kurios iš esamų nacionalinių mokykloms skirtų programų arba mokykloms skirtų paskirstymo programų, pagal kurias švietimo įstaigose tiekiami vaisiai, daržovės ir pienas, taikymo sričiai išplėsti ar jų veiksmingumui padidinti, tačiau ji neturi pakeisti tų esamų nacionalinių programų finansavimo, išskyrus nemokamą vaikų maitinimą švietimo įstaigose.

8. Laikantis 20 straipsnio [nacionalinis įnašas į numatomas išlaidas] 4 dalies, mažiausias nacionalinis įnašas į tinkamas finansuoti viešąsias išlaidas, susijusias su intervencinėmis priemonėmis tam tikruose sektoriuose, nurodytuose Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 I antraštinės dalies II dalies IIa skyriuje, padengti, yra 30 proc. tinkamų finansuoti viešųjų kiekvienos intervencinės priemonės išlaidų.

   Didžiausia paramos norma, taikytina intervencinėms priemonėms, yra 75 proc. visų tinkamų finansuoti kiekvienos intervencinės priemonės išlaidų.

   Nukrypstant nuo pirmos ir antros pastraipų, minimalus nacionalinis įnašas į paramos gavėjų, išskyrus gamintojų organizacijas, gamintojų organizacijų asociacijas ar nustatytas gamintojų grupes, tinkamas finansuoti įgyvendinamų intervencinių priemonių bitininkystės sektoriuje viešąsias išlaidas turi būti bent lygus šioms intervencinėms priemonėms skirtai Sąjungos finansinei paramai.

   Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybės narės gali nuspręsti padidinti didžiausią paramos normą iki 95 proc. visų tinkamų finansuoti kiekvienos intervencinės priemonės, susijusios su kartų kaita, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, rizikos valdymu arba aplinka ir klimatu, išlaidų ir gamintojų organizacijoms, pirmą kartą įgyvendinančioms veiklos programas.

   Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybės narės taip pat gali nuspręsti kompensuoti gamintojams dėl Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 31 straipsnio n punkte nurodytų intervencinių priemonių įgyvendinimo prarastas pajamas padengiant ne daugiau kaip 100 proc. atitinkamų nuostolių ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį.

   Nukrypstant nuo antros pastraipos, valstybės narės gali nuspręsti padidinti didžiausią paramos dydį intervencinėms priemonėms, susijusioms su produktų pašalinimu iš rinkos, kad juos būtų galima nemokamai išplatinti, iki 100 proc. už pašalinimą iš rinkos, kuris neviršija 5 proc. gamintojų organizacijos parduodamos produkcijos kiekio. Produkcijos kiekis apskaičiuojamas kaip vidutinis bendras produktų, dėl kurių gamintojų organizacija yra pripažinta ir kuriuos gamintojų organizacija pardavė per pastaruosius trejus metus, kiekis. Valstybės narės užtikrina, kad kompensacija už pašalinimą iš rinkos neviršytų iš rinkos pašalintų produktų rinkos kainos.

9. Jei laikomasi 20 straipsnio 4 dalies, Sąjungos finansinė parama, skiriama pripažintoms gamintojų organizacijoms, gamintojų organizacijų asociacijoms arba nustatytoms gamintojų grupėms, įgyvendinančioms intervencines priemones tam tikruose sektoriuose, nurodytuose Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 31 straipsnyje, neviršija:

   (a) 4,1 proc. kiekvienos gamintojų organizacijos parduodamos produkcijos vertės;

(b) 4,5 proc. kiekvienos gamintojų organizacijų asociacijos parduodamos produkcijos vertės;

(c) 5 proc. kiekvienos tarpvalstybinės gamintojų organizacijos arba tarpvalstybinės gamintojų organizacijų asociacijos parduodamos produkcijos vertės.

Tos ribos gali būti padidintos 0,5 procentinio punkto, jei veiksmų programą sudaro viena ar daugiau intervencinių priemonių, susijusių su kartų kaita, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, rizikos valdymu arba aplinka ir klimatu, su sąlyga, kad suma, viršijanti atitinkamą procentinę dalį, nustatytą pirmos pastraipos a, b arba c punktuose, naudojama tik su šių intervencinių priemonių įgyvendinimu susijusioms išlaidoms finansuoti.

Valstybės narės savo NRP planuose nustato paramos vyno gamybos šalutinių produktų distiliavimui apskaičiavimo taisykles, užtikrindamos teisingą kompensaciją tiek distiliuotojams, tiek vyno gamintojams.

Jei valstybės narės savo NRP planuose nustato, kad Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 32 straipsnio 3 dalyje nurodyti subjektai gali būti intervencinių priemonių tam tikruose sektoriuose, nurodytuose to reglamento 31 straipsnyje, naudos gavėjai, valstybės narės taip pat teikia paramą gamintojų organizacijų steigimui pagal 74 straipsnį [bendradarbiavimas] kartu su parama, numatyta intervencinei priemonei įgyvendinti.

Sąjungos finansinė parama ir nacionalinis įnašas į kiekvieną intervencinę priemonę tam tikruose Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 31 straipsnyje nurodytuose sektoriuose kartu neviršija 100 proc. faktinių intervencinės priemonės išlaidų.

10. Parama 1 dalyje nurodytoms intervencinėms priemonėms gali būti teikiama tik šioje antraštinėje dalyje nustatytomis sąlygomis. Visos su 2027 prašymų teikimo metais susijusios sumos, nustatytos Reglamento (ES) 2021/2115 V priede, taip pat prašymai dėl Reglamento (ES) 2021/215 42 straipsnyje nurodytų intervencinių priemonių rūšių ir prašymai, susiję su reglamentais (ES) Nr. 228/2013 ir (ES) Nr. 229/2013, įskaičiuojami į 2028 finansinių metų biudžeto įsipareigojimus, kaip nustatyta 14 straipsnio 1 dalies a punkte.

Nukrypstant nuo šio reglamento 23 straipsnio 7 dalies, finansavimo sprendimas, kaip tai suprantama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje, gali būti priimtas dėl pirmoje pastraipoje nurodytos sumos, o suma gali būti paskirta ir sumokėta prieš priimant šio reglamento 23 straipsnio 6 dalyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą.

11. Intervencinės priemonės pagal bendrą žuvininkystės politiką apima:

(a) parama tausiajai žvejybai ir vandens biologinių išteklių atkūrimui ir išsaugojimui, žvejybos ir akvakultūros energetikos pertvarkai, taip pat saugos didinimo veiksmams;

(b) parama inovacijoms, susijusioms su atrankesnės žvejybos veikla ir vandens biologinės įvairovės bei ekosistemų išsaugojimu, apsauga ir atkūrimu;

(c) parama bendram rinkos organizavimui (BRO);

(d) parama žvejams arba akvakultūros produktų gamintojams, siekiant kompensuoti žvejybos ir akvakultūros sektoriaus veiklos vykdytojams prarastas pajamas arba papildomas išlaidas, ir kompensacija pripažintoms gamintojų organizacijoms ir gamintojų organizacijų asociacijoms, kurios sandėliuoja Reglamento (ES)

Nr. 1379/2013 II priede išvardytus žuvininkystės produktus, su sąlyga, kad tie produktai sandėliuojami pagal to reglamento 30 ir 31 straipsnius.

12. Nustatant sumas, mokėtinas už BŽŪP intervencinėms priemonėms numatytą paramą, kaip nurodyta 35 straipsnio 1 dalies a–[h] ir [j], [k] ir [r] punktuose ir 11 dalyje, išmokų vertės apskaičiuojamos neatidedant lėšų reformoms.

36 straipsnis

Konkretūs reikalavimai BŽŪP intervencinėms priemonėms

1. Valstybės narės savo planuose pateikia toliau nurodytą informaciją apie kiekvieną intervencinę priemonę:

   (a) intervencinės priemonės rūšį, kuria ji grindžiama, teritorinę taikymo sritį ir vietovės, kuriai taikoma intervencinė priemonė, rūšį;

   (b) kai taikytina, sektorius, kuriems taikoma intervencinė priemonė, arba ūkininkų grupę, arba kitus paramos gavėjus, kuriems taikoma intervencinė priemonė, BŽŪP prioritetinę aplinkos ir klimato sritį pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 4 straipsnį;

   (c) atitinkamų PPO sutarties dėl žemės ūkio 2 priedo kriterijų, nurodytų 40 straipsnyje [PPO vidaus parama] ir XVII priede [PPO priedas], paaiškinimą;

   (d) intervencinės priemonės struktūros aprašymą, įskaitant tinkamumo finansuoti sąlygas, ir Reglamento XX [BŽŪP] 10 straipsnyje nurodytų agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities veiksmų aprašymą;

   (e) ūkininkavimo praktikos, kuriai taikoma intervencinė priemonė, aprašymą, remiantis Jungtinio tyrimų centro ūkininkavimo praktikos klasifikatoriumi pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 3 straipsnio 5 dalį;

   (f) intervencinių priemonių tam tikruose sektoriuose, nurodytuose Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II dalies I antraštinės dalies IIa skyriuje, atveju – pasirinktų sektorių pasirinkimo ir papildomumo su kitomis BŽŪP intervencinėmis priemonėmis ir, kai aktualu, kitomis plane nustatytomis priemonėmis pagrindimą.

2. Valstybės narės nustato paramos pertvarkos veiksmams, nurodytiems Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 10 straipsnio 1 dalies b punkte, sumą, remdamosi pertvarkos planuose nustatytomis išlaidų sąmatomis. Parama neviršija [200 000 EUR] vienam ūkininkui per plano programavimo laikotarpį.

3. Jeigu pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 13 straipsnį teikiama viešoji parama investavimo veiksmui neviršija 100 000 EUR ir jai netaikomos viešųjų pirkimų taisyklės, ta parama teikiama taikant fiksuotuosius vieneto įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas.

37 straipsnis

Žemės ūkio išteklių stebėsena

Fondo lėšomis gali būti remiami veiksmai, kurių Komisija imasi naudodamasi nuotolinio stebėjimo taikomosiomis programomis, naudojamomis žemės ūkio ištekliams stebėti, kurių tikslas – suteikti Komisijai priemones:

(a) valdyti Sąjungos žemės ūkio rinkas pasauliniame kontekste;

(b) užtikrinti agroekonominę ir agrarinę su aplinka ir klimatu susijusią žemės ūkio paskirties žemės naudojimo ir žemės ūkio paskirties žemės naudojimo keitimo, įskaitant agrarinę miškininkystę, stebėseną ir dirvožemio, pasėlių, vandens, biologinės įvairovės, žemės ūkio kraštovaizdžio ir žemės ūkio paskirties žemės būklės stebėseną, kad būtų galima apskaičiuoti įverčius, visų pirma dėl derliaus bei žemės ūkio produkcijos ir su išimtinėmis aplinkybėmis susijusio poveikio žemės ūkiui, taip pat sudaryti galimybes įvertinti žemės ūkio sistemų atsparumą ir pažangą siekiant atitinkamų Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo;

(c) keistis b punkte nurodytais įverčiais tarptautiniame kontekste, pavyzdžiui, per Jungtinių Tautų organizaciją, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos struktūrą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, arba kitų tarptautinių agentūrų koordinuojamas iniciatyvas;

(d) prisidėti prie konkrečių priemonių, kuriomis didinamas pasaulinių rinkų skaidrumas, atsižvelgiant į Sąjungos tikslus ir įsipareigojimus;

(e) užtikrinti agrometeorologinės sistemos technologinės pažangos stebėjimą.

38 straipsnis

Dėl gaivalinių nelaimių, pavojingų meteorologinių reiškinių ir katastrofinių įvykių ūkininkams skiriamos krizinių situacijų išmokos

1. Valstybės narės krizinių situacijų išmokas gali skirti ūkininkams, nukentėjusiems nuo gaivalinių nelaimių, pavojingų meteorologinių reiškinių ar katastrofinių įvykių. Tomis išmokomis siekiama užtikrinti tų ūkininkų žemės ūkio veiklos tęstinumą ir joms taikomos šiame straipsnyje nustatytos ir valstybių narių išsamiau apibrėžtos sąlygos.

2. Parama pagal šį straipsnį skiriama su sąlyga, kad valstybės narės kompetentinga institucija oficialiai pripažino gaivalinės nelaimės, pavojingo meteorologinio reiškinio ar katastrofinio įvykio, kaip apibrėžta valstybės narės, faktą ir kad dėl šių įvykių arba pagal Reglamentą (ES) 2016/2031 priimtų priemonių augalų ligai ar kenkėjams išnaikinti arba suvaldyti, arba Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/1882 priede išvardytų gyvūnų ligų prevencijos ar likvidavimo priemonių, arba priemonių, priimtų dėl naujos ligos pagal Reglamento (ES) 2016/429 6 straipsnio 3 dalį ir 259 straipsnį, buvo padaryta tiesioginė žala, dėl kurios buvo sunaikinta ne mažiau kaip 30 proc. ūkininko vidutinės metinės produkcijos, apskaičiuotos remiantis paskutinių trejų metų laikotarpiu, arba vidutinės trejų metų produkcijos, apskaičiuotos remiantis praėjusių penkerių metų laikotarpio duomenimis, neįskaitant didžiausios ir mažiausios verčių.

3. Nuostoliai apskaičiuojami valdos lygmeniu, valdos veiklos lygmeniu atitinkamame sektoriuje arba atsižvelgiant į atitinkamą konkretų plotą.

4. Valstybės narės nustato taikytinas paramos normas produkcijos nuostoliams kompensuoti. Tos normos yra didesnės ūkininkams, kurie taip pat įgyvendina intervencines priemones ar kitus prevencinius veiksmus ūkio lygmeniu, kad sumažintų produkcijos lygį ir pajamų riziką, kuriai skiriama parama. Apskaičiuojant produkcijos nuostolius gali būti naudojami indeksai.

5. Teikdamos paramą pagal šį straipsnį, valstybės narės užtikrina, kad šią priemonę taikant kartu su kitomis nacionalinėmis ar Sąjungos paramos priemonėmis arba privačiomis draudimo schemomis, būtų išvengta per didelės kompensacijos.

39 straipsnis

Specialioji išmoka už medvilnę

1. Bulgarija, Graikija, Ispanija ir Portugalija specialiąją išmoką už medvilnę skiria ūkininkams, auginantiems medvilnę, kuriai priskirtas KN kodas 5201 00. Tos valstybės narės nustato konkrečius reikalavimus, kad užtikrintų minimalų produkcijos efektyvumo ir produktų kokybės lygį.

2. 1 dalyje nurodytos valstybės narės užtikrina, kad remiama medvilnės produkcija nesukeltų pernelyg didelės naštos gamtos ištekliams, pvz., vandeniui ir dirvožemiui. Tuo tikslu arba dėl kitų aplinkosaugos ar socialinių bei ekonominių priežasčių tos valstybės narės gali skirti paramą tik konkrečių veislių medvilnei konkrečiuose regionuose arba konkretiems ūkininkavimo būdams, arba gali nustatyti su agronomine praktika susijusius reikalavimus.

3. Specialioji išmoka už medvilnę skiriama už reikalavimus atitinkančio medvilnės ploto hektarą.

4. Nustatomi tokie nacionaliniai baziniai plotai:

   (a) Bulgarija: 3 342 ha;

   (b) Graikija: 250 000 ha;

   (c) Ispanija: 48 000 ha;

   (d) Portugalija: 360 ha.

5. Nustatomi tokie ataskaitinio laikotarpio nustatytieji derlingumo dydžiai:

   (a) Bulgarija: 1,2 t/ha;

   (b) Graikija: 3,2 t/ha;

   (c) Ispanija: 3,5 t/ha;

   (d) Portugalija: 2,2 t/ha.

6. Specialiosios išmokos už reikalavimus atitinkančio medvilnės ploto hektarą suma apskaičiuojama 2 dalyje nustatytą derlingumo dydį padauginus iš šių referencinių sumų:

   (a) Bulgarija: 636,13 EUR;

   (b) Graikija: 229,37 EUR;

   (c) Ispanija: 354,73 EUR;

   (d) Portugalija: 223,32 EUR.

7. Jei atitinkamoje valstybėje narėje reikalavimus atitinkantis medvilnės plotas konkrečiais metais neviršija 1 dalyje nustatyto bazinio ploto, 3 dalyje nustatyta suma už hektarą gali būti padidinta koeficientu, gautu nacionalinį bazinį plotą padalijus iš faktinio reikalavimus atitinkančio ploto, arba 25 proc., atsižvelgiant į tai, kuris dydis yra mažesnis.

8. Jei reikalavimus atitinkantis plotas viršija bazinį plotą, suma už hektarą sumažinama proporcingai bazinio ploto perviršiui.

9. Šiame straipsnyje patvirtinta tarpšakinė organizacija – juridinis asmuo, kurį sudaro ir įkuria medvilnę auginantys ūkininkai ir bent viena medvilnės valymo įmonė. Tokios

organizacijos užtikrina veiksmingus ir ilgalaikius veiksmus, siekdamos sutelkti pasiūlą ir pritaikyti gamybą prie rinkos reikalavimų.

10. Valstybė narė, kurioje įsisteigusios medvilnės valymo įmonės, patvirtina tarpšakines organizacijas, atitinkančias 1 dalyje nustatytą kriterijų.

11. Jei ūkininkai yra patvirtintos tarpšakinės organizacijos nariai, specialiosios išmokos už medvilnę, skiriamos už 4 dalyje nustatyto nacionalinio bazinio ploto hektarus, kurie atitinka reikalavimus, suma padidinama 2 EUR. Šiuo tikslu valstybės narės gali nustatyti konkrečius reikalavimus tokių tarpšakinių organizacijų nariams.

II SKYRIUS
Tarptautiniai įsipareigojimai

40 straipsnis
PPO vidaus parama

1. Valstybės narės BŽŪP pajamų paramos intervencines priemones rengia vadovaudamosi šio reglamento XVII priede [*PPO priedas*] išvardytomis intervencinių priemonių rūšimis, įskaitant 4 straipsnyje nustatytas apibrėžtis ir sąlygas, tokiu būdu, kad jos atitiktų kriterijus, išvardytus PPO sutarties dėl žemės ūkio 2 priede.

2. 35 straipsnio 1 dalies a, d, g, o ir p punktuose nurodyta parama toms intervencinėms priemonėms atitinka PPO sutarties dėl žemės ūkio 2 priedo dalių kriterijus, nurodytus šio reglamento XVII priede [*PPO priedas*]. Kitų intervencinių priemonių atveju šio reglamento XVII priede [*PPO priedas*] nurodytos PPO sutarties dėl žemės ūkio 2 priedo dalys yra orientacinės ir tos intervencinės priemonės vietoj pirmiau nurodytų dalių gali atitikti kitą PPO sutarties dėl žemės ūkio 2 priedo dalį, jei tai yra apibrėžta ir išaiškinta NRP plane.

41 straipsnis
Susitarimo memorandumo dėl aliejingųjų sėklų įgyvendinimas

1. Jei valstybės narės numato plotu grindžiamas intervencines priemones, susijusias su Europos ekonominės bendrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo memorandumo dėl aliejingųjų sėklų pagal GATT priedu, bendras remiamas plotas, pagrįstas planuojamais produktais, įtrauktais į atitinkamų valstybių narių planus, neviršija didžiausio remiamo ploto visoje Sąjungoje.

2. Kiekviena valstybė narė, ketinanti skirti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą paramą, NRP plane nurodo atitinkamus planuojamus išdirbius hektarais.

3. Jei visi valstybių narių NRP planuose siūlomi produktai viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą didžiausią remiamą plotą visos Sąjungos mastu, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas orientacinis referencinis kiekvienos valstybės narės remiamas plotas, apskaičiuotas remiantis kiekvienos valstybės narės vidutinio Sąjungos dirbamo ploto dalimi per praėjusius penkerius metus, pradedant metais, einančiais prieš pasiūlymo dėl plano pateikimą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 88 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros [*komiteto procedūros*].

4. Komisija informuoja kiekvieną iš tų valstybių narių apie sumažinimo koeficientą. Valstybės narės pakoreguoja NRP planuose siūlomus planuojamus išdirbius pagal sumažinimo koeficientus.

5. Jei valstybė narė ketina padidinti 1 dalyje nurodytus planuojamus išdirbius, nustatytus Komisijos patvirtintame NRP plane, ji apie tai praneša Komisijai prašydama pakeisti NRP planą.

6. Jei būtina, kad nebūtų viršytas 1 dalyje nurodytas didžiausias remiamas plotas visos Sąjungos mastu, Komisija visoms valstybėms narėms, kurios savo NRP planuose viršijo savo referencinį plotą, nustato sumažinimo koeficientus arba peržiūri esamus sumažinimo koeficientus.

   Komisija įgyvendinimo sprendimu nustato arba patikslina pirmoje pastraipoje nurodytus sumažinimo koeficientus.

7. Valstybės narės į jokias plotu grindžiamas intervencines priemones, nurodytas 1 dalyje, neįtraukia konditerijoje naudojamų saulėgrąžų sėklų auginimo.

III SKYRIUS
Parama mažosioms Egėjo jūros saloms

42 straipsnis
Taikymo sritis ir bendrieji reikalavimai

1. Šiuo skyriumi nustatomos konkrečios intervencinių priemonių rūšys, skirtos sumažinti sunkumus, kurie kyla dėl mažųjų Egėjo jūros salų izoliuotumo, mažumo ir atokumo nuo rinkų.

2. Šiame reglamente „mažosios Egėjo jūros salos“ reiškia visas Egėjo jūros salas, išskyrus Kretą ir Euboją.

3. 1 dalyje nurodytomis intervencinėmis priemonėmis ne tik prisidedama prie 3 straipsnio d punkte nustatytų konkrečių tikslų įgyvendinimo, bet ir padedama siekti šių tikslų:

   (a) užtikrinti būtiniausių žmonėms vartoti, perdirbti arba naudoti žemės ūkyje skirtų produktų tiekimą mažosioms Egėjo jūros saloms, sumažinant dėl šių regionų ypatingo atokumo arba izoliuotumo atsirandančias papildomas išlaidas, nedarant neigiamo poveikio vietos gamybai ir jos augimui;

   (b) užtikrinti ilgalaikę žemės ūkio veiklos ateitį ir plėtrą mažosiose Egėjo jūros salose, įskaitant vietos kultūrinių augalų auginimą ir produktų gamybą, perdirbimą ir pardavimą, ypatingą dėmesį skiriant apsirūpinimo maistu saugumui ir savarankiškumui, taip pat išlaikyti ir stiprinti jų konkurencingumą.

4. Graikija mažosiose Egėjo jūros salose gali įgyvendinti 35 straipsnio 1 dalyje nurodytas intervencines priemones, išskyrus to straipsnio [Intervencinių priemonių rūšys] pirmos pastraipos o punkte [atokiausi regionai] nurodytas intervencines priemones.

5. Reglamento (ES) .../... [BŽŪP reglamentas] 3 straipsnyje nurodyti atsakingo ūkininkavimo reikalavimai taikomi 44 straipsnyje [Parama vietos žemės ūkio produktams] nurodytos paramos už vietos žemės ūkio produktus gavėjams.

6. Tačiau paramos už vietos žemės ūkio produktus gavėjas, nurodytas 44 straipsnyje [Parama vietos žemės ūkio produktams], gaunantis metinę išmoką, neviršijančią 3 000 EUR, atleidžiamas nuo Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] XI priedo A ir C dalyse nurodytų atsakingo ūkininkavimo reikalavimų.

43 straipsnis

Speciali tiekimo tvarka

1. Nustatoma SESV I priede išvardytų žemės ūkio produktų, kurie mažosiose Egėjo jūros salose yra būtini žmonių maistui, kitiems produktams gaminti arba naudoti žemės ūkyje, speciali tiekimo tvarka.

2. Graikija savo plane geografiniu lygmeniu, kurį ji laiko tinkamiausiu, nustato kiekvieno žemės ūkio produkto, įtraukto į SESV I priedą, didžiausią kiekį, kad būtų kiekybiškai įvertinti metiniai tiekimo mažosioms Egėjo jūros saloms poreikiai.

3. Pirmoje pastraipoje nurodytas didžiausias žemės ūkio produktų kiekis taip pat apima tų produktų kiekį, kurio reikalauja įmonės, pakuojančios ir perdirbančios produktus, skirtus vietos rinkai, siuntimui į likusią Sąjungos dalį arba eksportui į trečiąsias šalis vykdant regioninę prekybą arba vykdant tradicinius prekybos srautus. Didžiausias pirmoje pastraipoje nurodytų produktų kiekis nustatomas visų pirma atsižvelgiant į tų produktų kiekius, nurodytus ankstesnio programavimo laikotarpio tiekimo prognozuojamame balanse.

4. Parama skiriama tiekiant Sąjungos produktus mažosioms Egėjo jūros saloms, siekiant užtikrinti pagal 2 dalį nustatytus specialius tiekimo reikalavimus, susijusius su kaina ir kokybe, kartu išlaikant Sąjungai tenkančią tų produktų tiekimo dalį.

5. Parama neskiriama už tiekiamus produktus, kuriems speciali tiekimo tvarka buvo taikoma kitose mažosiose Egėjo jūros salose.

6. Speciali tiekimo tvarka taikoma tik geros kokybės ir tinkamiems parduoti produktams.

7. Įgyvendindama specialią tiekimo tvarką, Graikija visų pirma atsižvelgia į poreikį užtikrinti, kad esama vietos produkcija nebūtų destabilizuota ir nebūtų trukdoma jos plėtrai, ir į 5 dalyje nustatytus reikalavimus.

44 straipsnis

Parama vietos žemės ūkio produktams

1. Graikija teikia paramą žaliavinių ir perdirbtų žemės ūkio produktų produkcijai, perdirbimui, prekybai ir transportavimui mažosiose Egėjo jūros salose.

2. Graikija intervencines priemones rengia taip, kad užtikrintų vietos žemės ūkio produkcijos tęstinumą ir plėtrą mažosiose Egėjo jūros salose.

3. Graikija užtikrina teisingą išmokų paskirstymą. Graikija gali apriboti paramos gavėjui konkrečiais kalendoriniais metais skirtinos paramos sumą arba mokėti proporcingai mažinamas išmokas.

4. Graikija gali skirti paramą prekybai produktais už regiono, kuriame jie pagaminti, ribų. Ta parama neviršija 10 proc. konkrečiais kalendoriniais metais į paskirties zoną pristatytos parduodamos produkcijos vertės.

5. Kai planas keičiamas pagal 24 straipsnį [planų pakeitimai], paramos gavėjai, nukentėję nuo išskirtinės gaivalinės nelaimės ar pavojingo meteorologinio reiškinio, gali atkūrimo laikotarpiu toliau naudotis 1 dalyje numatytomis gamybos, perdirbimo ar prekybos paramos priemonėmis, nepriklausomai nuo jų aktyvumo lygio, tačiau su sąlyga, kad jie oficialiai įsipareigos atkurti savo žemės ūkio gamybos pajėgumus.

45 straipsnis

Kontrolė ir sankcijos

1. Kai taikoma speciali tiekimo tvarka, patikrinimus Graikija atlieka vykdydama administracinius ir fizinius patikrinimus bei patikras vietoje.

2. Importuojant, įvežant, eksportuojant ir siunčiant žemės ūkio produktus atliekami išsamūs administraciniai patikrinimai, per kuriuos atliekamos kryžminės patikros su patvirtinamaisiais dokumentais. Per fizinius patikrinimus, kurie atitinkamose mažosiose Egėjo jūros salose atliekami tuomet, kai importuojami arba įvežami žemės ūkio produktai, tikrinamas reprezentatyvusis bent 5 proc. licencijų ir sertifikatų ėminys.

3. Jei taikomos vietinės produkcijos paramos priemonės, patikrinimus Graikija atlieka vykdydama administracinius patikrinimus ir patikras vietoje.

4. Administraciniai patikrinimai yra išsamūs ir apima kryžmines patikras su, *inter alia*, integruotos administravimo ir kontrolės sistemos duomenimis.

5. Kompetentinga institucija, remdamasi rizikos analize ir pateiktų paramos paraiškų reprezentatyvumu, atrenka paramos teikėjus, kuriems taikoma speciali tiekimo tvarka ir remiama vietos produkcija, kad juos tikrintų vietoje, kompetentingos institucijos kiekvieno veiksmo atveju patikras vietoje atlieka tikrindamos bent 5 proc. pagalbos paraiškų ėminį. Kiekvieno veiksmo atveju ėminys taip pat turi reprezentuoti bent 5 proc. visos paramos sumos.

   Visais atitinkamais atvejais Graikija naudojasi 70 straipsnyje numatyta integruota administravimo ir kontrolės sistema.

   Po kiekvienos patikros vietoje parengiama patikrinimo ataskaita, kurioje išsamiai aprašomi atlikti patikrinimai.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS
ATOKIAUSI REGIONAI

46 straipsnis

Atokiausi regionai

1. Atitinkamos valstybės narės savo plane parengia priemones, kuriomis siekiama šalinti Sąjungos atokiausių regionų nuolatinius ir struktūrinius suvaržymus, kurie labai riboja jų plėtrą, kaip pripažįstama SESV 349 straipsnyje. Priemonės gali būti nustatomos specialiame skyriuje. Priemonėmis siekiama šių tikslų:

   (a) atsižvelgti į tų regionų konkrečius poreikius ir iššūkius, pvz., apsirūpinimo maistu saugumą, būstą, darnų transportą, vandentvarką ir atliekų tvarkymą, energetiką, užimtumą ir darbo jėgos judumą, visų pirma jaunimo, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, žiediškumą, švietimą ir įgūdžius, socialinę įtrauktį, migraciją, atsparumą klimato kaitai ir prisitaikymą prie jos, aplinkos apsaugą, mėlynąją ekonomiką, galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, energetiką, darnų transportą ir skaitmeninį junglumą bei ekonominį vystymąsi, įskaitant tvarią ir įvairialypę mėlynąją ekonomiką;

   (b) užtikrinti būtiniausių žmonėms vartoti, perdirbti arba naudoti žemės ūkyje skirtų produktų tiekimą, sumažinant dėl šių regionų ypatingo atokumo ir (arba) arba izoliuotumo atsirandančias papildomas išlaidas, nedarant neigiamo poveikio vietos gamybai ir jos augimui;

(c) užtikrinti ilgalaikę žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros ateitį ir plėtrą, įskaitant kultūrinių augalų auginimą ir produktų gamybą, perdirbimą, rinkodarą ir pardavimą, taip pat įvairinti maisto gamybą, ypatingą dėmesį skiriant apsirūpinimo maistu saugumui ir savarankiškumui, taip pat išlaikyti ir stiprinti jų konkurencingumą.

2. Be to, į skyrius taip pat įtraukiamos kitos intervencinės priemonės [remiamos iš 10 straipsnyje (biudžetas) nustatytų išteklių], įskaitant kompensacijas, susijusias su:

(a) 47 straipsnyje nurodyta specialia tiekimo tvarka;

(b) 48 straipsnyje nurodyta specialiąja parama vietos žemės ūkio produktų gamybai ir perdirbimui;

(c) vienodų sąlygų žvejybos ir akvakultūros produktams iš atokiausių regionų užtikrinimu;

(d) 48 straipsnyje nurodyta specialiąja parama vietos žuvininkystės ir akvakultūros produktų gamybai ir perdirbimui bei rinkodarai;

(e) specialiąja parama ekonominiam, socialiniam ir teritoriniam vystymuisi, visų pirma siekiant stiprinti nuo iškastinio kuro nepriklausomą transportą, švarią energiją ir skaitmeninį junglumą, siekiant kompensuoti papildomas išlaidas, susijusias su jų atokumu, ir sudaryti vienodas sąlygas su žemynine Europa, skatinant jų saugumą ir atsparumą;

(f) specialiąja parama, kuria didinamos galimybės įsidarbinti ir darbo jėgos judumas, švietimas, įgūdžiai ir socialinė įtrauktis, siekiant kompensuoti papildomas išlaidas, susijusias su jų atokumu, ir sudaryti vienodas sąlygas su žemynine Europa, skatinant jų saugumą ir atsparumą;

(g) struktūrine parama žvejybos ir akvakultūros sektoriui, papildomų išlaidų žvejybos ir akvakultūros sektoriui kompensavimu, įskaitant jo apskaičiavimo metodiką, ir visomis kitomis investicijomis į tvarią mėlynąją ekonomiką, būtinas darniam pakrančių vystymuisi pasiekti.

47 straipsnis

Speciali tiekimo tvarka

1. Gali būti nustatyta speciali SESV I priede išvardytų produktų, kurie atokiausiuose regionuose yra būtini žmonių maistui, kitiems produktams gaminti arba naudoti žemės ūkyje, tiekimo tvarka.

2. Atitinkama valstybė narė geografiniu lygmeniu, kurį ji laiko tinkamiausiu, nustato kiekvieno produkto, išvardyto SESV I priede, didžiausią kiekį, kad būtų kiekybiškai įvertinti metiniai tiekimo atokiausiems regionams poreikiai.

Didžiausias produktų kiekis taip pat apima tų produktų kiekį, kurio reikalauja įmonės, pakuojančios ir perdirbančios produktus, skirtus vietos rinkai, siuntimui į likusią Sąjungos dalį arba eksportui į trečiąsias šalis vykdant regioninę prekybą arba vykdant tradicinius prekybos srautus. Didžiausias produktų kiekis nustatomas visų pirma atsižvelgiant į tų produktų kiekius, nurodytus ankstesnio programavimo laikotarpio tiekimo prognozuojamame balanse.

Gali būti nustatytas atskiras prognozuojamasis tiekimo balansas, kuris apimtų įmonių, pakuojančių ir perdirbančių produktus, skirtus vietos rinkai, siuntimui į likusią

Sąjungos dalį arba eksportui į trečiąsias valstybes vykdant regioninę prekybą arba atsižvelgiant į tradicinius prekybos srautus, poreikius.

3. Jokie muitai netaikomi produktų, kuriems taikoma speciali tiekimo tvarka ir kurie neviršija NRP planuose pagal 2 dalį nustatyto didžiausio kiekio, tiesioginiam importui iš trečiųjų valstybių į atokiausius regionus.

   Produktai, įvežti į Sąjungos muitų teritoriją pagal laikinojo įvežimo perdirbti arba muitinio sandėliavimo procedūras, šiame straipsnyje laikomi tiesioginiu importu iš trečiųjų šalių.

4. Parama skiriama tiekiant Sąjungos produktus atokiausiems regionams, siekiant užtikrinti pagal 2 dalį nustatytus specialius tiekimo reikalavimus, susijusius su kaina ir kokybe, kartu išlaikant Sąjungai tenkančią tų produktų tiekimo dalį.

   Parama neskiriama už tiekiamus produktus, kuriems speciali tiekimo tvarka buvo taikoma kitame atokiausiame regione.

5. Speciali tiekimo tvarka taikoma tik geros kokybės ir tinkamiems parduoti produktams. Produktams iš trečiųjų valstybių suteikiamos tokio pat lygmens garantijos kaip ir produktams, pagamintiems laikantis Sąjungos veterinarijos ir augalų sveikatos standartų.

6. Įgyvendindama specialią tiekimo tvarką, valstybė narė visų pirma atsižvelgia į poreikį užtikrinti, kad esama vietos produkcija nebūtų destabilizuota ir nebūtų trukdoma jos plėtrai, ir į 6 dalyje nustatytus reikalavimus.

7. Patikrinimus valstybės narės atlieka vykdydamos administracinius ir fizinius patikrinimus bei patikras vietoje. Importuojant, įvežant, eksportuojant ir siunčiant produktus atliekami išsamūs administraciniai patikrinimai, per kuriuos atliekamos kryžminės patikros su patvirtinamaisiais dokumentais. Per fizinius patikrinimus, kurie atokiausiuose regionuose atliekami tuomet, kai importuojami arba įvežami produktai, tikrinamas reprezentatyvusis bent 5 proc. licencijų ir sertifikatų ėminys.

48 straipsnis

Parama vietos žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros produktams

1. Kiekviena atitinkama valstybė narė, laikydamasi pagal šio straipsnio 7 dalį nustatytų kriterijų, kiekvienam atokiausiam regionui nustato žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktų sąrašą ir tų produktų, už kuriuos gali būti kompensuojamos veiklos vykdytojų patirtos papildomos išlaidos, kiekį.

2. 1 dalyje nurodytą sąrašą sudaro bent šie elementai:

   (a) numatomų intervencinių priemonių aprašymas;

   (b) paramą sudarančių pajamų rėmimo intervencinių priemonių pagal 35 straipsnio 1 dalį sąrašas;

   (c) kiekvienai intervencijos priemonei nustatytas paramos dydis ir kiekvienos rūšies veiklai numatytas laikinas paramos dydis siekiant vieno ar kelių programoje numatytų tikslų.

3. Intervencinės priemonės gali apimti paramą žaliavinių ir perdirbtų žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros produktų produkcijai, perdirbimui, prekybai ir transportavimui atokiausiuose regionuose.

Sudarydamos 1 dalyje nurodytus sąrašus ir kiekius, valstybės narės atsižvelgia į visus svarbius veiksnius, visų pirma į papildomas išlaidas, kurias patiria atokiausių regionų ūkio subjektai, ir į poreikį užtikrinti, kad kompensacija būtų suderinama su bendros žemės ūkio politikos ir bendros žuvininkystės politikos taisyklėmis ir su jomis derėtų.

4. Valstybės narės užtikrina teisingą išmokų paskirstymą. Valstybės narės gali apriboti paramos gavėjui konkrečiais kalendoriniais metais skirtinos paramos sumą arba mokėti proporcingai mažinamas išmokas.

5. Kompensacija neskiriama šiems žvejybos ir akvakultūros produktams:

(a) sužvejotus trečiųjų valstybių laivų, išskyrus žvejybos laivus, plaukiojančius su Venesuelos vėliava ir vykdančius veiklą Sąjungos vandenyse, kaip numatyta Tarybos sprendime (ES) 2015/1565 (37);

(b) sužvejotus Sąjungos žvejybos laivų, kurie nėra registruoti vieno iš atokiausių regionų uoste;

(c) importuotus iš trečiųjų valstybių.

6. 5 dalies b punktas netaikomas, jei atitinkamo atokiausio regiono perdirbimo pramonės esami pajėgumai viršija tiekiamos žaliavos kiekį.

7. Komisijai pagal 86 ir 87 straipsnius suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomas šis reglamentas, nustatant papildomų išlaidų, susijusių su atitinkamų regionų ypatumais, apskaičiavimo kriterijus.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS
PLANO VALDYMAS

1 SKYRIUS
Plano institucijos ir jų funkcijos

49 straipsnis
Plano institucijos

1. Taikant Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 63 straipsnio 3 dalį, kiekviena valstybė narė nustato vieną ar daugiau plano vadovaujančiųjų institucijų, vieną ar daugiau mokėjimo agentūrų ir vieną ar daugiau audito institucijų. Nustatytos institucijos turi atitikti šio reglamento IV priede nustatytus atitinkamus pagrindinius reikalavimus. Visos šio straipsnio tikslais nustatytos institucijos turi galimybę keistis informacija su Komisija.

2. Jei valstybė narė paveda įgyvendinti planą institucijoms, atsakingoms už sanglaudos politikos, BŽŪP arba Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo įgyvendinimą 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, ir remdamasi visais turimais audito rezultatais Komisija neabejojo, ar šios institucijos veiksmingai veikia, laikoma, kad šios institucijos laikosi pagrindinių reikalavimų.

3. Jei valstybė narė nustato daugiau nei vieną vadovaujančiąją instituciją, ji įsteigia koordinuojančiąją instituciją. Vadovaujančiajai institucijai gali būti pavesta vykdyti tam tikras koordinuojančiosios institucijos funkcijas. Koordinuojančiosios institucijos ir vadovaujančiosios institucijos susitarimai įforminami raštu.

4. Vadovaujančioji institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių institucijų, kurios vykdytų tam tikras užduotis, už kurias jos yra atsakingos. Vadovaujančiosios

institucijos ir tarpinių institucijų susitarimai įforminami raštu. Tarpinėms institucijoms pavestos užduotys negali būti toliau pavestos kitoms įstaigoms.

5. Audito institucija yra viešojo sektoriaus institucija, funkciškai nepriklausoma nuo audituojamų subjektų. Audito darbą audito institucijos atsakomybe gali atlikti kitas viešasis arba privatusis subjektas tos institucijos. Jei valstybė narė nustato daugiau nei vieną audito instituciją, ji nustato koordinavimo tvarką, skirtą 53 straipsnyje [audito institucijos funkcijos] nurodytai metinei audito nuomonei ir auditų santraukai parengti.

6. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi funkcijų atskyrimo tarp plane nurodytų institucijų ir jų viduje principo.

7. Valstybės narės akredituoja mokėjimo agentūras, atsakingas už 35 straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių ir šio reglamento XV priedo 1 dalies h ir j punktuose nurodytų Sąjungos veiksmų, įgyvendinamų taikant pasidalijamąjį valdymą, valdymą ir kontrolę, ir gali pavesti savo funkcijas, kaip nurodyta 52 straipsnyje [mokėjimo agentūros funkcijos], vadovaujančiajai institucijai arba kitai įstaigai.

8. Vadovaujančioji ir audito institucijos gali būti atsakingos už vieną ar daugiau plano skyrių. Jiems suteikiami tinkami ištekliai, kad jie galėtų vykdyti savo užduotis.

9. Vykdydamos savo funkcijas, plano institucijos gali naudotis viena integruota ir sąveikia informacijos ir stebėsenos sistema, įskaitant bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, kaip nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 36 straipsnio 2 dalies d punkte, kad galėtų susipažinti su atitinkamais duomenimis ir juos analizuoti, kad juos galėtų visuotinai taikyti valstybės narės.

10. Kartą per metus Komisija ir kiekviena valstybė narė rengia metinius peržiūros posėdžius, kuriuose nagrinėjami plano ar jo skyrių veiklos rezultatai. Peržiūros posėdžiuose dalyvauja atitinkamos institucijos ir koordinuojančioji institucija. Peržiūros posėdžio rezultatai fiksuojami raštu. Valstybės narės imasi tolesnių veiksmų dėl per peržiūros posėdį iškeltų klausimų, kurie daro poveikį plano arba vieno ar daugiau skyrių įgyvendinimui, ir per 3 mėnesius praneša Komisijai apie priemones, kurių imtasi.

50 straipsnis

Koordinuojančiosios institucijos funkcijos

Koordinuojančioji institucija yra atsakinga už:

(a) stebėjimą, kaip įgyvendinamas planas, kartu užtikrinant patikimą valdymo praktiką, ir už planą atsakingų institucijų tinkamų administracinių gebėjimų išlaikymą;

(b) įvairių plano skyrių įgyvendinimo nuoseklumo užtikrinimą;

(c) mokėjimo paraiškų dėl plano pateikimą Komisijai pagal 65 straipsnį;

(d) einamųjų ir ateinančių kalendorinių metų mokėjimo paraiškų, kurios turi būti pateiktos iki sausio 31 d. ir liepos 30 d., sumų prognozių pateikimą pagal X priede [dėl mokėjimų prognozės] pateiktą šabloną;

(e) 59 straipsnio 1 dalies c punkte [Metinis patikinimo dokumentų rinkinys] nurodyto valdymo pareiškimo pateikimą pagal XII priede [valdymo pareiškimas] pateiktą šabloną, pasirašytą vadovaujančiosios institucijos arba mokėjimo agentūros;

(f) koordinavimą ir visų dokumentų, kurių prašoma kaip metinio patikinimo paketo, nurodyto 59 straipsnyje [metinis paketas], dalis, pateikimą Komisijai;

(g) finansinių srautų užtikrinimą vadovaujančiosioms institucijoms, užtikrinant, kad Komisijai kaskart atliekant mokėjimą tokios institucijos gautų joms priklausančias sumas, atsižvelgiant į pažangą, padarytą įgyvendinant į jų atitinkamus skyrius įtrauktas priemones, ir į galimas finansines pataisas, susijusias su jų skyrių įgyvendinimu, ir kad iki laikotarpio pabaigos jos gautų sumą, kuri būtų bent jau lygiavertė jų Sąjungos įnašui;

(h) sistemos, skirtą valdžios institucijų, suinteresuotųjų subjektų, partnerių ir paramos gavėjų administraciniams gebėjimams stiprinti nacionaliniu ir vietos lygmenimis, užtikrinimą ir politikos mokymosi ir eksperimentavimo skatinimą;

(i) koordinavimo komiteto darbo paramą teikiant būtiną informaciją ir užtikrinant tolesnę veiklą, susijusią su koordinavimo stebėsenos komiteto sprendimais ir rekomendacijomis;

(j) Sąjungos piliečių informavimą apie NRP plano vaidmens tikslus ir rezultatus pagal Reglamento [Veiklos rezultatų reglamentas] 18 straipsnį per bendrą interneto portalą, kuriame suteikiama prieiga prie visų NRP plano skyrių pagal 64 straipsnio 1 dalį.

51 straipsnis
Vadovaujančiosios institucijos funkcijos

1. Vadovaujančioji institucija yra atsakinga už plano arba jo dalies valdymą, kad būtų pasiekti jo tikslai. Jos funkcijos yra šios:

(a) atrinkti veiksmus siekiant kuo labiau padidinti plano indėlį siekiant Fondo tikslų, apibrėžtų jo skyrių ir priemonių lygmeniu, nustatant ir taikant nediskriminacinius ir skaidrius kriterijus ir procedūras;

(b) atlikti valdymo patikrinimus siekiant užtikrinti plane nustatytų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą ir veiksmingą lėšų panaudojimą laikantis taikytinos teisės; valdymo pareiškimo rengimo tikslais vadovaujančioji institucija neturi tikrinti pagrindinių veiksmų išlaidų;

(c) taikyti veiksmingas ir proporcingas priemones ir procedūras, atsižvelgiant į nustatytą riziką, siekiant užkirsti kelią pažeidimams, įskaitant sukčiavimą, korupciją, interesų konfliktus ir dvigubą finansavimą, juos nustatyti ir ištaisyti, taip pat užtikrinti, kad pagrindiniai veiksmai atitiktų taikytiną teisę, laikantis IV priede [pagrindiniai reikalavimai] nustatytų atitinkamų pagrindinių reikalavimų;

(d) remti stebėsenos komiteto darbą laiku teikiant būtiną informaciją ir užtikrinant tolesnę veiklą, susijusią su stebėsenos komiteto sprendimais ir rekomendacijomis;

(e) prireikus prižiūrėti tarpines įstaigas, kartu užtikrinant patikimą valdymo praktiką ir tinkamų administracinių gebėjimų išlaikymą;

(f) stiprinti tarpinių įstaigų (jei reikia) ir paramos gavėjų administracinius gebėjimus ir skatinti politikos mokymąsi bei eksperimentavimą;

(g) užtikrinti, kad paramos gavėjas gautų visą mokėtiną sumą, susijusią su priemonės įgyvendinimu, ne vėliau kaip per [80] dienų nuo tos dienos, kai paramos gavėjas pateikė mokėjimo prašymą; 35 straipsnio a–g, o, p ir r punktuose [intervencinių priemonių rūšys] nurodytų intervencinių priemonių atveju, užtikrinti, kad išmokos paramos gavėjams būtų išmokėtos ne vėliau kaip

metų, einančių po metų, kuriais pateiktas mokėjimo prašymas, birželio 30 d. Šis terminas gali būti sustabdytas, jei paramos gavėjo pateikta informacija neleidžia vadovaujančiajai institucijai nustatyti, ar suma yra mokėtina;

(h) įrašyti ir saugoti duomenis, būtinus stebėsenai, vertinimui, finansų valdymui, patikrinimams ir auditui pagal 58 straipsnį [Valstybės narės pareigos] ir IV priedą [pagrindiniai reikalavimai], ir užtikrinti duomenų saugumą, vientisumą ir konfidencialumą bei naudotojų autentiškumo patvirtinimą;

(i) užtikrinti, kad kiekvienam paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstytos paramos sąlygos, finansavimo planas, vykdymo ribos ir, kai taikoma, mokėjimo sąlygų taikymo metodas;

(j) užtikrinti, kad paramos gavėjai laikytųsi savo pareigos užtikrinti Sąjungos paramos matomumą pagal Reglamento (ES, Euratomas) XX [Veiklos rezultatų reglamentas] 18 straipsnį;

(k) pasirašyti 59 straipsnio [Metinis patikinimo dokumentų rinkinys] 1 dalies a punkte , c punkto i papunktyje nurodytą valdymo pareiškimą pagal XII priede [valdymo pareiškimas] pateiktą šabloną;

(l) teikti informaciją apie plane numatytų priemonių įgyvendinimo pažangą, kaip reikalaujama 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] ir IX priede [Priemonių įgyvendinimo pažangos ataskaita].

2. 1 dalies b punkte nurodyti valdymo patikrinimai yra pagrįsti rizika ir proporcingi *ex ante* ir raštu nustatytai rizikai.

3. Atliekant valdymo patikrinimus, be kita ko, atliekami paramos gavėjų mokėjimo prašymų administraciniai patikrinimai ir veiksmų patikros vietoje. Tie patikrinimai atliekami ne vėliau kaip iki metinio patikinimo dokumentų rinkinio pateikimo pagal 59 straipsnį.

52 straipsnis
Mokėjimo agentūros funkcijos

1. Mokėjimo agentūros administracinė struktūra ir vidaus kontrolės sistema atitinka tarptautiniu mastu pripažintus vidaus kontrolės standartus ir suteikia pakankamas garantijas, kad mokėjimai yra teisėti, tvarkingi ir tinkamai apskaitomi.

2. Kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į savo institucines nuostatas, sumažina akredituotų mokėjimo agentūrų skaičių iki vienos mokėjimo agentūros nacionaliniu lygmeniu arba, kai taikoma, vienos regionui.

3. 35 straipsnyje [BŽŪP intervencinių priemonių rūšys] nurodytų priemonių atveju mokėjimo agentūra vykdo vadovaujančiosios institucijos užduotis, išvardytas to straipsnio 51 straipsnio 1 dalyje [vadovaujančioji institucija], to straipsnio b, c, f, g, h, i, j ir k punktuose ir 2 ir 3 punktuose.

Mokėjimo agentūra gali deleguoti savo užduočių vykdymą, išskyrus mokėjimus.

4. Mokėjimo agentūra teikia koordinuojančiajai institucijai Reglamento [CA] 50 straipsnio c, e ir f punktų tikslais būtiną informaciją.

Už mokėjimo agentūrą atsakingas asmuo parengia ir koordinuojančiajai institucijai pateikia šio reglamento 59 straipsnio [Metinio užtikrinimo dokumentų rinkinio pateikimas] 1 dalies c punkte nurodytą valdymo pareiškimą.

5. Kiekviena valstybė narė nuolat stebi, kaip mokėjimo agentūra laikosi 1 dalyje nustatytų reikalavimų, ir yra atsakinga už akreditacijos suteikimą, peržiūrą ir panaikinimą.

Jei valstybė narė nustato, kad akredituota mokėjimo agentūra nebeatitinka vieno ar daugiau 1 dalyje nustatytų reikalavimų tokiu būdu, kuris daro poveikį jos užduočių vykdymui, valstybė narė nedelsdama taiko bandomąjį laikotarpį mokėjimo agentūros akreditacijai. Ji parengia planą, kuriame nurodo veiksmus ir terminus nustatytiems trūkumams pašalinti per laikotarpį, kuris nustatomas atsižvelgiant į problemos rimtumą. Laikotarpis neviršija 12 mėnesių nuo tos dienos, kai akreditacijai pradedamas bandomasis laikotarpis. Tinkamai pagrįstais atvejais Komisija, atitinkamai valstybei narei paprašius, gali pratęsti šį laikotarpį.

53 straipsnis
Audito institucijos funkcijos

1. Audito institucija yra atsakinga už tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo auditų ir sistemų auditų atlikimą, kad Komisijai būtų pateiktas patikinimas dėl veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo, įskaitant tai, ar valdymo ir kontrolės sistemomis užtikrinamas pagrindinių veiksmų teisėtumas ir tvarkingumas ir veiksminga bei savalaikė Sąjungos finansinių interesų apsauga. Auditais užtikrinamas veiksmingas lėšų panaudojimas laikantis taikytinos teisės.

2. Audito institucija parengia:

(a) metinę audito nuomonę Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 63 straipsnio 7 dalies tikslais pagal šio reglamento XIII priede pateiktą šabloną, kurioje nustatoma, ar:

(i) duomenys, įrašyti į mokėjimo paraiškas, pateiktas už ataskaitinį laikotarpį, kaip nurodyta 59 straipsnio 1 dalies a punkte, [patikinimo dokumentų rinkinys] yra išsamūs, tikslūs ir patikimi;

(ii) valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir užtikrina veiksmingą ir savalaikę Sąjungos finansinių interesų apsaugą ir pagrindinių veiksmų teisėtumą ir tvarkingumą;

(iii) lėšų naudojimas atitinka taikytiną teisę;

(iv) atlikus auditą yra pagrindo abejoti tvirtinimais valdymo pareiškime;

(b) atliktų auditų, kaip nurodyta 59 straipsnio 1 dalies b punkte, [Patikinimo dokumentų rinkinys] santrauką, įskaitant nustatytų trūkumų pobūdžio ir masto bei visų taisomųjų veiksmų, kurių imtasi ar planuojama imtis, analizę.

Audito darbas atliekamas laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų.

3. Audito institucija parengia rizikos vertinimu grindžiamą audito strategiją, atsižvelgdama į valdymo ir kontrolės sistemos aprašymą, kaip reikalaujama 22 straipsnio 2 dalies m punkte, apimantį sistemų auditus ir tarpinių bei siektinų reikšmių auditą, taip pat veiksmingą lėšų naudojimą pagal taikytiną teisę. Prieš pateikiant pirmąją mokėjimo paraišką atliekamas visų naujai nustatytų vadovaujančiųjų institucijų sistemos auditas.

4. Audito institucija audito darbo tikslais netikrins pagrindinių veiksmų išlaidų.

II SKYRIUS
Stebėsenos tvarka

54 straipsnis

Stebėsenos komitetas ir koordinavimo komitetas

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia vieną ar daugiau NRP plano skyrių stebėsenos komitetų, priklausomai nuo to, kas numatyta atitinkamame skyriuje. Apimami visi plano skyriai. Tas pats stebėsenos komitetas gali apimti daugiau nei vieną skyrių.

2. Jei valstybė narė įsteigia daugiau nei vieną stebėsenos komitetą, ji taip pat įsteigia koordinavimo komitetą, kuris, pasikonsultavęs su atitinkamomis institucijomis, valdančiomis kiekvieną NRP plano skyrių, per tris mėnesius nuo pranešimo atitinkamai valstybei narei apie sprendimą, kuriuo patvirtinamas NRP planas, dienos užtikrina plano įgyvendinimo apžvalgą ir stebėseną. Koordinavimo komitetas tvirtina visus 56 straipsnio 1 dalyje išvardytus elementus [stebėsenos komiteto funkcijos].

3. Koordinavimo komitetui ir stebėsenos komitetui taikomos 55 ir 56 straipsniuose nustatytos taisyklės.

4. Kiekvienas stebėsenos komitetas ir koordinavimo komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles, įskaitant nuostatas dėl interesų konflikto prevencijos ir skaidrumo principo taikymo.

5. Stebėsenos komitetas posėdžiauja bent kartą per metus ir peržiūri NRP plano skyriaus ar skyrių, už kuriuos jis yra atsakingas, įgyvendinimą, įskaitant visus klausimus, turinčius įtakos pažangai siekiant jų tikslų.

6. Stebėsenos komiteto darbo tvarkos taisyklės ir jam pateikti duomenys bei informacija skelbiami 64 straipsnyje nurodytoje interneto svetainėje.

55 straipsnis

Stebėsenos komiteto sudėtis

1. Kiekviena valstybė narė, taikydama viešą procedūrą ir remdamasi objektyviais bei skaidriais kriterijais, nustato stebėsenos komiteto sudėtį ir dydį, užtikrindama proporcingą atstovavimą atitinkamoms valstybės narės institucijoms ir tarpinėms institucijoms bei 6 straipsnyje [partnerystė] nurodytų partnerių atstovams. Tokių partnerių skaičius turi būti lygus arba didesnis už institucijoms ar tarpinėms įstaigoms priklausančių narių skaičių.

   Sudarant stebėsenos komitetą atsižvelgiama į plano skyrių arba skyrius, už kuriuos atsakingas stebėsenos komitetas. Stebėsenos komiteto sudėtis ir dydis sudaro sąlygas komitetui veiksmingai ir efektyviai atlikti savo darbą.

   Kiekvienam stebėsenos komiteto nariui suteikiama balsavimo teisė.

   Valstybė narė stebėsenos komiteto narių sąrašą skelbia ir kasmet atnaujina 64 straipsnyje nurodytoje interneto svetainėje.

2. Komisijos atstovai dalyvauja stebėsenos komiteto veikloje patarėjo teisėmis.

56 straipsnis

Stebėsenos komiteto funkcijos

1. Stebėsenos komitetas nagrinėja:

(a) plano skyriuje nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą;

(b) visus klausimus, darančius poveikį skyriaus veiklos rezultatams, ir priemones, kurių imtasi tiems klausimams spręsti;

(c) teisinės valstybės principo ir Chartijos horizontaliųjų sąlygų, nustatytų 8 ir 9 straipsniuose [Teisinės valstybės ir chartijos horizontaliosios sąlygos], įvykdymą ir jų taikymą visą programavimo laikotarpį;

(d) vertinimų pažangą, vertinimų santraukas ir veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į išvadas;

(e) informavimo, komunikacijos ir matomumo veiksmų, susijusių su reformomis ir investicijomis bei kitomis į šį skyrių įtrauktomis intervencinėmis priemonėmis, įgyvendinimą;

(f) viešojo sektoriaus institucijų, partnerių ir paramos gavėjų, kai aktualu, administracinių gebėjimų stiprinimo pažangą;

(g) veiksmingą partnerystės veikimą, kiek tai susiję su plano skyriumi ar skyriais, už kuriuos jis yra atsakingas.

2. Stebėsenos komitetas dėl skyriaus (-ių), už kurį (-iuos) jis yra atsakingas, tvirtina:

(a) bet kokį pasiūlymą iš dalies pakeisti NRP plano skyrių ar skyrius, už kurį jis yra atsakingas, išskyrus pakeitimus pagal 34 straipsnį [Sąjungos veiksmai, ES priemonė];

(b) veiksmų pasirinkimo metodiką, kriterijus ir procedūras, įskaitant visus jų pakeitimus. Taikomi kriterijai ir procedūros turi būti nediskriminaciniai, įtraukūs ir skaidrūs, užtikrinant prieinamumą neįgaliesiems, lyčių lygybę ir atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją;

(c) vertinimo gaires ir jų pakeitimus;

(d) komunikacijos strategiją;

(e) teritorinės plėtros strategiją.

3. Koordinavimo komitetas nagrinėja ir tvirtina tuos pačius elementus, kurie yra nurodyti ankstesnėje dalyje, tačiau plano lygmeniu. Jei nuomonės skiriasi, pirmenybė teikiama už šį skyrių atsakingo stebėsenos komiteto nuomonei.

4. Jei įgyvendinant įvairius plano skyrius vėluojama arba kyla sunkumų, koordinavimo komitetas gali teikti rekomendacijas plano skyrius valdančiosioms institucijoms dėl šių skyrių veiksmingumo siekiant jų tikslų gerinimo, įskaitant taisomuosius veiksmus, kurių turi imtis valdžios institucijos.

57 straipsnis

Europos ir nacionalinis BŽŪP tinklas

1. Kiekviena valstybė narė ne vėliau kaip per 12 mėnesių po to, kai Komisija patvirtina planą, sukuria ir remia nacionalinį bendros žemės ūkio politikos tinklą (toliau – nacionalinis BŽŪP tinklas), skirtą organizacijų ir administracijų, konsultantų, tyrėjų ir kitų inovacijų subjektų bei kitų žemės ūkio ir kaimo plėtros srities subjektų tinklaveikai nacionaliniu lygmeniu. Kuriant nacionalinius BŽŪP tinklus remiamasi esama tinklaveikos patirtimi ir praktika valstybėse narėse.

2. Komisija sukuria Europos bendros žemės ūkio politikos tinklą (toliau – Europos BŽŪP tinklas), skirtą nacionalinių tinklų, organizacijų ir administracijų, susijusių su žemės ūkio ir kaimo plėtros sritimi, tinklaveikai Sąjungos lygmeniu.

3. Nacionalinių ir Europos BŽŪP tinklų tikslai:

(a) įtraukti suinteresuotuosius subjektus į NRP plane numatytų BŽŪP intervencinių priemonių rengimą ir įgyvendinimą;

(b) padėti valstybių narių administracijoms įgyvendinti BŽŪP intervencines priemones;

(c) gerinti NRP planų, ypač jų priemonių, susijusių su žemės ūkiu, kokybę ir skleisti rezultatus;

(d) skatinti inovacijas, tarpusavio mokymąsi ir dalijimąsi žiniomis;

(e) stiprinti stebėsenos ir vertinimo pajėgumus;

(f) skleisti informaciją apie BŽŪP ir finansavimo galimybes;

(g) prisidėti prie tolesnės BŽŪP plėtros.

4. Kad būtų pasiekti 6 dalyje nurodyti tikslai, tinklai:

(a) renka, analizuoja ir skleidžia informaciją apie gerąją patirtį, susijusią su BŽŪP, taip pat žemės ūkio ir kaimo vietovių pokyčių analizę;

(b) stiprina valstybių narių administracijų ir kitų subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant, stebint ir vertinant su BŽŪP susijusius NRP planus, gebėjimus;

(c) sudaro palankesnes sąlygas mainams, tarpusavio mokymuisi ir tinklaveikai, įskaitant, kai aktualu, mainus su tinklais trečiosiose valstybėse;

(d) remia finansuojamų bendradarbiavimo projektų, pvz., vietos veiklos grupių pagal [*LEADER*] 77 straipsnį, EIP-AGRI veiklos grupių, nurodytų Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 19 straipsnyje, tinklų kūrimą ir skatina sąsajas su kitomis Sąjungos finansuojamomis strategijomis.

5. Europos BŽŪP tinklas ir nacionaliniai BŽŪP tinklai bendradarbiauja ir vykdo bendrą veiklą siekdami 3 dalyje nurodytų tikslų. Europos BŽŪP tinklas naudoja skiriamąją vaizdinę tapatybę.

X ANTRAŠTINĖ DALIS
VALDYMAS IR FINANSINĖS TAISYKLĖS

I SKYRIUS
Bendrosios valdymo taisyklės

58 straipsnis
Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apsaugotų Sąjungos finansinius interesus ir užtikrintų, kad planams įgyvendinti naudojamos lėšos atitiktų taikomą teisę, įskaitant taikomas viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles. Jos visų pirma užtikrina pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, korupciją ir interesų konfliktus, prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir pranešimą apie juos.

2. Pagal 1 dalį valstybės narės:

(a) nustato veiksmingas ir efektyvias savo planų valdymo ir kontrolės sistemas, remdamosi IV priede išdėstytais pagrindiniais reikalavimais, ir užtikrina tinkamą šių sistemų veikimą pagal patikimo finansų valdymo principą;

(b) užtikrina ir reguliariai tikrina, ar suteikta parama buvo tinkamai panaudota nustatytoms tarpinėms ir siektinoms reikšmėms pasiekti arba išdirbiui įvykdyti, ir imasi visų tinkamų veiksmų užtikrinti, kad planams įgyvendinti naudojamos lėšos atitiktų taikomą teisę;

(c) imasi tinkamų priemonių, kad užkirstų kelią pažeidimams, įskaitant sukčiavimą, korupciją, interesų konfliktus, juos nustatytų ir ištaisytų, be kita ko, naudodamos duomenų gavybos priemones;

(d) taiko taisomąsias priemones, kai nesilaikoma taikomos teisės;

(e) užtikrina, kad būtų išvengta dvigubo finansavimo iš Sąjungos biudžeto, ir nedelsiant imasi priemonių visiems dvigubo finansavimo atvejams ištaisyti panaikindamos paskutinį finansavimą, kurį nuspręsta skirti atitinkamam veiksmui;

(f) užtikrina, kad būtų laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 130 straipsnyje nustatytų pareigų;

(g) užtikrina, kad Komisijos Pažeidimų valdymo sistemoje būtų pranešama apie visus įtariamo sukčiavimo, korupcijos ir pažeidimų, įskaitant interesų konfliktą, dvigubą finansavimą ir kitus taikomos teisės pažeidimus, atvejus. Komisija tą informaciją kasmet apibendrina ir paskelbia ir perduoda ją Europos Parlamentui;

(h) užtikrina, kad Komisija, OLAF, Audito Rūmai ir, kiek tai susiję su valstybėmis narėmis, dalyvaujančiomis vykdant tvirtesnį bendradarbiavimą pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra:

(i) galėtų įgyvendinti savo atitinkamą kompetenciją, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 129 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, aiškiai reikalaudamos, kad Sąjungos lėšų gavėjai suteiktų arba užtikrintų būtinas teises ir prieigą;

(ii) gautų prieigą prie 63 straipsnyje [dėl duomenų rinkimo ir skelbimo] nurodytų duomenų įgyvendindamos savo atitinkamą kompetenciją;

(i) turėtų nustatytas sistemas ir procedūras, padedančias užtikrinti, kad visi audito sekai reikalingi patvirtinamieji dokumentai, susiję su Fondo remiama priemone, būtų saugomi tinkamu lygiu dešimties metų laikotarpį, kuris prasideda nuo metų, kuriais Komisija atlieka paskutinį mokėjimą valstybei narei, gruodžio 31 d. Jeigu buvo inicijuota teisių gynimo procedūra, pateiktas apeliacinis skundas arba pradėtas teismo procesas, patvirtinamieji dokumentai saugomi tol, kol tos procedūros arba visos paskesnės susigrąžinimo procedūros bus užbaigtos;

(j) imtųsi priemonių, kad užtikrintų veiksmingą skundų dėl Fondo lėšų panaudojimo nagrinėjimą pagal savo institucines ir teisines sistemas ir Komisijos prašymu nagrinėja Komisijai pateiktus skundus, patenkančius į NRP plano taikymo sritį, ir informuotų Komisiją apie šių nagrinėjimų rezultatus;

(k) užtikrintų, kad visi informacijos mainai tarp finansavimo gavėjų ir NRP plano institucijų, taip pat su Komisija būtų vykdomi naudojantis elektroninio keitimosi duomenimis sistemomis, kurios, be kita ko, apima automatinių ir interaktyvių

formų ir skaičiavimų naudojimą, užtikrina įrašų saugojimą ir duomenų saugojimą sistemoje, kad būtų galima atlikti tiek paramos gavėjų pateiktų mokėjimo prašymų administracinius patikrinimus, tiek auditus, taip pat sudaro sąlygas automatiškai sinchronizuoti ir perduoti duomenis tarp paramos gavėjų ir valstybių narių sistemų;

(l) užtikrintų, kad visa oficialia informacija su Komisija būtų keičiamasi naudojantis XVI priede nurodyta elektroninio keitimosi duomenimis sistema [SFC2028: valstybių narių ir Komisijos elektroninio keitimosi duomenimis sistema]. Valstybės narės, vertindamos pasiektas tarpines ir siektinas reikšmes, neturėtų tikrinti veiksmų ir priemonių pagrindinių išlaidų.

3. Valstybės narės ne vėliau kaip iki kiekvienų metų vasario 15 d. informuoja Komisiją apie pažangą, padarytą siekiant planuose nustatytų tikslų, kiekybiškai įvertindamos kiekvienos siektinos ir tarpinės reikšmės pasiekimą ir padarytą pažangą, atsižvelgiant į išdirbiu grindžiamas intervencines priemones, kurios remiamos pagal planus. Ši informacija pateikiama pagal IX priede [Priemonių įgyvendinimo pažangos ataskaitos] nustatytą šabloną. Jei pažangos ataskaitų teikimo sistemose nėra kiekybinio tarpinių ir siektinų reikšmių pažangos įvertinimo, valstybė narė pagal IX priede [Priemonių įgyvendinimo pažangos ataskaitos] nustatytą šabloną pateikia padarytos pažangos įvertinimą. Pateikta informacija apima pažangą iki N metų pabaigos ir pridedama prie 57 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyto metinio patikinimo dokumentų rinkinio.

4. Komisijai pagal 86 straipsnį [deleguotieji aktai] suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šio straipsnio 2 dalies g punktas papildomas taisyklėmis dėl kriterijų, kuriais remiantis nustatomi įtariamo sukčiavimo, korupcijos ir pažeidimo atvejai, apie kuriuos reikia pranešti, ir dėl duomenų, kurie turi būti pateikti tame kontekste.

59 straipsnis

Metinio patikinimo dokumentų rinkinio pateikimas

1. Taikydamos Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 63 straipsnį, valstybės narės ne vėliau kaip iki kiekvienų metų, einančių po 2028 m., vasario 15 d. pateikia Komisijai šiuos dokumentus (toliau – metinis patikinimo dokumentų rinkinys):

(a) plano priemonių, nustatytų 58 straipsnio [Valstybių narių pareigos] 4 dalyje, įgyvendinimo pažangos ataskaitas pagal IX priede [Priemonių įgyvendinimo pažangos ataskaitos] nustatytą šabloną, pateikdamos nuorodas į ankstesniais finansiniais metais pateiktas mokėjimo paraiškas;

(b) 53 straipsnio [audito institucijos funkcijos] 2 dalies b punkte nurodytų auditų santrauką;

(c) valdymo pareiškimą pagal XII priede nustatytą šabloną, kuriame nurodoma, kad:

(i) kartu su mokėjimo paraiška (-omis) pateikta informacija yra išsami, tiksli ir patikima;

(ii) lėšos buvo panaudotos tinkamai;

(iii) nustatytos valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir suteikia būtiną patikinimą, kad lėšos buvo valdomos laikantis visų taikomų teisės aktų, įskaitant interesų konfliktų, korupcijos, dvigubo finansavimo, sukčiavimo

ir kitų pažeidimų prevenciją, nustatymą, pranešimą apie juos ir jų ištaisymą, taip pat laikantis patikimo finansų valdymo principo;

(iv) a punkte nurodyta informacija leidžia susidaryti tikrą ir teisingą vaizdą apie įgyvendinimo pažangą;

(d) 53 straipsnio 2 dalyje nurodytą metinę audito nuomonę [audito institucijos funkcijos] pagal XII priede nustatytą šabloną.

2. Komisija atsižvelgia į metiniame patikinimo dokumentų rinkinyje pateiktą informaciją, kad nuspręstų, ar būtina imtis kurios nors iš 66, 67 ir 68 straipsniuose [mokėjimo terminų nutraukimas] [mokėjimų sustabdymas][finansinės pataisos] nurodytų priemonių.

3. Teikdama paskutinių finansinių metų galutinį metinį patikinimo dokumentų rinkinį, valstybė narė patvirtina, kad visa Komisijos išmokų suma neviršija visos sumos, kurią valstybė narė išmokėjo paramos gavėjams įgyvendinant planą, atsižvelgiant į nacionalinį įnašą.

60 straipsnis
Komisijos pareigos

1. Komisija gauna pagrįstą patikinimą, kad valstybės narės įdiegė šiame reglamente nustatytus reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir kad šios sistemos įgyvendinant planus veikia veiksmingai ir efektyviai.

2. Komisija savo audito darbo tikslais parengia audito strategiją ir audito planą, kurie grindžiami rizikos vertinimu ir proporcingumo principu.

3. Komisija ir audito institucija koordinuoja savo audito darbą.

4. Audito tikslais Komisijos pareigūnai arba jų įgaliotieji atstovai pagal 58 straipsnio 2 dalies h punktą [valstybės narės pareigos] turi teisę susipažinti su visais būtinais įrašais, dokumentais ir metaduomenimis, nepriklausomai nuo to, kokioje laikmenoje jie saugomi, susijusiais su plano įgyvendinimu, įskaitant Fondo remiamus veiksmus, arba su valdymo ir kontrolės sistemomis, ir gauna kopijas specialiu prašomu formatu. Komisijos pareigūnai arba jų įgaliotieji atstovai gali prašyti papildomos informacijos ir atlikti auditą vietoje.

5. Komisija atlieka auditus Fondo įgyvendinimo laikotarpiu ir ne vėliau kaip praėjus trejiems metams nuo galutinio mokėjimo dienos.

6. Nesitikima, kad Komisija audito darbo tikslais tikrins pagrindines veiksmų išlaidas.

61 straipsnis
Vieno bendro audito metodas

1. Atlikdama auditus Komisija ir audito institucijos tinkamai atsižvelgia į vieno bendro audito ir proporcingumo principus, kiek tai susiję su rizikos Sąjungos biudžetui lygiu.

2. Komisija ir audito institucijos pirmiausia naudoja visą 58 straipsnio (Valstybių narių pareigos) 2 dalies h punkte nurodytą informaciją ir įrašus, įskaitant valdymo patikrinimų rezultatus, ir gali prašyti plano institucijų ir atitinkamų paramos gavėjų pateikti papildomus dokumentus ir audito įrodymus ir juos gauti, kai, remiantis jų profesiniu vertinimu, to reikia patikimoms audito išvadoms pagrįsti.

3. Dėl planų, dėl kurių Komisija daro išvadą, kad audito institucijos nuomonė yra patikima, o atitinkama valstybė narė dalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime steigiant Europos prokuratūrą, pačios Komisijos atliekami auditai apima tik audito institucijos darbo auditą.

4. Komisija ir audito institucija gali nuspręsti neatlikti tarpinių ir siektinų reikšmių audito bet kuriais metais, jei jų auditą jau atliko Europos Audito Rūmai.

5. Nepaisant 3 dalies, bet kuri tarpinė ir siektina reikšmė gali būti audituojama daugiau nei vieną kartą, jei audito institucija, remdamasi savo profesiniu vertinimu, padaro išvadą, kad neįmanoma parengti pagrįstos audito nuomonės.

6. 2 dalis netaikoma, kai:

   (a) yra konkreti sukčiavimo, korupcijos ar interesų konfliktų rizika ar įtarimas, arba kitas šiurkštus 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] nurodytų valstybių narių pareigų nevykdymas;

   (b) Komisijai atlikus rizikos vertinimą, reikia iš naujo atlikti audito institucijos darbą, kad būtų užtikrintas jos veiksmingas veikimas;

   (c) yra įrodymų, kad audito institucijos veikla neatitinka pagrindinių reikalavimų, nustatytų 53 straipsnyje [audito institucijos funkcijos] ir IV priede [audito ir kontrolės reikalavimai].

7. Komisija ir audito institucijos reguliariai ir ne rečiau kaip kartą per metus rengia susitikimus, jeigu nesusitarta kitaip, kuriuose nagrinėja audito strategiją, metinę kontrolės ataskaitą ir audito nuomonę, koordinuoja savo audito planus ir metodus ir keičiasi nuomonėmis su valdymo ir kontrolės sistemų gerinimu susijusiais klausimais.

62 straipsnis

Atsakingo ūkininkavimo ir bendros žuvininkystės politikos kontrolės sistema

1. Valstybės narės, atlikdamos 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] nurodytą kontrolę, tikrina, ar paramos gavėjai laikosi Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 3 straipsnyje nurodytų atsakingo ūkininkavimo reikalavimų ir Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽP reglamentas] XX straipsnio XX dalies.

   Jei pirmoje pastraipoje nurodytos paramos skyrimo reikalavimus atitinkantis plotas, deklaruotas 70 straipsnyje [IAKS] nurodytoje geoerdvinėje paraiškoje, neviršija 10 hektarų, šiame straipsnyje numatyta kontrolė ir nuobaudos paramos gavėjams netaikoma.

   Jeigu paramos gavėjas buvo atrinktas paramos paraiškos arba mokėjimo prašymo patikrai vietoje atlikti, valstybės narės, kiek įmanoma ir atsižvelgdamos į susijusią riziką, neatrenka to paramos gavėjo paskesnei tų metų patikrai ir kontrolinei imčiai, išskyrus atvejus, kai dėl aplinkybių reikia atlikti daugiau nei vieną patikrą vietoje, kad būtų užtikrinta veiksminga Sąjungos finansinių interesų apsauga. Ši nuostata nereiškia mažesnio patikrų skaičiaus.

2. Valstybės narės naudojasi savo kontrolės ir vykdymo užtikrinimo sistemomis klimato ir aplinkos, visuomenės sveikatos, augalų sveikatos ir gyvūnų gerovės, socialinių ir užimtumo teisės aktų, taikomų darbo standartų, žvejybos ir akvakultūros srityse, siekdamos užtikrinti, kad paramos gavėjai laikytųsi pirmoje pastraipoje nustatytų reikalavimų.

3. Vadovaujančiajai institucijai arba mokėjimo agentūrai atitinkamais atvejais bent kartą per metus pranešama apie reikalavimų nesilaikymo atvejus, kai vykdytini sprendimai tuo atžvilgiu buvo priimti pagal 2 dalyje nurodytas taikomas kontrolės ir vykdymo užtikrinimo sistemas. Tame pranešime pateikiamas atitinkamo nesilaikymo atvejo rimtumo, masto, tęstinumo ar pasikartojimo ir tyčios įvertinimas ir klasifikacija.

4. 5 dalyje nurodytos administracinės nuobaudos taikomos tik nesilaikant Reglamento XX [*BŽŪP, ūkio priežiūra*] 3 straipsnyje nurodytų atsakingo ūkininkavimo reikalavimų, jei tų reikalavimų nesilaikoma dėl veikimo ar neveikimo, tiesiogiai priskirtino atitinkamam paramos gavėjui, ir jeigu tenkinama viena arba abi šios sąlygos:

   (a) reikalavimų nesilaikymas yra susijęs su paramos gavėjo žemės ūkio veikla, kaip apibrėžta valstybių narių NRP planuose pagal 4 straipsnio 21 punkto a papunktį [*pagrindinė žemės ūkio veiklos apibrėžtis*];

   (b) reikalavimų nesilaikymas yra susijęs su valda, kaip apibrėžta 4 straipsnio 15 dalyje [*apibrėžtys – valda*], arba kitais paramos gavėjo valdomais plotais, esančiais tos pačios valstybės narės teritorijoje.

   Tačiau, jei reikalavimų nesilaikymas yra susijęs su miško plotais, 5 dalyje nurodytos nuobaudos netaikomos, jei už atitinkamą plotą paramos neprašoma.

5. Valstybės narės nustato administracinių nuobaudų, taikomų 4 dalyje nurodytiems paramos gavėjams, kurie bet kuriuo metu atitinkamais kalendoriniais metais nesilaiko atsakingo ūkininkavimo reikalavimų, sistemą.

   Nuobaudas sudaro bendros paramos gavėjui skirtų arba skirtinų išmokų pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 35 straipsnio 1 dalies a–f, o ir p punktuose išvardytas priemones, susijusias su parama vietos žemės ūkio produktams, sumos sumažinimas arba neskyrimas pagal paramos paraiškas, kurias paramos gavėjas pateikė arba pateiks per kalendorinius metus, kuriais nustatomas reikalavimų nesilaikymas. Nuobaudos apskaičiuojamos remiantis tais kalendoriniais metais, kuriais buvo nesilaikyta reikalavimų, skirtomis arba skirtinomis išmokomis. Tačiau tais atvejais, kai kalendorinių metų, kuriais buvo nesilaikoma reikalavimų, neįmanoma nustatyti, toks sumažinimas arba neskyrimas apskaičiuojamas remiantis tais kalendoriniais metais, kuriais nustatytas reikalavimų nesilaikymas, skirtomis arba skirtinomis išmokomis.

   Apskaičiuojant tas nuobaudas, atsižvelgiama į nustatyto reikalavimų nesilaikymo rimtumą, mastą, tęstinumą ar pasikartojimą ir tyčią, atsižvelgiant į 3 dalyje nurodytą vertinimą. Apskaičiuojant pirmoje pastraipoje nurodytas nuobaudas, atsižvelgiama į nuobaudą, skirtą pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinami Reglamento XX [BŽŪP] I priedo A ir B dalyse išvardyti teisės aktai, už tą patį ūkininko ar kito paramos gavėjo veikimą ar neveikimą.

   Išlaidos, kurios buvo sumažintos pritaikius nuobaudą, laikomos teisėtomis ir tvarkingomis. Paprastai sumažinama 3 proc. visos išmokų sumos. Tyčinio reikalavimų nesilaikymo atveju sumažinimas turi būti ne mažesnis kaip 15 proc. tų išmokų sumos.

   Valstybės narės numato, kad administracinė nuobauda neskiriama, jeigu:

   (a) reikalavimų nesilaikoma dėl *force majeure* arba išimtinių aplinkybių;

   (b) reikalavimų nesilaikoma dėl valdžios institucijos nurodymo.

6. Jei nesilaikoma Reglamento (ES) XX [Bendra žuvininkystės politika] XX straipsnio, paramos gavėjui išmokėta parama susigrąžinama, o paramos gavėjo pateikta paramos paraiška yra nepriimtina konkretų laikotarpį, nustatytą pagal šio straipsnio 8 dalį, jei atitinkama kompetentinga institucija, priimdama galutinį sprendimą, nusprendė, kad paramos gavėjas sukčiavo.

7. Jei Reglamento (ES) XX [Bendra žuvininkystės politika] XX straipsnyje nurodytas atvejis įvyksta nuo paraiškos teikimo laikotarpio iki penkerių metų po galutinio mokėjimo, paramos gavėjui išmokėta parama susigrąžinama. Susigrąžinimas turi būti proporcingas atitinkamo paramos gavėjo padarytų šiurkščių pažeidimų ar nusikalstamų veikų pobūdžiui, rimtumui, trukmei ir pasikartojimui, taip pat paramos, skiriamos to paramos gavėjo ekonominei veiklai, svarbai.

8. Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas valstybėms narėms ir 5 dalyje nurodytų nuobaudų ir Reglamento (ES) XX [Bendra žuvininkystės politika] XX straipsnyje ir šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytų susigrąžinimų ir nepriimtinumo veiksmingumą, proporcingumą ir atgrasomąjį poveikį, Komisijai pagal 86 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas:

   (a) išsamiomis nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo taisyklėmis;

   (b) nustatyta riba, nuo kurios pradedamas taikyti nepriimtinumas, ir nepriimtinumo taikymo trukme, taip pat suteiktos paramos susigrąžinimo tvarka, įskaitant ribas, nuo kurių ji pradedama taikyti.

63 straipsnis
Duomenų rinkimas ir registravimas

1. Audito ir kontrolės, skaidrumo ir veiklos stebėsenos bei vertinimo tikslais valstybės narės renka, registruoja ir saugo elektroniniu būdu a–g punktuose nurodytą informaciją, kartu užtikrindamos duomenų saugumą, vientisumą ir konfidencialumą bei naudotojų autentiškumo patvirtinimą ir sudarydamos sąlygas automatiškai keistis duomenimis su Komisijos nustatyta elektronine sistema:

   (a) apie paramos gavėją:

      (i) ar paramos gavėjas yra viešosios ar privatinės teisės subjektas, juridinio asmens statusą turintis ar jo neturintis subjektas, fizinis asmuo ar fizinių asmenų grupė;

      (ii) visas subjekto juridinis pavadinimas, adresas ir jo PVM mokėtojo kodas arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris, jei yra, arba kitas šalies lygmeniu nustatytas unikalus identifikatorius;

      (iii) jei tai fizinis asmuo, – vardas ir pavardė, gimimo data, vietovė ir nacionalinis identifikacinis numeris;

      (iv) informacija apie visus paramos gavėjo tikruosius savininkus, jei tokių yra, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849[23] 4 straipsnio 6 dalyje, t. y. vardas (-ai) ir pavardė (-ės), gimimo data (-os) ir

[23] 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB, (OL L 141, 2015 6 5, p. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

PVM mokėtojo kodas (-ai) arba mokesčių mokėtojo identifikacinis (-iai) numeris (-iai), jei yra, arba kitas šalies lygmens unikalus identifikatorius;

(v) Sąjungos įnašo suma, kurią įsipareigota skirti dokumente, kuriuo nustatomos paramos sąlygos;

(vi) susijusi priemonė pagal planą, įskaitant priemonės eilės numerį ir veiksmo identifikatorių;

(vii) finansinių priemonių atveju – informacija apie tai, ar paramos gavėjas yra kontroliuojantįjį fondą įgyvendinantis subjektas, ar, jei kontroliuojančiojo fondo struktūros nėra, konkretų fondą įgyvendinantis subjektas, arba, kai vadovaujančioji institucija finansinę priemonę įgyvendina tiesiogiai, informacija apie vadovaujančiąją instituciją;

(viii) atsižvelgiant į 35 straipsnio 1 dalyje nurodytas BŽŪP intervencines priemones:

- lytis, neatsižvelgiant į tai, ar paramos gavėjas yra ūkininkas, miško savininkas, jaunasis ūkininkas ar naujai įsteigtas verslas; sektorinių intervencinių priemonių atveju – duomenys apie gamintojų organizacijos tipą;
- valdos geografinė vieta, neatsižvelgiant į tai, ar ji yra vietovėje, kurioje esama gamtinių ar specifinių kliūčių, kaip nurodyta Reglamento (ES) 202/XXXX [BŽŪP reglamentas][Išmokos už gamtines ar kitokias vietovei būdingas kliūtis] 8 straipsnyje, nitratų pažeidžiamoje zonoje[24], tinklo „Natura 2000“ teritorijoje, kaip nurodyta to reglamento 9 straipsnyje [Parama už nepalankias sąlygas, susidariusias dėl tam tikrų privalomų reikalavimų];
- ūkininkavimo tipas[25], ar valdoje ūkininkaujama ekologiškai[26], bendras ariamosios žemės hektarų, daugiamečių žolynų ploto, kuriame auginami daugiamečiai pasėliai, kuriuose nevykdoma jokia žemės ūkio veikla, bet kurie atitinka reikalavimus, hektarų skaičius, bendras hektarų, kuriuose atsakingai ūkininkaujama, skaičius, įskaitant plotą, kuriame kultivuojama apsaugos praktika;

(b) apie gavėją ir galutinį gavėją:

(i) ar gavėjas arba galutinis gavėjas yra fizinis ar juridinis asmuo, o juridinio asmens atveju – ar tai viešosios, ar privatinės teisės subjektas;

(ii) jei tai juridinis asmuo – visas gavėjo arba galutinio gavėjo teisinis pavadinimas ir jo PVM mokėtojo kodas arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris, jei yra, arba kitas šalies lygmeniu nustatytas unikalus identifikatorius, o jei tai fizinis asmuo – gavėjo vardas ir pavardė,

---

24 Kaip numatyta 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvoje 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

25 Kaip apibrėžta pagal 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1217/2009, sukuriančio žemės ūkio valdų pajamų ir ūkinės veiklos apskaitos duomenų rinkimo tinklą Europos bendrijoje, (OL L 328, 2009 12 15, p. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj) 5b straipsnyje nurodytą Sąjungos valdų tipologiją.

26 Kaip nustatyta 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, (OL L 150, 2018 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj).

gimimo data ir mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris, jei yra, arba kitas unikalus identifikatorius;

(iii) finansinių priemonių, susijusių su intervenciniais veiksmais, kuriais remiama bendra žemės ūkio politika, įgyvendinama pagal pasidalijamąjį valdymą, atveju – duomenys apie lytį, ar galutinis gavėjas yra ūkininkas, miško savininkas, jaunasis ūkininkas, naujai įsteigta įmonė, ir galutinio paramos gavėjo ir banko pasirašytų sutarčių skaičius;

(iv) gavėjo arba galutinio gavėjo buvimo vieta, t. y. gavėjo adresas, kai gavėjas arba galutinis gavėjas yra juridinis asmuo; NUTS 2 lygio regionas, kai gavėjas arba galutinis gavėjas yra fizinis asmuo, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Sąjungoje arba šalyje, kai gavėjas arba galutinis gavėjas yra fizinis asmuo ir neturi nuolatinės gyvenamosios vietos Sąjungoje;

(v) informacija apie visus gavėjo arba galutinio gavėjo tikruosius savininkus, jei tokių yra, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 6 dalyje, t. y. vardas (-ai) ir pavardė (-ės), gimimo data (-os) ir PVM mokėtojo kodas (-ai) arba mokesčių mokėtojo identifikacinis (-iai) numeris (-iai), jei yra, arba kitas šalies lygmens unikalus identifikatorius;

(vi) įsipareigoto Sąjungos įnašo suma, susijusios priemonės pagal planą nuoroda ir veiksmo identifikatorius;

(c) apie rangovą:

(i) vardas, pavardė (pavadinimas) ir PVM mokėtojo kodas arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris;

(ii) informacija apie visus rangovo tikruosius savininkus, jei tokių yra, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 6 dalyje, t. y. vardas (-ai) ir pavardė (-ės), gimimo data (-os) ir PVM mokėtojo kodas (-ai) arba mokesčių mokėtojo identifikacinis (-iai) numeris (-iai), jei yra, arba kitas šalies lygmens unikalus identifikatorius;

(iii) informacija apie visas sutartis, t. y. pavadinimas, data, nuoroda, sutarties suma ir bet koks atitinkamas identifikatorius ar identifikavimo numeris;

(iv) susijusios priemonės pagal planą nuoroda, įskaitant priemonės eilės numerį ir veiksmo identifikatorių;

(d) apie subrangovą:

(i) vardas, pavardė (pavadinimas), PVM mokėtojo kodas arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris;

(ii) informacija apie subrangą, t. y. pavadinimas, data, nuoroda, sutarties suma ir bet koks atitinkamas identifikatorius ar identifikavimo numeris;

(iii) susijusios priemonės ir veiksmo pagal planą nuoroda, įskaitant priemonės eilės numerį ir veiksmo identifikatorių;

(e) apie veiksmus:

(i) veiksmo pavadinimas, unikalus identifikatorius ir geografinė vieta arba, mobilių veiksmų atveju, debesijoje įgyvendinamų veiksmų arba veiksmų, apimančių kelias vietas, atveju – paramos gavėjo buvimo vieta;

(ii) trumpas veiksmo aprašymas ir tikslai, išskyrus 35 straipsnio 1 dalies a–g, o ir p punktuose nurodytas BŽŪP intervencines priemones;

(iii) kvietimo (-ų) teikti pasiūlymus ir konkurso (-ų), pagal kurį (-iuos) buvo atrinktas veiksmas, unikalus identifikatorius ir susijusi informacija pagal Reglamento (ES) [Veiklos rezultatų reglamentas] 12 straipsnio 4 dalį;

(iv) finansavimo paraiškos pateikimo data ir dokumento, kuriame nustatyta paramos teikimo sąlyga, data;

(v) Sąjungos įnašo suma, nurodyta dokumente, kuriuo nustatomos paramos sąlygos;

(vi) paramos gavėjui už veiksmą išmokėta suma;

(vii) bendro finansavimo norma, taikoma susijusiam plano skyriui, ir, kai taikytina, papildomas nacionalinis finansavimas;

(viii) veiksmo pradžios ir pabaigos datos, nurodytos dokumente, kuriuo nustatomos paramos sąlygos;

(ix) faktinė data, kai veiksmas fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas;

(x) veiksmo valiuta, nurodyta dokumente, kuriame nustatoma paramos sąlyga;

(xi) plano, pagal kurį remiamas veiksmas, unikalus identifikatorius;

(xii) informacija apie tai, ar veiksme dalyvauja trečioji valstybė, ar jis vykdomas trečiojoje šalyje; jei taip, tos trečiosios šalies identifikavimo duomenys;

(xiii) priemonės eilės numeris, tarpinė reikšmė ir siektina reikšmė, intervencinių priemonių sritis ir veiklos rodikliai pagal Reglamento [Veiklos rezultatų reglamentas] 14 straipsnį, prie kurio prisidedama veiksmu, ir pažanga siekiant rezultatų pagal kiekvieną rodiklį;

(xiv) kiek tai susiję su 35 straipsnio 1 dalyje nurodytomis BŽŪP intervencinėmis priemonėmis: reikalavimus atitinkantis plotas, taikoma ūkininkavimo praktika, jei taikoma, tai, ar ši įgyvendinama ūkininkavimo praktika yra nauja, žemės ūkio sektorius, ūkininkų grupė ar tikslinė vietovė, ploto, kuriam skirta parama, tipas, apdraustas plotas, gyvūnų skaičius ar kapitalas, investicijų kategorija, mokymo rūšis;

(xv) informacija apie tai, ar finansinė priemonė derinama su programos parama dotacijų forma, kaip apibrėžta 71 straipsnyje;

(xvi) informacija apie tai, ar finansinės priemonės veiksmas įgyvendinamas atitinkamais vienas po kito einančiais programavimo laikotarpiais: 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ir 2028–2034 m. programavimo laikotarpiu;

(xvii) jei finansinė priemonė teikiama per kontroliuojantįjį fondą – informacija apie kontroliuojančiajam fondui priklausantį specialųjį fondą įgyvendinantį subjektą;

(xviii) kiek tai susiję su finansinių priemonių veiksmais, papildomai prie fondų sutelktų privačiųjų ir viešųjų išteklių suma pagal produktus: paskolos; garantijos; nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas, dotacijos pagal finansinės priemonės veiksmą;

(f) apie bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, atsižvelgiant į kiekvieną vietos veiklos grupę (VVG):

(i) narių skaičius pagal kategorijas, priimant sprendimus dalyvaujančių narių skaičius pagal kategoriją ir lytį, jaunimo įtraukimas į sprendimų priėmimo procesą;

(ii) įgyvendintų veiksmų skaičius pagal paramos gavėjo tipą ir vietovę, su inovacijomis susijusių veiksmų skaičius; Sąjungos įnašo, skirto ir sumokėto pajėgumų stiprinimo ir parengiamiesiems veiksmams, taip pat strategijos ir jos aktyvaus pritaikymo valdymui, stebėsenai ir vertinimui, suma;

(iii) parama VVG, teikiama regioninei plėtrai, užimtumui ir socialinei politikai arba pakrančių ir akvakultūros bendruomenių vystymuisi;

(g) apie kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę:

(i) projekto pavadinimas; projekto koordinatorius ir partneris (-iai): partnerio tipas, vardas, pavardė, adresas, e. paštas ir telefonas; projekto pradžios ir pabaigos data, tikslai ir pobūdis; pagrindinės nagrinėjamos teminės sritys; teritorinė taikymo sritis, geografinė padėtis; praktikos santrauka (-os) su pagrindinėmis projekto išvadomis; projekto indėlis siekiant konkrečių BŽŪP tikslų; galutinė ataskaita;

(ii) jei taikoma, finansavimo šaltinis (-iai), papildantis (-ys) Sąjungos įnašą ir bendrą finansavimą.

2. Valstybės narės, taikydamos automatinio keitimosi duomenimis tvarką, du kartus per metus pateikia Komisijai 1 dalyje nurodytą informaciją.

3. Kiek tai susiję su 1 dalyje nurodytais duomenimis apie BŽŪP intervencines priemones, valstybės narės kasmet ne vėliau kaip iki N metų spalio 31 d. pateikia Komisijai informaciją apie N-1 paraiškų teikimo metais išmokėtas išmokas už plotą ir gyvūnus, N-1 kalendoriniais metais įgyvendintas sektorines intervencines priemones ir prireikus kitas intervencines priemones.

4. Valstybės narės sukuria savo duomenų rinkimo sistemas skaitmeniniu ir sąveikiu būdu, remdamosi principu, kad duomenys renkami tik vieną kartą ir naudojami pakartotinai. Valstybės narės užtikrina, kad paramos gavėjai, gavėjai, galutiniai gavėjai, rangovai ir subrangovai, kiek tai įmanoma, nesusidurtų su duomenų prašymų dubliavimusi, turėtų prieigą prie visų su jais susijusių atitinkamų duomenų ir galėtų lengvai pakartotinai naudoti šiuos duomenis, kad galėtų užpildyti ir pateikti paraiškas. Kai įmanoma, valstybės narės pakartotinai naudoja esamus registrus ir duomenų bazes.

5. Komisijai pagal 86 straipsnį [Įgaliojimų delegavimas] suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamos 1 dalyje nustatytos duomenų kategorijos.

64 straipsnis
Skaidrumas

1. Valstybė narė per šešis mėnesius nuo 23 straipsnyje [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas] nurodyto Tarybos sprendimo priėmimo dienos užtikrina, kad veiktų interneto svetainė, kurioje būtų prieinama informacija apie paramą pagal šį

reglamentą, apimanti plano tikslus, veiklą, esamas finansavimo galimybes ir pasiekimus.

2. Valstybė narė užtikrina, kad 63 straipsnio [Duomenų rinkimas ir registravimas] 1 dalyje nurodyta informacija būtų skelbiama šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje, atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugą ir šio straipsnio 5 dalyje išvardytas išimtis. Informacija atnaujinama ne rečiau kaip kas šešis mėnesius.

   Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, kiek tai susiję su 35 straipsnio 1 dalyje nurodytomis BŽŪP intervencinėmis priemonėmis, valstybės narės ne vėliau kaip iki N+ 1 metų gegužės 31 d. užtikrina, kad būtų paskelbta 63 straipsnio [Duomenų rinkimas ir registravimas] 3 dalyje nurodyta informacija, išskyrus to straipsnio 1 dalies a punkto iv papunktyje, a punkto ix papunktyje ir e punkto xiv papunktyje nurodytus duomenis.

   Valstybė narė taip pat užtikrina, kad toje interneto svetainėje būtų paskelbta Reglamento (ES) [Veiklos rezultatų reglamentas] 12 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija, susijusi su Fondo kvietimais teikti pasiūlymus ir konkursais, taip pat planuojamų kvietimų teikti pasiūlymus pagal Fondą tvarkaraštis, įskaitant tą informaciją, kuri atnaujinama ne rečiau kaip du kartus per metus.

   Informacija parengiama valstybės narės oficialiąja kalba arba oficialiosiomis kalbomis ir (arba) anglų, prancūzų arba vokiečių kalba ir saugoma interneto svetainėje dvejus metus nuo jos pirminio paskelbimo dienos. 1 dalyje nurodytoje svetainėje skelbiami duomenys turi būti skaitmeniniu būdu parengtas, atviras, sąveikus ir kompiuterio skaitomas formatas, sudarantis sąlygas duomenis rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir pakartotinai naudoti.

3. Valstybė narė, prieš skelbdama duomenis pagal 2 dalį, informuoja paramos gavėjus ir paprašo jų informuoti gavėjus, galutinius gavėjus, rangovus ir subrangovus, kad duomenys bus paskelbti viešai.

4. Komisija skelbia šio straipsnio 2 dalyje nurodytus duomenis reglamento [Veiklos rezultatų reglamentas] 12 straipsnyje [Bendrieji vartai] nurodytoje centralizuotoje interneto svetainėje.

   Pirmos pastraipos tikslais Komisija paskelbia 63 straipsnyje [Duomenų rinkimas ir registravimas] nurodytų sumų Sąjungos įnašo dalį. Sąjungos įnašas nustatomas 63 straipsnyje [Duomenų rinkimas ir registravimas] nurodytas sumas padauginus iš bendro finansavimo normos, taikomos susijusiam plano skyriui. Sumos kita nei euras valiuta konvertuojamos į eurus taikant Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą mėnesinį apskaitinį valiutos kursą.

5. Informacija neskelbiama, jei pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę toks skelbimas draudžiamas dėl saugumo, viešosios tvarkos, nusikalstamų veikų tyrimų priežasčių arba kai informacija patenka į Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 38 straipsnio 3 dalies a–d punktų taikymo sritį.

   Informacija apie ūkininkų vardus ir pavardes neskelbiama, jei per vienerius metus jų gauta suma yra ne didesnė kaip 2 500 EUR.

II SKYRIUS
MOKĖJIMŲ TAISYKLĖS

65 straipsnis
Mokėjimo paraiškų teikimas ir vertinimas

1. Komisija atlieka mokėjimus pagal biudžeto asignavimus ir atsižvelgdama į turimas lėšas.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai mokėjimo paraišką pagal XI priede nustatytą šabloną [mokėjimo paraiškos šablonas]. Į mokėjimo paraišką įtrauktos sumos atitinka sumas, pagrįstas pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis arba atitinkamais kitų intervencinių priemonių išdirbiais, laikantis planą patvirtinančio sprendimo ir remiantis valstybės narės surinktais ir patikrintais įrodymais.

3. Vertindama, ar pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės, valstybė narė kiekvieną tarpinę ir siektiną reikšmę vertina visą, atsižvelgdama į jos formuluotę, pagrindinį tikslą ir kontekstą pagal VIII priedą [Vertinimo gairės dėl patenkinamo Fondo tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo].

4. Mokėjimo paraiškas valstybės narės pateikia Komisijai pagal XI priede nustatytą šabloną ne daugiau kaip šešis kartus per metus iki spalio 31 d.

5. Mokėjimo paraiškos nepriimamos, jei paskutinis teiktinas patikinimo dokumentų rinkinys dar nebuvo pateiktas pagal [metinis patikinimo dokumentų rinkinys] 59 straipsnį, ir iki to laiko kai jis pateikiamas.

6. Atsižvelgdama į turimas lėšas, Komisija atlieka mokėjimą per 60 dienų nuo mokėjimo paraiškos gavimo dienos. Sumos gali būti išmokamos viena ar keliomis dalimis.

7. Bendra išankstinio finansavimo ir atliktų mokėjimų suma neviršija 95 proc. Fondo įnašo į planą. Pasiekus šią viršutinę ribą, koordinuojančioji institucija toliau perduoda Komisijai mokėjimo paraiškas. Nepažeisdama 66, 67 ir 68 straipsnių nuostatų, Komisija sumoka galutinį likutį ne vėliau kaip per 10 mėnesių nuo paskutinių įgyvendinimo metų dokumentų gavimo.

8. Komisijai pagal 86 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo iš dalies keičiami VIII ir IX priedai [dėl mokėjimo paraiškos ir tarpinių bei siektinų reikšmių pasiekimo].

66 straipsnis
Terminai ir mokėjimo terminų nutraukimas

1. Jei nustatomas terminas, per kurį Komisija turi imtis kokių nors veiksmų valstybių narių atžvilgiu, tas terminas pradedamas skaičiuoti valstybei narei pateikus visą informaciją pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus.

2. Tas terminas nutraukiamas nuo dienos, einančios po dienos, kurią Komisija išsiunčia valstybei narei savo pastabas arba prašymą pateikti patikslintus dokumentus, iki tol, kol valstybė narė atsako į tas pastabas arba pateikia tuos dokumentus.

3. Atsižvelgdama į turimą informaciją ir proporcingumo principą, Komisija gali nutraukti mokėjimo terminą ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui arba, paskolos paramos atveju, imtis bet kurios pagal paskolos sutartį galimos priemonės, jei tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:

(a) iš tos informacijos matyti, kad valstybė narė šiurkščiai nesilaiko 58 straipsnyje [valstybių narių pareigos] nustatytų pareigų ir dėl to nebuvo imtasi taisomųjų priemonių;

(b) Komisija ketina atlikti patikrinimus, visų pirma siekdama nustatyti, ar viena ar daugiau į mokėjimo paraišką įtrauktų tarpinių ar siektinų reikšmių arba išdirbio nebuvo įgyvendinta ar pasiekta;

(c) tarpinė arba siektina reikšmė, už kurią išmokėta išmoka, galėjo būti atšaukta pagal 69 straipsnį [atšaukimas].

4. Komisija raštu informuoja atitinkamą valstybę narę apie nutraukimo priežastis ir prireikus paprašo jos ištaisyti padėtį.

67 straipsnis
Mokėjimų sustabdymas

1. Komisija, atsižvelgdama į proporcingumo principą, gali sustabdyti visus mokėjimus ar jų dalį arba paskolos paramos atveju imtis bet kurios priemonės pagal paskolos susitarimą bet kuriuo iš šių atvejų:

(a) valstybė narė nesiėmė taisomųjų priemonių padėčiai, dėl kurios pagal 66 straipsnio [nutraukimas] trečios pastraipos a punktą buvo nutrauktas mokėjimo terminas, ištaisyti;

(b) valstybė narė šiurkščiai nesilaiko 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] nustatytų pareigų ir dėl to nebuvo imtasi taisomųjų priemonių;

(c) nepasiekta viena ar daugiau į mokėjimo paraišką įtrauktų tarpinių ar siektinų reikšmių arba išdirbis arba tarpinė ar siektina reikšmė, už kurią išmokėtas mokėjimas, buvo atšaukta pagal 69 straipsnį [atšaukimas];

(d) Komisija pateikia pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo nagrinėjimo procedūros pagal SESV 258 straipsnį dėl klausimo, kuris kelia pavojų veiksmingam priemonių įgyvendinimui;

(e) Taryba nusprendė, kad valstybė narė:

(i) nesiėmė veiksmingų priemonių perviršiniam deficitui ištaisyti, nebent Taryba būtų priėmusi rekomendaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 25 straipsnį didelio ekonomikos nuosmukio euro zonoje arba visoje Sąjungoje atveju;

(ii) nesiėmė taisomųjų veiksmų perviršiniam disbalansui panaikinti, nebent Taryba būtų priėmusi savo rekomendacijos pakeitimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011 9 straipsnio 4 dalį;

(iii) dėl priežasčių, kurias turi kontroliuoti atitinkama valstybė narė, nesilaiko Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnyje nurodytoje makroekonominio koregavimo programoje nustatytų politikos reikalavimų;

(f) Komisija padarė išvadą, kad valstybė narė nesilaiko Tarybos reglamento (EB) Nr. 332/2002 3 ir 3a straipsniuose nurodytos koregavimo programos ir susitarimo memorandumo.

2. Prieš priimdama sprendimą dėl sustabdymo, Komisija informuoja valstybę narę apie savo išvadas ir suteikia valstybei narei galimybę per du mėnesius pateikti savo

pastabas dėl Komisijos vertinimo. Abiejų šalių sutarimu terminas gali būti pratęstas. Prieš priimdama sprendimą dėl sustabdymo, Komisija atsižvelgia į visą susijusią valstybės narės pateiktą informaciją ir pastabas.

3. Komisija panaikina sustabdymą, kai valstybė narė imasi taisomųjų priemonių, kuriomis ištaisomi 1 dalyje nurodyti elementai. Tokios priemonės gali apimti plano pakeitimą, kuriuo nustatomos papildomos mokėjimo sąlygos.

68 straipsnis

Komisijos finansinės pataisos

1. Komisija taiko finansines pataisas, kad proporcingai sumažintų Sąjungos finansinį įnašą ir, kai taikytina, susigrąžintų iš valstybių narių visas į Sąjungos biudžetą mokėtinas sumas arba, paskolų paramos atveju, imtųsi bet kokių priemonių, prieinamų pagal paskolos susitarimą, jei nustato, kad susidarė viena iš šių situacijų:

   (a) atitinkama valstybė narė nesiėmė 67 straipsnio [Mokėjimų sustabdymas] 2 dalyje nurodytų būtinų priemonių ir jeigu mokėjimai buvo sustabdyti bent šešiems mėnesiams;

   (b) yra Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar interesų konfliktų, kurių valstybė narė nenustatė, apie juos nepranešė ir jų neištaisė;

   (c) šiurkščiai nesilaikoma 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] nustatytų pareigų ir dėl to valstybė narė nesiėmė taisomųjų priemonių;

   (d) sumos buvo išmokėtos už nepasiektą tarpinę ar siektiną reikšmę arba neįvykdytą išdirbį, kurio valstybė narė nenustatė ir apie kurį nepranešė, ir iki plano pabaigos nebuvo imtasi taisomųjų priemonių; jei valstybė narė praneša Komisijai apie tokius nustatytus faktus, taikoma 67 straipsnio 1 dalies c punkte (Mokėjimų sustabdymas) nustatyta sustabdymo procedūra;

   (e) nustatyta, kad tarpinė arba siektina reikšmė, už kurią išmokėta išmoka, buvo panaikinta po paskutinio pagal planą atlikto mokėjimo ir iki plano pabaigos nebuvo imtasi taisomųjų priemonių.

2. Priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos sumos, Komisija laikosi proporcingumo principo ir atsižvelgia į 1 dalyje išvardytų trūkumų šiurkštumą, dažnumą ir finansinį poveikį. Ta suma turi kuo labiau atitikti faktinius finansinius nuostolius arba riziką Sąjungos biudžetui. Jei Komisija, deramai stengdamasi, negali nustatyti faktinio nepagrįstai išmokėtų sumų dydžio ir Sąjungos patirtos finansinės žalos sumos, ji gali nustatyti sumą taikydama ekstrapoliuotas arba fiksuotosios normos pataisas pagal XIV priedą [Fiksuotosios normos finansinių pataisų dydžio nustatymas].

   Jei valstybė narė neaptiko nepasiektos tarpinės ar siektinos reikšmės ar jos nenustatė, kaip nurodyta 2 dalies d punkte, Komisijos taikomos pataisos vertė nustatoma proporcingai nepasiektai daliai.

   Jei konkrečios priemonės galutinė tarpinė reikšmė arba siektina reikšmė nebuvo pasiekta, Komisijos taikomos pataisos vertė nustatoma proporcingai priemonės įgyvendinimui, atsižvelgiant į ankstesnius atliktus mokėjimus.

3. Prieš priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija informuoja valstybę narę apie savo išvadas ir suteikia valstybei narei galimybę per du mėnesius pateikti savo pastabas dėl Komisijos vertinimo. Abiejų šalių sutarimu terminas gali būti pratęstas.

Prieš priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos taikymo, Komisija atsižvelgia į visą susijusią valstybės narės pateiktą informaciją ir pastabas.

4. Nedarant poveikio 1 daliai, Komisija proporcingai sumažina paramą ir susigrąžina visas į Sąjungos biudžetą mokėtinas sumas visais atvejais, kurie daro poveikį Sąjungos finansiniams interesams arba pasiekia tarpines ir siektinas reikšmes, kurių valstybė narė neištaisė, arba šiurkščiai nesilaiko IV priede [pagrindiniai reikalavimai] nurodytų pagrindinių reikalavimų arba 58 straipsnyje [Valstybių narių pareigos] nustatytų pareigų, kurių per paskutinius ataskaitinius metus valstybė narė neištaisė pateikdama patikinimo dokumentų rinkinį.

5. Jei iš dalies pakeitus planą priemonė, kuriai skirtos sumos buvo išmokėtos už pasiektas tarpines ar siektinas reikšmes, panaikinama, anksčiau išmokėtos sumos susigrąžinamos nesumažinant Sąjungos finansinio įnašo ir perprogramuojamos kitoms priemonėms.

69 straipsnis

Tęstinumas ir atšaukimas

1. Valstybė narė užtikrina bet kurios iš atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą bent penkerius metus nuo Komisijos mokėjimo, atitinkančio tarpinės reikšmės arba siektinos reikšmės pasiekimą, dienos.

2. Jei Komisija mano, kad nebuvo laikomasi 1 dalyje nustatytų reikalavimų, arba jei valstybė narė informuoja patikinimo dokumentų rinkinyje apie atšaukimą, Komisija laikosi 66, 67, 68 straipsniuose [mokėjimo terminų nutraukimas, mokėjimų sustabdymas, pataisos] nurodytų procedūrų.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos investicijoms pagal 3 straipsnio c punkte nustatytus konkrečius tikslus, kurios nėra investicijos į infrastruktūrą, išskyrus atvejus, kai joms taikoma pareiga išlaikyti investicijų tęstinumą pagal valstybės pagalbos taisykles arba kai tokia pareiga nustatyta plane.

4. Operacijos, kuriomis remiamas perkėlimas, nėra tinkamos finansuoti.

70 straipsnis

Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)

1. Kiekviena valstybė narė sukuria ir tvarko integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (toliau – integruota sistema). Ji taikoma 35 straipsnio 1 dalies a–g punktuose išvardytoms intervencinėms priemonėms.

2. Tiek, kiek būtina, integruota sistema taip pat naudojama [atsakingam ūkininkavimui], nurodytam Reglamento XX [BŽŪP] XX straipsnyje, ir visais atitinkamais atvejais VI antraštinėje dalyje [paramos atokiausiems regionams nuostatos] nurodytoms priemonėms.

3. Integruotą sistemą sudaro šie elementai:

   (a) žemės ūkio stebėsenos sistema (ŽŪSS). ŽŪSS yra reguliaraus ir sistemingo žemės ūkio veiklos ir praktikos stebėjimo, sekimo ir vertinimo naudojant technologines priemones, įskaitant programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenis, procedūra;

(b) geoerdvinė ir su gyvūnais susijusių paraiškų sistema (GSA). GSA yra skaitmeninė taikomųjų programų priemonė, kuria naudodamasis paramos gavėjas gali deklaruoti valdos žemės ūkio veiklą ir praktiką;

(c) žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS);

(d) gyvūnų identifikavimo ir registravimo sistema;

(e) 1 ir 2 dalyse išvardytų intervencinių priemonių paramos gavėjų nustatymo sistema;

(f) kontrolės ir nuobaudų sistema. Valstybės narės kasmet atlieka paramos paraiškų ir mokėjimo prašymų administracines patikras, kad patikrintų teisėtumą ir tvarkingumą. Tos patikros papildomos patikromis vietoje, kurios gali būti atliekamos nuotoliniu būdu, naudojantis technologijomis. Tačiau valstybės narės gali nuspręsti neatlikti patikrų vietoje, kai priemonių atitikties reikalavimams sąlygos stebimos pagal šio straipsnio a punkte nurodytą žemės ūkio stebėsenos sistemą.

4. Valstybės narės kasmet įvertina 3 dalies a, b ir c punktuose nurodytų integruotos sistemos elementų kokybę laikydamosi Sąjungos lygmeniu nustatytos metodikos.

Jei, atlikus vertinimą, nustatomi integruotos sistemos elementų trūkumai, valstybės narės imasi tinkamų taisomųjų veiksmų arba, jei tokių veiksmų nėra, Komisija paprašo parengti veiksmų planą, kuriame būtų išsamiai aprašytas neįvykdytų taisomųjų veiksmų įgyvendinimo tvarkaraštis.

Vertinimo ataskaita ir, kai tikslinga, taisomieji veiksmai bei jų įgyvendinimo tvarkaraštis Komisijai pateikiami ne vėliau kaip iki metų, einančių po atitinkamų kalendorinių metų, vasario 15 d.

5. Komisija žemės ūkio stebėsenos sistemai reikalingus palydovų duomenis nemokamai teikia už žemės ūkio stebėsenos sistemą atsakingoms institucijoms arba tų institucijų įgaliotiems paslaugų teikėjams. Kad būtų galima įvertinti 4 dalyje nurodytos integruotos sistemos kokybę, Komisija joms nemokamai pateikia būtinus labai didelės skiriamosios gebos vaizdus. Komisija išlieka palydovų duomenų ir vaizdų savininkė.

6. Nedarydamos poveikio valstybių narių atsakomybei už integruotos sistemos įgyvendinimą ir taikymą, valstybės narės sukuria Europos žemės stebėsenos sistemą. Pagal ją teikiama informaciją ūkininkams, kad būtų remiamas tvarus jų valdų valdymas. Be to, joje teikiami BŽŪP politikos formavimo ir stebėsenos duomenys ir skatinama dalytis ūkių tvarumo duomenimis.

7. Europos žemės stebėsenos sistemą sudaro bent duomenys, susiję su 3 dalyje nurodytais integruotos sistemos elementais, ir, kai taikytina, duomenys, kuriais ūkininkai dalijasi su valdžios institucijomis pagal Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 10 straipsnį. Valstybės narės gali teikti papildomas paslaugas, kad papildytų Europos žemės stebėsenos sistemą kitais informacijos šaltiniais, kurie būtų naudingi ūkininkams.

8. Kai būtina užtikrinti, kad šiame skyriuje numatyta integruota sistema būtų įgyvendinama veiksmingai, nuosekliai ir nediskriminuojant, taip apsaugant Sąjungos finansinius interesus, Komisijai pagal 87 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas:

(a) taisyklėmis dėl Sąjungos lygmeniu nustatytos integruotos sistemos elementų metinio kokybės vertinimo metodikos, nurodytos 3 dalies a, b ir c punktuose;

(b) taisyklėmis dėl 3 dalies c punkte nurodytos ŽSIS.

9. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato taisykles dėl:

(a) šių dokumentų perdavimo ar pateikimo Komisijai formos, turinio ir tvarkos:

(i) 4 dalyje nurodytos vertinimo ataskaitos;

(ii) taisomųjų veiksmų, kurių ėmėsi valstybės narės;

(b) pagrindinių ypatybių ir taisyklių, susijusių su:

(i) ŽŪSS;

(ii) GSA;

(iii) ŽSIS;

(iv) Europos žemės stebėsenos sistema.

10. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 87 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros [*komiteto procedūra, nagrinėjimo procedūra*].

XI ANTRAŠTINĖ DALIS
KONKRETI PARAMOS RŪŠIS

71 straipsnis
Finansinės priemonės

11. Valstybės narės į savo planus gali įtraukti paramą esamoms arba naujai sukurtoms finansinėms priemonėms, kurias tiesiogiai įgyvendina vadovaujančioji institucija arba kurios įgyvendinamos jos atsakomybe.

12. Finansinių priemonių naudojimas ir galimas jų ir dotacijų paramos derinimas turi būti pagrindžiami atsižvelgiant į atitinkamus rinkos poreikius ir jų gebėjimą sumažinti riziką ir pritraukti privatų kapitalą. Numatomos finansinės priemonės išlaidos nustatomos pagal 11 dalį.

13. Valstybės narės atrenka finansines priemones įgyvendinančius subjektus. Jeigu finansinę priemonę įgyvendina kontroliuojantysis fondas, kontroliuojantįjį fondą įgyvendinantis subjektas, taikydamas skaidrias procedūras, atrenka specialiuosius fondus įgyvendinančius subjektus.

14. Valdymo mokesčiai grindžiami veiklos rezultatais.

Kai kontroliuojantįjį fondą įgyvendinantys subjektai atrenkami tiesiogiai skiriant sutartį, valdymo mokesčių sumai taikoma viršutinė riba – iki 7 proc. plane numatyto finansinio įnašo nuosavo arba kvazinuosavo kapitalo produktams ir iki 5 proc. visiems kitiems finansiniams produktams.

Kai specialųjį fondą valdantys subjektai atrenkami tiesiogiai skiriant sutartį, valdymo mokesčių sumai taikoma viršutinė riba, sudaranti iki 15 proc. plane numatyto finansinio įnašo nuosavo kapitalo arba kvazinuosavo kapitalo produktams ir iki 7 proc. plano finansinio įnašo bet kuriems kitiems finansiniams produktams.

15. Valstybės narės finansinės priemonės įgyvendinimo sutartį gali tiesiogiai skirti šiems paramos gavėjams:

(a) EIB grupei;

(b) tarptautinėms finansų įstaigoms, kurių akcininkė yra valstybė narė;

(c) valstybiniam bankui arba įstaigai, kurie įsteigti kaip profesinę finansinę veiklą vykdantys juridiniai asmenys ir kurie atitinka visas šias sąlygas:

(i) juose nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo, išskyrus atvejus, kai kontrolės ir teisės blokuoti nesuteikiantis privataus kapitalo dalyvavimas yra reikalaujamas pagal nacionalinės teisės aktų nuostatas laikantis Sutarčių, ir jis nedaro lemiamos įtakos atitinkamo banko arba įstaigos sprendimams, išskyrus privataus kapitalo dalyvavimo formas, kurios nesuteikia teisės daryti įtaką sprendimams dėl kasdienio Fondo lėšomis remiamos finansinės priemonės valdymo;

(ii) jie veikia pagal viešosios politikos įgaliojimus, kuriuos nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu suteikė atitinkama valstybės narės institucija, pagal kuriuos jie, be kita ko, vykdo ekonominės plėtros veiklą, kuria prisidedama prie Fondo tikslų, ir tokia veikla sudaro visą jų veiklą arba jos dalį;

(iii) jie vykdo ekonominės plėtros veiklą, kuria prisidedama prie Fondo tikslų įgyvendinimo, regionuose, politikos srityse ar sektoriuose, kuriuose paprastai nėra arba nepakanka galimybių gauti finansavimą iš rinkos šaltinių, ir tokia veikla sudaro visą jų veiklą arba jos dalį;

(iv) vykdant veiklą jų pagrindinis siekis nėra gauti kuo daugiau pelno, tačiau jie užtikrina ilgalaikį finansinį savo veiklos tvarumą;

(v) jie, imdamiesi tinkamų priemonių pagal taikomą teisę, užtikrina, kad 4 dalyje nurodytas tiesioginis sutarties skyrimas nesuteiktų jokios tiesioginės ar netiesioginės naudos komercinei veiklai vykdyti;

(vi) juos pagal taikomą teisę prižiūri nepriklausoma institucija;

(d) kitoms įstaigoms, atitinkančioms Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES 12 straipsnyje nustatytas sąlygas[27].

16. Finansinės priemonės gali būti derinamos su parama dotacijų forma pagal vieną finansinės priemonės veiksmą sudarant vieną finansavimo susitarimą, kai finansinę priemonę įgyvendinantis subjektas teikia abiejų skirtingų formų paramą. Tokiu atveju finansinėms priemonėms taikytinos taisyklės taikomos tam vienam finansinės priemonės veiksmui. Dotacijų forma teikiama parama turi būti tiesiogiai siejama su finansine priemone ir jai būtina ir negali būti didesnė už finansiniu produktu remiamų investicijų vertę. Apie kiekvieną paramos rūšį saugomi atskiri įrašai.

17. Pagal įgyvendinamų finansinio pobūdžio priemonių galutines tarpines ir siektinas reikšmes reikalaujama, kad parama būtų suteikta galutiniams paramos gavėjams.

18. SESV 42 straipsnio taikymo sričiai priskirtos veiklos atveju bendra galutiniam gavėjui suteiktos paramos apyvartiniam kapitalui suma neturi viršyti 300 000 EUR bendrojo subsidijos ekvivalento per bet kurį trejų fiskalinių metų laikotarpį. Ta pati viršutinė riba taikoma didžiausiai paramos, teikiamos pagal finansines priemones konkrečiam jaunųjų ūkininkų projektui, įskaitant įsikūrimą, sumai.

19. Dotacijos nenaudojamos per finansines priemones gautai paramai kompensuoti. Finansinės priemonės nenaudojamos išankstiniam dotacijų finansavimui.

[27] 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, (OL L 94, 2014 3 28, p. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

20. Finansinėms priemonėms išmokėta Fondo parama pervedama į sąskaitas finansų įstaigose, kurių buveinė yra valstybėse narėse, ir valdoma laikantis aktyvaus iždo valdymo ir patikimo finansų valdymo principų. Palūkanos ir kitas pelnas, priskirtini prie finansinėms priemonėms sumokėtos Fondo paramos, naudojami tam pačiam tikslui, kaip ir pradinė Fondo parama, įskaitant valdymo mokesčių, kuriuos finansinę priemonę įgyvendinantys subjektai patiria pagal tą pačią finansinę priemonę, mokėjimus; arba, pabaigus naudoti finansinę priemonę, kitose finansinėse priemonėse arba kitų formų paramai tolesnėms investicijoms į galutinius gavėjus iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos. Visos palūkanos ir kitas pelnas, nenaudoti pagal ankstesnį sakinį, išskaičiuojami iš bendros paramos sumos.

21. Finansinės priemonės išlaidų sąmata nustatoma remiantis tiksline siūlomų finansinių produktų apimtimi ir atitinkamais valdymo mokesčiais. Į numatomas finansinių priemonių išlaidas taip pat gali būti įtrauktos šios kategorijos:

(a) mokėjimai galutiniams gavėjams paskolų ir investicijų į nuosavą bei kvazinuosavą kapitalą atveju;

(b) atidėti ištekliai garantijų sutartims, dar nesumokėti arba jau sulaukę mokėjimo termino, siekiant apmokėti galimus nuostolius pagal garantiją, apskaičiuoti pagal dauginamąjį koeficientą, nustatytą atsižvelgiant į atitinkamas pagrindines išmokėtas naujas paskolas arba investicijas į galutinių gavėjų nuosavą kapitalą;

(c) mokėjimai galutiniams gavėjams arba jų naudai, kai finansinės priemonės sujungiamos į vieną finansinės priemonės veiksmą pagal šio straipsnio 5 dalį;

(d) finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų patiriami valdymo mokesčiai;

(e) administravimo mokesčiai ar jų dalys, taikomi galutiniams gavėjams, neįtraukiami į numatomas išlaidas.

22. Ištekliai, grąžinti finansinėms priemonėms iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos iš investicijų į galutinius paramos gavėjus arba dėl garantijų sutartims atidėtų išteklių grąžinimo, įskaitant kapitalo grąžinimą ir bet kokios rūšies gautas pajamas, priskirtinas Fondo paramai, pakartotinai panaudojami toje pačioje ar kitose finansinėse priemonėse tolesnėms investicijoms į galutinius gavėjus, kad būtų padengti Fondo įnašo į finansinę priemonę nominaliosios sumos nuostoliai, atsiradę dėl neigiamų palūkanų, jei tokie nuostoliai atsiranda nepaisant aktyvaus iždo valdymo, arba bet kokiems valdymo mokesčiams, susijusiems su tokiomis tolesnėmis investicijomis, atsižvelgiant į patikimo finansų valdymo principą.

Valstybės narės patvirtina būtinas priemones siekdamos užtikrinti, kad per aštuonerius metus nuo tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos grąžinti ištekliai būtų pakartotinai panaudojami pagal plano tikslus toje pačioje arba kitose finansinėse priemonėse arba teikiant kitų formų paramą.

72 straipsnis

Valdymo patikros ir finansinių priemonių auditai

1. Vadovaujančioji institucija atlieka valdymo patikras vietoje pagal 51 straipsnį [vadovaujančiosios institucijos funkcijos] tik finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų lygmeniu. Vadovaujančioji institucija gali remtis išorės subjektų atliktais patikrinimais ir negali atlikti valdymo patikrų vietoje, jeigu ji turi pakankamai įrodymų, kad šios išorės įstaigos yra kompetentingos. Garantijų fondų atveju vadovaujančioji institucija gali atlikti valdymo patikras vietoje įstaigų, teikiančių

paramą galutiniams gavėjams, lygmeniu, jei nėra valdymo ir kontrolės veikimo įrodymų finansinę priemonę įgyvendinančio subjekto arba vadovaujančiosios institucijos lygmeniu.

2. Audito institucija prireikus atlieka auditus pagal 53 straipsnį [audito institucijos funkcijos] finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų lygmeniu. Siekdama gauti bendrą patikinimą, audito institucija gali atsižvelgti į finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų išorės auditorių audito rezultatus ir tuo remdamasi gali nuspręsti apriboti savo audito darbą. Garantijų fondų atveju už auditą atsakingos įstaigos gali atlikti įstaigų, teikiančių paramą galutiniams gavėjams, auditą, jei nėra paramos įrodymų finansinę priemonę įgyvendinančio subjekto arba vadovaujančiosios institucijos lygmeniu.

3. Vadovaujančiosios institucijos ir audito institucijos gali remtis pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2059 157 straipsnį atlikto ramsčio vertinimo rezultatais.

4. Vadovaujančioji institucija neatlieka valdymo patikrų vietoje EIB grupės, kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė yra valstybė narė, lygmeniu.

5. EIB grupė, kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė yra valstybė narė, vadovaujančiajai institucijai teikia kontrolės ataskaitas, kuriomis pagrindžiami mokėjimo prašymai.

6. EIB, kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė yra valstybė narė, iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos Komisijai ir audito institucijai pateikia savo išorės auditorių parengtą metinę audito ataskaitą. Ataskaita yra audito institucijos darbo pagrindas.

7. Sistemų auditas neatliekamas atskirų finansinių priemonių operacijų lygmeniu.

8. Audito seka turi būti prieinama finansines priemones įgyvendinančių subjektų lygmeniu arba subjektų, teikiančių paramą galutiniams gavėjams garantijų fondų kontekste, lygmeniu.

73 straipsnis

Ex ante įvertintų subjektų, kurie yra paramos gavėjai, valdymo patikrinimai ir auditai

1. Šis straipsnis taikomas, kai paramos gavėjas yra Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2059 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytas subjektas, kurio sistemas, taisykles ir procedūras Komisija *ex ante* įvertino teigiamai pagal to reglamento 157 straipsnio 4 ir 7 dalis.

2. Vadovaujančiosios institucijos ir audito institucijos gali remtis Komisijos pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2059 157 straipsnį atlikto *ex ante* ramsčių vertinimo rezultatais, atsižvelgdamos į to straipsnio trečioje pastraipoje nurodytas priežiūros priemones.

3. 58 straipsnyje nurodyto metinio patikinimo dokumentų rinkinio tikslais vadovaujančioji institucija reikalauja, kad *ex ante* įvertinti subjektai pateiktų Sąjungos paramos įgyvendinimo dokumentus, kurie gali būti lygiaverčiai Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2059 158 straipsnio 1 dalyje nurodytiems dokumentams, įskaitant valdymo pareiškimą, kuriuo patvirtinama, kad įvykdytos Sąjungos paramos naudojimo sąlygos.

4. Vadovaujančioji institucija gali remtis išorės subjektų atliktais patikrinimais *ex ante* įvertinto subjekto lygmeniu, ir, atsižvelgdama į 4 ir 5 dalis, gali nuspręsti neatlikti

valdymo patikrų vietoje to subjekto lygmeniu, jei ji turi pakankamai tų išorės subjektų kompetencijos įrodymų.

5. Vadovaujančioji institucija atlieka valdymo patikras vietoje *ex ante* įvertinto subjekto lygmeniu, kai:

   (a) ta vadovaujančioji institucija nustato konkrečią pažeidimo riziką, įskaitant įtarimą dėl sukčiavimo, korupcijos ar interesų konfliktų, susijusių su veiksmu, kurį inicijavo arba įgyvendino *ex ante* įvertintas subjektas;

   (b) ta vadovaujančioji institucija nustato konkrečią riziką, kad suteikta Sąjungos parama nebuvo tinkamai panaudota arba kad finansavimas įgyvendinant planus neatitinka taikomos teisės.

6. Į *ex ante* įvertinto subjekto lygmeniu atliktų auditų ir kontrolės rezultatus audito institucija gali atsižvelgti į finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų išorės auditorių audito rezultatus ir tuo remdamasi gali nuspręsti apriboti savo audito darbą.

7. Jei audito institucija nustato konkrečią pažeidimo riziką, įskaitant įtarimą dėl sukčiavimo, korupcijos ar interesų konfliktų, susijusių su veiksmu, kurį inicijavo arba įgyvendino *ex ante* įvertintas subjektas, ji gali atlikti auditus.

74 straipsnis

Teritorinio ir vietos bendradarbiavimo iniciatyvos

1. Valstybės narės gali nustatyti ir remti bendradarbiavimą šiose srityse:

   (a) integruota teritorinė ir miestų plėtra;

   (b) bendruomenės inicijuota vietos plėtra, įskaitant LEADER, ir kitos piliečių vadovaujamos iniciatyvos;

   (c) pažangiųjų kaimų strategijos;

   (d) Reglamento XX [BŽŪP] 19 straipsnio [EIP] 2 dalyje nurodytų EIP-AGRI veiklos grupių projektai;

   (e) Sąjungos arba valstybių narių pripažintos kokybės sistemos ir ūkininkų naudojimasis jomis;

   (f) gamintojų grupių, gamintojų organizacijų arba tarpšakinių organizacijų rėmimas;

   (g) kartų bendradarbiavimo įskaitant ūkių perėmimą, skatinimas ir rėmimas;

   (h) kitų bendradarbiavimo formų, kuriomis prisidedama prie konkrečių tikslų įgyvendinimo, rėmimas.

2. 1 dalyje nurodytas bendradarbiavimas apima bent du subjektus ir padeda siekti vieno ar daugiau iš 3 straipsnyje [konkretūs tikslai] nustatytų konkrečių tikslų.

3. Valstybės narės apriboja paramą gamintojų grupių, gamintojų organizacijų ar tarpšakinių organizacijų steigimui iki 10 proc. grupės ar organizacijos apyvartos, bet ne daugiau kaip 100 000 EUR per metus; ta parama turi būti proporcingai mažinama ir teikiama tik pirmuosius penkerius metus po pripažinimo arba bendros veiklos, kuria siekiama pripažinimo, pradžios, kaip nustatyta valstybių narių planų žemės ūkio skyriuje.

75 straipsnis

Integruota teritorinė ir miestų plėtra

1. Parama teritoriniam vystymuisi grindžiama integruoto teritorinio vystymosi strategijomis, be kita ko, pasitelkiant bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, daugiausia dėmesio skiriant miestų vietovėms, kaimo vietovėms, saloms, pakrančių vietovėms ar bet kuriai atitinkamai teritorinei daliai, taip pat pažangiąja specializacija arba teritorinėmis teisingos pertvarkos strategijomis, arba dekarbonizacijos strategijomis, parengtomis naudojantis Sąjungos 2021–2027 m. laikotarpio priemonėmis, kai aktualu, atsižvelgiant į funkcinę zoną ir teritorinį požiūrį. Plane nustatytos atitinkamos tarpinės ir siektinos reikšmės.

2. Integruotos teritorinės plėtros ir miestų plėtros strategijose:

   (a) numatytos priemonės, padedančios siekti 2 ir 3 straipsniuose [Plano tikslai] nustatytų tikslų;

   (b) nustatoma geografinė vietovė ir gyventojai, kuriems taikoma strategija;

   (c) pateikiama vystymosi poreikių analizė ir integruoto požiūrio, kaip patenkinti nustatytus vystymosi poreikius, aprašymas;

   (d) nustatyti pagrindiniai uždaviniai ir išmatuojamos galutinės reikšmės;

   (e) numatytas partnerių dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant strategiją.

3. Pagal šį straipsnį įgyvendinamas strategijas atrenka vadovaujančioji (-iosios) institucija (-os), kad galėtų teikti paramą, be kita ko, jai parengti. Už jų įgyvendinimą atsako atitinkamos teritorinės ar miestų valdžios institucijos ar įstaigos, kurios atrenka veiksmus arba dalyvauja juos atrenkant.

76 straipsnis

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

1. Bendruomenės inicijuota vietos plėtra:

   (a) yra orientuota į subregionines vietoves, kaimo ir pakrančių vietoves;

   (b) ją rengia ir įgyvendina vietos veiklos grupės, sudarytos iš viešųjų ir privačiųjų vietos suinteresuotųjų subjektų atstovų, kurių sprendimų priėmimo proceso nekontroliuoja nė viena interesų grupė;

   (c) vykdoma pasitelkiant strategijas pagal 75 straipsnį [Integruota teritorinė ir miestų plėtra], remiant novatoriškus vietos ypatumus, kuriant tinklus ir bendradarbiaujant su kitais teritoriniais subjektais.

2. Fondo parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai apima:

   (a) gebėjimų stiprinimą ir parengiamuosius veiksmus, kuriais remiamas strategijos rengimas;

   (b) pagal strategiją atrinktų veiksmų, įskaitant bendradarbiavimo veiklą, rengimą ir įgyvendinimą;

   (c) strategijos ir jos aktyvaus pritaikymo valdymą, stebėseną ir vertinimą, įskaitant palankesnių sąlygų suinteresuotiesiems subjektams keistis informacija sudarymą ir informavimą apie strategiją ir Sąjungą.

3. Rengdamos ir įgyvendindamos bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, toliau išvardytas užduotis išimtinai atlieka vietos veiklos grupės:

(a) rengia vietos plėtros strategiją;

(b) stiprina vietos subjektų pajėgumus rengti ir įgyvendinti veiksmus;

(c) rengia nediskriminacinę ir skaidrią atrankos procedūrą ir kriterijus, kuriais būtų išvengta interesų konfliktų ir užtikrinama, kad nė viena interesų grupė nekontroliuotų atrankos sprendimų;

(d) atrenka veiksmus;

(e) stebi pažangą siekiant tikslų ir vertina strategijos įgyvendinimą;

(f) informuoja apie vietos plėtros strategiją ir Sąjungos vaidmenį ją remiant.

4. Vietos veiklos grupė gali būti paramos gavėjas ir gali įgyvendinti veiksmus pagal strategiją, jei vietos veiklos grupė užtikrina, kad būtų laikomasi funkcijų atskyrimo principo.

77 straipsnis

Parama pagal LEADER

1. Pagal LEADER teikiama parama, nurodyta Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 18 straipsnyje, atitinka šiuos reikalavimus:

(a) supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimas yra privalomas LEADER vietos veiklos grupių veiklos išlaidoms padengti;

(b) parama projektams, vykdomiems pagal LEADER vietos plėtros strategijas, neviršija 20 000 EUR, teikiama kaip vienkartinės išmokos ir gali būti diferencijuojama pagal objektyvius ir nediskriminuojančius kriterijus;

(c) parama kaimo verslo steigimui ne žemės ūkio veiklai kaimo vietovėse gali būti teikiama kaip vienkartinės išmokos, neviršijančios 100 000 EUR, ir gali būti diferencijuojama pagal objektyvius ir nediskriminuojančius kriterijus;

(d) supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimas yra skatinamas pagal LEADER vietos plėtros strategijas įgyvendinamiems projektams.

2. Pagal šį straipsnį suteikta parama gali būti dengiamos vietos plėtros strategijų rengimo išlaidos arba įgyvendinamų veiksmų, arba jų derinio išlaidos. Valstybės narės užtikrina, kad veiksmų išlaidos atitiktų šiame reglamente atitinkamoms intervencinių priemonių rūšims nustatytus reikalavimus.

78 straipsnis

Paramos gavėjams skirtos supaprastintos formos naudojimas

1. Išskyrus atvejus, kai šiame reglamente nustatyta kitaip, jei visos numatomos veiksmo išlaidos neviršija 400 000 EUR, valstybė narė paramos gavėjui viešąją paramą teikia finansavimo, nesusijusio su išlaidomis, forma arba vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų arba fiksuotųjų normų forma, išskyrus atvejus, kai veiksmams teikiama parama laikoma valstybės pagalba.

3. Veiksmams, remiamiems pagal 34 straipsnio [Intervencinių priemonių rūšys] 1 dalyje nurodytas intervencines priemones, pirmos pastraipos reikalavimai taikomi tik tiems veiksmams, kurių bendros išlaidos neviršija 100 000 EUR.

79 straipsnis

Sąlygos priemonėms, kurios apima etapais įgyvendinamus veiksmus

1. Valstybės narės gali remti priemones, kai pagrindinį (-ius) veiksmą (-us) sudaro jau atrinkto ir pagal Reglamentą (ES) 2021/1060 pradėto veiksmo antrasis etapas, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

   (a) veiksmą, atrinktą paramai pagal Reglamentą (ES) 2021/1060 gauti, sudaro du finansiniu požiūriu identifikuojami etapai su atskira audito seka;

   (b) visos a punkte nurodyto veiksmo išlaidos viršija 5 000 000 EUR;

   (c) apskaičiuojant priemonės išlaidas atsižvelgiama tik į sąnaudas, kurių išlaidos nebuvo įtrauktos į mokėjimo paraišką, susijusią su pirmuoju etapu;

   (d) antrasis veiksmo etapas atitinka taikomą teisę ir atitinka reikalavimus paramai gauti pagal šį reglamentą;

   (e) valstybė narė nustato antrojo ir galutinio veiksmo etapų tarpines ir siektinas reikšmes.

2. Šis reglamentas taikomas priemonei, į kurią yra įtrauktas antrasis veiksmo etapas.

XII ANTRAŠTINĖ DALIS

SOCIALINIS KLIMATO FONDAS IR MODERNIZAVIMO FONDAS

80 straipsnis

Skyrius „Socialinis klimato planas“

1. Į planą, pateiktą Komisijai pagal 21 straipsnį (Plano rengimas ir pateikimas), įtraukiamos priemonės ir investicijos, numatytos Socialiniame klimato plane, kurį valstybė narė pateikia pagal Reglamentą (ES) 2023/955, ir tai turi būti padaryta atskirame Socialinio klimato plano skyriuje.

2. Į socialinius klimato planus įtrauktos tinkamos finansuoti priemonės ir investicijos ir toliau laikomos atitinkančiomis reikalavimus pagal planą, laikantis 7 straipsnio [horizontalieji principai].

3. Šiame reglamente nustatytos taisyklės taikomos Socialinio klimato plano skyriui.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, valstybė narė gali nuspręsti toliau įgyvendinti savo Socialinio klimato plano skyrių pagal Reglamente (ES) 2023/955 nustatytas taisykles. Kilus abejonių dėl Reglamento (ES) 2023/955 ir šio reglamento taikymo, pirmenybė teikiama Reglamentui (ES) 2023/955, nedarant poveikio šio reglamento 6, 8 ir 9 straipsniams.

5. Reglamento (ES) 2023/955 15 straipsnyje nustatytas nacionalinis įnašas toliau taikomas Socialinio klimato plano skyriui.

6. Rengdamos arba iš dalies keisdamos savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, valstybės narės savo Socialinio klimato plano skyriuje gali programuoti visus savo turimus Socialinio klimato fondo išteklius arba jų dalį kitoms priemonėms, kuriomis prisidedama prie 3 straipsnio c punkto vi papunktyje nustatytų tikslų įgyvendinimo, be kita ko, taikydamos Reglamento (ES) 2023/955 8 straipsnyje nustatytas priemones.

81 straipsnis

Išteklių perkėlimas

Savo pradiniame plane valstybės narės gali prašyti perkelti sumas iš savo 2026 ir 2027 m. asignavimų iš Socialinio klimato fondo. Tokios sumos programuojamos jų Socialinio klimato plano skyriuose. Šios sumos sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 5 dalį ir padeda siekti 3 straipsnio c punkto iv papunktyje nustatytų tikslų, be kita ko, taikant Reglamento (ES) 2023/955 8 straipsnyje nustatytas priemones.

82 straipsnis

Sinergija su Modernizavimo fondu

1. Modernizavimo fondo lėšomis remiamos investicijos rengiamos ir įgyvendinamos siekiant užtikrinti nuoseklumą ir sinergiją su NRP plano priemonėmis.

2. Rengdamos savo NRP planus, valstybės narės, gaunančios Modernizavimo fondo paramą, aprašo investicijas, kurias jos planuoja pateikti Direktyvos 2003/97/EB 10d straipsnio 5 dalyje nurodytam Investicijų komitetui per ateinančius trejus metus, ir paaiškina sinergiją su NRP plano priemonėmis.

3. Valstybės narės paaiškina, kaip buvo parengtos investicijos, kurias jos planuoja finansuoti iš Modernizavimo fondo, atsižvelgiant į politiką, kurios tikimasi tarp esamų ir būsimų Modernizavimo fondo investicijų ir NRP plano reformų ir investicijų.

83 straipsnis

Reglamento (ES) 2023/955 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2023/955 iš dalies keičiamas taip:

(1) 10 straipsnis pakeičiamas taip:

„10 straipsnis
Fondo ištekliai

1. Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 8b dalį, 30d straipsnio 3 dalį ir 30d straipsnio 4 dalį socialiniams klimato planams įgyvendinti 2026 m. sausio 1 d.–2032 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui skiriama didžiausia 650 000 000 EUR suma einamosiomis kainomis. Ta suma sudaro išorės asignuotąsias pajamas Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalies tikslais, nedarant poveikio Direktyvos 2003/87/EB 30d straipsnio 4 dalies šeštai pastraipai.

   Metinės sumos neviršija Direktyvos 2003/87/EB 30d straipsnio 4 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytų sumų, neviršijant šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytos didžiausios sumos.

   2028–2032 m. sumos skiriamos Socialinio klimato plano investicijoms ir priemonėms pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus įgyvendinti pagal šio reglamento 27a straipsnį ir Reglamento XXX [NRPP reglamentas] 20 straipsnį 2028–[2032] m.

   Jei pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių nustatyta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymas pagal tos direktyvos 30k straipsnį atidedamas iki 2028 m., didžiausia skiriama suma yra 54 600 000 000 EUR, o metinės

skiriamos sumos neviršija atitinkamų Direktyvos 2003/87/EB 30d straipsnio 4 dalies penktoje pastraipoje nurodytų sumų.

2. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 22 straipsnio 2 dalies ir nedarant poveikio šio reglamento 19 straipsniui, įsipareigojimų asignavimai, apimantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytą atitinkamą metinę sumą, automatiškai skiriami kiekvienų finansinių metų pradžioje, pradedant 2026 m. sausio 1 d., neviršijant atitinkamų taikytinų metinių sumų, nurodytų 1 dalies antroje ir ketvirtoje pastraipose.

3. Iš 1 dalyje nurodytų sumų taip pat gali būti padengiamos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kuri yra būtina Fondui valdyti ir jo tikslams pasiekti, visų pirma išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, informavimo ir komunikacijos veiksmais, įskaitant įtraukius informavimo veiksmus, ir instituciniu informavimu apie Sąjungos politinius prioritetus, kiek tai susiję su šio reglamento tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su IT tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama informacijos tvarkymui ir mainams, institucinėmis IT priemonėmis, ir visos kitos techninės ir administracinės paramos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Fondą. Išlaidos taip pat gali apimti kitos pagalbinės veiklos, pavyzdžiui, projektų kokybės kontrolės ir stebėsenos vietoje, išlaidas ir tarpusavio konsultavimosi bei ekspertų darbo, susijusio su tinkamų finansuoti veiksmų vertinimo ir įgyvendinimo klausimais, išlaidas.“

(2) Įterpiamas 27a straipsnis:

„27a straipsnis

Socialiniai klimato planai ir nacionalinės ir regioninės partnerystės planai

1. Valstybės narės į nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, kurie turi būti pateikti pagal Reglamento XXX [NRPP reglamentas] 21 straipsnį, atskirame skyriuje įtraukia pagal šį reglamentą parengtų ir priimtų socialinių klimato planų investicijas ir priemones, kaip nustatyta Reglamento xx [NRPP reglamentas] 80 straipsnyje.

2. Socialinio klimato plano skyriui taikomos Reglamento XXX [NRPP reglamentas] taisyklės.

3. Nukrypstant nuo 3 dalies, valstybė narė gali nuspręsti toliau įgyvendinti savo Socialinio klimato plano skyrių pagal šio reglamento taisykles. Kilus abejonių dėl Reglamento XXX [NRPP reglamentas] ir šio reglamento taikymo, pirmenybė teikiama šiam reglamentui, išskyrus Reglamento XXX [NRPP reglamentas] 6, 8 ir 9 straipsnius.

4. Nedarant poveikio neįvykdytiems mokėjimo prašymams, kuriuos valstybė narė pateikė Komisijai pagal šio reglamento 20 straipsnį, priėmusi 23 straipsnyje [Komisijos pasiūlymas ir Tarybos įgyvendinimo sprendimas] nurodytą įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas nacionalinės ir regioninės partnerystės planas, Komisija iš dalies pakeičia arba nutraukia šio reglamento 19 straipsnyje nustatytą susitarimą, jei toks susitarimas yra sudarytas su valstybėmis narėmis.“

XI ANTRAŠTINĖ DALIS
INSTITUCINĖS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1 SKYRIUS
Žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams taikomos konkurencijos taisyklės

84 straipsnis
Įmonėms taikomos taisyklės

Kai parama įmonių bendradarbiavimo formoms teikiama taikant BŽŪP intervencines priemones, nurodytas Reglamento (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] 35 straipsnio 1 dalyje, ji gali būti skiriama tik toms bendradarbiavimo formoms, kurios atitinka Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nustatytas konkurencijos taisykles.

85 straipsnis
Valstybės pagalba

1. Išskyrus atvejus, kai šiame straipsnyje numatyta kitaip, pagal šį reglamentą (ES) 202X/XXXX [BŽŪP reglamentas] ir Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 teikiamai paramai, susijusiai su to reglamento II dalies I antraštinės dalies IIa skyriuje nustatytomis intervencinių priemonių rūšimis, arba pagalbai, kurią valstybės narės teikia Sąjungos žvejybos ir akvakultūros sektoriaus įmonėms, taikomi SESV 107, 108 ir 109 straipsniai.

2. SESV 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi paramai, kurią valstybės narės moka pagal šį reglamentą, ir nacionaliniam įnašui į tinkamas finansuoti išlaidas, kurį valstybės narės skiria 35 straipsnio 1 dalies d–f ir h–r punktuose nurodytoms BŽŪP intervencinėms priemonėms, arba papildomam nacionaliniam finansavimui, teikiamam 35 straipsnio 1 dalies d–f ir h–r punktuose nurodytoms BŽŪP intervencinėms priemonėms, kurioms taikomas SESV 42 straipsnis, arba pagalbai, kurią valstybės narės teikia Sąjungos žvejybos ir akvakultūros sektoriaus įmonėms, patenkančioms į SESV 42 straipsnio taikymo sritį.

3. 1 dalyje nurodyta parama, kurią valstybės narės teikia veiksmams, patenkantiems į SESV 42 straipsnio taikymo sritį, ir kuria siekiama suteikti papildomą finansavimą šio reglamento 35 straipsnio 1 dalies d, e, f ir h-r punktuose nurodytoms intervencinėms priemonėms, kurioms bet kuriuo plano laikotarpio metu skiriama Sąjungos parama, gali būti teikiama tik tuo atveju, jei ji atitinka šį reglamentą, Reglamentą (ES)... [BŽŪP reglamentą] ir Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 ir yra nustatyta NRP plane.

4. Valstybės narės papildomo nacionalinio finansavimo neteikia šio reglamento 35 straipsnio 1 dalies a, b, c ir g punktuose nurodytoms intervencinėms priemonėms.

5. Žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktų, įtrauktų į SESV I priedą, kuriems taikomi SESV 107, 108 ir 109 straipsniai, atveju Komisija pagal SESV 108 straipsnį gali leisti teikti veiklos pagalbą tų produktų gamybos, perdirbimo ir prekybos sektoriuose, siekdama sumažinti konkrečius ūkininkavimo, žvejybos ir akvakultūros gamybos apribojimus atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose, atsirandančius dėl jų izoliuotumo, buvimo salose, mažumo ir didelio atokumo.

Valstybės narės gali skirti papildomą finansavimą intervencinių priemonių įgyvendinimui atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose pagal šį reglamentą. Tokiais atvejais valstybės narės praneša Komisijai apie papildomą finansavimą, o Komisija gali jį patvirtinti pagal šį reglamentą kaip planų dalį. Laikoma, kad apie valstybės pagalbą, apie kurią taip pranešta, yra pranešta ir pagal SESV 108 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį.

6. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 211 straipsnio ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1184/2006[28] 3 straipsnio, SESV 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi išmokoms, kuriomis remiama vietos žemės ūkio gamyba ir speciali tiekimo tvarka, kurias valstybės narės atlieka pagal šį reglamentą.

2 SKYRIUS
Delegavimas ir komiteto procedūra

86 straipsnis

Įgaliojimų, susijusių su tam tikrų straipsnių ir priedų pakeitimais, delegavimas

Komisijai pagal 87 straipsnį [Įgaliojimų delegavimas] suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento 48 straipsnis [Parama vietos žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktams], 58 straipsnis [Valstybių narių pareigos, pranešimas apie pažeidimus], 62 straipsnis [baudų už atsakingo ūkininkavimo reikalavimų nesilaikymą apskaičiavimas], 63 straipsnis [duomenų rinkimas ir registravimas], 70 straipsnis [IAKS], VIII priedas [tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimas], IX priedas [įgyvendinimo pažanga], XI straipsnis [mokėjimo paraiška], XV priedas [Sąjungos veiksmai], XIV priedas [finansinės pataisos], siekiant juos pritaikyti prie programavimo laikotarpiu įvykusių pokyčių.

87 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 86 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 86 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 5 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per vieną mėnesį nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos

[28] 2006 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1184/2006 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL L 214, 2006 8 4, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1184/oj).

Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas vienu mėnesiu.

7. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013[29] 5 straipsnio 3 dalimi Komisijai suteikti įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo nustatomas Europos partnerystės elgesio kodeksas, lieka galioti 2028–202X m. programavimo laikotarpiu. Deleguotaisiais įgaliojimais naudojamasi pagal šio reglamento 86 straipsnį.

88 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3 SKYRIUS
Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509

89 straipsnis
Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 daliniai pakeitimai

Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 63 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(1) 5 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) tikrą ir teisingą informaciją apie įgyvendinimo pažangą ataskaitiniu laikotarpiu, kaip apibrėžta konkretiems sektoriams taikomose taisyklėse, arba jų išlaidų, patirtų vykdant savo užduotis ataskaitiniu laikotarpiu, kaip apibrėžta konkretiems sektoriams taikomose taisyklėse, ataskaitas, kurios buvo pateiktos Komisijai kompensuoti;“;

(2) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Į 5 dalies a punkte nurodytas ataskaitas įtraukiamas išankstinis finansavimas ir sumos, dėl kurių vykdomos ar užbaigtos susigrąžinimo procedūros. Prie 5 dalies a punkte nurodytos informacijos arba ataskaitų pridedamas valdymo pareiškimas, kuriuo patvirtinama, kad už lėšų valdymą atsakingų asmenų nuomone:

a) jame pateikta informacija, įskaitant 5 dalies a punkte nurodytą informaciją, yra pateikta tinkamai, ji yra išsami ir tiksli;

b) išlaidos buvo panaudotos pagal numatytą paskirtį arba sumos, kurias Komisijos prašoma išmokėti, atitiko mokėjimo sąlygas, kaip apibrėžta konkretiems sektoriams taikomose taisyklėse;

[29] 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, (OL L 347, 2013 12 20, p. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

c) įdiegtomis kontrolės sistemomis užtikrinamas pagrindinių sandorių teisėtumas ir tvarkingumas.“

(3) 7 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Prie 5 dalies a punkte nurodytų ataskaitų arba informacijos, kuria remiantis Komisijos prašoma atlikti mokėjimą, ir tos dalies b punkte nurodytos santraukos pridedama nepriklausomos audito įstaigos nuomonė, parengta pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus. Toje nuomonėje nustatoma, ar įdiegtos kontrolės sistemos veikia tinkamai, ar užtikrinamas pagrindinių operacijų teisėtumas ir tvarkingumas, taip pat nurodoma, ar atlikus auditą kilo abejonių dėl 6 dalyje nurodytame valdymo pareiškime pateiktų teiginių. Joje taip pat nustatoma, ar ataskaitos arba informacija, kuria remiantis Komisijos prašoma atlikti mokėjimą, yra tikra ir teisinga ir ar lėšų panaudojimas atitinka taikomus teisės aktus arba ar išlaidos, kurias Komisijos prašoma kompensuoti, yra teisėtos ir tvarkingos.“

4 SKYRIUS
Baigiamosios nuostatos

90 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 3
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 3
1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys) 3
1.3. Tikslas (-ai) 3
1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai) 3
1.3.2. Konkretus tikslas (-ai) 3
1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis 3
1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai 3
1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su: 4
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 4
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 4
1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 4
1.5.3. Panašios patirties išvados 4
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 5
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 5
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė 6
1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai) 6
2. VALDYMO PRIEMONĖS 8
2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės 8
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 8
2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 8
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as) 8
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 8
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 9
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 10
3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės) 10
3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 12

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 12
3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 12
3.2.1.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 17
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 22
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 24
3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 24
3.2.3.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 24
3.2.3.3. Iš viso asignavimų 24
3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai 25
3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto 25
3.2.4.2. Finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis 26
3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai 26
3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga 28
3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 28
3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai 28
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 29
4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI 29
4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai 30
4.2. Duomenys 30
4.3. Skaitmeniniai sprendimai 31
4.4. Sąveikumo vertinimas 31
4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės 32

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams

1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys)

Konkurencingumas

Regioninė plėtra

Socialiniai reikalai

Žemės ūkis

Gynyba

Parengtis

Vidaus reikalai

Jūrų reikalai ir žuvininkystė

Aplinka ir klimato politika

Demokratija, kultūra ir ES vertybės

1.3. Tikslai

1.3.1. Bendrieji tikslai

Fondu siekiama:

– sumažinti regionų skirtumus Sąjungoje ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą bei skatinti Europos teritorinį bendradarbiavimą;

– remti kokybišką užimtumą, švietimą ir įgūdžius bei socialinę įtrauktį ir prisidėti prie socialiai teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos;

– remti Sąjungos bendros žemės ūkio politikos įgyvendinimą;

– remti Sąjungos bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimą ir

– saugoti ir stiprinti demokratiją Sąjungoje ir puoselėti Sąjungos vertybes.

1.3.2. Konkretūs tikslai

Konkretūs Fondo tikslai yra suskirstyti į penkis ramsčius ir jais siekiama prisidėti prie tvarios Europos gerovės visuose regionuose, remti Europos gynybos pajėgumus ir saugumą; remti žmones ir stiprinti Sąjungos visuomenę ir Sąjungos socialinį modelį; palaikyti gyvenimo kokybę Sąjungoje taip pat apsaugoti ir stiprinti pagrindines teises, demokratiją, teisinę valstybę ir puoselėti Sąjungos vertybes.

1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis

Siūlomame reglamente nustatytos Sąjungos paramos, teikiamos iš Europos klestėjimo ir saugumo fondo ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus (toliau – planai), INTERREG planą ir ES priemonę, finansinės

taisyklės. Jame numatyti 2028–2034 m. programavimo laikotarpio finansiniai ištekliai.

Šiuo naujuoju fondu siekiama stiprinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, remti bendros žemės ūkio ir žuvininkystės politikos įgyvendinimą, didinti Sąjungos konkurencingumą, stiprinti migracijos ir sienų valdymą, stiprinti gynybą ir saugumą ir apsaugoti Europos demokratiją. Fondo lėšomis taip pat bus prisidėta prie kitų kompleksinių ES prioritetų, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita, parengties, teisinės valstybės skatinimo ir bendrosios rinkos kūrimo užbaigimo, įgyvendinimo, užtikrinant sinergiją su kitomis Sąjungos biudžeto programomis.

Pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus teikiama parama bus pritaikyta prie vietos poreikių ir aplinkybių, kartu užtikrinant suderinamumą su ES prioritetais. Užtikrinant derėjimą su kitomis politikos sritimis ir sudarant lengvesnes sąlygas visiems paramos gavėjams pasiekti rezultatus, tikimasi, kad sanglaudos, žemės ūkio, vidaus reikalų ir socialinė politika bus veiksmingesnė ir atsparesnė.

Fondui numatytu bendru taisyklių sąvadu ir mažesniu programavimo dokumentų skaičiumi siekiama gerokai supaprastinti procedūras ir sumažinti paramos gavėjams, valstybėms narėms ir Komisijai tenkančią administracinę naštą, kartu užtikrinant patikimas taisyklingo ir veiksmingo ES lėšų naudojimo apsaugos priemones.

Tikslų siekimas ir viena kitą papildančių investicijų ir reformų derinys padės užtikrinti didesnį poveikį ir ekonominę naudą. Mokėjimai bus atliekami su sąlyga, kad bus pasiekti iš anksto sutarti tikslai ir tikimasi, kad tai padės veiksmingiau ir greičiau gauti lėšų ir pasiekti rezultatus.

Į planus bus įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama palengvinti įgyvendinimą, nesvarbu, ar tai būtų jų rengimo, įgyvendinimo ar stebėsenos nuostatos. Fondas taip pat suteiks pakankamai lankstumo, pavyzdžiui, skiriant asignavimus etapais ir geriau reaguojant į nenumatytas krizes, visų pirma pasitelkiant ES priemonę.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Šios programos įgyvendinimo pažangos ir pasiekimų stebėsenos tikslais produkto ir rezultato rodikliai atitiks bendrus rodiklius, numatytus Reglamente (ES, Euratomas) 202X/XXXX [Veiklos rezultatų reglamentas], kuris siūlomas kartu su šiuo reglamentu.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[30]

☒ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☒ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Fondas taikomas nuo 2028 m. visą daugiametės finansinės programos laikotarpį.

[30] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Valstybės narės savo biudžeto asignavimus programuos pagal reglamente nustatytus reikalavimus, visų pirma atsižvelgdamos į atitinkamus konkrečiai šaliai būdingus uždavinius, nustatytus, *inter alia*, per Europos semestrą ir kitus oficialiai priimtus dokumentus, susijusius su Fondo remiamais tikslais.

Naujasis programavimo laikotarpis prasidės 2028 m. sausio 1 d. ir tikimasi, kad valstybės narės savo pradinį planą pateiks iki 2028 m. sausio 31 d., siekdamos užtikrinti, kad naujasis programavimo laikotarpis prasidėtų laiku.

Tiesioginio valdymo įgyvendinimas pagal ES priemonę taip pat bus pradėtas iš karto, kai tik įsigalios programa.

1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*): ES pridėtinė vertė sukuriama teikiant investicijas ir reformas, kurios kitu atveju nebūtų remiamos, išplečiant esamų veiksmų aprėptį, remiant inovacijų integravimą ir stiprinant valstybių narių administracijų gebėjimus. Iš gausių įrodymų matyti, kad ES politika be papildomų ES investicijų nebūtų buvusi įgyvendinta. Naudodamos Europos lėšas valstybės narės ir jų regionai į sritis, tikslines grupes ir reformas investavo daugiau nei būtų galėjusios vien nacionalinėmis lėšomis. Nors kai kurių politikos sričių, kurioms taikomas dabartinis fondas, įgyvendinimo klausimas iš esmės priklauso nacionalinio lygmens kompetencijai, atsižvelgiant į iššūkių mastą ir poveikį, veiksmai pasirodė esą veiksmingesni ir efektyvesni, jei ES lygmeniu remiamos valstybių narių pastangos ir padedama skatinti atskiroms šalims ir visai ES naudingas reformas.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*): kaip parodė pastarojo meto krizės, dėl daugybės iššūkių, su kuriais susiduria Europos ekonomika ir visuomenė, visų pirma žemės ūkio, saugumo, socialinės ir teritorinės sanglaudos ar prisitaikymo prie klimato kaitos srityse, reikia toliau investuoti ir vykdyti reformas šiose srityse. Tikimasi, kad iniciatyva padės koordinuotai ir nuosekliai įgyvendinti ES politiką ir prioritetus šiose srityse, skatinti geriausią praktiką ir bendradarbiavimą (gerinti politikos formavimo ir įgyvendinimo gebėjimus, sudaryti palankesnes sąlygas tarptautiniam bendradarbiavimui), propaguoti ES vertybes (pvz., teisinės valstybės principą ir pagrindines teises) ir padėti valstybėms narėms įveikti institucines ir reguliavimo kliūtis, trukdančias įgyvendinti ES politikos prioritetus, įskaitant ES *acquis* įgyvendinimą ir bendrosios rinkos sukūrimą. Finansavimu Sąjungos lygmeniu taip pat remiamos ES viešosios gėrybės, pavyzdžiui, strateginė politika, kuriai valstybės narės gali skirti per mažai svarbos dėl, pavyzdžiui, rinkos nepakankamumo, tačiau kuri duoda didelės naudos ES mastu. Tai apima projektus, kurie naudingi daugiau nei vienai valstybei narei, pavyzdžiui, tarpvalstybinius arba bendriems Europos interesams svarbius projektus.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Šio Fondo pagrindas – patirtis, sukaupta įgyvendinant kitas susijusias Sąjungos finansavimo priemones 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, ir ji apima šias pagrindines išmoktas pamokas:

(1) Supaprastinimas: reikia mažinti sudėtingumą ir administracinę naštą bei išlaidas valstybių narių valdžios institucijoms, paramos gavėjams ir Komisijai dėl dabartinio

ES paramos susiskaidymo ir skirtingų tinkamumo finansuoti taisyklių, įgyvendinimo modelių ir patikinimo sistemų naudojimo vienu metu.

(2) Lankstumas: reikalingas lankstesnis biudžetas, kuriame būtų sudarytos sąlygos reaguoti į naujus poreikius ir atsirandančius prioritetus visu programavimo laikotarpiu. Šios lankstumo priemonės turėtų būti įtrauktos į Fondo struktūrą, kartu užtikrinant ES finansavimo nuspėjamumą ir ilgalaikių politikos tikslų įgyvendinimą.

(3) Suderinamumas: poreikis didinti fondų ir politikos sistemų suderinamumą. ES biudžetas turėtų būti išnaudojamas visa apimtimi, kad būtų skatinamos investicijos ir reformos, kuriomis prisidedama prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo ir sprendžiami nacionaliniai ir regioniniai uždaviniai laikantis labiau holistinio ir koordinuoto požiūrio. Tai turėtų padėti užtikrinti didesnę ES prioritetų ir nacionalinių bei regioninių veiksmų darną ir padidinti ekonominę naudą.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Fondo ir kitų ES fondų, visų pirma Europos konkurencingumo fondo (EKF), Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP), programos „Erasmus“ ir fondo „Globali Europa“ suderinamumas ir papildomumas visų pirma užtikrinamas taikant valdymo mechanizmą, kurį naudojant bus pateiktos gairės dėl pagrindinių politikos prioritetų, finansuotinų pagal kiekvieną metinę biudžeto procedūrą. Sinergijos su EKF, fondu „Globali Europa“ ir EITP potencialas kyla iš galimybės remti Fondo reformas ir investicijas, kuriomis prisidedama prie tarpvalstybinių iniciatyvų ir Europos konkurencingumo.

Komisija ir valstybės narės turėtų i) užtikrinti įvairių priemonių papildomumą, sinergiją, suderinamumą ir nuoseklumą Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis tiek planavimo, tiek įgyvendinimo etapu; ii) glaudžiai bendradarbiauti su institucijomis, atsakingomis už įgyvendinimą ir kontrolę Sąjungos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, siekiant Fondo tikslų.

Fondo finansinė parama papildys paramą, teikiamą pagal kitus Sąjungos fondus ir programas. Veiksmams parama pagal kitas Sąjungos programas ir priemones gali būti skiriama, jeigu tokia parama nėra skirta toms pačioms išlaidoms padengti. Tuo tikslu, kad būtų išvengta dvigubo finansavimo, valstybės narės ir Komisija turėtų bendradarbiauti rengdamos ir įgyvendindamos veiksmus, kurie bendrai finansuojami pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planą ir kitas Sąjungos programas,.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Valstybių narių prašymu Fondas teiks negrąžintiną finansinę paramą ir paskolas Fondo tikslų įgyvendinimui remti. Jis taip pat gali teikti finansavimą finansinių priemonių forma.

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai ir INTERREG planas bus įgyvendinami taikant pasidalijamąjį valdymą, o Priemonėje bus galima taikyti pasidalijamąjį, tiesioginį arba netiesioginį valdymą, priklausomai nuo priemonės rūšies ir veiksmingiausios veiksmų krypties.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė

☐ **trukmė ribota**

– ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

– ☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2028 iki 2034 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2028 iki 2035 m.;

☐ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

– ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☒ vykdomųjų įstaigų[31].

☒ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

– ☒ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;

– ☒ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☒ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;

– ☒ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

– ☒ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☒ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☒ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☒ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;

– ☒ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertes finansines garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

[31] Fondas gali būti (iš dalies) perduotas vykdomajai įstaigai, atsižvelgiant į sąnaudų ir naudos analizės ir susijusių sprendimų, kurie turi būti priimti, rezultatus ir į tai, kad susiję administraciniai asignavimai, skirti programos įgyvendinimui Komisijoje ir vykdomojoje įstaigoje, bus atitinkamai pritaikyti.

Pastabos

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Siekiant stebėti Fondo įgyvendinimo rezultatus, bus sukurta jo lėšų prašymo ir mokėjimo sistema.

Kad gautų Fondo lėšų, valstybės narės turėtų pateikti savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, kuriuose būtų nustatytos finansuotinos reformos, investicijos ir kitos intervencinės priemonės. Komisija turi įvertinti tuos planus remdamasi šiame reglamente išdėstytais reikalavimais. Finansinis įnašas bus išmokėtas po to, kai bus pasiekti iš anksto nustatyti tikslai, dėl kurių susitarta su atitinkama valstybe nare. Tuo tikslu valstybės narės gali iki šešių kartų per metus pateikti mokėjimo paraišką pagal prie šio reglamento pridėtą šabloną.

Fondo veiklos rezultatai bus stebimi pagal veiklos rezultatų planą, numatytą kartu su šiuo reglamentu siūlomame Veiklos rezultatų reglamente, įskaitant bendrą intervencinių priemonių sričių ir produkto bei rezultato rodiklių sąrašą.

Ne vėliau kaip per ketverius metus nuo programos įgyvendinimo pradžios Komisija paskelbs įgyvendinimo ataskaitą, kad įvertintų pažangą, padarytą siekiant programos tikslų. Praėjus ne daugiau kaip trejiems metams nuo programos programavimo laikotarpio pabaigos Komisija atliks retrospektyvinį vertinimą, kad įvertintų programos veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, nuoseklumą ir Sąjungos pridėtinę vertę.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmų, mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Kad būtų užtikrintas skaidrumas, atskaitomybė ir tinkamas ES lėšų naudojimas, Fondo valdymas, kontrolė ir auditas bus reglamentuojami specialiomis taisyklėmis, laikantis taikomos teisės ir patikimo finansų valdymo principo.

Reglamente visų pirma numatytos griežtos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinamas nacionalinių kontrolės sistemų patikimumas ir kokybė ir sudaromos sąlygos veiksmingai ir laiku imtis veiksmų nustačius trūkumą.

Pagrindiniai valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų reikalavimai, be kita ko, susiję su sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencija, nustatymu ir ištaisymu, taip pat su taikomos teisės, įskaitant viešuosius pirkimus ir valstybės pagalbos taisykles, laikymusi, bus aiškiai nustatyti *ex ante* ir jų turės būti laikomasi visą įgyvendinimo laikotarpį. Prieš patvirtindama kiekvieną planą, Komisija įvertins, ar valstybės narės yra nustačiusios tinkamas priemones, kad būtų laikomasi šių reikalavimų ir užtikrinta Sąjungos finansinių interesų apsauga. Šie reikalavimai turėtų sudaryti sąlygas maksimaliai išnaudoti esamas ES lėšų valdymo struktūras, galbūt pritaikant jų procedūras, kad būtų užtikrintas pakankamas patikinimas. Nustačius didelių trūkumų, prieš atliekant mokėjimą, valstybės narės turės imtis taisomųjų veiksmų.

Kontrolės lygis ir intensyvumas yra pritaikyti prie Fondo tikslų įgyvendinimo modelio ir grindžiami aiškia Komisijos ir valstybių narių pareigų seka ir pasidalijimu.

Laikantis vieno bendro audito principo, Komisijos auditus pagal pasidalijamąjį valdymą visų pirma sudarys sistemų auditai, kad būtų išvengta kontrolės ir audito

dubliavimosi ir sumažinta administracinė našta, taip patenkinant supaprastinimo ir nuspėjamumo reikalavimus. Audito institucija turėtų atlikti auditus ir užtikrinti, kad Komisijai teikiama audito nuomonė būtų patikima. Ta audito nuomonė turėtų suteikti Komisijai patikinimą, kad valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir kad koordinavimo įstaigos pateiktame valdymo pareiškime pateikti teiginiai yra teisingi.

Tačiau Komisija išlaikys galimybę atlikti tikslingesnes patikras, pavyzdžiui, kilus konkrečiai sukčiavimo, korupcijos ar interesų konflikto rizikai arba įtarus, kad valstybė narė šiurkščiai pažeidžia savo pareigas, ir, jei valstybės narės tinkamai nepašalina trūkumų, laiku ir proporcingai imtis veiksmų.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)

Rizika daugiausia susijusi su pažeidimais arba šiurkščiu valstybių narių pareigų pagal šį reglamentą nesilaikymu, visų pirma kiek tai susiję su Sąjungos finansinių interesų apsauga ir teisinės valstybės principo bei Chartijos horizontaliųjų sąlygų laikymusi.

Siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, siūlomu reglamentu nustatomos proporcingos priemonės valstybių narių ir Komisijos lygmeniu, atsižvelgiant į jų atitinkamą atsakomybę.

Reikalaujama, kad valstybės narės turėtų patikimas valdymo, kontrolės ir audito sistemas, kuriomis užtikrintų, kad įgyvendinimo metu būtų laikomasi visų pagrindinių reikalavimų, ir kasmet pateiktų patikinimo dokumentų rinkinį, kad būtų galima pranešti apie patikimą ir tvarkingą lėšų naudojimą.

Komisija reguliariai atliks nacionalinių institucijų atlikto darbo auditą, kad įvertintų nacionalinių procedūrų pagrįstumą ir patikimumą, ir prireikus pateiks rekomendacijas su aiškiu įgyvendinimo tvarkaraščiu trūkumams pašalinti. Bus numatyta galimybė blokuoti mokėjimus bet kuriuo įgyvendinimo metu ir laikantis proporcingumo principo, atsižvelgiant į nustatyto trūkumo pobūdį, trukmę, sunkumą ir mastą.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Komisija rizikos lygį atliekant mokėjimą ir užbaigiant programas vertins remdamasi tam tikrais kriterijais, pvz., tarpinių ir siektinų reikšmių rizikos profiliu, valstybių narių pateiktame metiniame patikinimo dokumentų rinkinyje esančia informacija, visų pirma nacionalinių institucijų atliktų auditų santrauka, pačios Komisijos auditų rezultatais, taip pat VAT ir Audito Rūmų auditų išvadomis. Atsižvelgiant į metodo naujumą, mažos rizikos išlaidų lygiai, kurie turi būti laikomi lygiaverčiais reikšmingumo ribai, bus nustatyti pradėjus įgyvendinimą.

Siekdama užtikrinti, kad kontrolė išliktų ekonomiškai efektyvi, Komisija stengiasi išlaikyti tinkamą veiksmingumo, efektyvumo ir ekonomiškumo pusiausvyrą. Siekiant sumažinti Sąjungos lėšų gavėjams tenkančią administracinę naštą ir išlaidas, taip pat išvengti tų pačių priemonių audito ir valdymo patikrinimų dubliavimo, Fondui turėtų būti taikomas konkretus vieno bendro audito principas.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Į reglamentą įtrauktos būtinos nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad Fondas būtų įgyvendinamas laikantis Sąjungos finansinių interesų apsaugos reikalavimų.

Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, ir, kai tinkama, administracinių sankcijų skyrimu. Visų pirma Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikras ir inspektavimus vietoje, kad nustatytų, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų, kenkiančių Sąjungos finansiniams interesams. Europos prokuratūra yra kompetentinga tirti sukčiavimo ir kitas nusikalstamas veikas, darančias poveikį Sąjungos finansiniams interesams, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimais, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios naudojant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises. Valstybės narės turėtų skubiai pranešti Komisijai apie nustatytus pažeidimus, įskaitant sukčiavimą, ir apie visus tolesnius veiksmus, kurių jos ėmėsi dėl tokių pažeidimų ir dėl bet kokių OLAF tyrimų. Tvirtesniame bendradarbiavime steigiant Europos prokuratūrą pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančių valstybių narių kompetentingos institucijos taip pat turėtų nepagrįstai nedelsdamos pranešti Europos prokuratūrai apie bet kokį nusikalstamą elgesį, dėl kurio ji galėtų naudotis savo kompetencija pagal Reglamentą (ES) 2017/1939.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[1]	ELPA šalių[2]	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių[3]	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
1	**02. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams**	**DA**	**TAIP**	**TAIP**	**TAIP**	**TAIP**
1	02.01 Nacionalinės ir regioninės partnerystės fondo rėmimo išlaidos	NDA	NE	NE	NE	NE
1	02.02 Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai ir INTERREG planas – Veiklos išlaidos	DA	NE	NE	NE	NE
1	02.02.01 Tvarus Europos klestėjimas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.02 Europos gynybos pajėgumai ir saugumas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.02.01 Migracija, prieglobstis, sienų valdymas, vizos ir vidaus saugumas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.02.02 Kita	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.03 Parama žmonėms, Europos visuomenės ir Europos socialinio modelio stiprinimas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.04 Europos gyvenimo kokybės užtikrinimas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.04.01 BŽŪP ir BŽP intervencinės priemonės	DA	NE	NE	NE	NE
1	02.02.04.02 Kita	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.05 Sąjungos demokratijos ir teisinės valstybės apsauga ir Sąjungos vertybių puoselėjimas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.06 Lankstumo galimybės	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.07 INTERREG planas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.02.08 Komisijos iniciatyva teikiama techninė pagalba – Veiklos išlaidos	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03 ES priemonė	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.01 Sąjungos veiksmai	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.01.01 Krizinės situacijos. Europos Sąjungos solidarumas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.01.02 Vieningas saugos tinklas (žemės ūkio rinkų stabilizavimas)	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.01.03 Migracija, prieglobstis, sienų valdymas, vizos ir vidaus saugumas	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.01.04 Kiti Sąjungos veiksmai	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE
1	02.03.02. Rezervas naujiems iššūkiams ir prioritetams	DA	TAIP	TAIP	TAIP	NE

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**1**

			Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Veiklos asignavimai										
02. Europos klestėjimo ir saugumo fondas ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros bei žuvininkystės ir jūrų reikalams	Įsipareigojimai	1a	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 415,000	**865 076,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.01 Nacionalinės ir regioninės partnerystės fondo rėmimo išlaidos	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02 Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai ir INTERREG planas – Veiklos išlaidos	Įsipareigojimai	1a	123 887,000	122 988,000	120 223,000	117 315,000	114 259,000	101 388,000	93 083,000	**793 143,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.02.01 Tvarus Europos klestėjimas	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.02 Europos gynybos pajėgumai ir saugumas	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.02.01 Migracija, prieglobstis, sienų valdymas, vizos ir vidaus saugumas	Įsipareigojimai	1a	5 847,000	5 633,000	5 407,000	5 170,000	4 922,000	3 945,000	3 291,510	**34 215,510**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**

02.02.02.02 Kita	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.03 Parama žmonėms, Europos visuomenės ir Europos socialinio modelio stiprinimas	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.04 Europos gyvenimo kokybės užtikrinimas	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.04.01 BŽŪP ir BŽP intervencinės priemonės	Įsipareigojimai	1a	42 272,000	42 268,000	42 265,000	42 261,000	42 257,000	42 204,000	42 172,000	**295 699,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.02.04.02 Kita	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.05 Sąjungos demokratijos ir teisinės valstybės apsauga ir Sąjungos vertybių puoselėjimas	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.06 Lankstumo galimybės	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.02.07 INTERREG planas	Įsipareigojimai	1a	0,000	1 753,000	1 782,000	1 810,000	1 840,000	1 524,000	1 555,000	**10 264,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.02.08 Komisijos iniciatyva teikiama techninė pagalba – Veiklos išlaidos	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.03 ES priemonė	Įsipareigojimai	1a	11 684,000	10 146,000	9 909,000	10 095,000	9 621,000	10 147,000	10 331,000	**71 933,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.03.01 Sąjungos veiksmai	Įsipareigojimai	1a	10 512,000	8 951,000	8 690,000	8 852,000	8 353,000	8 853,000	9 012,000	**63 223,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.03.01.01 Krizinė situacija. Europos Sąjungos solidarumas	Įsipareigojimai	1a	2 706,000	2 760,000	2 815,000	2 872,000	2 929,000	2 988,000	3 047,000	**20 117,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
02.03.01.02 Vieningas saugos tinklas (žemės ūkio rinkų stabilizavimas)	Įsipareigojimai	1a	900,000	900,000	900,000	900,000	901,000	900,000	900,000	**6 301,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**

02.03.01.03 Migracija, prieglobstis, sienų valdymas, vizos ir vidaus saugumas	Įsipareigojimai	1a	3 401 000	3 469 000	3 539 000	3 609 000	3 682 000	3 755 000	3 830 000	**25 285 000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.03.01.04 Kiti Sąjungos veiksmai	Įsipareigojimai	1a								**0,000**
	Mokėjimai	2a								**0,000**
02.03.02. Rezervas naujiems iššūkiams ir prioritetams	Įsipareigojimai	1a	1 172,000	1 195,000	1 219,000	1 243,000	1 268,000	1 294,000	1 319,000	**8 710,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.							**0,000**
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	**135 571,000**	**133 134,000**	**130 131,000**	**127 411,000**	**123 879,000**	**111 535,000**	**103 415,000**	**865 076,000**
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**

			Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
IŠ VISO veiklos asignavimų (įskaitant įnašą decentralizuotai agentūrai)	Įsipareigojimai	4	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 414,000	**865 076,000**
	Mokėjimai	5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Ž IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	= 4 + 6	**135 571,000**	**133 134,000**	**130 131,000**	**127 411,000**	**123 879,000**	**111 535,000**	**103 415,000**	**865 076,000**
	Mokėjimai	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

IŠ VISO veiklos asignavimų (įskaitant įnašą decentralizuotai agentūrai)	Įsipareigojimai	4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
	Mokėjimai	5	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Ÿ IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	= 4 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
	Mokėjimai	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**4**

		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
Ÿ Žmogiškieji ištekliai		435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	**3045,630**
Ÿ Kitos administracinės išlaidos		26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	**188,461**
IŠ VISO	Asignavimai	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**3234,091**

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**3234,091**

		Metai 2028	Metai 2029	Metai 2030	Metai 2031	Metai 2032	Metai 2033	Metai 2034	IŠ VISO DFP 2028–2034
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–4 išlaidų kategorijas	Įsipareigojimai	**136 033,013**	**133 596,013**	**130 593,013**	**127 873,013**	**124 341,013**	**111 997,013**	**103 877,013**	**868 310,091**
	Mokėjimai	**p. m.**							

3.2.1.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai

Socialinis klimato fondas			Metai 2028	Metai 2029	Metai 2030	Metai 2031	Metai 2032	Metai 2033	Metai 2034	IŠ VISO DFP 2028–2034
• Veiklos asignavimai										
02.02.03 Parama žmonėms, Europos visuomenės ir Europos socialinio modelio stiprinimas	Įsipareigojimai	1a	10 481,600	10 281,600	10 081,600	9 781,600	9 381,600			**50 008,000**
	Mokėjimai	2a	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.			**50 008,000**
• Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų[3]										
02.0102		(3)	**18,400**	**18,400**	**18,400**	**18,400**	**18,400**			**92,000**
IŠ VISO asignavimų pagal 1 išlaidų kategoriją	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	**10500,000**	**10300,000**	**10100,000**	**9800,000**	**9400,000**			**50100,000**
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**			

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (not to be completed for decentralised agencies)

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus			**Metai**	**Metai**	**Metai**	**Metai**	**Metai**	**Metai**	**Metai**	**IŠ VISO 2028–2034**
⇩			**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
	ATLIKTI DARBAI									

	Rūšis	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos
1 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
1 konkretaus tikslo tarpinė suma			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
– Atliktas darbas																	**0**	**0,000**
2 konkretaus tikslo tarpinė suma			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
IŠ VISO			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai 2028	Metai 2029	Metai 2030	Metai 2031	Metai 2032	Metai 2033	Metai 2034	IŠ VISO 2028–2034	PO 2034	BENDRA SUMA
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA										
Žmogiškieji ištekliai	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	**3045,630**	435,090	**3480,720**
Kitos administracinės išlaidos	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	**188,461**	26,923	**215,384**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**462,013**	**3234,091**	**462,013**	**3696,104**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ										
Žmogiškieji ištekliai	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	**205,030**	29,290	**234,320**
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000	**0,000**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**205,030**	**29,290**	**234,320**
IŠ VISO	**491,303**	**491,303**	**491,303**	**491,303**	**491,303**	**491,303**	**491,303**	**3439,121**	**491,303**	**3930,424**

3.2.3.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai

IŠORĖS ASIGNUOTOSIOS PAJAMOS	Metai 2028	Metai 2029	Metai 2030	Metai 2031	Metai 2032	Metai 2033	Metai 2034	IŠ VISO 2028–2034	PO 2034	BENDRA SUMA
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA										
Žmogiškieji ištekliai	7,150	7,150	7,150	7,150	7,150	0,000	0,000	**35,751**	0,000	**35,751**
Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000	**0,000**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**0,000**	**0,000**	**35,751**	**0,000**	**35,751**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ										
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000	**0,000**
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000	**0,000**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
IŠ VISO	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**7,150**	**0,000**	**0,000**	**35,751**	**0,000**	**35,751**

3.2.3.3. Iš viso asignavimų

IŠ VISO PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ IR IŠORĖS ASIGNUOTŲJŲ PAJAMŲ	Metai 2028	Metai 2029	Metai 2030	Metai 2031	Metai 2032	Metai 2033	Metai 2034	IŠ VISO 2028–2034	PO 2034	BENDRA SUMA

7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA										
Žmogiškieji ištekliai	442,240	442,240	442,240	442,240	442,240	435,090	435,090	**3081,381**	0,000	**3081,381**
Kitos administracinės išlaidos	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	**188,461**	0,000	**188,461**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**469,163**	**469,163**	**469,163**	**469,163**	**469,163**	**462,013**	**462,013**	**3269,842**	**0,000**	**3269,842**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ										
Žmogiškieji ištekliai	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	**205,030**	0,000	**205,030**
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000	**0,000**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**29,290**	**205,030**	**0,000**	**205,030**
IŠ VISO	**498,453**	**498,453**	**498,453**	**498,453**	**498,453**	**491,303**	**491,303**	**3474,872**	**0,000**	**3474,872**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš tarnybų asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų tose tarnybose, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios už Fondo valdymą atsakingoms tarnyboms gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Šie įverčiai taip pat apima žmogiškuosius išteklius ir kitas administracinio pobūdžio išlaidas, reikalingas Reglamente (ES) 202X/XXX [grąžinimas ir readmisija, solidarumas], Reglamente (ES) 202X/XXX [dėl bendros vizų politikos rėmimo] ir Reglamente (ES) 202X/XXX [tarpvalstybinis bendradarbiavimas terorizmo ir sunkių formų bei organizuoto nusikalstamumo srityje] nustatytiems uždaviniams įgyvendinti ir Sąjungos paramai pagal Reglamentą (ES) 202X/XXX [Sąjungos paramos BŽŪP įgyvendinimas], Reglamentą (ES) 202X/XXX [Sąjungos paramos regioninei plėtrai įgyvendinimas], Reglamentą (ES) 202X/XXX [Sąjungos paramos kokybiškam užimtumui, įgūdžiams ir socialinei įtraukčiai įgyvendinimas], Reglamentą (ES) 202X/XXX [Sąjungos paramos BŽP/jūrų politikai įgyvendinimas] įgyvendinti.

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etato ekvivalentais

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	PO **2034**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180
20 01 02 03 (ES delegacijos)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)	0	0	0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentai)								
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)	250	250	250	250	250	250	250	250
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)	0	0	0	0	0	0	0	0
– būstinėje	230	230	230	230	230	230	230	230

Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY] [2]	– ES delegacijose	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 7 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją		0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO		**2660**	**2660**	**2660**	**2660**	**2660**	**2660**	**2660**	**2660**

3.2.4.2. Finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis

IŠORĖS ASIGNUOTOSIOS PAJAMOS		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	PO **2034**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)									
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)		0	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (ES Delegacijos)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentas)[1]									
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		0	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY] [2]	– būstinėje	57	57	57	57	57	0	0	0
	- ES delegacijose	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 4 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 4 išlaidų kategoriją		0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO		**57**	**57**	**57**	**57**	**57**	**0**	**0**	**0**

3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai

IŠ VISO PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ IR IŠORĖS ASIGNUOTŲJŲ PAJAMŲ	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	PO **2034**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180
20 01 02 03 (ES delegacijos)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0	0	0	0

Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentai)									
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		250	250	250	250	250	250	250	250
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY] [2]	– būstinėje	287	287	287	287	287	230	230	230
	– ES delegacijose	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 4 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 4 išlaidų kategoriją		0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO		**2717**	**2717**	**2717**	**2717**	**2717**	**2660**	**2660**	**2660**

Pasiūlymui įgyvendinti reikalingi darbuotojai (etato ekvivalentais):

	Bus pasitelkiami dabartiniai Komisijos tarnybų darbuotojai.	**Papildomi darbuotojai išskirtinėmis aplinkybėmis***		
		bus finansuojami pagal 7 išlaidų kategoriją arba iš mokslinių tyrimų	**bus finansuojami iš BA eilutės**	**bus finansuojami iš mokesčių**
Etatų plano etatai	2180			nėra duomenų
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	537*			nėra duomenų

* į šią sumą įtraukti 57 etato ekvivalentai Socialiniam klimato fondui, finansuojami iš asignuotųjų pajamų.

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Programų valdymas, bendroji administracinė, finansinė ir techninė parama, politikos koordinavimas, auditas
Išorės darbuotojai	Programų valdymas, bendroji administracinė, finansinė ir techninė parama, politikos koordinavimas, auditas

3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga

IŠ VISO skaitmeninių ir IT asignavimų	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO 2028–2034**
	2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								

IT išlaidos (organizacijos)	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	**139,482**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**19,926**	**19,926**	**19,926**	**19,926**	**19,926**	**19,926**	**19,926**	**139,482**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms								
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**
IŠ VISO	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**	**p. m.**

3.2.6. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ☐ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **20232**	Metai **2033**	Metai **2034**	Iš viso
EEE / ELPA	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Šalys kandidatės	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Trečiosios šalys, įskaitant kaimynines šalis	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[32]			
		Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**
……. straipsnis					

[32] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Jei nustatyta, kad skaitmeninės svarbos reikalavimas politikos iniciatyvai netaikomas:

Pagrindimas, kodėl skaitmeninės priemonės negali būti naudojamos politikos įgyvendinimui gerinti ir kodėl principas „standartiškai skaitmeninis“ netaikomas

Kitais atvejais:

Skaitmeninės svarbos reikalavimų ir susijusių kategorijų (duomenų, procesų skaitmenizavimo ir automatizavimo, skaitmeninių sprendimų ir (arba) skaitmeninių viešųjų paslaugų) suvestinis aprašas

Reikalavimo nuoroda	**Reikalavimo aprašymas**	**Subjektai, kuriems reikalavimas daro poveikį arba kuriems jis taikomas**	**Suvestiniai procesai**	**Kategorijos**
3 straipsnis dėl konkrečių tikslų ir 22 straipsnis dėl NRP plano reikalavimų	Planais visapusiškai ir tinkamai prisidedama prie visų konkrečių Fondo tikslų, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos valstybės narės uždavinius, įskaitant: i) paramą skaitmeninei transformacijai ir pažangių technologijų bei IRT junglumo kūrimo ir naudojimo skatinimui, kartu sprendžiant skaitmeninės atskirties problemą; ii) paramą [...] skaitmeninei transporto pertvarkai; iii) patrauklumo ir gyvenimo lygio kaimo ir pakrančių vietovėse	Valstybės narės	Parama skaitmeninei pertvarkai	Skaitmeniniai sprendimai ir (arba) skaitmeninės viešosios paslaugos, skaitmeninė infrastruktūra, mokymas

	didinimui bei sąžiningų darbo sąlygų sudarymui ir [...] skaitmeninės pertvarkos klestinčiame žemės ūkio maisto produktų sektoriuje spartinimui. Planai turi derėti, *inter alia*, su [...] nacionaliniais skaitmeninio dešimtmečio strateginiais veiksmų planais pagal Sprendimą (ES) 2022/2481, ir jais visų pirma turi būti veiksmingai prisidedama prie žemės ūkio ir kaimo vietovių skaitmeninės ir duomenimis grindžiamos pertvarkos rėmimo.			
63 straipsnis dėl duomenų rinkimo ir registravimo	Valstybės narės elektroniniu būdu renka, registruoja ir saugo reikalaujamą informaciją apie i) paramos gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, susijusią su kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę audito ir kontrolės, skaidrumo ir veiklos stebėsenos, analizės, vertinimo ir statistikos tikslais, kartu užtikrinant duomenų saugumą, vientisumą ir konfidencialumą, taip pat naudojamų duomenų autentiškumo patvirtinimą ir sudarant sąlygas automatiniam keitimuisi duomenimis su Komisijos nustatyta elektronine sistema.	Valstybės narės, Europos Komisija	Duomenų rinkimas ir registravimas	Duomenys

64 straipsnis dėl skaidrumo	Valstybės narės užtikrina, kad veiktų interneto svetainė, kurioje būtų prieinama informacija apie paramą pagal šį reglamentą, apimanti plano tikslus, veiklą, esamas finansavimo galimybes ir pasiekimus. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad interneto svetainėje būtų skelbiama 63 straipsnyje nurodyta informacija. Jos taip pat turėtų užtikrinti, kad interneto svetainėje būtų paskelbti [Veiklos rezultatų reglamente] nurodyti elementai.	Valstybės narės	Skaidrumas	Duomenys
64 straipsnis dėl skaidrumo	Europos Komisija skelbia 63 straipsnyje nurodytus duomenis [Veiklos rezultatų reglamente] nurodytoje centralizuotoje interneto svetainėje.	Europos Komisija	Skaidrumas	Duomenys
58 straipsnis dėl valstybių narių pareigų, IV priedas dėl pagrindinių valstybės narės valdymo, kontrolės ir audito sistemų reikalavimų ir XVI priedas dėl SCF2027	Valstybės narės užtikrina, kad Komisijos Pažeidimų valdymo sistemoje (IMS) būtų pranešama apie visus įtariamo sukčiavimo, korupcijos ir pažeidimų, įskaitant interesų konfliktą, dvigubą finansavimą ir kitus taikomos teisės pažeidimus, atvejus; Komisija tą informaciją kasmet apibendrina ir paskelbia ir perduoda ją Europos Parlamentui. Valstybės narės užtikrina, kad visa oficialia informacija su Komisija būtų keičiamasi naudojantis XVI priede nurodyta elektroninio keitimosi duomenimis sistema	Valstybės narės, Europos Komisija	Duomenų rinkimas ir registravimas	Duomenys

	[SFC2027: valstybių narių ir Komisijos elektroninio keitimosi duomenimis sistema].			
58 straipsnis dėl valstybių narių pareigų	Valstybės narės užtikrina, kad visa informacija tarp finansavimo gavėjų ir plano institucijų, taip pat su Komisija būtų keičiamasi naudojantis elektroninio keitimosi duomenimis sistemomis.	Valstybės narės	Procesų skaitmenizavimas	Duomenys
XIV priedas dėl Sąjungos veiksmų, remiamų pagal ES priemonę	Priemone remiamas bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimas, *inter alia*, teikiant mokslines konsultacijas, renkant duomenis ir žinias siekiant skatinti priimti patikimus ir veiksmingus žuvininkystės valdymo sprendimus, plėtoti ir įgyvendinti ES žuvininkystės kontrolės sistemą, skatinti švarius ir sveikus vandenynus, rengti ir skleisti informaciją apie žvejybos ir akvakultūros produktų rinką, skatinti jūrų saugumą ir priežiūrą.	Europos Komisija	Duomenų rinkimas ir registravimas	Duomenų skaitmeniniai sprendimai

4.2. Duomenys

Į taikymo sritį patenkančių duomenų suvestinis aprašas

Duomenų rūšis	**Reikalavimo (-ų) nuoroda**	**Standartas ir (arba) specifikacija (jei taikoma)**
Duomenys apie i) gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, susijusius su	63 straipsnis dėl duomenų rinkimo ir registravimo	Komisija šiuos duomenis, išskyrus reglamente numatytas išimtis, skelbia centralizuotoje interneto svetainėje, kurioje nurodoma [Veiklos rezultatų reglamente] nurodyta Sąjungos įnašo dalis.

kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę.		Informacija apie ūkininkų, kurie yra fiziniai asmenys, vardus ir pavardes ir juridinių asmenų pavadinimus neskelbiama, jei per vienerius metus jų gauta suma yra ne didesnė kaip 2 500 EUR.
Informacija apie valstybės narės plano tikslus, veiklą, turimą finansavimą ir galimybes. Duomenys apie i) paramos gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, susijusius su kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę. Informacija, susijusi su atitinkamais Veiklos rezultatų reglamente nurodytais elementais, susijusiais su kvietimais teikti pasiūlymus ir konkursais pagal Fondą. Planuojamų kvietimų teikti paraiškas pagal Fondą tvarkaraštis.	64 straipsnis dėl skaidrumo	Šie duomenys turėtų būti parengti bent viena iš valstybės narės oficialiųjų kalbų ir (arba) anglų, prancūzų arba vokiečių kalba ir saugomi interneto svetainėje dvejus metus nuo jų pirminio paskelbimo dienos. Svetainėje skelbiami duomenys turi būti skaitmeniniu būdu parengto, atviro, sąveikaus ir kompiuterio skaitomo formato, leidžiančio duomenis rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir pakartotinai naudoti. Informacija atnaujinama ne rečiau kaip kas šešis mėnesius. Informacija apie kvietimus teikti paraiškas atnaujinama ne rečiau kaip du kartus per metus.
Stebėsenos, pažangos ataskaitų, vertinimo, finansų valdymo patikrinimų ir audito duomenys.	58 straipsnis dėl valstybių narių pareigų ir XVI priedas dėl SCF2027	Valstybės narės turi nustatytas sistemas ir procedūras, kuriomis užtikrinama, kad visi audito sekai reikalingi patvirtinamieji dokumentai, susiję su Fondo remiama priemone, būtų saugomi tinkamu lygiu dešimt metų nuo tų metų, kuriais Komisija atlieka paskutinį mokėjimą valstybei narei, gruodžio 31 d.; jeigu buvo inicijuota teisių gynimo procedūra, pateiktas apeliacinis skundas arba pradėtas teismo procesas, patvirtinamieji dokumentai saugomi tol, kol tos procedūros arba visos paskesnės susigrąžinimo procedūros bus užbaigtos.

Elektroninio keitimosi duomenimis sistemos.	58 straipsnis dėl valstybių narių pareigų	Šios sistemos, kurios, be kita ko, apima automatinių ir interaktyvių formų ir skaičiavimų naudojimą, užtikrina įrašų saugojimą ir duomenų saugojimą sistemoje, kad būtų galima atlikti tiek paramos gavėjų pateiktų mokėjimo prašymų administracinius patikrinimus, tiek auditus, taip pat sudaryti sąlygas automatiškai sinchronizuoti ir perduoti duomenis tarp paramos gavėjų ir valstybių narių sistemų.

Derėjimas su Europos duomenų strategija

Paaiškinimas, kaip reikalavimas (-ai) dera su Europos duomenų strategija

Reglamentu prisidedama prie bendrųjų Europos duomenų strategijos tikslų, nes juo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas šiuolaikiniam ir veiksmingam duomenų valdymui ir dalijimuisi jais, be kita ko, siekiant remti viešojo administravimo institucijas ir sudaryti palankesnes sąlygas geresniam politikos formavimui, t. y. geresnis veiksmingumo duomenų valdymas leis geriau prižiūrėti programų valdymą.

Kiekviena valstybė narė, rengdama savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planą, taip pat turės užtikrinti suderinamumą su savo atitinkamomis nacionalinėmis skaitmeninio dešimtmečio strateginėmis veiksmų gairėmis pagal Sprendimą (ES) 2022/2481.

Derėjimas su vienkartinio duomenų pateikimo principu

Paaiškinimas, kaip atsižvelgta į vienkartinio duomenų pateikimo principą ir kaip pasinaudota galimybe pakartotinai naudoti esamus duomenis

//

Paaiškinimas, kaip nauji duomenys atitinka duomenų randamumo, prieinamumo, sąveikumo ir pakartotinio panaudojimo principus ir aukštos kokybės standartus

Svetainėje skelbiami duomenys turi būti skaitmeniniu būdu parengto, atviro, sąveikaus ir kompiuterio skaitomo formato, leidžiančio duomenis rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir pakartotinai naudoti.

Duomenų srautai

Duomenų srautų suvestinis aprašas

Duomenų rūšis	**Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)**	**Duomenis teikiantys subjektai**	**Duomenis gaunantys subjektai**	**Keitimosi duomenimis priežastis**	**Dažnumas (jei taikoma)**
Duomenys apie i) gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, susijusius su kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę.	63 straipsnis	Valstybės narės	Europos Komisija	Sprendimo dėl plano patvirtinimo priėmimas	Du kartus per metus intervencinių priemonių, kuriomis remiama bendra žemės ūkio politika, atveju.
Duomenys apie i) gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą, susijusius su kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę.	64 straipsnis	Europos Komisija	Visuomenė	Informacijos gavimas iš valstybės narės	Reguliarus atnaujinimas remiantis iš valstybių narių gauta informacija.
Informacija apie valstybės narės plano tikslus, veiklą, turimą finansavimą ir galimybes. Duomenys apie i) gavėją, ii) gavėją ir galutinį gavėją, iii) rangovą, iv) subrangovą, v) veiksmą, vi) bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą,	64 straipsnis	Valstybės narės	Visuomenė	Sprendimo dėl plano patvirtinimo priėmimas	Interneto svetainė pradeda veikti per 6 mėnesius nuo Komisijos sprendimo dėl plano patvirtinimo priėmimo.

susijusius su kiekviena vietos veiklos grupe (VVG), vii) kiekvieną EIP-AGRI veiklos grupę. Informacija, susijusi su Veiklos rezultatų reglamento 10 straipsnio 3 dalimi. Planuojamų kvietimų teikti paraiškas pagal Fondą tvarkaraštis.					Duomenys atnaujinami kas 6 mėnesius.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Skaitmeninių sprendimų suvestinis aprašas

Skaitmeninis sprendimas	Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)	Pagrindinės privalomos funkcijos	Atsakinga institucija	Kaip užtikrinamas prieinamumas?	Kaip atsižvelgiama į pakartotinio naudojimo galimybes?	DI technologijų naudojimas (jei taikoma)
//						

Paaiškinkite, kaip kiekvienas skaitmeninis sprendimas atitinka taikytiną skaitmeninę politiką ir teisės aktus.

Skaitmeniniai sprendimai, remiami būsimais nacionalinės ir regioninės partnerystės planais, bus pritaikyti prie kiekvienos valstybės narės nacionalinių ir regioninių poreikių ir iššūkių, kad būtų užtikrintas veiksmingas planų tikslų įgyvendinimas ir valstybių narių įsipareigojimų pagal šį reglamentą laikymasis. Komisija taip pat gali kurti naujus skaitmeninius sprendimus ir (arba) atnaujinti esamus sprendimus, jei tai būtina jos pareigoms pagal šį reglamentą vykdyti.

1 skaitmeninis sprendimas

Skaitmeninė ir (arba) sektorių politika (kai taikoma)	Derėjimo paaiškinimas
DI aktas	nėra duomenų

ES kibernetinio saugumo sistema	nėra duomenų
eIDAS	nėra duomenų
Bendrieji skaitmeniniai vartai ir IMI	nėra duomenų
Kita	nėra duomenų

4.4. Sąveikumo vertinimas

Skaitmeninės viešosios paslaugos (-ų), kuriai (-ioms) reikalavimai daro poveikį, suvestinis aprašas

Skaitmeninė viešoji paslauga arba skaitmeninių viešųjų paslaugų kategorija	**Aprašymas**	**Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)**	**Europos sąveikumo sprendimas (-ai)**	**Kitas (-i) sąveikumo sprendimas (-ai)**
nėra duomenų	//	//	//	//

Vykdydamos savo funkcijas, plano institucijos gali naudotis viena integruota ir sąveikia informacijos ir stebėsenos sistema, įskaitant bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, kaip nurodyta Finansinio reglamento 36 straipsnio 2 dalies d punkte, kad galėtų susipažinti su atitinkamais duomenimis ir juos analizuoti, kad valstybės narės galėtų juos visuotinai taikyti.

Kiekvienai skaitmeninei viešajai paslaugai taikomo (-ų) reikalavimo (-ų) poveikis tarpvalstybiniam sąveikumui

1 skaitmeninė viešoji paslauga

Vertinimas	**Priemonė (-s)**	**Galimos likusios kliūtys (jei taikoma)**
Derėjimas su dabartine skaitmenine ir sektorių politika.	nėra duomenų	nėra duomenų

Išvardykite nustatytas taikytinas skaitmeninės ir sektorių politikos sritis.		
Organizacinės priemonės sklandžiam tarpvalstybinių skaitmeninių viešųjų paslaugų teikimui užtikrinti. **Išvardykite numatytas valdymo priemones.**	nėra duomenų	nėra duomenų
Priemonės, kurių imtasi bendram duomenų supratimui užtikrinti. **Išvardykite šias priemones.**	nėra duomenų	nėra duomenų
Bendrai sutartų atvirųjų techninių specifikacijų ir standartų naudojimas. **Išvardykite šias priemones.**	nėra duomenų	nėra duomenų

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės suvestinis aprašas

Priemonės aprašymas	**Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)**	**Komisijos vaidmuo** (jei taikoma)	**Įtrauktini subjektai** (jei taikoma)	**Numatomas tvarkaraštis** (jei taikoma)

//				

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planuose gali būti numatytos specialios priemonės skaitmeniniam įgyvendinimui remti, įskaitant reformas, mokymo programas ir investicijas į skaitmeninę infrastruktūrą, atsižvelgiant į konkrečius poreikius ir iššūkius, nustatytus atitinkamose valstybėse narėse ir regionuose.